

ประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2559

THAILAND'S ECONOMIC OUTLOOK 2016 : APRIL เดือนเมษายน

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง
<http://www.fpo.go.th>

THAILAND'S ECONOMIC OUTLOOK 2016 : APRIL

FISCAL POLICY OFFICE

เป้าประสงค์ และ ยุทธศาสตร์ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

1. ความยั่งยืนทางการคลัง (Fiscal Sustainability)

+ เสนอแนะนโยบายและมาตรการด้านการคลัง เพื่อให้ภาคการคลังของประเทศไทยมีความแข็งแกร่งยั่งยืน เป็นที่น่าเชื่อถือ และเป็นหลักของระบบเศรษฐกิจไทย

2. การพัฒนาความแข็งแกร่งของระบบการเงินที่ยั่งยืน (Sustainable Financial System Development)

+ เสนอแนะนโยบายและมาตรการด้านการเงิน เพื่อให้ภาคการเงินแข็งแกร่ง มีประสิทธิภาพ และเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

3. เศรษฐกิจและสังคมที่ยั่งยืน (Sustainable Economic and Social Development)

- + เสนอแนะนโยบายและมาตรการด้านเศรษฐกิจมหภาคและระหว่างประเทศเพื่อให้ระบบเศรษฐกิจมีเสถียรภาพอย่างต่อเนื่อง
- + เสนอแนะนโยบายที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ
- + เสนอแนะนโยบายที่เกี่ยวข้องเพื่อกระจายความมั่งคั่ง สู้ภูมิภาคและเศรษฐกิจฐานราก
- + เสนอแนะนโยบายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ประชาชนมีรายได้ และมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น

4. ความมีประสิทธิภาพ ความทันสมัย และความโปร่งใสในการทำงาน (Modernization of Management and Good Governance Promotion)

- + ดำเนินการเพื่อให้เป็นองค์กรเรียนรู้ เป็นที่ยอมรับด้านความสามารถของบุคลากร
- + ดำเนินการเพื่อให้การทำงานและการให้บริการโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และตรวจสอบได้ โดยใช้ระบบ IT ลดขั้นตอนการทำงาน

กลยุทธ์ สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค : “เสาหลักด้านเศรษฐกิจมหภาคอย่างมืออาชีพ”

“วิเคราะห์สถานการณ์เศรษฐกิจได้อย่างมีคุณภาพ แม่นยำ และทันต่อเหตุการณ์ เพื่อให้สามารถเสนอแนะนโยบายเศรษฐกิจมหภาคได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องต่อสาธารณชน”

ประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2559

THAILAND'S ECONOMIC OUTLOOK 2016 : APRIL
เดือนเมษายน

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง
<http://www.fpo.go.th>

สารบัญ

	หน้า
1. ประมาณการเศรษฐกิจไทย	
บทสรุปผู้บริหาร	3
Executive Summary	6
ประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2559 (ณ เดือนเมษายน 2559)	9
1.1 สมมติฐานหลักในการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2559	10
1.2 ผลการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2559	25
2. ภาคการคลัง : รายงานสรุปสถานการณ์ด้านการคลังในช่วงครึ่งปีแรกปีงบประมาณ 2559 (ตุลาคม 2558-มีนาคม 2559)	36
3. บทวิเคราะห์เศรษฐกิจ : Macroeconomic Analysis Briefings	
3.1 การลงทุนเพื่อการเติบโตอย่างยั่งยืนของประเทศไทย	41
3.2 การติดตามและการวิเคราะห์ผลการเบิกจ่ายงบประมาณของรัฐบาล	48
3.3 ดัชนีความทุกข์กับการพัฒนาอย่างมีความสุข	59
3.4 ศักยภาพเชิงนักท่องเที่ยวแดนมังกร	67
3.5 เหลือवलหลังแลหน้าประเทศเพื่อนบ้านใน AEC : เคาะประตูบ้านใกล้เรือนเคียง CLM	73
3.6 เป็นต่อ...การค้า การบริการ และการลงทุน ไทย-CLMV	82
3.7 มหาภาพยหนี้มาเลเซีย : เมื่อหนี้เข้าความเชื่อมั่น	91
3.8 ล่องใต้...ส่องเศรษฐกิจภูมิภาคฟื้นแล้วจริงหรือ?	99
4. ภาคการเงิน : รายงานภาวะเศรษฐกิจการเงินไทยในไตรมาสที่ 1 ปี 2559	107
5. Thailand's Key Economic Indicators	112

บทสรุปผู้บริหาร

ประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2559

(ณ เดือนเมษายน 2559)

รายงานประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2559

“เศรษฐกิจไทยปี 2559 คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 3.3

โดยมีแรงสนับสนุนจากการท่องเที่ยวที่สดใสและแรงกระตุ้นจากภาคการคลัง”

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) ประเมินว่า เศรษฐกิจไทยในปี 2559 คาดว่าจะสามารถขยายตัวได้ร้อยละ 3.3 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.0-3.6) เติบโตขึ้นจากปีก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 2.8 โดยมีปัจจัยสนับสนุนหลักจากการส่งออกบริการโดยเฉพาะภาคการท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ การใช้จ่ายภาครัฐยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะจากโครงการลงทุนยกระดับโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ด้านคมนาคมขนส่ง โครงการบริหารจัดการน้ำและพัฒนาระบบขนส่งทางถนน และกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุนในปี 2559 ที่เพิ่มขึ้น ซึ่งจะเป็แรงกระตุ้นให้เศรษฐกิจมีการฟื้นตัวได้อย่างต่อเนื่อง สำหรับการบริโภคและการลงทุนภาคเอกชนมีแนวโน้มฟื้นตัวได้อย่างค่อยเป็นค่อยไป ตามแนวโน้มการจ้างงาน และรายได้นอกภาคเกษตรยังอยู่ในเกณฑ์ดี รวมทั้งแนวโน้มราคาน้ำมันที่ลดลงและอัตราดอกเบี้ยที่ยังอยู่ในระดับต่ำจะช่วยให้ต้นทุนการดำเนินธุรกิจอยู่ในระดับที่เอื้อต่อการลงทุนภาคเอกชน นอกจากนี้ มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจจากภาครัฐ อาทิ โครงการเพิ่มความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากตามแนวประชารัฐ ยังมีส่วนช่วยสนับสนุนการขยายตัวของการใช้ภายในประเทศ อย่างไรก็ตาม การส่งออกสินค้าของไทยในปีนี้จะยังคงมีข้อจำกัดจากความไม่แน่นอนของการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก โดยเฉพาะการชะลอตัวของเศรษฐกิจจีน และปัญหาเชิงโครงสร้างในภาคการส่งออก ที่คาดว่าจะส่งผลให้การส่งออกสินค้าของไทยมีแนวโน้มขยายตัวต่ำลงจากที่คาดการณ์ครั้งก่อน

สำหรับเสถียรภาพเศรษฐกิจของไทยยังคงแข็งแกร่ง โดยในส่วนของเสถียรภาพเศรษฐกิจภายในประเทศ คาดว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไปในปี 2559 จะอยู่ที่ร้อยละ 0.3 (โดยมีช่วงประมาณการที่ร้อยละ 0.0 ถึง 0.6) ปรับตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อนตามแรงกดดันด้านอุปสงค์ที่มีแนวโน้มสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม อัตราเงินเฟ้อทั่วไปยังคงอยู่ในระดับต่ำตามแนวโน้มราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกที่ยังคงมีทิศทางลดลง ขณะที่เสถียรภาพเศรษฐกิจภายนอกประเทศ คาดว่าดุลการค้าจะเพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว เนื่องจากมูลค่านำเข้าสินค้าคาดว่าจะตามราคาน้ำมันในตลาดโลก ส่งผลให้คาดว่าดุลบัญชีเดินสะพัดจะเกินดุลประมาณ 38.5 พันล้านเหรียญสหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 9.7 ของ GDP (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 9.4-10.0 ของ GDP)

1. ด้านการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจไทยในปี 2559 คาดว่าจะขยายตัวได้ร้อยละ 3.3 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.0-3.6) ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 2.8 โดยได้รับแรงส่งจากการใช้จ่ายลงทุนภาครัฐที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะจากโครงการลงทุนยกระดับโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ด้านการคมนาคมขนส่ง โครงการบริหารจัดการน้ำและพัฒนาระบบขนส่งทางถนน กรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุนในปี 2559 ที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้การลงทุนภาครัฐมีแนวโน้มขยายตัวในระดับสูงต่อเนื่องที่ร้อยละ 8.9 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 8.6-9.2) เช่นเดียวกับการบริโภคภาครัฐที่คาดว่าจะขยายตัวได้อย่างต่อเนื่องที่ร้อยละ 3.2 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.9-3.5) สำหรับการบริโภคและการลงทุนภาคเอกชนมีแนวโน้มฟื้นตัวได้อย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยการบริโภคภาคเอกชนคาดว่าจะขยายตัวที่ร้อยละ 2.1 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 1.8-2.4) ขยายตัวต่อเนื่องจากปีก่อนหน้าตามแนวโน้มการจ้างงานและรายได้นอกภาคเกษตรที่มีแนวโน้มอยู่ในเกณฑ์ดีตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจภาพรวม และการลงทุนภาคเอกชนคาดว่าจะขยายตัวที่ร้อยละ 3.0 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.7-3.3) ตามภาวะเศรษฐกิจภาพรวมที่ฟื้นตัวขึ้น และการดำเนินโครงการลงทุนขนาดใหญ่ของภาครัฐที่มีความชัดเจน ซึ่งจะส่งผลให้ความเชื่อมั่นของนักลงทุนปรับตัวดีขึ้นตาม นอกจากนี้ แนวโน้มราคาน้ำมันที่ลดลงและนโยบายการเงินที่ผ่อนคลายอย่างต่อเนื่องยังมีส่วนช่วยให้ต้นทุนการดำเนินการธุรกิจอยู่ในระดับที่สนับสนุนการฟื้นตัวของการลงทุนภาคเอกชน สำหรับอุปสงค์ภายนอกประเทศนั้นคาดว่าปริมาณการส่งออกสินค้าและบริการจะกลับมาเติบโตในอัตราร้อยละ 3.2 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.9-3.5) ฟื้นตัวขึ้นจากปีก่อนหน้า โดยได้รับอานิสงส์จากการส่งออกบริการที่คาดว่าจะขยายตัวตามจำนวนนักท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าการส่งออกสินค้าของไทยในปีนี้จะยังคงมีข้อจำกัดในการขยายตัวจากความไม่แน่นอนของการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกโดยเฉพาะการชะลอตัวของเศรษฐกิจจีน และปัญหาเชิงโครงสร้างในภาคการส่งออก ที่คาดว่าจะส่งผลให้การส่งออกสินค้าของไทยมีแนวโน้มขยายตัวต่ำลงจากที่คาดการณ์ครั้งก่อน ส่วนปริมาณการนำเข้าสินค้าและบริการคาดว่าจะมีแนวโน้มขยายตัวเร่งขึ้นมาอยู่ที่ร้อยละ 0.4 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 0.1-0.7) สอดคล้องกับแนวโน้มการใช้จ่ายภาคเอกชนที่คาดว่าจะเร่งขึ้นและการฟื้นตัวของภาคการส่งออก นอกจากนี้ ยังได้รับแรงสนับสนุนจากโครงการลงทุนขนาดใหญ่ของภาครัฐอีกด้วย

2. ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจ

เสถียรภาพเศรษฐกิจภายในประเทศ คาดว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไปในปี 2559 จะอยู่ที่ร้อยละ 0.3 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 0.0-0.6) ปรับตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อนตามแรงกดดันด้านอุปสงค์ที่มีแนวโน้มสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม อัตราเงินเฟ้อทั่วไปยังอยู่ในระดับต่ำตามแนวโน้มราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกที่ยังคงมีทิศทางลดลง อันเนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของอุปทานน้ำมันในตลาดโลก ประกอบกับแนวโน้มอุปสงค์น้ำมันยังคงชะลอตัวจากการฟื้นตัวอย่างเปราะบางของเศรษฐกิจโลก ในส่วนของอัตราการว่างงานคาดว่าจะยังคงอยู่ในระดับต่ำที่ร้อยละ 0.8 ของกำลังแรงงานรวม (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 0.7-0.9 ของกำลังแรงงานรวม) สำหรับเสถียรภาพภายนอกประเทศคาดว่าดุลบัญชีเดินสะพัดจะเกินดุล 38.5 พันล้านเหรียญสหรัฐหรือคิดเป็นร้อยละ 9.7 ของ GDP (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 9.4 ถึง 10.0 ของ GDP) โดยดุลการค้าที่คาดว่าจะเกินดุล 41.1 พันล้านเหรียญสหรัฐ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ 40.8-41.4 พันล้านเหรียญสหรัฐ) ตามมูลค่าสินค้าส่งออกคาดว่าจะหดตัวร้อยละ -0.7 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -1.0 ถึง -0.4) ขณะที่มูลค่าสินค้านำเข้าที่คาดว่าจะหดตัวร้อยละ -4.5 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -4.8 ถึง -4.2)

ตารางสรุปสมมติฐานและผลการประมาณการเศรษฐกิจปี 2559 (ณ เดือนเมษายน 2559)

	2557	2558	2559f (ณ เมษายน 2559)	
			เฉลี่ย	ช่วง
สมมติฐานหลัก				
สมมติฐานภายนอก				
1) อัตราการขยายตัวเฉลี่ย 15 ประเทศคู่ค้าหลัก (ร้อยละต่อปี)	3.63	3.51	3.49	3.19-3.79
2) ราคาน้ำมันดิบดูไบ (ดอลลาร์สหรัฐ ต่อบาร์เรล)	96.4	51.6	35.0	32.0-38.0
3) ราคาสินค้าส่งออกในรูปดอลลาร์สหรัฐ (ร้อยละต่อปี)	-1.0	-2.3	-1.7	-2.3 ถึง -1.1
4) ราคาสินค้านำเข้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ (ร้อยละต่อปี)	-1.9	-10.8	-4.5	-5.1 ถึง -3.9
สมมติฐานด้านนโยบาย				
5) อัตราแลกเปลี่ยน (บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ)	32.5	34.3	35.5	34.9-36.1
6) อัตราดอกเบี้ยนโยบายของไทย ณ สิ้นปี (ร้อยละ)	2.00	1.50	1.5	1.2-1.8
7) รายจ่ายภาคสาธารณะตามปีงบประมาณ (ล้านล้านบาท)	2.94	3.17	3.38	3.34-3.42
8) จำนวนนักท่องเที่ยว	24.8	29.9	33.8	33.2-34.4
ผลการประมาณการ				
1) อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (ร้อยละต่อปี)	0.8	2.8	3.3	3.0-3.6
2) อัตราการขยายตัวของการบริโภครวม (ร้อยละต่อปี)				
- การบริโภคภาคเอกชน (ณ ราคาคงที่) (ร้อยละต่อปี)	0.6	2.1	2.1	1.8-2.4
- การบริโภคภาครัฐ (ณ ราคาคงที่) (ร้อยละต่อปี)	2.1	2.2	3.2	2.9-3.5
3) อัตราการขยายตัวของการลงทุนรวม (ร้อยละต่อปี)				
- การลงทุนภาคเอกชน (ณ ราคาคงที่) (ร้อยละต่อปี)	-1.0	-2.0	3.0	2.7-3.3
- การลงทุนภาครัฐ (ณ ราคาคงที่) (ร้อยละต่อปี)	-7.3	29.8	8.9	8.6-9.2
4) อัตราการขยายตัวปริมาณส่งออกสินค้าและบริการ (ร้อยละต่อปี)	0.2	0.1	3.2	2.9-3.5
5) อัตราการขยายตัวปริมาณนำเข้าสินค้าและบริการ (ร้อยละต่อปี)	-5.3	-0.4	0.4	0.1-0.7
6) ดุลการค้า (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	24.6	34.6	41.1	40.8-41.4
- สินค้าส่งออกในรูปดอลลาร์สหรัฐ (ร้อยละต่อปี)	-0.3	-5.6	-0.7	-1.0 ถึง -0.4
- สินค้านำเข้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ (ร้อยละต่อปี)	-8.5	-11.3	-4.5	-4.8 ถึง -4.2
7) ดุลบัญชีเดินสะพัด (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	15.4	31.6	38.5	38.2-38.8
- ร้อยละของ GDP	3.8	8.0	9.7	9.4-10.0
8) อัตราเงินเฟ้อทั่วไป (ร้อยละต่อปี)	1.9	-0.9	0.3	0.0-0.6
อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน (ร้อยละต่อปี)	1.6	1.1	0.8	0.5-1.1
9) อัตราการว่างงาน (ร้อยละของกำลังแรงงานรวม)	0.7	0.9	0.8	0.7-0.9

f = ประมาณการ โดยสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) โทร. 0-2273-9020 ต่อ 3223

Executive Summary

Thailand's Economic Projections for 2016

(As of April 2016)

Thailand's Economic Projections for 2016

“The Thai economy in 2016 is projected to grow by 3.3 percent supported by strong tourism sector and fiscal spending”

The Fiscal Policy Office (FPO), Ministry of Finance, announced Thailand's economic projections as of April 2016 stating that the Thai economy in 2016 is projected to grow at an annualized rate of 3.3 percent (or within a range of 3.0-3.6 percent), higher than 2.8 percent growth last year, supported by strong growth in the export of services particularly in the tourism sector. Moreover, public expenditure is expected to grow, especially the infrastructure investment spending, the water resource management investment, and the increasing capital expenditure budgetary framework in the fiscal year 2016, which would support the economic recovery. Private consumption and investment are expected to recover slightly. This is due to low unemployment and higher non-farm income. Moreover, lower oil price and low level of interest rate would accommodate higher private investment. In addition, government stimulus measures e.g. Civil State projects to strengthen the grass-root economy would also support the domestic demand. Nevertheless, the export of goods is projected to show a limitation given the fragile global economy, especially China's slower economic growth, and the structural problem in the export sector, which would lessen the export of goods projection.

Thailand's economic stability is still resilient. With regard to internal stability, headline inflation in 2016 is anticipated to be at 0.3 percent (or within a range of 0.0 to 0.6 percent), higher than that of the previous year, due to the higher demand-side pressures. However, headline inflation would remain low due to lower crude oil prices. For external stability, trade surplus is expected to be higher than that of the previous year, due to import value of goods is expected to contract following lower fuel prices. As a result, current account surplus is expected to be at USD 38.5 billion or 9.7 percent of GDP (or within a range of 9.4-10.0 percent of GDP).

1. Economic Growth

The Thai economy in 2016 is forecasted to grow at an annualized rate of 3.3 percent (or within a range of 3.0-3.6 percent), higher than the previous year of 2.8 percent, due to the higher growth of public investment, especially from the infrastructure investment spending, the water resource management projects, and the increasing capital investment budgetary framework in the fiscal year 2016. Public investment is forecasted to expand by 8.9 percent (or within a range of 8.6-9.2 percent) and the public consumption is expected to grow by 3.2 percent (or within a range of 2.9-3.5 percent). For private consumption and investment, both sectors show a tendency of continuous recovery. Private consumption is expected to grow by 2.1 percent (or within a range of 1.8-2.4 percent) due to low unemployment and higher non-farm income. Private investment is projected to expand by 3.0 percent (or within a range of 2.7-3.3 percent) from clearer direction on the infrastructure investment project, which would support private investment sentiment. Moreover, lower oil prices and low level of interest rate should accommodate higher private investment. For external demand, real exports of goods and services this year is projected to grow by 3.2 percent (or within a range of 2.9-3.5 percent) from an increasing export of services, especially the tourism sector. Nevertheless, exports of goods are expected to have a limitation due to fragile global economic recovery, especially China's slower economic growth, which would lessen exports of goods projection. The imports of goods and services are expected to grow at a rate of 0.4 percent (or within a range of 0.1-0.7 percent) along with the expectation of higher growth in private consumption and the recovery of export. Moreover, the public investment projects would be another supporting factor for the imports.

2. Economic Stability

For the internal stability, headline inflation rate in 2016 is likely to be at 0.3 percent (or within a range of 0.0 to 0.6 percent), higher than that of the previous year, due to the higher demand-side pressures. However, headline inflation would still be low, due to lower global energy prices from higher global energy supply and slower growth of global energy demand. Unemployment rate is expected to be at 0.8 percent of the total labor force (or within a range of 0.7-0.9 percent). For the external stability, there would be current account surplus of USD 38.5 billion or 9.7 percent of GDP (or within a range of 9.4-10.0 percent of GDP) with trade surplus expected to increase to USD 41.1 billion (or within a range of USD 40.8-41.4 billion). This is because the export of goods contracted by -0.7 percent (or within a range of -1.0 to -0.4 percent), while import of goods contracted by -4.5 percent (or within a range of -4.8 to -4.2 percent).

Major Assumptions and Economic Projections of 2016 (As of April 2016)

	2014	2015	2016f	
			(As of April 2016)	
			Average	Range
Major Assumptions				
Exogenous Variables				
1) Average Economic Growth Rate of Major Trading Partners (percent y-o-y)	3.63	3.51	3.49	3.19-3.79
2) Dubai Crude Oil Price (U.S. dollar per Barrel)	96.4	51.6	35.0	32.0-38.0
3) Export prices in U.S. dollar (percent y-o-y)	-1.0	-2.3	-1.7	(-2.3) to (-1.1)
4) Import prices in U.S. dollar (percent y-o-y)	-1.9	-10.8	-4.5	(-5.1) to (-3.9)
Policy Variables				
5) Exchange Rate (Baht per U.S. dollar)	32.5	34.3	35.5	34.9-36.1
6) Policy Rate at year-end (percent y-o-y)	2.00	1.50	1.5	1.2-1.8
7) Fiscal-Year Pubic Expenditures (Trillion Baht)	2.94	3.17	3.38	3.34-3.42
8) Number of international tourists (Million persons)	24.8	29.9	33.8	33.2-34.4
Projections				
1) Economic Growth Rate (percent y-o-y)	0.8	2.8	3.3	3.0-3.6
2) Real Consumption Growth (percent y-o-y)				
- Real Private Consumption	0.6	2.1	2.1	1.8-2.4
- Real Public Consumption	2.1	2.2	3.2	2.9-3.5
3) Real Investment Growth (percent y-o-y)				
- Real Private Investment	-1.0	-2.0	3.0	2.7-3.3
- Real Public Investment	-7.3	29.8	8.9	8.6-9.2
4) Export Volume of Goods and Services (percent y-o-y)	0.2	0.1	3.2	2.9-3.5
5) Import Volume of Goods and Services (percent y-o-y)	-5.3	-0.4	0.4	0.1-0.7
6) Trade Balance (billion U.S. dollar)	24.6	34.6	41.1	40.8-41.4
- Export Value of Goods in U.S. dollar (percent y-o-y)	-0.3	-5.6	-0.7	(-1.0) to (-0.4)
- Import Value of Goods in U.S. dollar (percent y-o-y)	-8.5	-11.3	-4.5	(-4.8) to (-4.2)
7) Current Account (billion U.S. dollar)	15.4	31.6	38.5	38.2-38.8
- Percentage of GDP	3.8	8.0	9.7	9.4-10.0
8) Headline Inflation (percent y-o-y)	1.9	-0.9	0.3	0.0-0.6
Core Inflation (percent y-o-y)	1.6	1.1	0.8	0.5- 1.1
9) Unemployment Rate (percentage of total labor force)	0.7	0.9	0.8	0.7-0.9

f = forecast by Fiscal Policy Office, Ministry of Finance, Thailand, Tel. 0-2273-9020

ประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2559

(ณ เดือนเมษายน 2559)

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) คาดว่าเศรษฐกิจไทยในปี 2559 จะขยายตัวที่ร้อยละ 3.3 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.0-3.6) โดยมีการปรับปรุงข้อมูลและสมมติฐานที่สำคัญ ดังนี้

○ เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจมหภาคในช่วงไตรมาสแรกของปี 2559 ขยายตัวร้อยละ 3.2 เร่งขึ้นจากการขยายตัวร้อยละ 2.8 ในไตรมาสที่สี่ของปี 2558 และยังเป็นการขยายตัวสูงที่สุดในรอบ 12 ไตรมาส นับเป็นการส่งสัญญาณว่า เศรษฐกิจไทยเริ่มฟื้นตัวเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน สะท้อนจากมาตรการเศรษฐกิจของรัฐบาลที่ได้ดำเนินการต่อเนื่อง โดยเฉพาะการใช้จ่ายของรัฐบาลจากการเร่งรัดการลงทุนของรัฐบาลที่ขยายตัวในระดับสูง และภาคการท่องเที่ยวที่ขยายตัวได้ดีในทุกกลุ่มภูมิภาค โดยเฉพาะจากเอเชียตะวันออกและยุโรปเป็นสำคัญ โดยจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติในไตรมาสแรกของปี 2559 อยู่ที่ 9.0 ล้านคน คิดเป็นการเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.5 เร่งขึ้นจากการขยายตัวร้อยละ 3.7 ในไตรมาสก่อนหน้า ส่งผลให้ GDP สาขาโรงแรมและภัตตาคารในไตรมาสแรก ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.8 เร่งขึ้นจากการขยายตัวร้อยละ 5.0 ในไตรมาสก่อนหน้า ขณะที่การลงทุนภาคเอกชนมีสัญญาณที่ดีขึ้น โดยขยายตัวร้อยละ 2.1 ปรับตัวดีขึ้นจากการขยายตัวร้อยละ 1.9 ในไตรมาสก่อนหน้า โดยเฉพาะการลงทุนในหมวดก่อสร้างในไตรมาสแรก ขยายตัวร้อยละ 7.0 ต่อปี สะท้อนได้จากภาวการณ์ทำธุรกรรมอสังหาริมทรัพย์ ที่ขยายตัวร้อยละ 4.5 ต่อปี ในไตรมาสแรก ส่วนการลงทุนในหมวดเครื่องมือเครื่องจักร มีการขยายตัวเล็กน้อยในไตรมาสแรกที่ร้อยละ 0.9 ต่อปี สำหรับด้านอุปสงค์จากต่างประเทศขยายตัวได้ดี สะท้อนจากมูลค่าการส่งออกสินค้าในไตรมาสแรกคิดเป็นมูลค่า 52.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หดตัวร้อยละ -1.4 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน มาจากการส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับ และทองคำ รวมถึงการส่งออกรถยนต์ส่วนบุคคล และเครื่องจักร เป็นสำคัญ ขณะที่มูลค่าการนำเข้าในไตรมาสแรก คิดเป็นมูลค่า 38.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐ มีการหดตัวร้อยละ -14.4 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ตลอดทั้งไตรมาสที่ 1 ปี 2559 ไทยมีดุลการค้าเกินดุล 13.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ อย่างไรก็ตาม ยังพบสัญญาณการชะลอตัวจากการบริโภคภาคเอกชน โดยขยายตัวที่ร้อยละ 2.3 ลดลงจากการขยายตัวร้อยละ 2.6 ในไตรมาสก่อนหน้า สะท้อนจากยอดการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในเดือนมีนาคมที่หดตัวร้อยละ -1.6 ขณะที่ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคเกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจไทยในภาพรวม อยู่ที่ระดับ 63.5 เทียบกับระดับ 63.6 ในไตรมาสก่อนหน้า และต่ำสุดในรอบ 5 เดือน จากความกังวลเรื่องปัญหารายได้ที่กระทบต่อรายได้เกษตรกร ในส่วนของภาคเกษตรกรรม ยังคงส่งสัญญาณหดตัวอย่างต่อเนื่อง สะท้อนจากดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตรในไตรมาสแรก หดตัวร้อยละ -1.9 ต่อปี เทียบกับการลดลงร้อยละ -1.0 ในไตรมาสก่อนหน้า ตามการลดลงของผลผลิตในหมวดพืชผลสำคัญ เช่น ข้าวเปลือก มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน และข้าวโพด เป็นสำคัญ

○ การเปลี่ยนแปลงสมมติฐานที่ใช้ในการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2559 ที่สำคัญ ได้แก่ (1) สมมติฐานอัตราการขยายตัวของ 15 ประเทศคู่ค้าหลัก ในปี 2559 คาดว่าจะอยู่ที่ร้อยละ 3.49 ซึ่งลดลงจากการประมาณการครั้งก่อน ณ ม.ค. 59 ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการปรับลดการคาดการณ์อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของเศรษฐกิจหลักทั้งเศรษฐกิจสหรัฐฯ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย และสหราชอาณาจักร โดยมีเพียงออสเตรเลียเท่านั้นที่มีการปรับเพิ่มการคาดการณ์อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (2) สมมติฐานอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ อยู่ที่ 35.50 บาท ซึ่งเป็นการประเมินแนวโน้มว่าจะอ่อนค่าเล็กน้อยกว่าที่ประมาณการไว้ครั้งก่อน เนื่องจากแนวโน้มการปรับขึ้นดอกเบี้ยของธนาคารกลางสหรัฐฯ ยังไม่ชัดเจน จึงทำให้เงินทุนยังไม่ไหลกลับเข้าไปยังสหรัฐฯ มากนัก (3) สมมติฐานราคาน้ำมันดิบดูไบในปี 2559 อยู่ที่ 35.0 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล เท่ากับการประมาณการในครั้งก่อน โดยคาดว่าทิศทางราคาน้ำมันจะยังคงเป็นไปตามคาด โดยคาดว่าราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกจะยังคงอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากอุปทานของน้ำมันดิบที่เพิ่มขึ้นจากการประมาณการในครั้งก่อน (4) สมมติฐานราคาสินค้าส่งออกในปี 2559 คาดว่าจะหดตัวที่ร้อยละ -1.7 ตามการลดลงของราคาสินค้าโภคภัณฑ์ในตลาดโลกที่อยู่ในระดับต่ำ ขณะที่ราคาสินค้านำเข้าในปี 2559 คาดว่าจะหดตัวร้อยละ -4.5 ตามการลดลงของราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกเป็นสำคัญ (5) สมมติฐานอัตราดอกเบี้ยนโยบายในปี 2559 อยู่ที่ร้อยละ 1.50 ต่อปี เท่ากับการประมาณการครั้งก่อน เนื่องจากพื้นฐานยังคงแข็งแกร่งและยังไม่มีแรงกดดันด้านเงินเฟ้อ (6) จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติได้ปรับการคาดการณ์เพิ่มขึ้นจาก 33.0 ล้านคน เป็น 33.8 ล้านคน เนื่องจากในช่วงไตรมาสแรกของปี 2559 มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามายังประเทศไทยสูงถึง 9.04 ล้านคน เป็นการขยายตัวร้อยละ 15.5 โดยคาดว่าน่าจะขยายตัวได้ดีต่อเนื่อง และ (7) กรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณ 2559 อยู่ที่ 2.776 ล้านล้านบาท โดยคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ร้อยละ 92.2 ของกรอบวงเงินงบประมาณ หรือคิดเป็นเม็ดเงิน 2.560 ล้านล้านบาท ด้านรายจ่ายนอกงบประมาณจากเงินกู้ คาดว่าจะเบิกจ่ายได้ที่ 9.7 หมื่นล้านบาท และด้านรายจ่ายท้องถิ่นและรายจ่ายลงทุนรัฐวิสาหกิจ คาดว่าจะเบิกจ่ายได้ที่ 5.6 และ 2.3 แสนล้านบาท ตามลำดับ และเมื่อแปลงรายจ่ายภาคสาธารณะให้มีความสอดคล้องกับระบบบัญชีประชาชาติแล้ว พบว่าปี 2559 มีรายจ่ายภาคสาธารณะจำนวนรวมทั้งสิ้น 3.38 ล้านล้านบาท หรือขยายตัวร้อยละ 5.8 โดยมีรายละเอียดสมมติฐานและผลการประมาณการ ดังนี้

สมมติฐานหลักในการประมาณการเศรษฐกิจไทย ปี 2559

1. อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของ 15 ประเทศคู่ค้าหลักของไทย

“สศค. คาดว่า ในปี 2559 คาดว่าเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าหลักของไทย 15 ประเทศจะขยายตัวร้อยละ 3.5 ใกล้เคียงกับปีก่อนหน้า จากหลายปัจจัยประกอบกัน ได้แก่ เศรษฐกิจจีนซึ่งมีสัญญาณการขยายตัวที่แผ่วลง ส่งผลให้เศรษฐกิจที่เชื่อมโยงกับจีนในระดับสูงโดยเฉพาะฮ่องกงและสิงคโปร์ชะลอตัวลงด้วยเช่นกัน ขณะที่เศรษฐกิจสหรัฐฯ ญี่ปุ่น และยูโรโซนมีแนวโน้มขยายตัวแบบทรงตัว อย่างไรก็ตาม กลุ่มประเทศที่พึ่งพาการบริโภคภายในประเทศ อาทิ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และอินเดีย เป็นต้น ยังขยายตัวได้แข็งแกร่ง”

ตารางที่ 1 อัตราการขยายตัวเฉลี่ยของเศรษฐกิจคู่ค้าหลักของไทย 15 ประเทศ (ร้อยละ)

ประเทศคู่ค้าหลักเรียงตามสัดส่วนการส่งออกปี 2558	2556	2557	2558					2559 Q1	ทั้งปี 2559f
			Q1	Q2	Q3	Q4	YTD		
15 ประเทศคู่ค้า (76.2%)	3.6	3.7	3.4	3.5	3.6	3.4	3.5	-	3.5
1. สหรัฐฯ (11.2%)	1.5	2.4	2.9	2.7	2.1	2.0	2.4	1.9*	2.4
2. จีน (11.1%)	7.7	7.3	7.0	7.0	6.9	6.8	6.9	6.7	6.6
3. ญี่ปุ่น (9.4%)	1.4	0.0	-1.0	0.7	1.7	0.7	0.5	0.0*	0.8
4. ยูโรโซน (7.2%)	-0.4	0.9	1.3	1.6	1.6	1.6	1.5	1.5	1.5
5. ฮ่องกง (5.5%)	3.1	2.6	2.4	2.9	2.2	1.9	2.4	0.8	1.9
6. มาเลเซีย (4.8%)	4.7	6.0	5.6	4.9	4.7	4.5	5.0	4.2	4.6
7. ออสเตรเลีย (4.6%)	2.0	2.6	2.2	2.0	2.7	3.0	2.5	-	2.3
8. เวียดนาม (4.2%)	5.4	6.0	6.1	6.4	6.8	7.0	6.7	5.5	6.7
9. สิงคโปร์ (4.1%)	4.7	3.3	2.7	1.7	1.8	1.8	2.0	1.8*	2.2
10. อินโดนีเซีย (3.7%)	5.6	5.0	4.7	4.7	4.7	5.0	4.8	4.9	5.1
11. ฟิลิปปินส์ (2.8%)	7.1	6.1	5.0	5.8	6.1	6.3	5.8	-	6.9
12. อินเดีย (2.5%)	6.3	7.0	6.7	7.6	7.7	7.3	7.3	-	7.3
13. เกาหลีใต้ (1.9%)	2.9	3.3	2.4	2.2	2.8	3.1	2.6	2.7*	2.7
14. สหราชอาณาจักร (1.8%)	2.2	2.9	2.6	2.4	2.1	1.9	2.2	2.1*	2.2
15. ไต้หวัน (1.7%)	2.2	3.9	4.0	0.6	-0.8	-0.5	0.7	-0.8	1.4

ที่มา : รวบรวมและประมาณการโดย สศค.

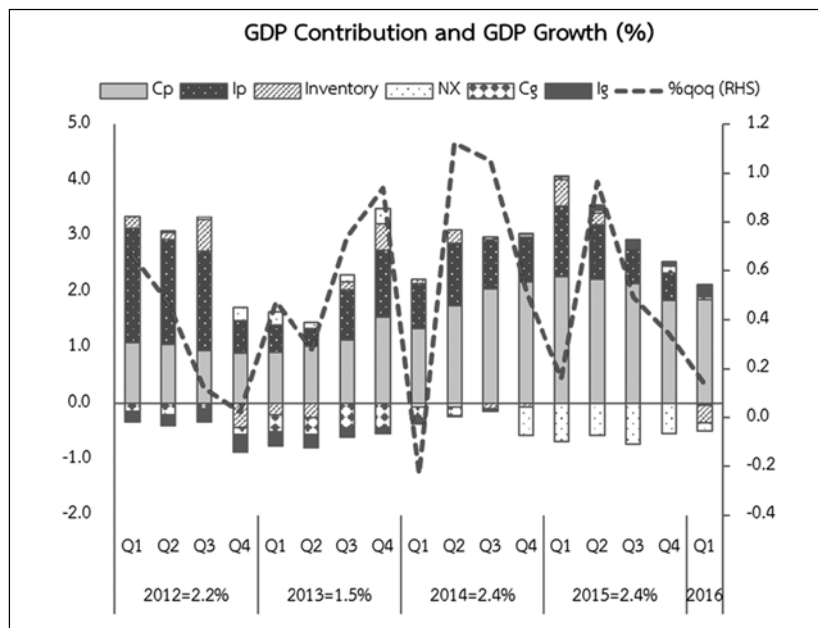
หมายเหตุ : *ตัวเลขเบื้องต้น

1.1 เศรษฐกิจสหรัฐฯ (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 1 ของไทย : สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 11.2 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมในปี 2558)

➡ เศรษฐกิจสหรัฐฯ ในไตรมาสที่ 1 ปี 2559 (ตัวเลขเบื้องต้น) ขยายตัวร้อยละ 1.9 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ถือเป็นระดับการขยายตัวที่ต่ำที่สุดในรอบ 2 ปี หรือคิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 0.1 เมื่อเทียบกับไตรมาสก่อน (ขจัดผลทางฤดูกาลแล้ว) โดยเป็นผลมาจากแรงฉุดของการลงทุนภาคเอกชน การปรับลดลงของสินค้าคงคลัง และการส่งออกสุทธิที่หดตัว

ร้อยละ 0.1 ร้อยละ 46.0 และร้อยละ 0.9 ตามลำดับ ขณะที่การบริโภคภาคเอกชนยังคงขยายตัวในระดับทรงตัวที่ร้อยละ 2.7 ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจพบว่า ภาคการจ้างงานมีทิศทางทรงตัว โดยอัตราการว่างงานของสหรัฐฯ ณ สิ้นไตรมาสที่ 1 ปี 2559 อยู่ที่ร้อยละ 5.0 ของกำลังแรงงานรวม ใกล้เคียงกับระดับก่อนเกิดวิกฤติ สำหรับด้านราคา พบว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยในไตรมาสที่ 1 ปี 2559 เฉลี่ยที่ร้อยละ 1.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อน แต่ยังคงอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าระดับเป้าหมายระยะกลางค่อนข้างมาก และที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายการเงินของสหรัฐฯ เมื่อวันที่ 15-16 มีนาคม 2559 ได้มีมติคงอัตราดอกเบี้ยนโยบายไว้ที่ร้อยละ 0.25-0.50 ต่อปี โดยความเห็นของคณะกรรมการส่วนใหญ่เริ่มมองว่าอัตราดอกเบี้ยนโยบายจะปรับขึ้นอย่างมากเพียง 2 ครั้งในปี 2559 ต่างจากที่ประเมินไว้เดิมที่ 4 ครั้ง ในการประชุม ณ เดือนธันวาคม 2558 เนื่องจากความกังวลต่อความอ่อนแอของเศรษฐกิจโลกและความผันผวนของตลาดการเงินโลกที่อาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจสหรัฐฯ

ภาพที่ 1 แหล่งที่มาและอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

ที่มา : BEA รวบรวมโดย สศค.

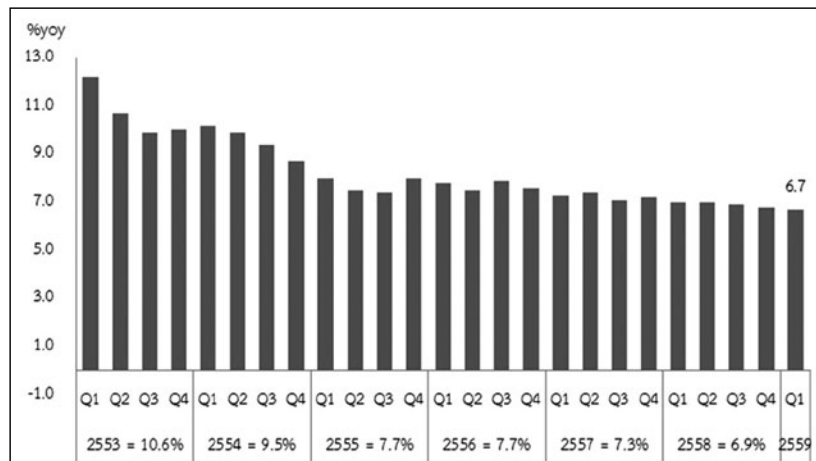
➡ ในปี 2559 คาดว่า เศรษฐกิจสหรัฐฯ จะขยายตัวที่ร้อยละ 2.4 หรือในช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.2-2.6 ใกล้เคียงกับปีก่อน และยังคงอยู่ในระดับที่สูงกว่าศักยภาพ โดยคาดว่าตลาดแรงงานที่ฟื้นตัวอย่างแข็งแกร่งจะเป็นปัจจัยสนับสนุนสำคัญต่อการบริโภคและการลงทุนภาคเอกชนในประเทศให้ขยายตัวได้อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม อัตราดอกเบี้ยนโยบายสหรัฐฯ ที่มีโอกาสปรับเพิ่มขึ้นในช่วงครึ่งหลังของปี 2559 อาจส่งผลกระทบต่อการใช้จ่ายภายในประเทศได้ อนึ่ง ที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายการเงินของสหรัฐฯ ล่าสุด เมื่อวันที่ 26-27 เมษายน 2559 มีมติคงอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่ร้อยละ 0.25-0.50 ต่อปี และมีแนวโน้มปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายอย่างค่อยเป็นค่อยไป สำหรับเสถียรภาพด้านการคลัง การที่สภาคองเกรสได้อนุมัติการขยายเพดานหนี้แก่กระทรวงการคลังของสหรัฐฯ ไปจนถึงไตรมาสแรกของปี 2560 ทำให้ความกังวลต่อสถานการณ์หนี้สาธารณะของสหรัฐฯ ในปี 2559 หดหายไป นอกจากนี้ยังมีปัจจัยที่ต้องติดตาม คือ การเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐฯ ในวันที่ 8 พฤศจิกายน 2559 ซึ่งจะบ่งชี้แนวนโยบายสหรัฐฯ ในช่วง 4 ปีข้างหน้า

1.2 เศรษฐกิจจีน (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 2 ของไทย : สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 11.1 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมปี 2558)

➡ เศรษฐกิจจีนในไตรมาสที่ 1 ปี 2559 ขยายตัวร้อยละ 6.7 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้าซึ่งขยายตัวร้อยละ 6.8 และถือเป็นการขยายตัวรายไตรมาสที่ต่ำที่สุดตั้งแต่ปี 2552 จากการบริโภคภายในประเทศที่ชะลอตัวลง สะท้อนจากยอดค้าปลีกขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 10.8 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ชะลอลงจากร้อยละ 11.1 ในไตรมาสก่อนหน้า ประกอบกับ

การส่งออกที่ยังคงหดตัว โดยมูลค่าส่งออกในไตรมาสนี้หดตัวร้อยละ 9.7 จากช่วงเดียวกันปีก่อน หดตัวเร่งขึ้นจากร้อยละ 5.2 ในไตรมาสก่อนหน้า ในขณะที่การลงทุนและการผลิตภาคอุตสาหกรรมเริ่มมีสัญญาณฟื้นตัวตามการฟื้นตัวของภาคอสังหาริมทรัพย์จากนโยบายกระตุ้นของทางการเงินที่เริ่มส่งผลต่อเศรษฐกิจจริง บ่งชี้จากการลงทุนในสินทรัพย์คงทนและผลผลิตภาคอุตสาหกรรมที่ขยายตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ 10.7 และ 6.8 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ตามลำดับ สำหรับด้านเสถียรภาพภายในประเทศพบว่า อัตราเงินเฟ้อทั่วไปเริ่มมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 2.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.5 ในไตรมาสก่อนหน้า และอัตราการว่างงานทรงตัวที่ร้อยละ 4.0 ของกำลังแรงงานรวมต่อเนื่อง

ภาพที่ 2 อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจีน (ร้อยละ)

ที่มา : CEIC รวบรวมโดย สศค.

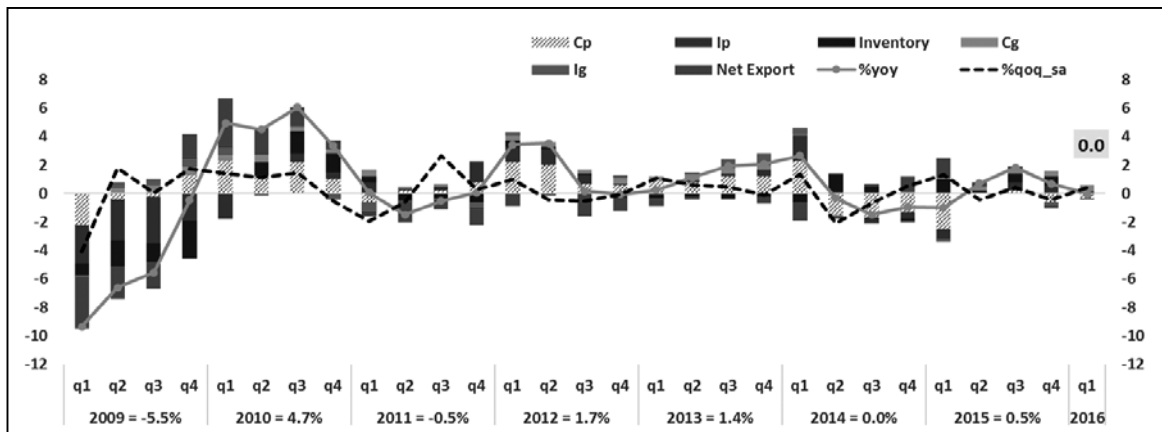
➡ ในปี 2559 คาดว่าเศรษฐกิจจีนจะขยายตัวชะลอต่อเนื่อง โดยขยายตัวร้อยละ 6.6 หรือในช่วงคาดการณ์ร้อยละ 6.4-6.8 ชะลอลงจากปี 2558 ที่ขยายตัวที่ร้อยละ 6.9 โดยคาดว่า การชะลอของเศรษฐกิจจีนจะเป็นแบบค่อยเป็นค่อยไป อีกทั้งมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของทางการเงินที่ใช้นโยบายทั้งการเงินและการคลังแบบผ่อนคลายเป็นต่อเนื่องจากปี 2558 จะเป็นแรงสนับสนุนให้เศรษฐกิจจีนปี 2559 ยังคงขยายตัวได้ในอัตราชะลออย่างค่อยเป็นค่อยไป ทั้งนี้ ในช่วง 4 เดือนแรกของปี 2559 พบว่าเครื่องชี้ทางเศรษฐกิจภาคอสังหาริมทรัพย์เริ่มมีสัญญาณฟื้นตัว โดยทั้งยอดขายบ้านและราคาบ้านใหม่มีทิศทางขยายตัวต่อเนื่อง โดยเฉพาะในเมืองขนาดใหญ่และขนาดกลาง ซึ่งจะส่งผลบวกต่อเนื่องไปยังภาคการลงทุนและภาคก่อสร้าง ประกอบกับยอดการให้สินเชื่อเริ่มปรับตัวเพิ่มขึ้น และการผลิตภาคอุตสาหกรรมเริ่มกลับมาขยายตัวเร่งขึ้นได้ อย่างไรก็ตาม อัตราเงินเฟ้อที่เริ่มเร่งขึ้นตั้งแต่ต้นปี 2559 จะเป็นข้อจำกัดในการใช้นโยบายการเงินแบบผ่อนคลายเป็นระยะต่อไป ทำให้นโยบายการคลังจะต้องรับบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจีนในปี 2559 ซึ่งทางการเงินกำหนดเป้าหมายการขาดดุลงบกลางที่ร้อยละ 3.0 ของ GDP ในปีนี้ โดยขาดดุลเพิ่มขึ้นจากเป้าหมายร้อยละ 2.3 ในปีก่อน และมากกว่าการขาดดุลงบกลางจริงในปี 2558 ที่ร้อยละ 2.4 ของ GDP นอกจากนี้ เศรษฐกิจจีนยังมีปัจจัยเสี่ยงที่ต้องติดตาม เช่น ปัญหาการคลังการผลิตส่วนเกินในหลายภาคส่วน เช่น อุตสาหกรรมการผลิตเหล็กและโลหะ ซึ่งทางการเงินมีแผนจะปรับโครงสร้างเศรษฐกิจจีนด้านอุปทาน ทำให้มีความเสี่ยงการเลิกจ้างงานจำนวนมากหลายล้านตำแหน่งในปีนี้ นอกจากนี้ ยังมีความเสี่ยงการผิดชำระหนี้โดยเฉพาะในธุรกิจที่ขาดทุนสูง

ทั้งนี้ ในประเด็นความเสี่ยงเหล่านี้ ทางการเงินได้เริ่มมีมาตรการรองรับออกมาบ้างแล้ว เช่น การจัดตั้งกองทุนมูลค่ากว่า 1 แสนล้านหยวน เพื่อบริหารจัดการแรงงานส่วนเกินในภาคอุตสาหกรรม และการเผยแพร่เอกสารสั่งการให้ผู้กู้ปล่อยสินเชื่อแบบต่ออายุได้ (Rollover) ให้แก่บริษัทที่มีศักยภาพในการจ่ายหนี้คืนเพื่อช่วยให้ธุรกิจสามารถผ่านพ้นเวลายากลำบากไปได้ สนับสนุนให้ปล่อยสินเชื่อกับบุคคลที่ถูกเลิกจ้างที่เริ่มต้นธุรกิจของตนเอง หยุดพักการให้สินเชื่อเพิ่มเติมให้แก่บริษัทที่มีผลขาดทุนซึ่งอยู่ในอุตสาหกรรมเหล็กและถ่านหินที่มีกำลังการผลิตส่วนเกิน และระบุให้ร่วมกันแก้ไขปัญหาหนี้เอกชนและสินทรัพย์ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้โดยการปรับโครงสร้างหนี้ (Debt Restructuring) และชำระบัญชี (Liquidation)

1.3 เศรษฐกิจญี่ปุ่น (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 3 ของไทย : สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 9.4 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมในปี 2558)

➡ เศรษฐกิจญี่ปุ่นในไตรมาสที่ 1 ปี 2559 ขยายตัวในระดับใกล้เคียงกับไตรมาสก่อนหน้า สะท้อนจากเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ อาทิ มูลค่าการส่งออกที่กลับมาหดตัวร้อยละ 7.9 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ลดลงจากร้อยละ 3.4 ในไตรมาส 4 ปี 2558 จากการส่งออกไปยังตลาดหลักอย่างจีนและอาเซียนที่หดตัวต่อเนื่อง สอดคล้องกับดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อภาคอุตสาหกรรมที่เฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 50.5 จุด โดยลดลงจากระดับ 52.5 จุด ในไตรมาสก่อน บ่งชี้ถึงกิจกรรมภาคการผลิตในญี่ปุ่นที่มีสัญญาณชะลอตัว ด้านการส่งออกบริการยังคงขยายตัวได้ในระดับสูง สะท้อนจากจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาญี่ปุ่นในไตรมาสที่ 1 ปี 2559 ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 39.3 จากช่วงเดียวกันปีก่อน จากการส่งเสริมการท่องเที่ยวในหลายภาคส่วน ด้านอุปสงค์ในประเทศขยายตัวเพียงเล็กน้อย บ่งชี้จากยอดขายปลีกช่วง 2 เดือนแรกของไตรมาสที่ 1 ปี 2559 (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2559) ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 0.1 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ส่งผลให้เศรษฐกิจญี่ปุ่นในไตรมาสที่ 1 ปี 2559 (ตัวเลขเบื้องต้น) ขยายตัวร้อยละ 0.0 จากช่วงเดียวกันปีก่อน หรือคิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 0.4 เมื่อเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า (ขจัดผลทางฤดูกาลแล้ว)

ภาพที่ 3 แหล่งที่มาและอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

ที่มา : CEIC รวบรวมโดย สศค.

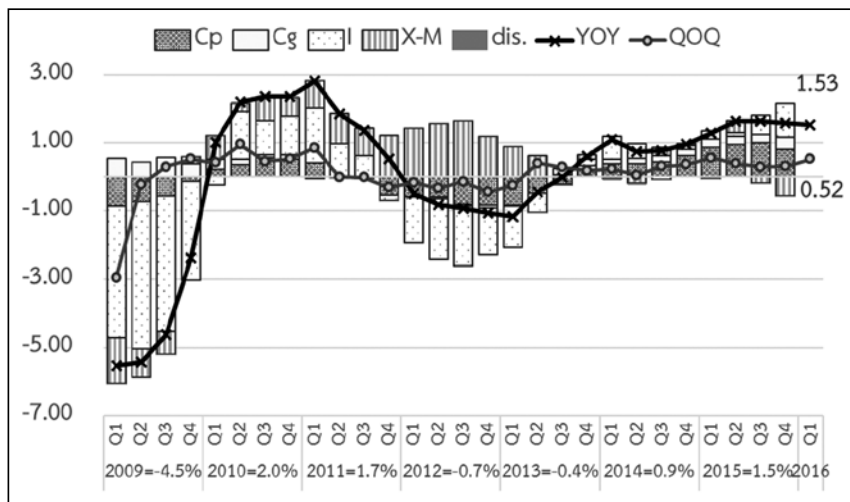
➡ ในปี 2559 คาดว่าเศรษฐกิจญี่ปุ่นจะขยายตัวดีขึ้นจากปีก่อนที่ร้อยละ 0.8 หรือที่ช่วงคาดการณ์ร้อยละ 0.6-1.0 ส่วนหนึ่งจากความเสียหายจากแผ่นดินไหวเมื่อช่วงต้นเดือนเมษายน 2559 ทำให้คาดว่าจะมีเม็ดเงินลงสู่เศรษฐกิจเพิ่มเติมเพื่อบูรณะและซ่อมแซมตามความเสียหายที่เกิดขึ้น กอปรกับการบริโภคภายในประเทศที่อาจเร่งตัวขึ้นในช่วงปลายปี 2559 หากมีการปรับขึ้นอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มจากร้อยละ 8.0 สู่ร้อยละ 10.0 ซึ่งจะมีผลบังคับใช้ในเดือนเมษายน 2560 ทั้งนี้ ราคาน้ำมันในตลาดโลกที่ยังคงทรงตัวในระดับต่ำ ยังคงเป็นปัจจัยบวกต่อทั้งดุลการค้าเนื่องจากญี่ปุ่นเป็นผู้นำเข้าพลังงานสุทธิ ตลอดจนอุปสงค์ในประเทศ

ขณะที่ผลการดำเนินมาตรการผ่อนคลายทางการเงินของธนาคารกลางญี่ปุ่นโดยการอัดฉีดสภาพคล่องมูลค่า 80 ล้านล้านเยนต่อปี และการใช้อัตราดอกเบี้ยติดลบ (Negative Interest Rate) ที่ร้อยละ -0.1 สำหรับเงินสำรองส่วนเกินที่สถาบันการเงินฝากไว้กับธนาคารกลางญี่ปุ่น ยังไม่ได้ผลลัพธ์ตามที่คาดหวังไว้ กล่าวคือยังไม่สามารถกระตุ้นให้ผู้บริโภคใช้จ่ายและภาคธุรกิจเร่งลงทุนได้ ทั้งยังไม่สามารถทำให้เงินเยนอ่อนค่าลงได้ ส่งผลให้นักวิเคราะห์หลายฝ่ายคาดการณ์ว่า ในปี 2559 ธนาคารกลางญี่ปุ่นอาจพิจารณาออกมาตรการการเงินเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจเพิ่มเติม นอกจากนี้ การชะลอตัวทางเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าสำคัญอย่างจีนยังคงเป็นปัจจัยเสี่ยงที่ต้องจับตามองต่อไป

1.4 เศรษฐกิจยูโรโซน 19 ประเทศ (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 4 ของไทย : สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 7.2 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมในปี 2558)

➡ ในไตรมาสที่ 1 ปี 2559 เศรษฐกิจยูโรโซนขยายตัวร้อยละ 1.5 จากช่วงเดียวกันปีก่อน หรือขยายตัวร้อยละ 0.5 จากไตรมาสก่อนหน้า (หลังขจัดผลทางฤดูกาล) โดยอัตราการขยายตัวทรงตัวเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน แต่อัตราการขยายตัวมีแนวโน้มเร่งขึ้นเมื่อเทียบกับไตรมาสก่อน

ภาพที่ 4 แหล่งที่มาและอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจของยูโรโซน

ที่มา : Eurostat

○ **ด้านอุปทาน** มีสัญญาณการชะลอตัวของการผลิต บ่งชี้จากดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อรวมเฉลี่ยในไตรมาสที่ 1 ปี 2558 อยู่ที่ระดับ 53.2 จุด ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าเล็กน้อย โดยดัชนีฯ ภาคอุตสาหกรรมลดลงสู่ระดับ 51.7 จุด ขณะที่ดัชนีฯ ภาคบริการลดลงสู่ระดับ 53.3 จุด อย่างไรก็ตาม ดัชนีที่ยังคงอยู่เหนือระดับ 50.0 จุด บ่งชี้การขยายตัวของภาคการผลิต

○ **ด้านอุปสงค์** มีแนวโน้มชะลอตัวลงบ้าง บ่งชี้จากยอดขายปลีกในช่วงไตรมาสที่ 1 ปี 2558 ขยายตัวร้อยละ 2.3 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ชะลอตัวลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 2.5 ขณะที่ความเชื่อมั่นผู้บริโภคปรับลดลงต่อเนื่องภายหลังเกิดเหตุระเบิดในกรุงบรัสเซลส์ ประเทศเบลเยียม โดยลดลงมาอยู่ในระดับต่ำสุดในเดือนมีนาคม 2559 ที่ -9.7 จุด ด้านอุปสงค์จากต่างประเทศแผ่วลงเช่นกัน โดยมูลค่าส่งออกในสองเดือนแรกของไตรมาสที่ 1 ปี 2559 หดตัวร้อยละ -0.3 จากช่วงเดียวกันปีก่อน โดยเป็นผลจากการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมที่ลดลงหลังขยายตัวถึงร้อยละ 7.4 ในปีก่อนหน้า

○ **ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจ** ปรับตัวดีขึ้นแต่ยังคงต้องจับตามอง โดยอัตราการว่างงานแม้จะปรับลดลงอย่างค่อยเป็นค่อยไปแต่ยังอยู่ในระดับสูง โดยในเดือนมีนาคม 2559 อยู่ที่ร้อยละ 10.2 ของกำลังแรงงานรวม ขณะที่อัตราเงินเฟ้อไตรมาสที่ 1 ปี 2559 เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 0.0 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยปรับเพิ่มขึ้นในช่วงต้นไตรมาส แต่กลับมามีค่าติดลบอีกครั้งหลังราคาลงในครึ่งปีปลายไตรมาส ด้านอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานอยู่ที่ร้อยละ 0.9 ค่อนข้างทรงตัวจากไตรมาสก่อนหน้า

➡ **ในปี 2559 คาดว่าเศรษฐกิจยูโรโซนจะขยายตัวทรงตัวที่ร้อยละ 1.5 หรือในช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 1.3-1.7** โดยการขยายขนาดมาตรการผ่อนคลายทางการเงินและมาตรการเสริมสภาพคล่องที่ธนาคารกลางยุโรปจะส่งผลให้ธนาคารพาณิชย์ยุโรปปล่อยสินเชื่อสำหรับการลงทุนและการบริโภคมากขึ้นบ้าง อย่างไรก็ตาม การชะลอตัวของเศรษฐกิจโลกจะส่งผลกระทบต่ออุปสงค์จากต่างประเทศให้ชะลอตัว อีกทั้งระดับหนี้สาธารณะที่ทรงตัวอยู่ในระดับสูงจะเป็นข้อจำกัดในการกระตุ้นเศรษฐกิจ ทำให้การฟื้นตัวของเศรษฐกิจยูโรโซนจะเป็นไปอย่างค่อยเป็นค่อยไป

1.5 เศรษฐกิจอาเซียน 5 ประเทศ (สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 19.6 ของมูลค่าการส่งออกรวมปี 2558)

➡ **เศรษฐกิจอาเซียน 5 ประเทศ (มาเลเซีย เวียดนาม สิงคโปร์ อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์) ในไตรมาสที่ 1 ปี 2559 มีสัญญาณผสม** โดยมีรายละเอียดดังนี้ เศรษฐกิจที่พึ่งพาอุปสงค์ในประเทศเป็นหลัก (อินโดนีเซียและฟิลิปปินส์) ส่งสัญญาณขยายตัวได้อย่างต่อเนื่อง โดยเครื่องชี้ด้านการบริโภคภาคเอกชนโดยรวมขยายตัวได้ดี สอดคล้องกับเครื่องชี้ภาคการผลิตแรงตัว อย่างไรก็ตาม การส่งออกยังคงได้รับผลกระทบจากอุปสงค์ในตลาดโลกที่ชะลอตัว ขณะที่เศรษฐกิจมาเลเซียคาดว่าจะชะลอตัวตามรายได้หลักจากการส่งออกน้ำมันและสินค้าโภคภัณฑ์ที่ระดับราคาในตลาดโลกยังคงทรงตัวในระดับต่ำ ส่วนเศรษฐกิจสิงคโปร์พึ่งพาการส่งออกในระดับสูงอย่างสิงคโปร์ยังคงชะลอตัวต่อเนื่อง จากภาคการผลิตที่หดตัวตามการส่งออก โดยในไตรมาสที่ 1 ปี 2559 เศรษฐกิจสิงคโปร์ (ตัวเลขเบื้องต้น) ขยายตัวร้อยละ 1.8 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ส่วนเศรษฐกิจเวียดนามในไตรมาสที่ 1 ปี 2559 ขยายตัวร้อยละ 5.5 จากช่วงเดียวกันปีก่อน โดยเป็นการชะลอตัวจากไตรมาสก่อน **ประเด็นความเสี่ยงที่ต้องจับตามอง** คือ สถานการณ์เศรษฐกิจจีน ซึ่งเป็นตลาดส่งออกหลักของอาเซียนซึ่งมีแนวโน้มชะลอตัวลง อาจส่งผลกระทบต่อภาคการส่งออกของประเทศในอาเซียนได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม

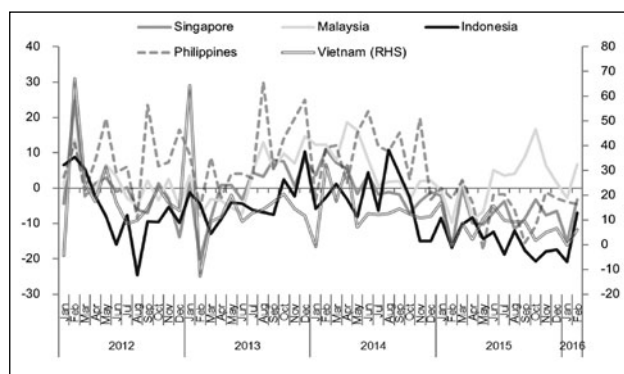
ตารางที่ 2 อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ รายไตรมาส (%)

ประเทศ (ตามลำดับการส่งออก)		ปี 56	ปี 57	ปี 58					ปี 59
				Q1	Q2	Q3	Q4	YTD	
มาเลเซีย (4.8%)	- Real GDP (%yoy)	4.7	6.0	5.6	4.9	4.7	4.5	5.0	4.2
	- Real GDP (%qoq sa)	-	-	1.2	1.1	0.7	1.5	-	1.0
เวียดนาม (4.2%)	- Real GDP (%yoy)	5.4	6.0	6.1	6.4	6.8	7.0	6.7	5.5
	- Real GDP (%qoq sa)	-	-	-0.1	2.1	2.1	2.9	-	-0.5
สิงคโปร์ (4.1%)	- Real GDP (%yoy)	4.7	3.3	2.7	1.7	1.8	1.8	2.0	1.8*
	- Real GDP (%qoq sa)	-	-	0.0	-0.4	0.6	1.5	-	-
อินโดนีเซีย (3.7%)	- Real GDP (%yoy)	5.6	5.0	4.7	4.7	4.7	5.0	4.8	4.9
	- Real GDP (%qoq sa)	-	-	0.9	1.2	1.3	1.5	-	0.9
ฟิลิปปินส์ (2.8%)	- Real GDP (%yoy)	7.1	6.1	5.0	5.8	6.1	6.3	5.8	-
	- Real GDP (%qoq sa)	-	-	0.9	2.0	1.4	2.0	-	-

หมายเหตุ : * ตัวเลขเบื้องต้น

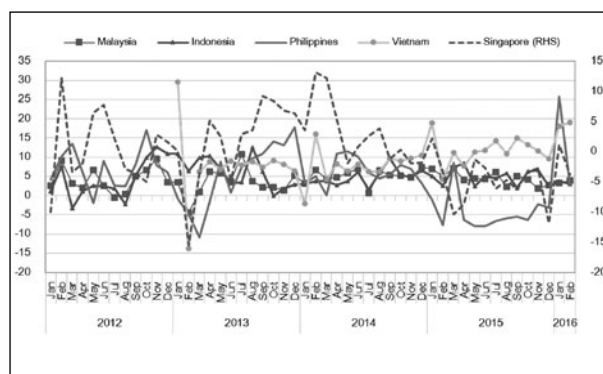
ที่มา : CEIC รวบรวมโดย สศค.

ภาพที่ 5 อัตราการขยายตัวของการส่งออก (%yoy)

ที่มา : CEIC รวบรวมโดย สศค.

ภาพที่ 6 ดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรม (%yoy)

ที่มา : CEIC รวบรวมโดย สศค.

➡ ในปี 2559 คาดว่า เศรษฐกิจอาเซียนส่วนใหญ่จะขยายตัวชะลอลงหรืออยู่ในระดับใกล้เคียงจากปี 2558 ยกเว้นเพียงอินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ที่คาดว่าจะขยายตัวเร่งขึ้น โดยเศรษฐกิจสิงคโปร์ซึ่งพึ่งพาภาคการส่งออกในระดับสูงยังคงได้รับผลจากอุปสงค์ในตลาดโลกที่ฟื้นตัวช้ากว่าคาด สำหรับเศรษฐกิจมาเลเซียที่คาดว่าจะขยายตัวชะลอลงจากนั้นเป็นผลมาจากราคาน้ำมันในตลาดโลกซึ่งมีแนวโน้มว่าจะยังทรงตัวอยู่ในระดับต่ำ ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจมาเลเซียซึ่งเป็นผู้ส่งออกน้ำมันและสินค้าโภคภัณฑ์สุทธิ ซึ่งมีส่วนทำให้ภาคการส่งออกชะลอตัวและการบริโภคภาคเอกชนแผ่วลงจากกำลังซื้อที่ลดลง ขณะที่ประเทศที่พึ่งพาเศรษฐกิจในประเทศอย่างเวียดนาม อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ คาดว่าอุปสงค์ในประเทศที่ยังคงขยายตัวได้อย่างแข็งแกร่งจะเป็นปัจจัยสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจในปี 2559 นี้ ทั้งนี้ ภาคการส่งออกของอาเซียนยังคงมีความเสี่ยงจากอุปสงค์ในตลาดส่งออกหลัก เช่น อุปสงค์จากจีนที่มีแนวโน้มชะลอตัวจากการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ และอุปสงค์จากสหรัฐฯ จากการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายและเงินดอลลาร์สหรัฐแข็งค่า อาจส่งผลให้ภาคการส่งออกของอาเซียนที่คาดว่าจะฟื้นตัวกลับมาขยายตัวเพียงในระดับต่ำ

1.6 เศรษฐกิจประเทศคู่ค้าอื่นๆ ในเอเชีย ออสเตรเลีย และสหราชอาณาจักร (สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 18.0 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมในปี 2558)

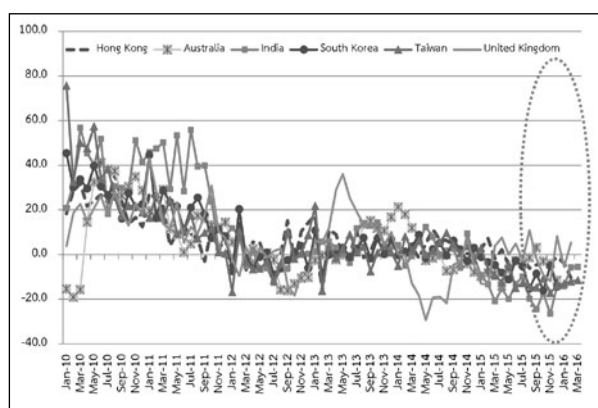
➡ เศรษฐกิจประเทศคู่ค้าอื่นๆ ในเอเชีย ออสเตรเลีย และสหราชอาณาจักร ในช่วงไตรมาสที่ 1 ปี 2559 ส่วนใหญ่มีแนวโน้มชะลอตัวต่อเนื่องจากไตรมาสก่อนหน้า โดยภาคการค้าระหว่างประเทศที่หดตัวต่อเนื่องจากปี 2558 เป็นปัจจัยลบสำคัญต่อเศรษฐกิจของแทบทุกประเทศในไตรมาสนี้ โดยมูลค่าการส่งออกของเกาหลีใต้ในช่วงไตรมาสที่ 1 ปี 2559 หดตัวร้อยละ 13.1 จากช่วงเดียวกันปีก่อน หดตัวเร่งขึ้นจากร้อยละ 12.0 ในไตรมาสก่อนหน้า ส่งผลให้ในไตรมาสที่ 1 ปี 2559 เศรษฐกิจเกาหลีใต้ขยายตัวเพียงร้อยละ 2.7 ชะลอลงจากร้อยละ 3.1 ในไตรมาสก่อนหน้า และคิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 0.4 จากไตรมาสก่อนหน้า (ขจัดผลทางฤดูกาลแล้ว) สอดคล้องกับมูลค่าการส่งออกของไต้หวันในไตรมาสที่ 1 ปี 2559 ที่หดตัวในระดับสูงต่อเนื่องที่ ร้อยละ 12.1 อีกทั้งมูลค่าการส่งออกของอินเดียในไตรมาสที่ 1 ปี 2559 หดตัวร้อยละ 8.5 อย่างไรก็ตาม ภาคการบริโภคภายในประเทศยังคงเป็นปัจจัยบวกที่ช่วยสนับสนุนการขยายตัวของเศรษฐกิจในหลายประเทศ เช่น สหราชอาณาจักร ซึ่งยอดค้าปลีกในไตรมาสที่ 1 ปี 2559 ขยายตัวร้อยละ 1.1 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน เร่งขึ้นจากร้อยละ 0.0 ในไตรมาสก่อนหน้า อีกทั้งยอดค้าปลีกของออสเตรเลียขยายตัวได้ต่อเนื่องที่ร้อยละ 4.3 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ด้านเสถียรภาพภายในประเทศพบว่า โดยรวมอัตราเงินเฟ้อมีแนวโน้มทรงตัวในระดับต่ำต่อเนื่อง

ตารางที่ 3 การเติบโตทางเศรษฐกิจและแหล่งที่มาของการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (%)

ประเทศ (ตามสัดส่วนการส่งออก)		ปี 57	ปี 58				ปี 58	ปี 59
			Q1	Q2	Q3	Q4		
ฮ่องกง (4.9%)	- Real GDP (%yoy)	2.6	2.4	2.9	2.2	1.9	2.4	0.8
	- Real GDP (%qoq_sa)	-	-	-	-	-	-	-0.4
ออสเตรเลีย (4.5%)	- Real GDP (%yoy)	2.6	2.2	2.0	2.7	3.0	2.5	-
	- Real GDP (%qoq_sa)	-	0.9	0.3	1.1	0.6	-	-
อินเดีย (2.3%)	- Real GDP (%yoy)	7.0	6.7	7.6	7.7	7.3	7.3	-
	- Real GDP (%qoq_sa)	-	2.3	2.2	3.0	-0.2	-	-
เกาหลีใต้ (2.0%)	- Real GDP (%yoy)	3.3	2.4	2.2	2.8	3.1	2.6	2.7
	- Real GDP (%qoq_sa)	-	0.8	0.4	1.2	0.7	-	0.4
สหราชอาณาจักร (1.7%)	- Real GDP (%yoy)	2.9	2.6	2.4	2.2	2.1	2.3	-
	- Real GDP (%qoq_sa)	-	0.5	0.6	0.4	0.6	-	-
ไต้หวัน (1.5%)	- Real GDP (%yoy)	3.9	4.0	0.6	-0.8	-0.5	0.7	-
	- Real GDP (%qoq_sa)	-	-	-	-	-	-	-

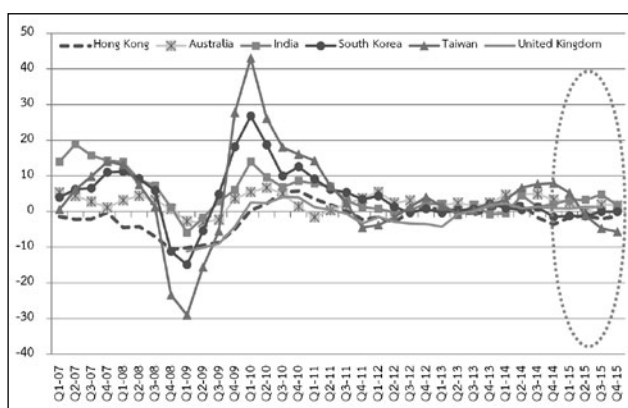
ที่มา : CEIC รวบรวมโดย สศค.

ภาพที่ 7 อัตราการขยายตัวของ การส่งออก (%yoy)

ที่มา : CEIC รวบรวมโดย สศค.

ภาพที่ 8 ผลผลิตภาคอุตสาหกรรม (%yoy)

ที่มา : CEIC รวบรวมโดย สศค.

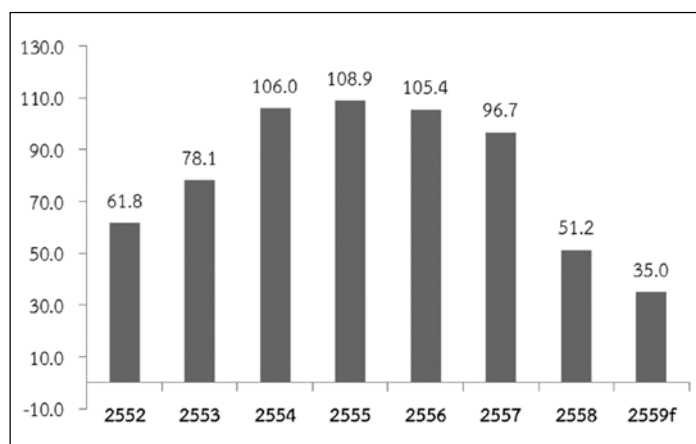
➡ ในปี 2559 คาดว่าการขยายตัวของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าอื่นๆ ในเอเชีย ออสเตรเลีย และสหราชอาณาจักร จะสามารถขยายตัวได้ต่อเนื่องจากปี 2558 โดยกลุ่มประเทศที่พึ่งพาการส่งออกเป็นหลักจะยังคงต้องเผชิญความท้าทายจากอุปสงค์ในตลาดโลกที่อ่อนแอ เนื่องจากเศรษฐกิจหลักของโลก ทั้งสหรัฐฯ ยุโรป และญี่ปุ่นจะยังคงฟื้นตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไป ในขณะที่จีนจะยังคงขยายตัวได้ในอัตราชะลอลง ทำให้อุปสงค์ต่อสินค้าส่งออกไม่เพิ่มขึ้นมากเท่าที่ควร ในขณะที่เศรษฐกิจของประเทศที่พึ่งพาการบริโภคภาคเอกชนเป็นหลักน่าจะยังคงสามารถขยายตัวได้ต่อเนื่อง โดยเฉพาะในกรณีของอินเดีย ซึ่งคาดว่าจะการบริโภคและการลงทุนในประเทศจะสามารถเป็นแรงขับเคลื่อนให้เศรษฐกิจขยายตัวได้ดีต่อเนื่อง

2.ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก

ราคาน้ำมันดิบดูไบในช่วงไตรมาสแรกของปี 2559 ปรับตัวลดลงจากไตรมาสก่อนหน้า โดยมีจุดต่ำสุดในเดือนมกราคม ที่ 22.8 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล ซึ่งหลังจากผ่านจุดต่ำสุด ราคาน้ำมันดิบได้มีการปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในช่วง 4 เดือนแรกของปี ราคาเฉลี่ยอยู่ที่ 32.8 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล ทั้งนี้ สาเหตุที่ราคาในช่วงไตรมาสแรกของปี 2559 ปรับตัวลดลงจากไตรมาสก่อนหน้ามาจากภาวะอุปทานล้นเกินเป็นสำคัญ สัมพันธ์กับปริมาณน้ำมันดิบที่มีอยู่ในสต็อกเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่กดดันราคาน้ำมันดิบในช่วงที่ผ่านมา

ขณะที่ในช่วงที่เหลือของปี 2559 คาดว่าราคาน้ำมันจะมีการปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป ตามภาวะล้นเกินของอุปทานที่จะค่อยๆ ปรับตัวเข้าสู่ดุลยภาพ จากการลดการผลิตของกลุ่มประเทศอเมริกาเหนือ เป็นสำคัญ ขณะที่ประเทศในกลุ่ม OPEC ประสบความล้มเหลวในการประชุมเพื่อลดการผลิต เมื่อวันที่ 18 เม.ย. 59 ที่ผ่านมา ทำให้ยังเป็นปัจจัยกดดันราคาน้ำมันในช่วงที่เหลือของปีนี้ ทั้งนี้ สศค.คาดว่า ในปี 2559 ราคาน้ำมันดิบดูไบเฉลี่ยจะอยู่ที่ 35.0 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล (ช่วงคาดการณ์อยู่ที่ 32.0-38.0 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล) คิดเป็นการหดตัวร้อยละ 32.2

ภาพที่ 9 สมมติฐานราคาน้ำมันดิบดูไบในปี 2559

ที่มา : CEIC

โดยรายละเอียดการคาดการณ์ด้านปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่ อุปสงค์และอุปทานในกลุ่มประเทศต่างๆ สำหรับการคาดการณ์ราคาน้ำมันดิบในปี 2559 มีดังต่อไปนี้¹

(1) อุปสงค์ต่อน้ำมันดิบคาดว่าจะมีการปรับตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า โดย EIA คาดการณ์ ณ เดือนเมษายน 2559 ว่าในปี 2559 ความต้องการน้ำมันดิบทั่วโลกจะอยู่ที่ 94.9 ล้านบาร์เรลต่อวัน เทียบกับปี 2558 ที่อยู่ที่ระดับ 93.7 ล้านบาร์เรลต่อวัน ซึ่งเป็นการปรับตัวเพิ่มขึ้น 1.2 ล้านบาร์เรลต่อวัน โดยเป็นผลมาจากความต้องการของประเทศนอกกลุ่ม OECD เป็นสำคัญ

- ประเทศในกลุ่ม OECD EIA คาดว่าในปี 2559 มีความต้องการใช้น้ำมันดิบรวมที่ 46.5 ล้านบาร์เรลต่อวัน เทียบกับปี 2558 ที่อยู่ที่ระดับ 46.3 ล้านบาร์เรลต่อวัน เป็นการปรับตัวเพิ่มขึ้น 0.2 ล้านบาร์เรลต่อวัน

- ในขณะที่ประเทศนอกกลุ่ม OECD EIA คาดว่าในปี 2559 มีความต้องการใช้น้ำมันดิบรวมที่ 48.4 ล้านบาร์เรลต่อวัน เทียบกับปี 2558 ที่อยู่ที่ 47.4 ล้านบาร์เรลต่อวัน หรือเพิ่มขึ้น 1.0 ล้านบาร์เรลต่อวัน

¹ สศค. ได้ใช้รายละเอียดเกี่ยวกับการคาดการณ์ด้านปัจจัยพื้นฐานของราคาน้ำมันดิบโลกจากหน่วยงานของสหรัฐฯ ที่มีชื่อว่า US Energy Information Administration หรือ EIA

(2) อุปทานน้ำมันดิบคาดว่าจะเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า โดย EIA คาดการณ์ ณ เดือนเมษายน 2559 ว่า ปริมาณน้ำมันดิบที่ผลิตทั่วโลกจะอยู่ที่ 96.3 ล้านบาร์เรลต่อวัน เทียบกับปี 2558 ที่อยู่ที่ 95.8 ล้านบาร์เรลต่อวัน หรือเพิ่มขึ้น 0.5 ล้านบาร์เรลต่อวัน โดยเป็นผลมาจากการเพิ่มการผลิตของกลุ่ม OPEC เป็นสำคัญ

- กลุ่ม OPEC คาดว่าจะทำการผลิตน้ำมันดิบอยู่ที่ 39.1 ล้านบาร์เรลต่อวันในปี 2559 เทียบกับปี 2558 ที่อยู่ที่ระดับ 38.2 ล้านบาร์เรลต่อวัน เพิ่มขึ้น 0.9 ล้านบาร์เรลต่อวัน

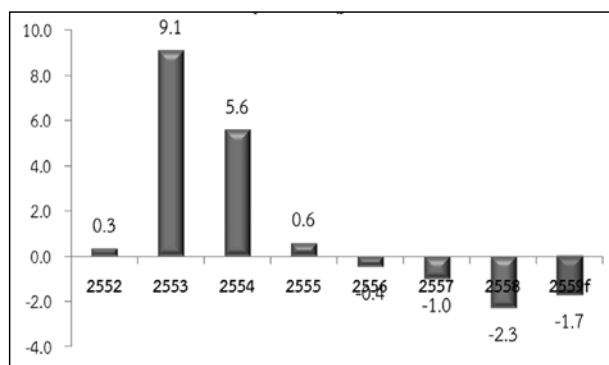
- ขณะที่ กลุ่ม Non-OPEC คาดว่าจะทำการผลิตน้ำมันดิบอยู่ที่ระดับ 57.2 ล้านบาร์เรลต่อวัน ในปี 2559 เทียบกับปี 2558 ที่อยู่ที่ 57.6 ล้านบาร์เรลต่อวัน ลดลง 0.4 ล้านบาร์เรลต่อวัน โดยเป็นการลดลงของการผลิตในกลุ่มประเทศอเมริกาเหนือเป็นสำคัญ เนื่องจาก Shale oil มีต้นทุนที่ค่อนข้างสูง การที่ราคาน้ำมันอยู่ในระดับต่ำ จึงไม่จูงใจผู้ผลิตให้ทำการผลิตน้ำมันดิบเพื่อนำออกขายมากนัก

3. ราคาสินค้าส่งออกและนำเข้า (ในรูปดอลลาร์สหรัฐ)

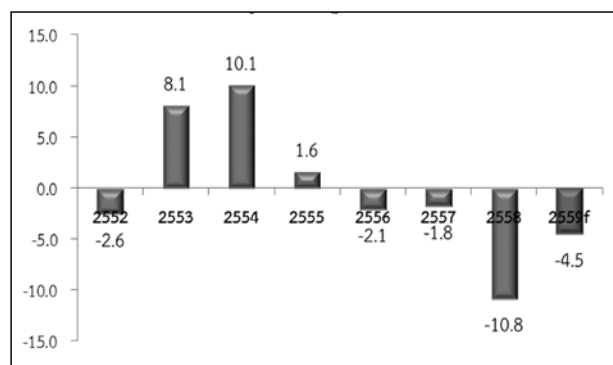
ในปี 2559 คาดว่าราคาสินค้าส่งออกจะอยู่ที่ร้อยละ -1.7 (ช่วงการคาดการณ์ที่ร้อยละ -2.3 ถึง -1.1) ขณะที่ราคาสินค้านำเข้า คาดว่าจะอยู่ที่ร้อยละ -4.5 (ช่วงการคาดการณ์ที่ร้อยละ -5.1 ถึง -3.9)

ภาพที่ 10 อัตราการขยายตัวของราคาสินค้าส่งออกและนำเข้า (รูปดอลลาร์สหรัฐ)

อัตราการขยายตัวของราคาสินค้าส่งออก (รูปดอลลาร์สหรัฐ)

อัตราการขยายตัวของราคาสินค้านำเข้า (รูปดอลลาร์สหรัฐ)

ที่มา : กระทรวงพาณิชย์ และ สศค.

3.1 ราคาสินค้าส่งออกในรูปดอลลาร์สหรัฐ

➡ สถานการณ์ล่าสุด ในช่วงไตรมาสแรกของปี 2559 ราคาสินค้าส่งออกหดตัวร้อยละ 2.4 ซึ่งเป็นผลมาจากการหดตัวของทุกหมวดสินค้าสำคัญ ได้แก่ สินค้าเกษตรกรรม สินค้าอุตสาหกรรมเกษตร สินค้าอุตสาหกรรม และสินค้าเชื้อเพลิง โดยหดตัวร้อยละ 8.6 2.3 0.9 และ 14.3 ตามลำดับ ซึ่งสาเหตุหลักที่ทำให้ราคาสินค้าส่งออกลดลงในช่วงต้นปี เกิดจากการที่ราคาน้ำมันดิบปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลให้ราคาสินค้าส่งออกที่มีความสัมพันธ์กับราคาน้ำมันปรับตัวลดลง อาทิ ราคาสินค้าเกษตร ราคาสินค้าอุตสาหกรรมประเภทปิโตรเคมี และราคาน้ำมันสำเร็จรูป

➡ สำหรับภาพทั้งปี 2559 คาดว่า ราคาสินค้าส่งออกจะยังคงหดตัวต่อเนื่องที่ร้อยละ 1.7 (ช่วงการคาดการณ์ที่ร้อยละ -2.3 ถึง -1.1) จากการที่คาดว่าเศรษฐกิจโลกจะยังคงฟื้นตัวอย่างเปราะบาง โดยเฉพาะความกังวลต่อการชะลอตัวของเศรษฐกิจจีน นอกจากนี้ จากสมมติฐานราคาน้ำมันดิบที่ยังลดลงต่อเนื่องจากปีก่อนหน้า จะส่งผลทำให้ราคาของสินค้าเกษตร สินค้าอุตสาหกรรมประเภทปิโตรเคมี และสินค้าน้ำมันสำเร็จรูป ซึ่งเป็นสินค้าที่มีความสัมพันธ์กับราคาน้ำมันในระดับสูงมีแนวโน้มหดตัวในปี 2559

3.2 ราคาสินค้านำเข้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ

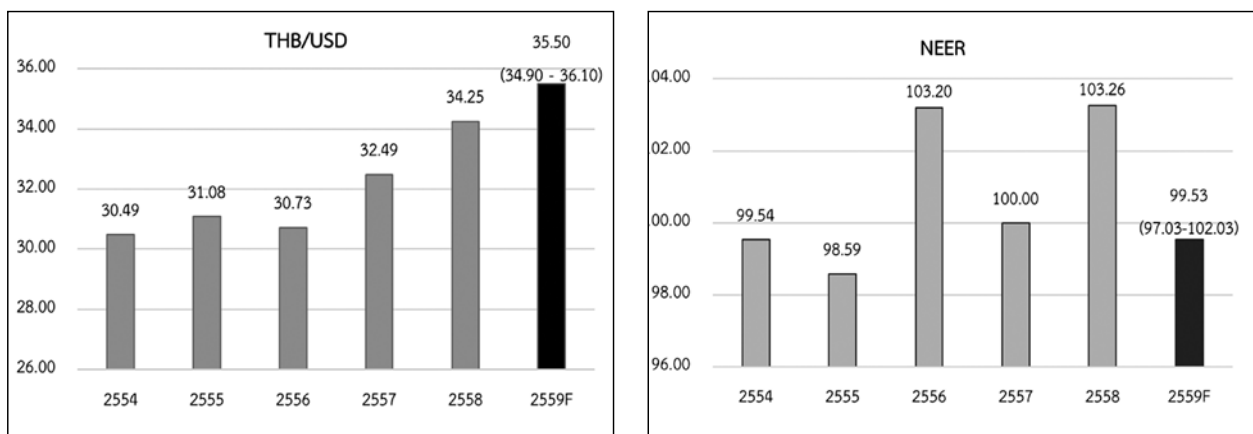
➡ สถานการณ์ล่าสุดของราคาสินค้านำเข้าในช่วงไตรมาสแรกของปี 2559 พบว่า ราคาสินค้านำเข้ายังคงหดตัวที่ร้อยละ 7.7 โดยการหดตัวเกิดจากการลดลงของราคาสินค้าทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นสินค้าเชื้อเพลิง สินค้าทุน สินค้าวัตถุดิบ สินค้าอุปโภค และสินค้ายานพาหนะ โดยหดตัวร้อยละ 31.5 1.3 3.7 1.3 และ 0.6 ตามลำดับ

➡ ขณะที่ในปี 2559 คาดว่า ราคาสินค้านำเข้าหดตัวต่อเนื่องที่ร้อยละ 4.5 (ช่วงการคาดการณ์ที่ร้อยละ -5.1 ถึง -3.9) โดยมีสาเหตุหลักมาจากการลดลงของราคาน้ำมันดิบเป็นสำคัญ ซึ่งจากสมมติฐานราคาน้ำมันดิบ คาดว่าในปี 2559 ราคาน้ำมันดิบจะลดลงถึงร้อยละ 32.2 จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ราคาสินค้านำเข้าจะมีการหดตัวในปี

4. อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ และดัชนีค่าเงินบาท

“ในปี 2559 คาดว่าค่าเงินบาทจะอ่อนค่าลงจากปีก่อน โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 35.50 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ และอ่อนค่าลงมากกว่าเงินสกุลอื่นๆ ทำให้โดยรวมแล้ว ดัชนีค่าเงินบาทในปี 2559 คาดว่าจะอ่อนค่าลงร้อยละ 3.6 เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยปี 2558” (ภาพที่ 11)

ภาพที่ 11 สมมติฐานค่าเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ และดัชนีค่าเงินบาทเฉลี่ยในปี 2559

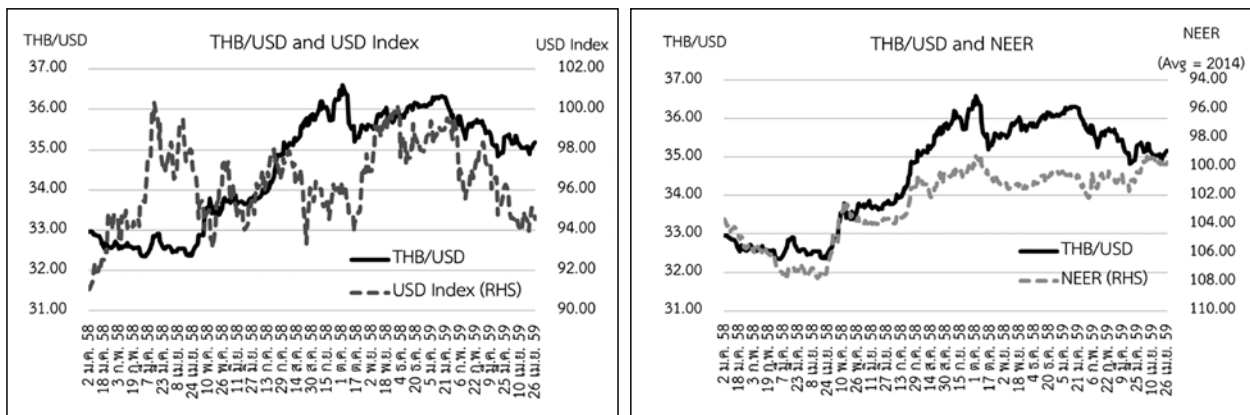
ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย รวบรวมโดย สศค.

4.1 สถานการณ์ค่าเงินบาทและดัชนีค่าเงินบาทในช่วง 4 เดือนแรกของปี 2559

ในช่วง 4 เดือนแรกของปี 2559 เงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐผันผวนสูงและอ่อนค่าลงจากค่าเฉลี่ยปี 2558 โดยเงินบาทเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 35.53 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ อ่อนค่าลงร้อยละ 3.62 จากค่าเฉลี่ยปี 2558 ส่วนหนึ่งจากเงินดอลลาร์สหรัฐที่แข็งค่าขึ้นร้อยละ 0.35 เนื่องจากการคาดการณ์การปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายของธนาคารกลางสหรัฐฯ อย่างไรก็ตาม ยังคงมีความไม่แน่นอนเกี่ยวกับช่วงเวลาและอัตราการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายสหรัฐฯ โดยนักลงทุนคาดว่าธนาคารกลางสหรัฐฯ จะชะลอการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายเนื่องจากผลกระทบจากเศรษฐกิจโลกและความผันผวนของตลาดการเงิน ส่งผลให้เงินทุนไหลกลับเข้าสู่ตลาดเอเชียและตลาดเกิดใหม่ ส่งผลให้เงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ ตลอดจนเงินสกุลอื่นๆ ในภูมิภาคในช่วง 4 เดือนแรกของปี 2559 แข็งค่าขึ้นเมื่อเทียบกับไตรมาสสุดท้ายของปี 2558 สอดคล้องกับดุลการชำระเงิน (Balance of Payment) ไตรมาสที่ 1 ปี 2559 ที่เกินดุลทั้งสิ้น 13.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ

หากเปรียบเทียบกับเงินสกุลหลักและเงินสกุลอื่นๆ ในภูมิภาคพบว่า ในช่วง 4 เดือนแรกของปี 2559 เงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐอ่อนค่าลงในอัตราที่มากกว่าค่าเงินสกุลอื่นๆ เป็นเหตุให้ดัชนีค่าเงินบาท (Nominal Effective Exchange Rate : NEER) ที่คำนวณโดย สศค. เฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 100.58 จุด คิดเป็นการอ่อนค่าลงร้อยละ 2.59 เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยปี 2558 สาเหตุหลักมาจากการแข็งค่าของดอลลาร์สหรัฐ ตลอดจนเงินเยนที่แข็งค่าขึ้นต่อเนื่องถึงร้อยละ 5.92 จากค่าเฉลี่ยปีก่อน จากการเข้าซื้อสินทรัพย์ญี่ปุ่นซึ่งถือเป็นสินทรัพย์ปลอดภัย (Safe Haven)

ภาพที่ 12 ค่าเงินบาท ดัชนีดอลลาร์สหรัฐ และดัชนีค่าเงินบาทโดยการคำนวณของ สศค. รายวัน

ที่มา : ธปท. รวบรวมโดย สศค.

4.2 แนวโน้มของค่าเงินบาทในปี 2559

ในปี 2559 คาดว่าเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐจะอ่อนค่าลงเล็กน้อยจากปี 2558 โดยเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 35.50 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ 34.90-36.10 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ) หรือคิดเป็นการอ่อนค่าลงร้อยละ 3.6 จากค่าเฉลี่ยปี 2558 โดยมีสาเหตุสำคัญมาจากเงินดอลลาร์สหรัฐที่คาดว่าจะแข็งค่าขึ้น เนื่องจากแนวโน้มการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายของธนาคารกลางสหรัฐฯ ในปี 2559 ต่อเนื่องหลังจากคณะกรรมการนโยบายการเงินของสหรัฐฯ (FOMC) ในที่ 15-16 ธันวาคม 2558 ได้ตัดสินใจปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายไปแล้วเป็นครั้งแรกในรอบ 9 ปี อย่างไรก็ตาม การฟื้นตัวที่เปราะบางของเศรษฐกิจสหรัฐฯ อาจส่งผลให้ที่ประชุม FOMC ตัดสินใจปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายอย่างค่อยเป็นค่อยไป และทำให้ดอลลาร์สหรัฐไม่แข็งค่าขึ้นมากนัก

ทั้งนี้ เมื่อเทียบกับภูมิภาคคาดว่า เงินบาทจะอ่อนค่าลงมากกว่าเงินสกุลอื่น โดยเฉพาะเมื่อเทียบกับเงินเยนที่แข็งค่าขึ้นมาก แม้ว่าธนาคารกลางญี่ปุ่นจะดำเนินนโยบายการเงินแบบผ่อนคลายเป็นพิเศษ โดยขยายขนาดมาตรการผ่อนคลายทางการเงิน และดำเนินนโยบายอัตราดอกเบี้ยติดลบ แต่ยังคงมีกระแสเงินทุนไหลเข้าถือสินทรัพย์ญี่ปุ่นซึ่งเป็นสินทรัพย์ปลอดภัย และอีกส่วนหนึ่งเพื่อบูรณะภายหลังเหตุการณ์แผ่นดินไหวบนเกาะคิวชู ขณะที่ราคาน้ำมันและสินค้าโภคภัณฑ์ที่อยู่ในระดับต่ำจะเป็นแรงกดดันให้เงินริงกิตมาเลเซียยังคงอ่อนค่าต่อไป ทั้งนี้ หากพิจารณาดัชนีค่าเงินบาทในปี 2559 เปรียบเทียบกับปี 2557 พบว่าดัชนีค่าเงินบาทในปี 2559 กลับไปใกล้เคียงระดับในปี 2557 บ่งชี้ว่าเงินบาทกลับมาเคลื่อนไหวใกล้เคียงกับค่าเงินสกุลหลักและสกุลอื่นๆ ในภูมิภาคอีกครั้ง

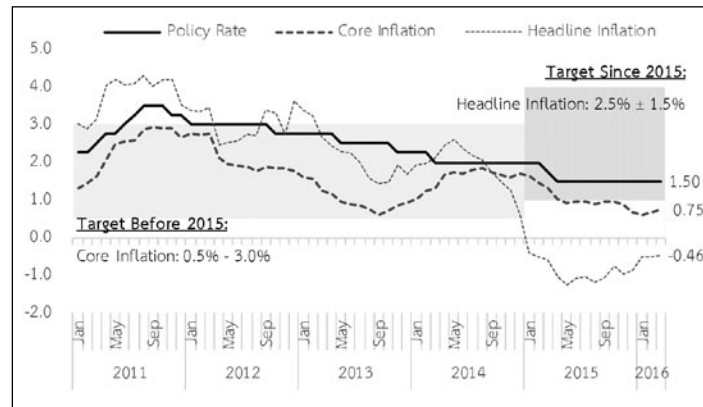
5. อัตราดอกเบี้ยนโยบาย

“ในไตรมาสที่ 1 ปี 2559 คณะกรรมการนโยบายการเงินยังคงดำเนินนโยบายการเงินแบบผ่อนคลายเป็นต่อเนื่อง โดยคงอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่ร้อยละ 1.50 ต่อปี และคาดว่าในปี 2559 อัตราดอกเบี้ยนโยบายจะอยู่ที่ร้อยละ 1.50 ต่อปี”

➡ ในปี 2559 กระทรวงการคลังและคณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) ได้กำหนดเป้าหมายนโยบายการเงินโดยใช้อัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยทั้งปีที่ร้อยละ 2.5 ± 1.5 ต่อปี

➡ ในไตรมาสที่ 1 ปี 2559 กนง. ยังคงดำเนินนโยบายการเงินแบบผ่อนคลายเป็นต่อเนื่อง โดยในการประชุมวันที่ 23 มีนาคม 2559 กนง. ได้มีมติเป็นเอกฉันท์ให้คงอัตราดอกเบี้ยนโยบายไว้ที่ร้อยละ 1.50 ต่อปี เพื่อสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทยให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ยังคงรักษาขีดความสามารถในการดำเนินนโยบาย (Policy space) ด้านแรงกดดันจากอัตราเงินเฟ้อ ยังคงอยู่ในระดับต่ำเนื่องจากราคาน้ำมันในตลาดโลกยังคงทรงตัวอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า

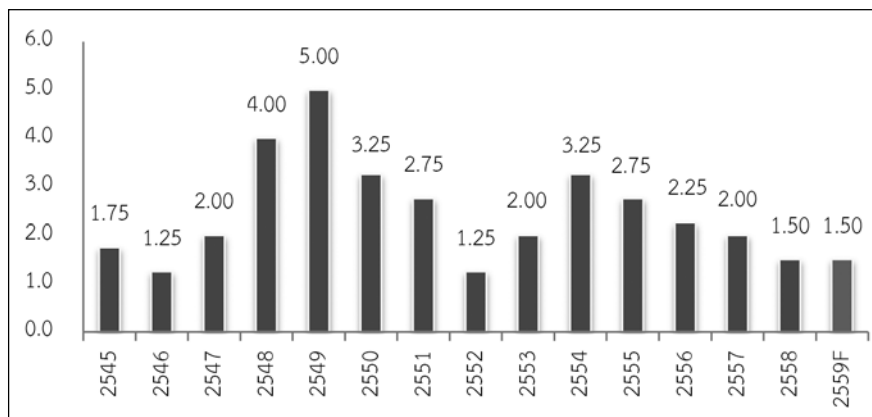
ภาพที่ 13 อัตราดอกเบี้ยนโยบายและอัตราเงินเฟ้อ

ที่มา : กระทรวงพาณิชย์ และธนาคารแห่งประเทศไทย รวบรวมโดย สศค.

➔ ในปี 2559 สศค. คาดว่าอัตราดอกเบี้ยนโยบายมีแนวโน้มที่จะยังคงอยู่ที่ร้อยละ 1.50 ต่อปี เนื่องจากนโยบายการเงินแบบผ่อนคลายเป็นความจำเป็นต่อการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจที่ยังฟื้นตัวไม่เต็มที่ โดยมีปัจจัยเสี่ยงจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจคู่ค้าหลัก โดยเฉพาะการชะลอตัวของเศรษฐกิจจีนที่มีความสัมพันธ์กับเศรษฐกิจอื่นๆ ในภูมิภาคในระดับสูง ประกอบกับความแตกต่างของนโยบายทางการเงินของประเทศเศรษฐกิจหลักและความไม่แน่นอนในการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายของธนาคารกลางสหรัฐฯ จะยังคงส่งผลให้ตลาดการเงินโลกมีความผันผวนสูง ทั้งนี้ ในการประชุมเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2559 กนง. ได้มีมติเป็นเอกฉันท์ให้คงอัตราดอกเบี้ยนโยบายไว้ที่ร้อยละ 1.50 ต่อปี เนื่องจากเห็นว่านโยบายการเงินในปัจจุบันยังอยู่ในระดับผ่อนปรนอย่างเพียงพอ และภาวะการเงินก็ผ่อนคลายเพิ่มขึ้นจากอัตราผลตอบแทนพันธบัตรที่อยู่ในระดับต่ำและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์ที่ลดลง จึงเห็นควรให้คงอัตราดอกเบี้ยไว้เพื่อรักษาขีดความสามารถในการดำเนินนโยบาย (policy space) โดยจะติดตามภาวะการเงินโดยรวม การฟื้นตัวของเศรษฐกิจ และเสถียรภาพการเงินของประเทศอย่างใกล้ชิดต่อไป

ภาพที่ 14 สมมติฐานอัตราดอกเบี้ยนโยบาย ณ สิ้นปี

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย ประมวลผลโดย สศค.

6. รายจ่ายภาคสาธารณะประจำปีงบประมาณ 2559

“ปีงบประมาณ 2559 รายจ่ายภาคสาธารณะซึ่งประกอบด้วย (1) รายจ่ายรัฐบาล (2) รายจ่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และ (3) รายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจ และเมื่อปรับปรุงระบบสถิติให้สอดคล้องกับระบบบัญชีประชาชาติแล้วคาดว่าในปีงบประมาณ 2559 จะสามารถเบิกจ่ายได้ประมาณ 3,383,568 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 5.8 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน”

6.1 รายจ่ายของรัฐบาล

การเบิกจ่ายงบประมาณรวมในช่วงครึ่งปีแรกปีงบประมาณ 2559 เท่ากับ 1,626,901 ล้านบาท โดยรายจ่ายงบประมาณรวมสามารถเบิกจ่ายได้ทั้งสิ้น 1,570,876 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.5 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ทั้งนี้ รายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2559 เบิกจ่ายได้ 1,411,849 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.6 หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 50.9 ของกรอบวงเงินงบประมาณ 2,776,000 ล้านบาท ทั้งนี้ รายจ่ายปีปัจจุบันประกอบด้วย (1) รายจ่ายประจำ 1,248,659 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.5 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 55.1 ของกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำหลังโอนเปลี่ยนแปลง (2,265,111 ล้านบาท) และ (2) รายจ่ายลงทุน 163,190 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 38.3 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 31.9 ของกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุนหลังโอนเปลี่ยนแปลง (510,889 ล้านบาท) และรายจ่ายเหลือปีสามารถเบิกจ่ายได้ 159,027 ล้านบาท สำหรับการเบิกจ่ายรายจ่ายนอกงบประมาณ เบิกจ่ายได้ 39,145 ล้านบาท ประกอบด้วย (1) เงินโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง (TKK) เบิกจ่ายได้ 1,176 ล้านบาท (2) เงินกู้เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Development Policy Loan : DPL) เบิกจ่ายได้ 1,382 ล้านบาท (3) โครงการเงินกู้เพื่อการพัฒนากระบวนบริหารจัดการน้ำและระบบขนส่งทางถนนระยะเร่งด่วนเบิกจ่ายได้ 36,352 ล้านบาท (4) เงินกู้ภายใต้ พรก. บริหารจัดการน้ำฯ เบิกจ่ายได้ 235 ล้านบาท และ (4) โครงการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานของไทย (เงินกู้) เบิกจ่ายได้ 16,880 ล้านบาท

สำหรับปีงบประมาณ 2559 รายจ่ายรัฐบาล คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายงบประมาณรวมได้ทั้งสิ้น 2,897,270 ล้านบาท โดยรายจ่ายงบประมาณรวมคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ทั้งสิ้น 2,800,016 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.0 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ทั้งนี้ รายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2559 คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 2,560,300 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.6 หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 92.2 ของกรอบวงเงินงบประมาณ 2,776,000 ล้านบาท ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ตั้งเป้าหมายการเบิกจ่ายไว้ที่ร้อยละ 96.0 โดยรายจ่ายงบประมาณแบ่งออกเป็น (1) รายจ่ายประจำคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 2,191,085 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.0 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 96.7 ของกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำ 2,265,448 ล้านบาท (2) รายจ่ายลงทุน คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 369,215 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 36.0 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 72.3 ของกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุน 510,552 ล้านบาท และรายจ่ายเหลือปีสามารถเบิกจ่ายได้ 239,716 ล้านบาท สำหรับการเบิกจ่ายรายจ่ายนอกงบประมาณคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 97,254 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 57.5 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ซึ่งประกอบด้วย (1) เงินโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง (TKK) คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 2,512 ล้านบาท (2) เงินกู้เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Development Policy Loan : DPL) คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 3,386 ล้านบาท (3) โครงการเงินกู้เพื่อการพัฒนากระบวนบริหารจัดการน้ำและระบบขนส่งทางถนนระยะเร่งด่วน คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 46,270 ล้านบาท และ (4) โครงการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานของไทย คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 44,851 ล้านบาท

ตารางที่ 4 การเบิกจ่ายในช่วงครึ่งแรกปีงบประมาณ 2559 และสมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายของรัฐบาลปีงบประมาณ 2559

(หน่วย : ล้านบาท)

	ครึ่งแรกปีงบประมาณ 2559	ปีงบประมาณ 2559 คาดการณ์ ณ มี.ค. 2559
1. รายจ่ายรัฐบาล (1.1+1.2)	1,626,901	2,897,270
1.1 รายจ่ายงบประมาณรวม (1.1.1+1.1.2+1.1.3)	1,570,876	2,800,016
1.1.1 รายจ่ายประจำ	1,248,659	2,191,085
1.1.2 รายจ่ายลงทุน	163,190	369,215
รายจ่ายรัฐบาลประจำปี (1)+(2)	1,411,849	2,560,300
อัตราเบิกจ่ายรายจ่ายงบประมาณ	50.9	92.2
1.1.3 รายจ่ายเหลือปี	159,027	239,716
1.2 รายจ่ายนอกงบประมาณจากเงินกู้	56,025	97,254
1.2.1 ไทยเข้มแข็ง	1,176	2,512
1.2.2 โครงการบริหารจัดการน้ำ ระยะเร่งด่วน	235	235
1.2.3 โครงการลงทุนพัฒนาระบบน้ำและทางถนน	36,352	46,270
1.2.4 โครงการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานฯ+On-going	16,880	44,851
1.2.5 โครงการลงทุน DPL	1,382	3,386

ที่มา : สำนักนโยบายการคลัง (สนค.) สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

6.2 งบประมาณรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)

รายจ่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในช่วง 5 เดือนแรกปีงบประมาณ 2559 (ตุลาคม 2558-กุมภาพันธ์ 2559) มีการเบิกจ่ายงบประมาณรวม 223,180 ล้านบาท โดยการเบิกจ่ายรายจ่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสอดคล้องตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่ต้องการให้มีการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้ความสำคัญกับการเพิ่มศักยภาพและการกระจายอำนาจให้แก่อปท. เพิ่มขึ้น โดยมีเป้าหมายให้เกิดความยั่งยืนทางการคลังของท้องถิ่น รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายและจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในด้านคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น โดยครอบคลุมภารกิจตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภารกิจถ่ายโอน ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านสังคม ด้านการศึกษาและด้านสิ่งแวดล้อม เป็นสำคัญ สำหรับการเบิกจ่ายงบประมาณของ อปท. ในปีงบประมาณ 2559 คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 560,992 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.3 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน

ตารางที่ 5 การเบิกจ่ายรายจ่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในช่วงครึ่งแรกปีงบประมาณ 2559 และสมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีงบประมาณ 2559

(หน่วย : ล้านบาท)

	5 เดือนแรกปีงบประมาณ 2559 (ต.ค. 58-ก.พ. 59)	ปีงบประมาณ 2559 คาดการณ์ ณ มี.ค. 2559
รายจ่ายท้องถิ่น	223,180	560,992

ที่มา : สำนักนโยบายการคลัง (สนค.) คำนวณโดยสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค (สคม.) สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

6.3 งบประมาณรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจ

การเบิกจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจ โดยแบ่งออกเป็น (1) งบลงทุนของรัฐวิสาหกิจที่ดำเนินงานตามปีงบประมาณ และ (2) งบลงทุนของรัฐวิสาหกิจที่ดำเนินงานตามปีปฏิทิน ทั้งนี้ รัฐวิสาหกิจที่ดำเนินงานตามปีงบประมาณ และรัฐวิสาหกิจที่ดำเนินงานตามปีปฏิทิน สามารถเบิกจ่ายเบิกจ่ายงบลงทุนรวมได้ทั้งสิ้น 110,199 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 1.4 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน สำหรับปีงบประมาณ 2559 คาดว่ารายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจจะสามารถเบิกจ่ายได้ 230,205 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.7 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน จากมาตรการการเร่งรัดการเบิกจ่ายงบลงทุนของรัฐวิสาหกิจตามนโยบายของรัฐบาล เป็นสำคัญ

ตารางที่ 6 การเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจในช่วงครึ่งแรกปีงบประมาณ 2559 และสมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจในปีงบประมาณ 2559

	ครึ่งแรกปีงบประมาณ 2559	ปีงบประมาณ 2559 คาดการณ์ ณ มี.ค. 2559
รายจ่ายลงทุนรัฐวิสาหกิจ	110,199	230,205

ที่มา : สำนักนโยบายการคลัง สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) คำนวณโดย สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค

6.4 สรุปรวมรายจ่ายภาคสาธารณะ

ผลการเบิกจ่ายของรัฐบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และงบลงทุนของรัฐวิสาหกิจ ในช่วงครึ่งแรกปีงบประมาณ 2559 ที่ผ่านมา รายจ่ายภาคสาธารณะสามารถเบิกจ่ายได้ทั้งสิ้น 1,960,280 ล้านบาท สำหรับสมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายภาคสาธารณะในปีงบประมาณ 2559 ดังกล่าว ทำให้คาดว่าในปีงบประมาณ 2559 รายจ่ายภาคสาธารณะสามารถเบิกจ่ายได้ทั้งสิ้น 3,688,467 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ประกอบด้วย (1) รายจ่ายรัฐบาลรวมจำนวน 2,897,270 ล้านบาท (2) รายจ่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 560,992 ล้านบาท และ (3) รายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจจำนวน 230,205 ล้านบาท

ตารางที่ 7 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายภาคสาธารณะในปีงบประมาณ 2559

(หน่วย : ล้านบาท)

	ไตรมาสแรก ปีงบประมาณ 2559	ปีงบประมาณ 2559 คาดการณ์ ณ ธ.ค. 2558
1. รายจ่ายรัฐบาล (1.1+1.2)	1,626,901	2,897,270
1.1 รายจ่ายงบประมาณรวม (1.1.1+1.1.2+1.1.3)	1,570,876	2,800,016
1.1.1 รายจ่ายประจำ	1,248,659	2,191,085
1.1.2 รายจ่ายลงทุน	163,190	369,215
รายจ่ายรัฐบาลประจำปี (1)+(2)	1,411,849	2,560,300
อัตราเบิกจ่ายรายจ่ายงบประมาณ	50.9	92.2
1.1.3 รายจ่ายเหลือปี	159,027	239,716
1.2 รายจ่ายนอกงบประมาณจากเงินกู้	56,025	97,254
1.2.1 ไทยเข้มแข็ง	1,176	2,512
1.2.2 โครงการบริหารจัดการน้ำ ระยะเร่งด่วน	235	235
1.2.3 โครงการลงทุนพัฒนาระบบน้ำและทางถนน	36,352	46,270
1.2.4 โครงการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานฯ	16,880	44,851
1.2.5 โครงการลงทุน DPL	1,382	3,386
2. รายจ่ายท้องถิ่น	223,180*	560,992
3. รายจ่ายลงทุนรัฐวิสาหกิจ	110,199	230,205
รายจ่ายภาคสาธารณะรวม	1,960,280	3,688,467

* รายจ่ายท้องถิ่น เบิกจ่ายในช่วง 5 เดือนแรกปีงบประมาณ 2559

ที่มา : สำนักนโยบายการคลัง สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) คำนวณโดย สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค

6.5 สรุปสมมติฐานรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติ

จากสมมติฐานรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบงบประมาณข้างต้น สามารถนำมาแปลงเป็นรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติ (System of National Accounts : SNA) ที่ลงสู่ระบบเศรษฐกิจจริง คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 3,383,568 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 5.8 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ซึ่งแบ่งออกได้เป็น (1) การบริโภคภาครัฐบาล คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 2,451,678 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 5.0 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน และ (2) การลงทุนภาครัฐบาล คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 931,890 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 7.8 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน

ตารางที่ 8 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติ

(หน่วย : ล้านบาท)

	ปี 2559 คาดการณ์ ณ ธ.ค. 2558
1. การบริโภคภาครัฐบาล	2,451,678
อัตราการขยายตัว	5.0
2. การลงทุนภาครัฐบาล	931,890
อัตราการขยายตัว	7.8
รายจ่ายภาคสาธารณะรวม	3,383,568
อัตราการขยายตัว	5.8

ที่มา : จากการคำนวณโดย สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค

ผลการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2559

1. ด้านการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

“เศรษฐกิจไทยในไตรมาสที่ 1 ปี 2559 ขยายตัวที่ร้อยละ 3.2 ขยายตัวต่อเนื่องจากไตรมาสก่อนหน้า ที่ขยายตัวร้อยละ 2.8”

➡ จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เศรษฐกิจไทยในไตรมาสที่ 1 ปี 2559 ขยายตัวได้ที่ร้อยละ 3.2 หรือคิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 0.9 เมื่อเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า หลังจัดผลทางฤดูกาล ซึ่งเป็นการขยายตัวสูงสุดในรอบ 12 ไตรมาส โดยมีรายละเอียดดังนี้

ด้านการผลิต

ภาคเกษตรกรรมยังหดตัวร้อยละ 1.5 แต่เป็นการหดตัวในอัตราชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้า โดยได้ปัจจัยบวกจากผลผลิตในหมวดปศุสัตว์และประมงตามความต้องการของตลาดต่างประเทศ ขณะที่หมวดพืชผลได้รับผลกระทบจากปัญหาภัยแล้งทำให้ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร ในส่วนของการผลิตนอกภาคเกษตรขยายตัวร้อยละ 3.7 โดยมีรายละเอียดดังนี้

- สาขาอุตสาหกรรมหดตัวร้อยละ 0.3 จากที่ขยายตัวร้อยละ 0.8 ในไตรมาสก่อนหน้า จากกลุ่มอุตสาหกรรมเบาที่หดตัว อาทิ อุตสาหกรรมสิ่งทอ และอุตสาหกรรมยาสูบ ขณะที่อุตสาหกรรมสินค้าทุนและเทคโนโลยีขยายตัวชะลอลง จากการลดต้นทุนต้นทุนส่วนบุคคลที่ชะลอตัวจากการปรับอัตราภาษีสรรพสามิตใหม่
- สาขาก่อสร้างขยายตัวสูงที่ร้อยละ 11.2 ต่อเนื่องจากไตรมาสก่อนหน้า จากผลของมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบลของรัฐบาลเป็นอันสิ้นสุดต่อการก่อสร้างของภาคเอกชนปรับตัวดีขึ้น กอปรกับการก่อสร้างที่อยู่อาศัยประเภทคอนโดมิเนียมตามแนวรถไฟฟ้าในเขต กทม. และปริมณฑลเพิ่มขึ้นเช่นกัน
- สาขาขนส่งและคมนาคมขยายตัวร้อยละ 5.6 ขยายตัวเร่งขึ้นจากร้อยละ 5.2 ในไตรมาสก่อนหน้า ตามจำนวนนักท่องเที่ยวที่ขยายตัวเพิ่มขึ้น โดยขยายตัวเร่งขึ้นในทุกรูปแบบการขนส่ง ได้แก่ การขนส่งทางบก (ร้อยละ 5.4) การขนส่งทางอากาศ (ร้อยละ 11.5) และการขนส่งทางน้ำ (ร้อยละ 0.8)
- สาขาการค้าส่งค้าปลีกและการซ่อมแซมขยายตัวร้อยละ 5.1 เป็นการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง สะท้อนอุปสงค์ภายในประเทศไม่ซบเซา พร้อมทั้งการใช้จ่ายในกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นเช่นกัน
- สาขาตัวกลางทางการเงินขยายตัวร้อยละ 4.5 ชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 6.8 เนื่องจากธนาคารพาณิชย์มีความระมัดระวังในการปล่อยสินเชื่อมากขึ้น
- สาขาบริการด้านอสังหาริมทรัพย์ขยายตัวร้อยละ 3.0 ชะลอลงในหมวดการให้เช่าที่อยู่อาศัยและนายหน้าซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ กิจกรรมการให้คำปรึกษาทางธุรกิจ การให้เช่าเครื่องจักรและของใช้ในครัวเรือน และหมวดกิจกรรมด้านคอมพิวเตอร์ ขณะที่หมวดกิจกรรมการวิจัยและพัฒนาขยายตัวสูงขึ้น
- สาขาโรงแรมและภัตตาคารขยายตัวร้อยละ 15.8 เร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัว ร้อยละ 5.0 ตามจำนวนนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศที่ขยายตัวได้ดีในไตรมาสแรก โดยมีจำนวน 9.0 ล้านคน หรือคิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 15.5

ด้านการใช้จ่าย

อุปสงค์ภายในประเทศขยายตัวดีขึ้นตามการขยายตัวของการบริโภคภาคเอกชน การบริโภคภาครัฐ และการลงทุนรวม รวมทั้งการส่งออกสุทธิที่เพิ่มขึ้นมากจากการขยายตัวของปริมาณการส่งออกสินค้าและบริการ ขณะที่ปริมาณการนำเข้าสินค้าและบริการหดตัว

- การบริโภคภาคเอกชนขยายตัวร้อยละ 2.3 ชะลอลงจากร้อยละ 2.6 ในไตรมาสก่อนหน้า ขยายตัวได้ตามราคาน้ำมัน และภาวะเงินเฟ้อที่อยู่ในระดับต่ำ ขณะที่รายได้ภาคเกษตรและการบริโภคสินค้าคงทนหดตัว
- ในขณะที่การบริโภคภาครัฐขยายตัวร้อยละ 8.0 ตามค่าใช้จ่ายในหมวดค่าตอบแทนแรงงานที่ปรับขึ้นจากการปรับฐานเงินเดือนข้าราชการ และการใช้จ่ายตามมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ โดยเฉพาะมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล

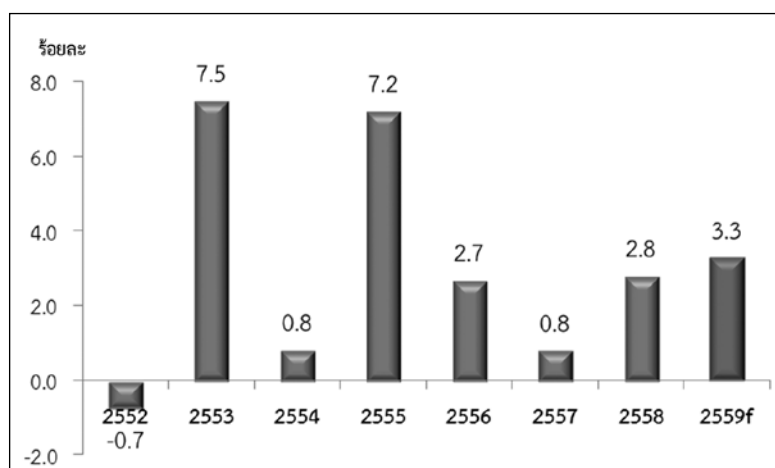
- การลงทุนรวมขยายตัวร้อยละ 4.7 จะลดลงจากไตรมาสก่อนหน้า ที่ขยายตัวร้อยละ 9.4 โดยภาครัฐขยายตัวร้อยละ 12.4 จากโครงการเงินกู้เพื่อการพัฒนาาระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและระบบขนส่งทางถนน และมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบลของรัฐบาล กอปรกับโครงการก่อสร้างของรัฐวิสาหกิจ อาทิ โครงการทางด่วนขั้นที่ 3 ของการทางพิเศษแห่งประเทศไทย และการก่อสร้างระบบจำหน่ายไฟฟ้าของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

- ภาคต่างประเทศด้านการส่งออกสินค้าและบริการกลับมาขยายตัวได้ร้อยละ 5.1 หลังจากหดตัวต่อเนื่อง 4 ไตรมาสก่อนหน้า ขยายตัวได้ทั้งการส่งออกสินค้าร้อยละ 1.0 และการส่งออกบริการร้อยละ 18.8 ตามจำนวนนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศที่ขยายตัวในระดับสูงร้อยละ 15.5 สำหรับการส่งออกสินค้าขยายตัวได้ในสินค้าเกษตรและสินค้าประมง ขณะที่สินค้าอุตสาหกรรมหดตัวเล็กน้อย

- การนำเข้าสินค้าและบริการหดตัวร้อยละ 4.8 เป็นการหดตัวของการนำเข้าสินค้าร้อยละ 7.1 โดยเฉพาะในการนำเข้าน้ำมันดิบจากการปิดซ่อมโรงกลั่นน้ำมันบางแห่ง ขณะที่การนำเข้าบริการขยายตัวร้อยละ 3.6 เป็นไปตามภาคการท่องเที่ยวที่ขยายตัวทำให้การบริการที่เกี่ยวข้องเพิ่มขึ้นตาม

➡ สำหรับเศรษฐกิจไทยในปี 2559 สศค. คาดว่ามีแนวโน้มขยายตัวที่ร้อยละ 3.3 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.0-3.6) เป็นการขยายตัวในอัตราเร่งขึ้นจากปีก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 2.8 โดยได้รับอานิสงส์จากการส่งออกบริการ โดยเฉพาะการท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง กอปรกับกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุนที่เพิ่มขึ้นในปี 2559 จะส่งผลให้การใช้จ่ายเพื่อการลงทุนของภาครัฐขยายตัวเพิ่มขึ้นเป็นแรงสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ อาทิ โครงการลงทุนยกระดับโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ด้านการคมนาคมขนส่ง และโครงการบริหารจัดการน้ำและพัฒนาระบบขนส่งทางถนน นอกจากนี้ มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจจากภาครัฐ อาทิ โครงการเพิ่มความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากตามแนวประชารัฐ ยังมีส่วนช่วยสนับสนุนการขยายตัวของการใช้จ่ายภายในประเทศ อย่างไรก็ตาม การส่งออกสินค้าของไทยในปีนี้จะยังคงมีข้อจำกัดจากความไม่แน่นอนของการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก ที่คาดว่าจะส่งผลให้การส่งออกสินค้าของไทยมีแนวโน้มขยายตัวต่ำลงจากที่คาดการณ์ครั้งก่อน

ภาพที่ 15 ประมาณการอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

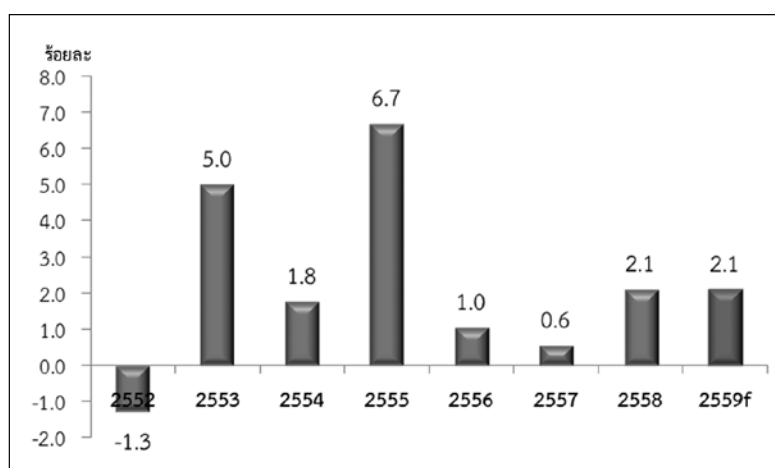
1.1 การบริโภคภาคเอกชนและการบริโภคภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

1.1.1 การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

➡ การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงในไตรมาสที่ 1 ปี 2559 ขยายตัวที่ร้อยละ 2.3 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ชะลอลงเล็กน้อยจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 2.6 คิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 0.8 เมื่อเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า หลังจากขจัดผลทางฤดูกาล ขยายตัวได้จากราคาน้ำมันเชื้อเพลิง และภาวะเงินเฟ้อที่อยู่ในระดับต่ำ โดยการใช้จ่ายขยายตัวได้ในเกือบทุกหมวด อาทิ หมวดอาหารและเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ หมวดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบ หมวดสุขภาพ หมวดโรงแรมและภัตตาคาร และหมวดการสื่อสาร ขณะที่หมวดการขนส่งขยายตัวชะลอลงจากการใช้จ่ายด้านยานพาหนะที่ติดลบจากการเร่งบริโภคก่อนการปรับขึ้นภาษีสรรพสามิตรถยนต์

➡ สำหรับในปี 2559 การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ คาดว่าจะขยายตัวในอัตราใกล้เคียงกับปี 2558 ที่ร้อยละ 2.1 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 1.8-2.4) โดยได้รับแรงขับเคลื่อนจากมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลที่คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายเข้าสู่เศรษฐกิจจริงได้มากขึ้นในปี 2559 อาทิ มาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนผู้มีรายได้น้อย มาตรการช่วยเหลือผู้ประกอบการภัยแล้งและมาตรการเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขัน และการเพิ่มความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากตามแนวทางประชารัฐ อย่างไรก็ตาม กำลังซื้อของครัวเรือนอาจได้รับผลกระทบจากปัญหานี้ครัวเรือน และราคาสินค้าเกษตรที่ยังคงมีแนวโน้มอยู่ในระดับต่ำ แต่ก็เริ่มเห็นสัญญาณการปรับตัวดีขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจโลก และแนวโน้มราคาน้ำมัน

ภาพที่ 16 ประมาณการอัตราการขยายตัวของการบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

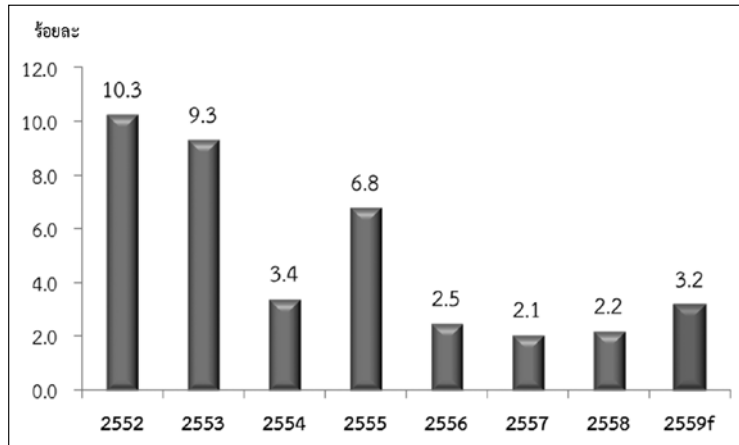
ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

1.1.2 การบริโภคภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

➡ การบริโภคภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ในไตรมาสที่ 1 ปี 2559 ขยายตัวถึงร้อยละ 8.0 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน และเมื่อขจัดผลทางฤดูกาลออก (q-o-q SA) พบว่า ขยายตัวร้อยละ 1.2 เมื่อเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า โดยปัจจัยที่สนับสนุนการบริโภคภาครัฐมีปัจจัยหลักจากค่าตอบแทนแรงงานที่ขยายตัวร้อยละ 3.3 ค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินขยายตัวร้อยละ 2.0 รายจ่ายค่าซื้อสินค้าและบริการขยายตัว ร้อยละ 10.0 และการโอนเพื่อสวัสดิการสังคมที่ไม่เป็นตัวแทนเงินสำหรับสินค้าและบริการในระบบตลาดขยายตัว ร้อยละ 40.7 ทั้งนี้ รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคขั้นสุดท้ายของรัฐบาล ณ ราคาประจำปี มีมูลค่า 585.6 พันล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 10.4 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ประกอบด้วย ค่าตอบแทนแรงงานขยายตัวร้อยละ 8.0 จากการปรับฐานเงินเดือนข้าราชการที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 4 ในเดือนธันวาคม 2557 และได้รับการตกเบิกในเดือนกรกฎาคม 2558 ค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินขยายตัวร้อยละ 2.8 รายจ่ายค่าซื้อสินค้าและบริการขยายตัวร้อยละ 8.9 จากการใช้จ่ายจากมาตรการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจที่ลงไปในระดับพื้นที่ของรัฐบาล โดยเฉพาะมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล การโอนเพื่อสวัสดิการสังคมที่ไม่เป็นตัวแทนเงินสำหรับสินค้าและบริการในระบบตลาดขยายตัวร้อยละ 41.6 จากการเบิกจ่ายเงินกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติในไตรมาสที่ 1 ปี 2559 ตามโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (30 บาท รักษาทุกโรค) และรายได้จากการขายสินค้าและบริการให้ครัวเรือนและผู้ประกอบการขยายตัวร้อยละ 13.0 ตามลำดับ

ภาพที่ 17 ประมาณการอัตราการขยายตัวของการบริโภคภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

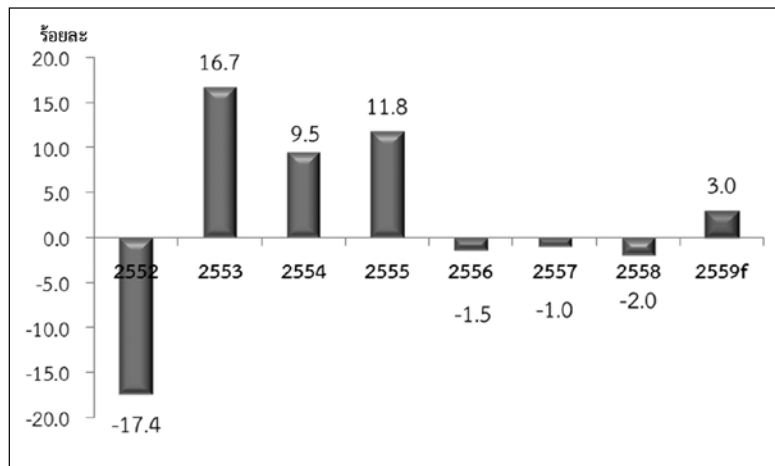
➡ ในปี 2559 การบริโภคภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 3.2 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.9-3.5) ตามกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2559 ที่คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบการอนุมัติวงเงินงบประมาณรายจ่ายจำนวน 2,720,000 ล้านบาท โดยในจำนวนนี้เป็นงบประมาณรายจ่ายประจำจำนวน 2,100,836 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 77.2 ของวงเงินงบประมาณรวม และเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ 3.6 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยได้รับปัจจัยสนับสนุนจากการเร่งรัดการใช้จ่ายภาครัฐ และการดำเนินมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล ทั้งนี้การเบิกจ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ 2559 ในช่วงไตรมาสแรก (ตุลาคม 2558-ธันวาคม 2558) ในส่วนของรายจ่ายประจำสามารถเบิกจ่ายได้ 739.6 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.0 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน และคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 33.9 ของกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำหลังโอนเปลี่ยนแปลง

1.2 การลงทุนภาคเอกชนและการลงทุนภาครัฐที่แท้จริง

1.2.1 การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

➡ การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ในไตรมาสที่ 1 ของปี 2559 ขยายตัวที่ร้อยละ 2.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ปรับตัวดีขึ้นจากไตรมาสที่ 4 ของปี 2558 ที่ขยายตัวร้อยละ 1.9 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า การลงทุนในหมวดเครื่องมือเครื่องจักรในไตรมาสที่ 1 ของปี 2559 ขยายตัวร้อยละ 0.9 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ชะลอลงจากไตรมาสที่ 4 ของปี 2558 ที่ขยายตัวร้อยละ 2.7 โดยหมวดยานพาหนะและอุปกรณ์ขนส่งหดตัวร้อยละ 11.4 ขณะที่หมวดเครื่องจักรเครื่องมือที่ใช้ในโรงงานขยายตัวร้อยละ 5.9 โดยเป็นการขยายตัวในหมวดเครื่องจักรสำหรับผลิตกระแสไฟฟ้า เครื่องกำเนิดไฟฟ้า มอเตอร์ไฟฟ้า และเครื่องจักรกลอื่นๆ สำหรับการลงทุนในหมวดการก่อสร้างภาคเอกชนในไตรมาสที่ 1 ของปี 2559 กลับมาขยายตัวที่ร้อยละ 7.0 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ปรับตัวดีขึ้นจากไตรมาสที่ 4 ของปี 2558 ที่หดตัวร้อยละ 1.3 โดยอาคารที่อยู่อาศัยขยายตัวร้อยละ 3.3 อันเป็นผลจากการก่อสร้างคอนโดมิเนียมตามแนวรถไฟฟ้าในพื้นที่ กทม. และปริมณฑล

ภาพที่ 18 ประมาณการอัตราการขยายตัวของการลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

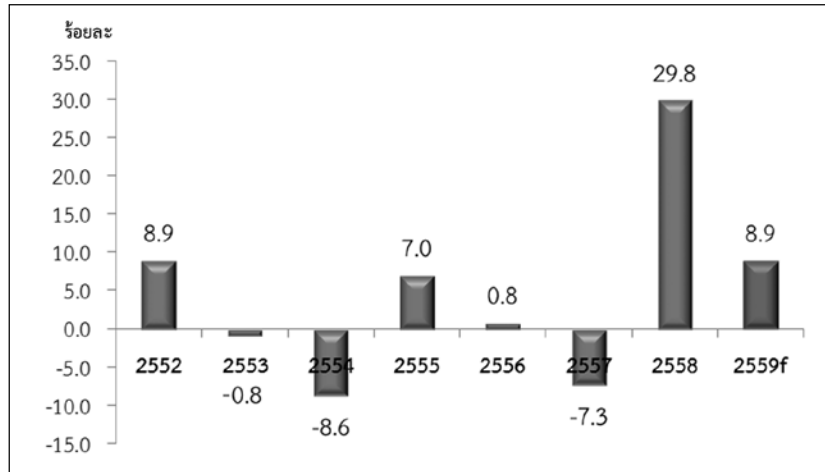
*หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

➡ สำหรับในปี 2559 การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ คาดว่าจะขยายตัวที่ร้อยละ 3.0 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.7-3.3) โดยได้รับอานิสงส์จาก (1) โครงการลงทุนขนาดใหญ่ของภาครัฐที่มีความชัดเจน ซึ่งจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้ภาคธุรกิจและกระตุ้นให้เกิดการลงทุนภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับโครงการรัฐได้ (2) มาตรการเพื่อสนับสนุนการลงทุนภาคเอกชนอื่นๆ เช่น การให้สิทธิประโยชน์เร่งรัดการลงทุนในปี 2559 สิทธิประโยชน์สำหรับการลงทุนในอุตสาหกรรมอนาคตของไทย (New Growth Engine) เป็นต้น (3) มาตรการสนับสนุนของภาครัฐ อาทิ โครงการเพิ่มความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากตามแนวทางประชารัฐที่รัฐบาลสนับสนุนเงินทุนให้แก่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นต้น และ (4) แนวโน้มราคาน้ำมันที่ลดลงและนโยบายการเงินที่ผ่อนปรนอย่างต่อเนื่อง ยังมีส่วนช่วยให้ต้นทุนการดำเนินงานธุรกิจอยู่ในระดับที่สนับสนุนการฟื้นตัวของการลงทุนภาคเอกชน

1.2.2 การลงทุนภาครัฐที่แท้จริง

➡ การลงทุนภาครัฐที่แท้จริงในไตรมาสที่ 1 ปี 2559 ขยายตัวที่ร้อยละ 12.4 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ขยายตัวชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 41.2 และเมื่อขจัดผลทางฤดูกาลออก (q-o-q- SA) พบว่า ขยายตัวถึงร้อยละ 2.4 เมื่อเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า โดยการลงทุนภาครัฐที่แท้จริงสามารถแบ่งออกเป็น 1) การลงทุนในหมวดก่อสร้าง ในไตรมาสที่ 1 ปี 2559 ขยายตัวร้อยละ 14.9 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ขยายตัวชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้า เนื่องจากการเบิกจ่ายงบลงทุนที่ชะลอลง โดยการก่อสร้างรัฐบาลขยายตัวร้อยละ 15.3 จากโครงการเงินกู้เพื่อการพัฒนาบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและระบบขนส่งทางถนนระยะเร่งด่วน และมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล ในส่วนของการก่อสร้างของรัฐวิสาหกิจ ขยายตัวร้อยละ 13.9 จากโครงการต่อเนื่อง ได้แก่ โครงการทางด่วนขั้นที่ 3 สายเหนือตอน N2 ของการทางพิเศษแห่งประเทศไทย และการก่อสร้างระบบจำหน่ายกระแสไฟฟ้าของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เป็นต้น และ 2) การลงทุนในหมวดเครื่องมือเครื่องจักร ในไตรมาสที่ 1 ปี 2559 ขยายตัวร้อยละ 5.7 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน มาจากรัฐวิสาหกิจที่ขยายตัวร้อยละ 5.5 ซึ่งในไตรมาสที่ 1 ปี 2559 รัฐวิสาหกิจไม่มีการนำเข้าเครื่องบิน สำหรับรัฐบาลขยายตัวต่อเนื่องที่ร้อยละ 22.3

ภาพที่ 19 ประมาณการอัตราการขยายตัวของการลงทุนภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

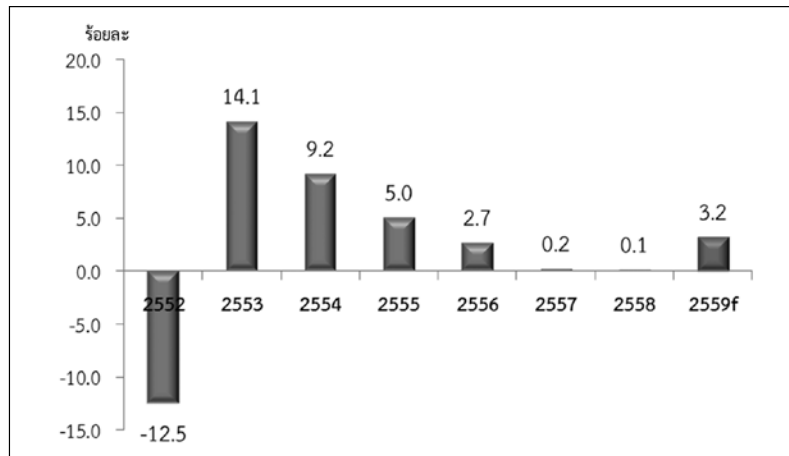
* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

➡ ในปี 2559 การลงทุนภาครัฐที่แท้จริงคาดว่าจะขยายตัวที่ร้อยละ 8.9 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 8.6-9.2) เนื่องจากกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุนในปี 2559 ที่เพิ่มขึ้นจากปี 2558 และได้รับปัจจัยสนับสนุนจากการมาตรการกระตุ้นการใช้จ่ายของรัฐบาล และการใช้จ่ายจากเงินนอกงบประมาณที่จะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะจากโครงการลงทุนยกระดับโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ด้านคมนาคมขนส่ง โครงการบริหารจัดการน้ำและพัฒนาระบบขนส่งทางถนน ซึ่งคาดว่าจะมีโครงการลงทุนที่สำคัญที่จะเริ่มลงทุนได้ เช่น โครงการพัฒนาระบบรถไฟทางคู่ขนาด 1 เมตร (Meter Gauge) และโครงการก่อสร้างทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง (Motorway) ซึ่งเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้ภาคธุรกิจและกระตุ้นให้เกิดการลงทุนภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับโครงการรัฐได้ ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ 2559 รัฐบาลได้ตั้งวงเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุนจำนวน 543,636 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 20.0 ของกรอบวงเงินงบประมาณ ขยายตัวร้อยละ 20.9 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน และตั้งเป้าอัตราเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนไว้ที่ร้อยละ 87.0 ทั้งนี้ การเบิกจ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ 2559 ในช่วงครึ่งปีแรกของปีงบประมาณ (ตุลาคม 2558-มีนาคม 2559) ในส่วนของรายจ่ายลงทุนสามารถเบิกจ่ายได้ 163.2 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 38.3 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน และคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 31.9 ของกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีหลังโอนเปลี่ยนแปลง

1.3 การส่งออกสินค้าและบริการที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

➡ การส่งออกสินค้าและบริการที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ในไตรมาสที่ 1 ปี 2559 กลับมาขยายตัวอีกครั้งที่ร้อยละ 5.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ปรับตัวดีขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า ที่หดตัวที่ร้อยละ 3.3 และเมื่อเทียบกับไตรมาสก่อนหน้าหลังหักผลทางฤดูกาลแล้วพบว่า ขยายตัวที่ร้อยละ 4.9 หากพิจารณาในด้านมิติสินค้าพบว่าในไตรมาสที่ 1 ปี 2559 การส่งออกสินค้าที่แท้จริงกลับมาขยายตัวเป็นบวกอีกครั้งเช่นกันที่ร้อยละ 1.0 หลังจากหดตัวต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 4 ไตรมาส อันเป็นผลมาจากการขยายตัวของปริมาณการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมที่ร้อยละ 3.8 จากไตรมาสก่อนหน้า ที่หดตัวร้อยละ 5.3 ตามการขยายตัวของปริมาณการส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับเป็นสำคัญ ประกอบกับปริมาณการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมและสินค้าอุตสาหกรรมเกษตรที่ขยายตัวดีขึ้นที่ร้อยละ 3.2 และ 9.5 ตามลำดับ ขณะที่ปริมาณการส่งออกสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องใช้ไฟฟ้า ยานยนต์ และ สินค้าแร่และเชื้อเพลิงยังคงหดตัวต่อเนื่องที่ร้อยละ 3.4 6.6 0.2 และ 26.5 ตามลำดับ สำหรับการส่งออกบริการที่แท้จริงในไตรมาสที่ 1 ปี 2559 ขยายตัวในระดับสูงที่ร้อยละ 18.8 เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า ที่ขยายตัวร้อยละ 4.9 จากการขยายตัวดีของภาคการท่องเที่ยว โดยจำนวนนักท่องเที่ยวขยายตัวในระดับสูงที่ร้อยละ 15.5 เป็นการขยายตัวได้ดีเกือบทุกกลุ่มภูมิภาค โดยเฉพาะจากเอเชียตะวันออกเป็นหลัก จากมาตรการการส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาลที่ออกมาเพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวให้ขยายตัวดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้ภาคการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยสนับสนุนหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยในปี 2559

ภาพที่ 20 อัตราการขยายตัวของการส่งออกสินค้าและบริการที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

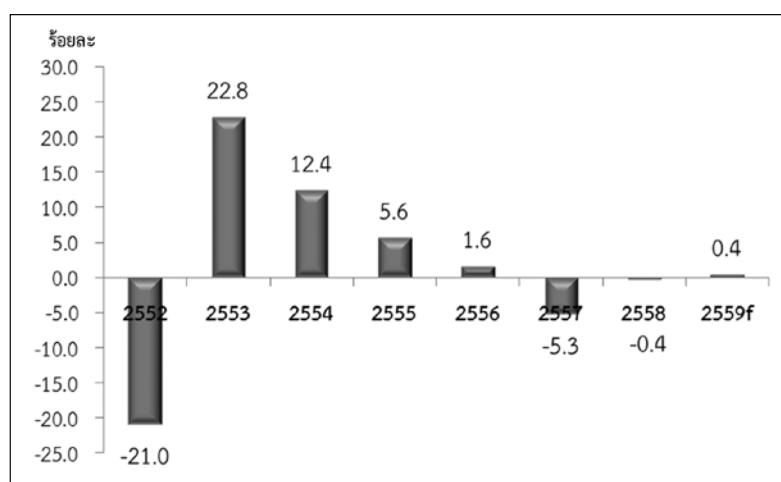
* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

➡ ในปี 2559 การส่งออกสินค้าและบริการที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 3.2 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.9 ถึง 3.5) พ้นตัวขึ้นจากปีก่อนหน้า โดยได้รับอานิสงส์จากการส่งออกบริการที่คาดว่าจะขยายตัวตามจำนวนนักท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าการส่งออกสินค้าของไทยในปีนี้จะยังคงมีข้อจำกัดจากความไม่แน่นอนของการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก โดยเฉพาะการชะลอตัวของเศรษฐกิจจีนและปัญหาเชิงโครงสร้างในภาคการส่งออก

1.4 การนำเข้าสินค้าและบริการที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

➡ การนำเข้าสินค้าและบริการที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ในไตรมาสที่ 1 ปี 2559 หดตัวที่ร้อยละ 4.8 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ต่อเนื่องจากไตรมาสก่อนหน้าที่หดตัวร้อยละ 1.2 และเมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสก่อนหน้าหลังหักผลทางฤดูกาลออกแล้วพบว่า หดตัวที่ร้อยละ 3.2 โดยในด้านมิติสินค้าพบว่า ในไตรมาสที่ 1 ปี 2559 การนำเข้าสินค้าที่แท้จริงหดตัวต่อเนื่องที่ร้อยละ 7.1 จากไตรมาสก่อนหน้าที่หดตัวร้อยละ 2.3 ตามการหดตัวของปริมาณการนำเข้าสินค้าทุนที่ร้อยละ 1.0 ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 0.2 รวมถึงปริมาณการนำเข้าสินค้าวัตถุดิบและสินค้าเชื้อเพลิงที่หดตัวเช่นกันที่ร้อยละ 12.5 และ 8.1 ตามลำดับ ขณะที่ปริมาณการนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภคกลับมาขยายตัวเป็นบวกอีกครั้งที่ร้อยละ 3.6 หลังจากหดตัวในไตรมาสก่อนหน้าที่ร้อยละ 4.4 และปริมาณการนำเข้าสินค้านานยนต์ยังขยายตัวต่อเนื่องที่ร้อยละ 3.5 สำหรับการนำเข้าบริการที่แท้จริงในไตรมาสที่ 1 ปี 2559 ขยายตัวต่อเนื่องที่ร้อยละ 3.6 จากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 3.4

ภาพที่ 21 อัตราการขยายตัวของการนำเข้าสินค้าและบริการที่แท้จริง

ที่มา : สศค.

* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

➡ ในปี 2559 การนำเข้าสินค้าและบริการที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 0.4 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 0.1 ถึง 0.7) คาดว่าจะมีแนวโน้มขยายตัวเร่งขึ้นจากปีก่อนหน้า สอดคล้องกับแนวโน้มการใช้จ่ายภาคเอกชนที่คาดว่าจะเร่งขึ้นและการฟื้นตัวของภาคการส่งออก นอกจากนี้ยังได้รับแรงสนับสนุนจากโครงการลงทุนขนาดใหญ่ของภาครัฐอีกด้วย

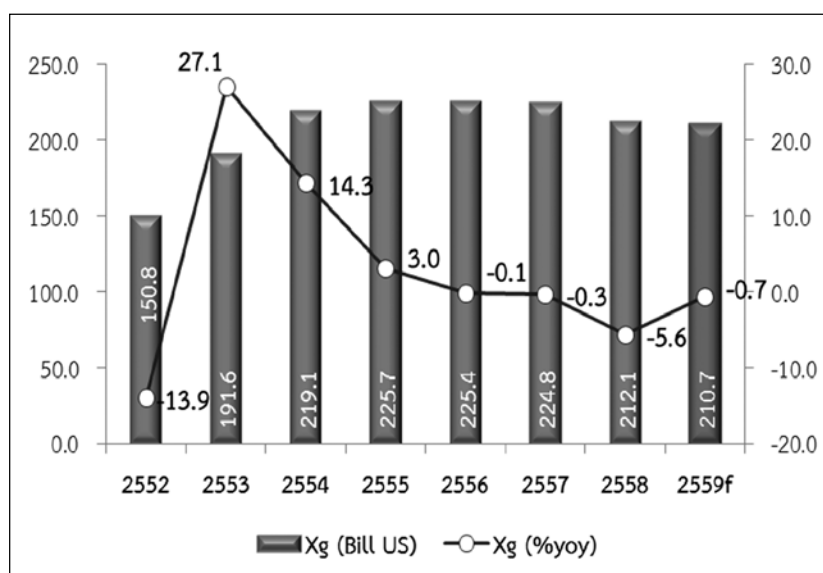
2. ด้านการค้าระหว่างประเทศ

2.1 มูลค่าส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ

➡ มูลค่าส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ¹ ของไตรมาสแรกของปี 2559 อยู่ที่ 52.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นการหดตัวร้อยละ 1.4 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ซึ่งมีสาเหตุหลักจากเศรษฐกิจโลกที่ฟื้นตัวอย่างเชื่องช้า รวมถึงราคาสินค้าเกษตรและราคาน้ำมันที่ตกต่ำทั่วโลกในปีที่ผ่านมา ทั้งนี้ เมื่อพิจารณามูลค่าการส่งออกตามระบบกรมศุลกากร พบว่า ทองคำ อัญมณีและเครื่องประดับ สินค้าอุตสาหกรรมเกษตร และยานพาหนะ เป็นสินค้าหลักที่สามารถขยายตัวได้ดีในไตรมาสแรกของปีนี้ ซึ่งมีการขยายตัวร้อยละ 234.8 72.3 7.0 และ 0.5 ตามลำดับ ขณะที่สินค้าในหมวดอื่น ได้แก่ สินค้าเกษตร เครื่องใช้ไฟฟ้า และเชื้อเพลิงต่างหดตัวในไตรมาสแรกของปีทั้งสิ้น โดยเฉพาะการส่งออกยางพาราและน้ำมันสำเร็จรูปที่มีการหดตัวถึงร้อยละ 22.2 และ 43.7 ตามลำดับ จากความล้นเกินของอุปทานในตลาดโลก (oversupply) ทำให้ราคาตกต่ำ และปริมาณการส่งออกลดลง

ส่วนการส่งออกรายประเทศ พบว่า ตลาดหลักที่ช่วยพยุงการส่งออกของไทยในไตรมาสแรกของปี 2559 คือ ญี่ปุ่น ฮังการี ทวีปออสเตรเลีย อาเซียน-5² และเวียดนาม ที่มีการขยายตัวร้อยละ 5.7 0.6 5.5 9.1 และ 3.1 ตามลำดับ สินค้าที่ส่งออกได้ดีไปยังตลาดดังกล่าว คือ ทองคำ เครื่องคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบ เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์และส่วนประกอบ และยานยนต์ อย่างไรก็ตาม การส่งออกไปยังประเทศจีนในไตรมาสแรกของปี 2559 มีการหดตัวถึงร้อยละ 6.4 จากการชะลอตัวของเศรษฐกิจจีน รวมถึงการหดตัวของการส่งออกยางพาราที่มีปัญหาความล้นเกินของอุปทานโลก ขณะที่การส่งออกไปยังกลุ่มประเทศอินโดจีน-4³ หรือ CLMV ซึ่งเป็นตลาดที่มีสัดส่วนการส่งออกไทยถึงร้อยละ 10.4 ของมูลค่าการส่งออกของไทยทั้งหมด มีการหดตัวร้อยละ 4.0 ซึ่งหากพิจารณาลงรายละเอียด พบว่า การส่งออกไปยังกัมพูชา ลาว และเมียนมา มีการหดตัวร้อยละ 17.8 0.5 และ 2.9 ตามลำดับ แต่เวียดนามขยายตัวร้อยละ 3.1 สินค้าที่ส่งออกได้ดีไปยังตลาด CLMV คือ ยานยนต์ เครื่องปรับอากาศ เครื่องใช้ไฟฟ้า น้ำตาลทราย และเครื่องดื่ม

ภาพที่ 22 ประเมินการอัตราการขยายตัวของมูลค่าส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

¹ มูลค่าการส่งออกตามระบบดุลการชำระเงิน (รายงานโดยธนาคารแห่งประเทศไทย)

² อาเซียน 5 ประกอบด้วยประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย บรูไน ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์

³ CLMV หมายถึงประเทศกัมพูชา ลาว เมียนมา และเวียดนาม

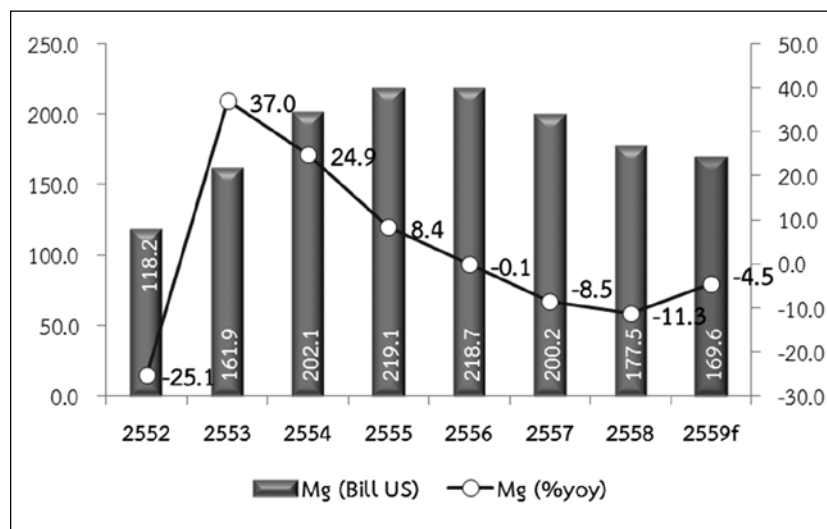
➡ ในปี 2559 สศค. คาดว่ามูลค่าส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐจะหดตัวร้อยละ 0.7 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -1.0 ถึง 0.4) ดีขึ้นกว่าปี 2558 จากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจสหรัฐฯ และการส่งออกไปยังตลาดอาเซียน-5 เป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม การฟื้นตัวของเศรษฐกิจสหภาพยุโรปและจีน ซึ่งเป็นตลาดหลักสำคัญของไทย จะยังคงเป็นไปอย่างประปราย จึงเป็นแรงกดดันต่อการส่งออกสินค้าของไทยให้ไม่สามารถขยายตัวได้มากนัก นอกจากนี้ แนวโน้มราคาสินค้าโภคภัณฑ์ และราคาน้ำมันดิบที่คาดว่าจะทรงตัวอยู่ในระดับต่ำ จะเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่กดดันมูลค่าการส่งออกสินค้าของไทยในปี 2559 นี้

2.2 มูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ

➡ มูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ⁴ ของไตรมาสแรกของปี 2559 อยู่ที่ 39.0 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นการหดตัวร้อยละ 14.4 ทั้งนี้ หากพิจารณามูลค่าการนำเข้าตามระบบกรมศุลกากร พบว่า การนำเข้ารวมหดตัวที่ร้อยละ 12.0 เช่นเดียวกัน โดยมีสาเหตุหลักจากการหดตัวของการนำเข้าสินค้าวัตถุดิบ สินค้าทุน และสินค้าเชื้อเพลิง ซึ่งมีการหดตัวร้อยละ 15.7 2.3 และ 37 ขณะที่การนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภคมีการขยายตัวที่ร้อยละ 2.3 อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาลงรายละเอียด จะพบว่าการนำเข้าทองคำกลับหดตัวในไตรมาสแรกปี 2559 โดยมูลค่าการนำเข้าทองคำหดตัวร้อยละ 51.3 ส่งผลให้การนำเข้าวัตถุดิบหักทองหดตัวลดลงร้อยละ 11.5 และการนำเข้ารวมหักทองคำหดตัวร้อยละ 10.2

การหดตัวของการนำเข้าในไตรมาสแรกของปี 2559 ที่ผ่านมานั้น เกิดจากการหดตัวด้านการส่งออกของไทย ทำให้การนำเข้าสินค้าวัตถุดิบมีการหดตัว ส่วนการลงทุนในประเทศก็มีการชะลอตัว ส่งผลให้การนำเข้าสินค้าทุนมีการหดตัวเช่นเดียวกัน ขณะที่การหดตัวของสินค้าเชื้อเพลิง เกิดจากการลดลงของราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกเป็นหลัก

ภาพที่ 23 ประเมินการอัตราการขยายตัวของมูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

*หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

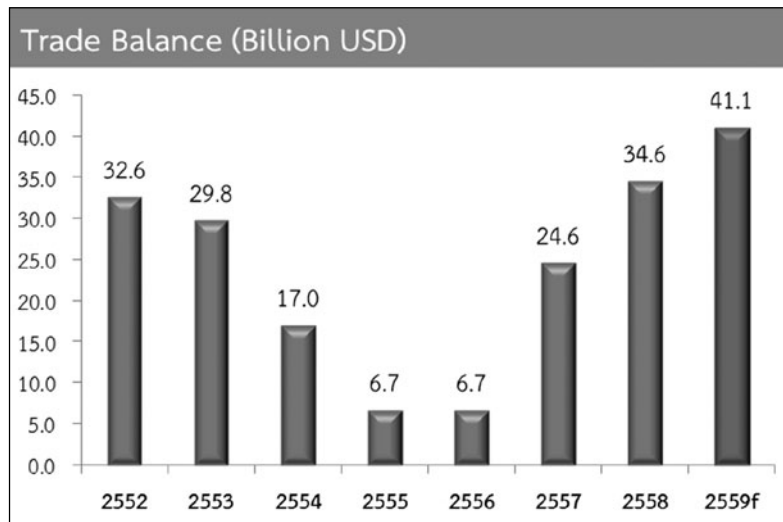
➡ ในปี 2559 สศค. คาดว่ามูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐจะหดตัวที่ร้อยละ 4.5 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -4.8 ถึง -4.2) หดตัวในอัตราชะลอลงจากปี 2558 โดยมีสาเหตุหลักจากการขยายตัวของการนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภค เนื่องจากในปี 2559 คาดว่า ภาวะอุปสงค์ในประเทศที่คาดว่าจะขยายตัวได้ดีขึ้นจากปีก่อนหน้า จะส่งผลให้มีการขยายตัวด้านการนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภค ประกอบกับการลงทุนภาครัฐและภาคเอกชนที่คาดว่าจะขยายตัวดีขึ้นจากปีก่อนจะเป็นปัจจัยช่วยในการนำเข้าสินค้าทุน ขณะที่การนำเข้าสินค้าวัตถุดิบคาดว่าจะมีการหดตัวเล็กน้อยตามภาคการส่งออก ส่วนการนำเข้าสินค้าเชื้อเพลิงนั้น อาจมีการหดตัวจากแนวโน้มราคาน้ำมันดิบเฉลี่ยทั้งปีคาดว่าจะอยู่ในระดับต่ำกว่าปีก่อนหน้า

⁴ มูลค่าการนำเข้าตามระบบดุลการชำระเงิน (รายงานโดยธนาคารแห่งประเทศไทย)

2.3 ดุลการค้า⁵

➡ ดุลการค้าของปี 2559 คาดว่าจะเกินดุล 41.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (โดยมีช่วงคาดการณ์ร้อยละ 40.8-41.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) เพิ่มขึ้นจากปี 2558 ที่เกินดุล 34.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ อันเนื่องมาจากมูลค่าการส่งออกมากกว่ามูลค่าการนำเข้า

ภาพที่ 24 ประมาณการดุลการค้า

ที่มา : สศค.

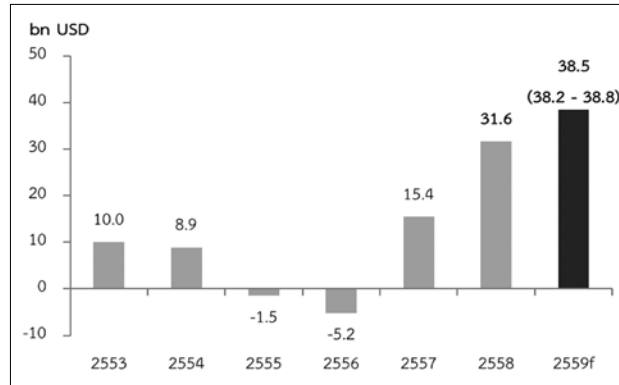
3. ด้านเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

3.1 ดุลบัญชีเดินสะพัด

➡ ดุลบัญชีเดินสะพัดในช่วงไตรมาสที่ 1 ปี 2559 เกินดุลทั้งสิ้น 16.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เกินดุลเพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนที่เกินดุล 10.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยเป็นผลจากทั้ง (1) ดุลการค้าและ (2) ดุลบริการ รายได้ และเงินโอนที่เกินดุล 13.3 และ 3.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับ โดยดุลการค้าที่เกินดุลเพิ่มขึ้นนั้นเป็นผลมาจากการส่งออกทองคำที่มีมูลค่าสูงตามราคาทองคำในตลาดโลกที่เพิ่มสูงขึ้น ประกอบกับการนำเข้าที่ลดลงจากราคาน้ำมันที่ยังคงอยู่ในระดับต่ำ ขณะที่ดุลบริการ รายได้ และเงินโอนตามระบบดุลการชำระเงินเกินดุลจากรายรับภาคการท่องเที่ยวที่ขยายตัวตามเทศกาลปีใหม่และตรุษจีน ทำให้มีนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะจากจีนเข้ามาเป็นจำนวนมาก

⁵ ดุลการค้าตามระบบดุลการชำระเงิน (รายงานโดยธนาคารแห่งประเทศไทย)

ภาพที่ 25 ประมาณการดุลบัญชีเดินสะพัด

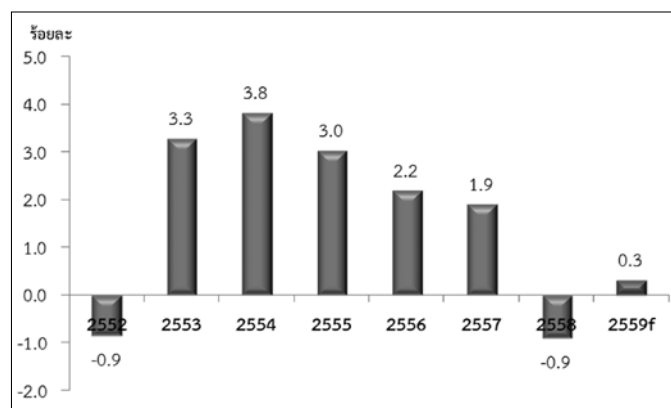
ที่มา : ธพท. รวบรวมและคาดการณ์โดย สศค.

➡ ในปี 2559 คาดว่าดุลบัญชีเดินสะพัดจะเกินดุล 38.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ 38.2 ถึง 38.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณร้อยละ 9.4 ถึง 10.0 ของ GDP) เกินดุลเพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่เกินดุล 31.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยคาดว่าดุลการค้าตามระบบดุลการชำระเงินจะเกินดุลทั้งสิ้น 41.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เนื่องจากมูลค่าการนำเข้าที่คาดว่าจะยังได้รับผลกระทบจากราคาน้ำมันในตลาดโลกที่ยังคงอยู่ในระดับต่ำ ตามอุปทานจากประเทศผู้ส่งออกน้ำมันที่ยังคงสูงกว่าอุปสงค์ ส่งผลกระทบต่อราคาสินค้านำเข้า ขณะที่มูลค่าส่งออกคาดว่าจะขยายตัวดีขึ้นจากปีก่อน ขณะที่ดุลบริการ รายได้ และเงินโอนคาดว่าจะขาดดุลลดลงถึง 2.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ จากปีก่อนที่ขาดดุล 3.0 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยคาดว่าจะมีเงินโอนไปยังต่างประเทศเพิ่มขึ้นจากการส่งกลับกำไรและเงินปันผลกลับไปยังต่างประเทศตามเศรษฐกิจไทยที่ปรับตัวดีขึ้น ขณะที่คาดว่ารายได้สุทธิจากการท่องเที่ยวของต่างชาติจะเพิ่มขึ้นเช่นกัน

3.2 อัตราเงินเฟ้อ

➡ จากสถานการณ์ล่าสุดในช่วง 4 เดือนแรกของปี 2559 อัตราเงินเฟ้อทั่วไปอยู่ที่ร้อยละ -0.4 โดยการติดลบของอัตราเงินเฟ้อเกิดจากการลดลงของราคาน้ำมันขายปลีกในประเทศเป็นหลัก รวมถึงราคาไฟฟ้าที่ปรับตัวลดลงตามราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก ขณะที่ราคาอาหารสำเร็จรูปทั้งที่บริโภคในบ้านและนอกบ้าน พบว่ายังคงมีการปรับตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า ทั้งนี้ หากจัดผลของราคาอาหารสดและราคาพลังงานออก พบว่าอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานยังคงเป็นบวกที่ร้อยละ 0.7 ในช่วง 4 เดือนแรกของปี

ภาพที่ 26 ประมาณการอัตราเงินเฟ้อทั่วไป

ที่มา : สศค.

➡ สำหรับปี 2559 คาดว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไป จะอยู่ที่ร้อยละ 0.3 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 0.0 ถึง 0.6) ซึ่งนับเป็นการเพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่อัตราเงินเฟ้อติดลบ โดยคาดว่าสินค้าในหมวดที่ไม่ใช่พลังงานจะมีการปรับราคาเพิ่มขึ้นตามแนวโน้มการฟื้นตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไปของอุปสงค์ในประเทศ อย่างไรก็ตาม ราคาสินค้าในหมวดพลังงานคาดว่าจะมีการปรับตัวลดลงต่อเนื่องจากปีก่อนหน้า จากสมมติฐานการลดลงของราคาน้ำมันดิบ ซึ่งจะส่งผลทำให้ราคาน้ำมันขายปลีกในประเทศมีการปรับตัวลดลง นอกจากนี้ การลดลงของราคาน้ำมันยังอาจส่งผลทางอ้อมต่อราคาสินค้าอื่นๆ ให้มีการปรับลดลงได้อีกด้วย อาทิ ราคาค่าไฟฟ้า และราคาค่าโดยสาร เป็นต้น

ภาคการคลัง

รายงานสรุปสถานการณ์ด้านการคลังในช่วงครึ่งปีแรก ปีงบประมาณ 2559 (ตุลาคม 2558-มีนาคม 2559)

บทสรุปผู้บริหาร

○ ปีงบประมาณ 2559 รัฐบาลจัดทำงบประมาณแบบขาดดุล (Expansionary Fiscal Policy) โดยจัดทำงบประมาณแบบขาดดุลจำนวน 390,000 ล้านบาท และได้มีการจัดทำงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ 2559 อีกจำนวน 56,000 ล้านบาท รวมเป็นวงเงินงบประมาณทั้งสิ้น 2,776,000.0 ล้านบาท นอกจากนี้ รัฐบาลยังได้ดำเนินตามโครงการแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง (TKK) ที่ต่อเนื่องจากปีงบประมาณ 2553 และการเบิกจ่ายเงินกู้เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Development Policy Loan : DPL) และโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและระบบขนส่งทางถนนระยะเร่งด่วน เพื่อเป็นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ

การจัดทำงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ประจำปีงบประมาณ 2559

○ ในช่วงครึ่งแรกปีงบประมาณ 2559 (ตุลาคม 2558-มีนาคม 2559) รัฐบาลสามารถจัดเก็บรายได้สุทธิหลังหักการจัดสรร อปท. ได้ 1,077,034 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 64,478 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 6.4 และสูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 10.2 ต่อปี สำหรับการเบิกจ่ายงบประมาณรวมในช่วงครึ่งแรกปีงบประมาณ 2559 เท่ากับ 1,570,876 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 7.5 ต่อปี โดยรายจ่ายปัจจุบันเบิกจ่ายได้จำนวน 1,411,849 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.6 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 50.9 ของกรอบวงเงินงบประมาณ (2,776,000 ล้านบาท) ทั้งนี้ ดุลเงินงบประมาณขาดดุลจำนวน 511,701 ล้านบาท

○ หนี้สาธารณะคงค้าง ณ วันที่ 31 มีนาคม 2559 มีจำนวน 6,013,649.86 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 44.03 ของ GDP และเมื่อเปรียบเทียบกับเดือนก่อนหน้า หนี้สาธารณะเพิ่มขึ้นสุทธิ 7,862.6 ล้านบาท โดยเป็น (1) หนี้ของรัฐบาลจำนวน 4,431,683.97 ล้านบาท (2) หนี้รัฐวิสาหกิจที่ไม่เป็นสถาบันการเงินจำนวน 1,039,910.82 ล้านบาท (3) หนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน) จำนวน 525,523.70 ล้านบาท และ (4) หนี้หน่วยงานอื่นของรัฐจำนวน 16,531.37 ล้านบาท ตามลำดับ ทั้งนี้ หนี้สาธารณะคงค้างยังอยู่ภายใต้กรอบความยั่งยืนทางการคลังที่ไม่เกินร้อยละ 60.0 ของ GDP

ผลการดำเนินนโยบายการคลังในช่วงครึ่งแรกปีงบประมาณ 2559 (ตุลาคม 2558-มีนาคม 2559)

1. ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาล

ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาลในครึ่งแรกปีงบประมาณ 2559 (ตุลาคม 2558-มีนาคม 2559) รัฐบาลสามารถจัดเก็บรายได้สุทธิหลังหักการจัดสรร อปท. ได้ 1,077,034 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 64,478 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 6.4 และสูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 10.2 ต่อปี โดยเป็นผลของการนำส่งรายได้จากการประมูลใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ย่าน 900 และ 1,800 MHz (4G) จำนวน 48,242 ล้านบาท ประกอบกับการนำส่งรายได้ของรัฐวิสาหกิจ และการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และภาษีสรรพสามิตรถยนต์ที่สูงกว่าประมาณการ ร้อยละ 4.1 14.1 และ 6.4 ตามลำดับ ทั้งนี้ ผลการจัดเก็บรายได้ตามหน่วยงานจัดเก็บสรุปได้ ดังนี้

กรมสรรพากร

กรมสรรพากรจัดเก็บรายได้รวมทั้งสิ้น 723,200 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 34,116 ล้านบาท หรือร้อยละ 4.5 และสูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 1.8 ต่อปี โดยภาษีที่จัดเก็บได้ต่ำกว่าเป้าหมายที่สำคัญ ได้แก่ (1) ภาษีมูลค่าเพิ่ม จัดเก็บได้ 25,056 ล้านบาท ใกล้เคียงกับช่วงเดียวกันปีก่อนหรือร้อยละ 0.0 ต่อปี และจัดเก็บได้ต่ำกว่าประมาณการ 25,056 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ -6.6 เป็นผลจากการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บจากการนำเข้าต่ำกว่าประมาณการ 19,583 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ -12.7 เนื่องจากมูลค่าการนำเข้าที่ลดลงจากราคาน้ำมันดิบที่ลดลงในช่วงที่ผ่านมา ขณะที่ภาษีมูลค่าเพิ่มจากการบริโภคในประเทศจัดเก็บได้ต่ำกว่าประมาณการ 5,473 ล้านบาท หรือร้อยละ -2.4 แต่เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.9 ต่อปี (2) ภาษีเงินได้นิติบุคคล จัดเก็บได้ 159,937 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.0 ต่อปี แต่จัดเก็บได้ต่ำกว่าประมาณการ 12,605 ล้านบาท หรือร้อยละ -7.3 เนื่องจากภาษีหัก ณ ที่จ่ายภาคเอกชน (ภ.ง.ด. 53) และภาษีจากประมาณการกำไรสุทธิ (ภ.ง.ด. 51) จัดเก็บได้ต่ำกว่าประมาณการเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม ยังมีภาษีที่จัดเก็บได้สูงกว่าประมาณการ ได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจัดเก็บได้ 6,492 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.2 ต่อปี จากภาษีหัก ณ ที่จ่ายจากเงินเดือน (ภ.ง.ด. 1) และอสังหาริมทรัพย์ จัดเก็บได้สูงกว่าประมาณการ เนื่องจากการขยายตัวของฐานเงินเดือนที่สูงกว่าประมาณการ และผลจากมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจภาคอสังหาริมทรัพย์ของรัฐบาลที่ผ่านมา

กรมสรรพสามิต

กรมสรรพสามิตจัดเก็บรายได้รวมได้ทั้งสิ้น 258,356 ล้านบาท และสูงกว่าประมาณการ 8,932 ล้านบาท หรือร้อยละ 3.6 และสูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 15.5 ต่อปี โดยเป็นผลจากการจัดเก็บภาษีเบียร์จัดเก็บได้สูงกว่าประมาณการ 6,051 ล้านบาท หรือร้อยละ 14.1 และเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.4 ต่อปี และภาษีสรรพสามิตรถยนต์จัดเก็บได้สูงกว่าประมาณการ 2,988 ล้านบาท หรือร้อยละ 6.4 และเพิ่มขึ้นร้อยละ 21.2 ต่อปี เนื่องจากการเร่งซื้อรถยนต์ก่อนที่จะมีการปรับโครงสร้างอัตราภาษีสรรพสามิตรถยนต์ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2559 เป็นต้นไป นอกจากนี้ ยังมีภาษีที่จัดเก็บได้ต่ำกว่าประมาณการที่สำคัญได้แก่ ภาษีน้ำมันจัดเก็บได้ต่ำกว่าประมาณ 1,031 ล้านบาท หรือร้อยละ -1.3 แต่เพิ่มขึ้นร้อยละ 53.5 ต่อปี

กรมศุลกากร

กรมศุลกากรจัดเก็บรายได้รวมได้ทั้งสิ้น 58,061 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 2,239 ล้านบาท หรือร้อยละ 3.7 และต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ -1.6 ต่อปี เนื่องจากได้รับผลกระทบของการปรับโครงสร้างอัตราภาษีศุลกากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และมูลค่าการนำเข้าที่ยังคงหดตัว

รัฐวิสาหกิจ

รัฐวิสาหกิจนำส่งรายได้รวมได้ทั้งสิ้น 63,924 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 11,130 ล้านบาท หรือร้อยละ 21.1 แต่ต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ -5.0 ต่อปี โดยมีรัฐวิสาหกิจที่นำส่งรายได้สูงกว่าประมาณการ ได้แก่ ธนาคารออมสิน การประปานครหลวง และกองทุนรวมวายุภักษ์ เป็นสำคัญ

หน่วยงานอื่น

หน่วยงานอื่นจัดเก็บรายได้รวมได้ทั้งสิ้น 155,621 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 73,503 ล้านบาท หรือร้อยละ 89.5 และสูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 65.0 ต่อปี เนื่องจากการนำส่งรายได้จากการประมูลใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ย่าน 900 และ 1,800 MHz (4G) จำนวน 48,242 ล้านบาท การนำส่งเงินสภาพคล่องส่วนเกินของกองทุนหมุนเวียน และการนำส่งเงินจากการยกเลิกโครงการสวัสดิการเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัยของข้าราชการคืนคลังเป็นรายได้แผ่นดินบางส่วนสำหรับกรมธนารักษ์จัดเก็บรายได้รวมทั้งสิ้น 3,960 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 102 ล้านบาท หรือร้อยละ 2.6 และสูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 9.6 ต่อปี

ตารางที่ 1 ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาลสุทธิในช่วงครึ่งแรกปีงบประมาณ 2559 (ตุลาคม 2558-มีนาคม 2559)

(หน่วย : ล้านบาท)

	6 เดือนแรกปีงบประมาณ 2559		ประมาณการตามเอกสารงบประมาณ	
	(ต.ค. 58-มี.ค. 59)	เปลี่ยนแปลงร้อยละต่อปี	จำนวน	เปลี่ยนแปลงร้อยละต่อปี
1. กรมสรรพากร	723,200	1.8	757,316	-4.5
2. กรมสรรพสามิต	258,356	15.5	249,424	3.6
3. กรมศุลกากร	58,061	-1.6	60,300	-3.7
รวมรายได้ 3 กรมจัดเก็บ	1,039,617	4.7	1,067,040	-2.6
4. รัฐวิสาหกิจ	63,924	-5.0	52,794	21.1
5. หน่วยงานอื่น	155,621	65.0	82,118	89.5
รวมรายได้จัดเก็บ (Gross)	1,259,162	9.0	1,201,952	4.8
หัก	156,149	1.7	165,376	-5.6
รวมรายได้สุทธิ (Net)	1,103,013	10.2	1,036,576	6.4
หักเงินจัดสรรจาก VAT ให้ อปท. ตาม พรบ.กำหนดแผนฯ	25,979	9.2	24,020	8.2
รวมรายได้สุทธิหลังหักการจัดสรร อปท.	1,077,034	10.2	1,012,556	6.4

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

2. ผลการเบิกจ่ายงบประมาณในช่วงครึ่งแรกปีงบประมาณ 2559 (ตุลาคม 2558-มีนาคม 2559)

การเบิกจ่ายงบประมาณรวมในช่วงครึ่งแรกปีงบประมาณ 2559 เท่ากับ 1,570,876 ล้านบาท สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า 109,157 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 7.5 ต่อปี โดยรายจ่ายปีปัจจุบันเบิกจ่ายได้จำนวน 1,411,849 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.6 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 50.9 ของกรอบวงเงินงบประมาณ (2,776,000 ล้านบาท)

ทั้งนี้ รายจ่ายปีปัจจุบันจำนวน 1,411,849 ล้านบาท ประกอบด้วย (1) รายจ่ายประจำ 1,248,659 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.5 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 55.1 ของกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำหลังโอนเปลี่ยนแปลง (2,265,111 ล้านบาท) และ (2) รายจ่ายลงทุน 163,190 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 38.3 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 31.9 ของกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุนหลังโอนเปลี่ยนแปลง (510,889 ล้านบาท) โดยในปีงบประมาณ 2559 มีรายจ่ายที่สำคัญ ได้แก่ เงินอุดหนุนของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 136,218 ล้านบาท เงินอุดหนุนของกระทรวงศึกษาธิการ 108,694 ล้านบาท และรายจ่ายชำระหนี้ของกระทรวงการคลัง 83,536 ล้านบาท เป็นต้น สำหรับการเบิกจ่ายงบประมาณเหลือปีเบิกจ่ายได้ 159,027 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 15.5 ต่อปี

ตารางที่ 2 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณในช่วง 4 เดือนแรกปีงบประมาณ 2559 (ตุลาคม 2558-มกราคม 2559)

(หน่วย : ล้านบาท)

ประเภทรายจ่าย	วงเงิน	ปีงบประมาณ		
		2559 (ต.ค. 58-มี.ค. 59)	เปลี่ยนแปลง ร้อยละต่อปี	อัตราการเบิกจ่าย
1. รายจ่ายปีปัจจุบัน	2,776,000	1,411,849	6.6	50.9
1.1 รายจ่ายประจำ	2,265,111	1,248,659	3.5	55.1
1.2 รายจ่ายลงทุน	510,889	163,190	38.3	31.9
2. รายจ่ายจากงบประมาณปีก่อน	307,456	159,027	15.5	51.7
3. รายจ่ายรวม (1+2)	3,083,848	1,570,876	7.5	50.9

ที่มา : กรมบัญชีกลาง และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

นอกจากนี้ รัฐบาลได้มีการเบิกจ่ายเงินกู้ยืมงบประมาณ ได้แก่ (1) การเบิกจ่ายเงินกู้ภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555 ตั้งแต่เริ่มโครงการ (ตุลาคม 2552) จนถึงสิ้นเดือนมีนาคม 2559 มีการเบิกจ่ายรวมทั้งสิ้น 346,694 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.4 ของวงเงิน 348,940 ล้านบาท (2) การเบิกจ่ายเงินกู้เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (DPL) ตั้งแต่เริ่มโครงการ (เดือนเมษายน 2554) จนถึงสิ้นเดือนมีนาคม 2559 มีจำนวน 34,886 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 88.8 ของวงเงิน 39,285 ล้านบาท (3) การเบิกจ่ายเงินกู้ภายใต้พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อวางระบบบริหารจัดการน้ำและสร้างอนาคตประเทศ พ.ศ.2555 ตั้งแต่เริ่มโครงการ (กุมภาพันธ์ 2555) จนถึงสิ้นเดือนมีนาคม 2559 มีการเบิกจ่ายรวมทั้งสิ้น 24,118 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 6.9 ของกรอบวงเงิน 350,000 ล้านบาท (ทั้งนี้ พรก. บริหารจัดการน้ำวงเงินจำนวน 350.0 พันล้านบาท คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ยกเลิกการดำเนินการแล้วเมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2558) และ (4) โครงการเงินกู้เพื่อการพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและระบบขนส่งทางถนนระยะเร่งด่วน มีการเบิกจ่ายทั้งสิ้น 49,649 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 63.4 ของวงเงิน 78,295 ล้านบาท

ตารางที่ 3 ผลการเบิกจ่ายเงินกู้ยืมงบประมาณ

(หน่วย : ล้านบาท)

โครงการ	วงเงินที่ได้รับอนุมัติ	2553	2554	2555	2556	2557	2558	ตั้งแต่เริ่มโครงการจนถึงสิ้นเดือนมี.ค. 59	ร้อยละของวงเงินที่ได้รับอนุมัติ
1. โครงการภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง	348,940	234,369	61,391	24,420	7,509	4,597	13,232	346,694	99.4
2. เงินกู้เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (DPL)	39,285	-	286	7,382	14,998	6,646	4,184	34,886	88.8
3. เงินกู้ภายใต้ พรก. บริหารจัดการน้ำ	350,000	-	-	1,762	13,740	6,793	1,588	24,118	6.9
4. โครงการเงินกู้เพื่อการพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและระบบขนส่งทางถนนระยะเร่งด่วน	78,295	-	-	-	-	-	13,297	49,649	63.4

ที่มา : กรมบัญชีกลาง และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

กล่าวโดยสรุปในช่วงครึ่งแรกปีงบประมาณ 2559 รัฐบาลมีการเบิกจ่ายเม็ดเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจทั้งสิ้น 2,002,105 ล้านบาท ซึ่งแบ่งออกเป็น (1) งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2559 จำนวน 1,411,849 ล้านบาท (2) รายจ่ายจากงบประมาณปีก่อนจำนวน 159,027 ล้านบาท (3) การเบิกจ่ายเงินกู้ยืมงบประมาณ จำนวน 455,348 ล้านบาท

3. ฐานะการคลังในช่วงครึ่งแรกปีงบประมาณ 2559 (ตุลาคม 2558-มีนาคม 2559)

ฐานะการคลังในช่วงครึ่งแรกปีงบประมาณ 2559 รัฐบาลมีรายได้นำส่งคลังทั้งสิ้นจำนวน 1,059,175 ล้านบาท และมีการเบิกจ่ายงบประมาณรวมทั้งสิ้น 1,570,876 ล้านบาท ส่งผลให้ดุลเงินงบประมาณขาดดุลจำนวน 511,701 ล้านบาท และเมื่อรวมกับดุลเงินนอกงบประมาณที่ขาดดุล 24,286 ล้านบาท ทำให้ดุลเงินสดก่อนกู้ขาดดุลจำนวน 535,987 ล้านบาท ทั้งนี้ รัฐบาลได้บริหารเงินสดให้สอดคล้องกับความต้องการใช้เงินโดยชดเชยการขาดดุลด้วยการกู้เงินจำนวน 313,023 ล้านบาท ส่งผลให้ดุลเงินสด (หลังการกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุล) ขาดดุลจำนวน 222,964 ล้านบาท และส่งผลให้เงินคงคลัง ณ สิ้นเดือนมีนาคม 2559 มีจำนวน 203,218 ล้านบาท

ตารางที่ 4 ฐานะการคลังในช่วง 4 เดือนแรกปีงบประมาณ 2559 (ตุลาคม 2558-มกราคม 2559)

(หน่วย : ล้านบาท)

	ปีงบประมาณ		เปรียบเทียบ	
	6 เดือนแรก ปีงบประมาณ 2559	6 เดือนแรกปี งบประมาณ 2558	จำนวน	เปลี่ยนแปลงร้อยละ ต่อปี
1. รายได้	1,059,175	975,489	83,686	8.6
2. รายจ่าย	1,570,876	1,461,719	109,157	7.5
3. ดุลเงินงบประมาณ	-511,701	-486,230	-25,471	-5.2
4. ดุลเงินนอกงบประมาณ	-24,286	-3,782	-20,504	-542.1
5. ดุลเงินสดก่อนกู้ (3+4)	-535,987	-490,012	-45,975	-9.4
6. เงินกู้เพื่อชดเชยการขาดดุล	313,023	115,362	197,661	171.3
7. ดุลเงินสดหลังกู้ (5+6)	-222,964	-374,650	151,686	40.5
8. เงินคงคลังปลายงวด	203,218	121,097	82,121	67.8

ที่มา : กรมบัญชีกลาง และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

4. หนี้สาธารณะ

หนี้สาธารณะคงค้าง ณ วันที่ 31 มีนาคม 2559 มีจำนวน 6,013,649.86 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 44.03 ของ GDP และเมื่อเปรียบเทียบกับเดือนก่อนหน้า หนี้สาธารณะเพิ่มขึ้นสุทธิ 7,862.6 ล้านบาท โดยเป็น (1) หนี้ของรัฐบาลจำนวน 4,431,683.97 ล้านบาท (2) หนี้รัฐวิสาหกิจที่ไม่เป็นสถาบันการเงินจำนวน 1,039,910.82 ล้านบาท (3) หนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน (รัฐบาลค้าประกัน) จำนวน 525,523.70 ล้านบาท และ (4) หนี้หน่วยงานอื่นของรัฐจำนวน 16,531.37 ล้านบาท ตามลำดับ ทั้งนี้ ระดับหนี้สาธารณะคงค้างยังอยู่ในระดับที่มีเสถียรภาพ สะท้อนได้จาก (1) หนี้สาธารณะคงค้างเป็นหนี้ในประเทศถึงร้อยละ 94.12 ของหนี้สาธารณะคงค้าง (2) หนี้สาธารณะคงค้างเป็นหนี้ระยะยาวถึงร้อยละ 86.56 ของหนี้สาธารณะคงค้าง และ(3) สัดส่วนหนี้สาธารณะคงค้างต่อ GDP ยังอยู่ภายใต้กรอบความยั่งยืนทางการคลังที่ไม่เกินร้อยละ 60.0 ของ GDP

ตารางที่ 5 หนี้สาธารณะคงค้าง ณ วันที่ 31 มีนาคม 2559

(หน่วย : ล้านบาท)

หนี้สาธารณะคงค้าง	ณ เดือน มี.ค. 59	% of GDP
1.หนี้ของรัฐบาล	4,431,683.97	32.45
2.หนี้รัฐวิสาหกิจที่ไม่เป็นสถาบันการเงิน	1,039,910.82	7.61
3.หนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน (รัฐบาลค้าประกัน)	525,523.70	3.85
4.หนี้หน่วยงานอื่นของรัฐ	16,531.37	0.12
หนี้สาธารณะรวม	6,013,649.86	44.03

ที่มา : สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง

Macroeconomic Analysis Briefing

บทวิเคราะห์ เรื่อง การลงทุนเพื่อการเติบโตอย่างยั่งยืนของประเทศไทย¹

บทสรุปผู้บริหาร

○ การลงทุนรวมของไทยมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 25 ของ GDP และหากแยกเป็นการลงทุนภาครัฐกับการลงทุนภาคเอกชนจะพบว่าการลงทุนภาครัฐมีสัดส่วนทั้งสิ้นร้อยละ 6 ของ GDP และการลงทุนภาคเอกชนคิดเป็นร้อยละ 19 ของ GDP

○ ที่ผ่านมาการลงทุนของไทยโดยเฉพาะการลงทุนภาคเอกชนได้รับผลกระทบจากความผันผวนทางเศรษฐกิจต่างๆ มาเป็นระยะ กอปรกับปัญหาสะสมที่เป็นข้อจำกัดต่อการเติบโตของการลงทุน เช่น ความสามารถในการยกระดับเทคโนโลยีของไทยที่มีอยู่จำกัด ปัญหาการขาดแคลนแรงงานทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณ เป็นต้น

○ เพื่อให้การลงทุนของไทยเติบโตได้อย่างยั่งยืน บทความนี้มุ่งศึกษารูปแบบการลงทุนที่จะเป็นตัวกำหนดโครงสร้างของเศรษฐกิจไทยในอนาคต และมีผลต่อความสามารถในการแข่งขันของสินค้าไทย ซึ่งสรุปออกมาได้เป็น 4 รูปแบบ คือ 1. การลงทุนและยกระดับโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเป็นศูนย์กลางด้านโลจิสติกส์ของอาเซียน (AEC logistics hub) และศูนย์กลางการลงทุนของภูมิภาค 2. การร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน (Public-Private Partnership : PPP) 3. การส่งเสริมให้เอกชนทั้งไทยและต่างชาติลงทุนในอุตสาหกรรมอนาคตของไทย และ 4. การลงทุนใน “Soft” infrastructure เพื่อรองรับเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital economy)

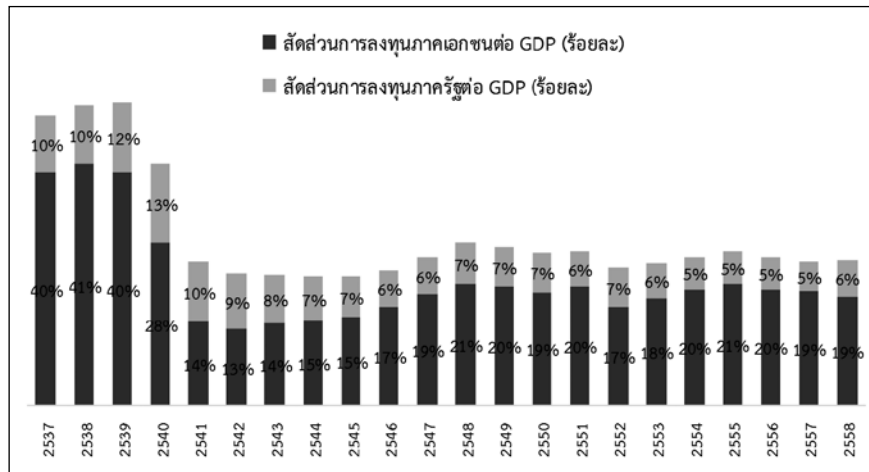
○ ในระยะยาวการลงทุนของไทยจะเผชิญกับความท้าทายมากขึ้น เมื่อไทยได้ก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ตั้งแต่ต้นปี 2559 เป็นต้นมา และเพื่อให้เศรษฐกิจไทยเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง ภาคการลงทุนจะต้องเป็นกลไกหนึ่งที่เข้ามาสนับสนุนการขยายตัวของเศรษฐกิจไทย โดยการลงทุนเพื่อการเติบโตอย่างยั่งยืนจะต้องเป็นการลงทุนที่ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ส่งเสริมให้ไทยเป็นศูนย์กลางการค้าและการลงทุนของภูมิภาคโดยการลงทุนเพื่อการเติบโตอย่างยั่งยืน ต้องอาศัยการสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐานจากภาครัฐ ทั้งการพัฒนาระบบขนส่ง การพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งอนาคต และการสนับสนุนด้านงานวิจัยและพัฒนาเพื่อก้าวสู่การแข่งขันที่เน้นคุณภาพ

บทนำ

การลงทุนถือเป็นเครื่องยนต์ตัวหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจไทย เนื่องจากเป็นตัวกำหนดโครงสร้างของเศรษฐกิจไทยในอนาคต และมีผลต่อความสามารถในการแข่งขันของสินค้าไทย โดยเฉพาะสินค้าอุตสาหกรรมที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว นอกจากนี้การลงทุนยังช่วยสร้างการจ้างงานให้เพิ่มขึ้น ซึ่งจะช่วยเพิ่มศักยภาพการสร้างรายได้ (Income generating potential) ของประชาชนได้อย่างต่อเนื่องในท้ายที่สุด เมื่อพิจารณาสถานการณ์การลงทุนภาคเอกชนจากอดีตจนถึงปัจจุบัน พบว่าในอดีตการลงทุนโดยเฉพาะการลงทุนภาคเอกชนมีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจไทย สะท้อนจากสัดส่วนการลงทุนภาคเอกชนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) โดยในช่วงปี 2537-2539 (ก่อนวิกฤตต้มยำกุ้ง) การลงทุนภาคเอกชนมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 40 ของ GDP อย่างไรก็ดี เหตุการณ์วิกฤตต้มยำกุ้งในปี 2540 ส่งผลให้บทบาทการลงทุนภาคเอกชนลดลงไปมากโดยมีสัดส่วนเหลือเพียงร้อยละ 28 ของ GDP และนับจากปี 2541 เป็นต้นมา การลงทุนภาคเอกชนมีสัดส่วนเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณร้อยละ 18 ของเศรษฐกิจโดยรวม (ภาพที่ 1)

¹ ผู้เขียน ดร.กฤษณา คงฤทธิ เศรษฐกรปฏิบัติการ ขอขอบคุณ ดร.สมคิด บุญล้วนเหลือ ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เศรษฐกิจมหภาค ดร.พิสิทธิ์ พัวพันธ์ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเศรษฐกิจมหภาค และ ดร.กุลยา ตันติเตมิท ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สำหรับข้อเสนอแนะและขอขอบคุณภาพประกอบจากส่วนการวิเคราะห์เสถียรภาพเศรษฐกิจ

ภาพที่ 1 สัดส่วนการลงทุนต่อ GDP

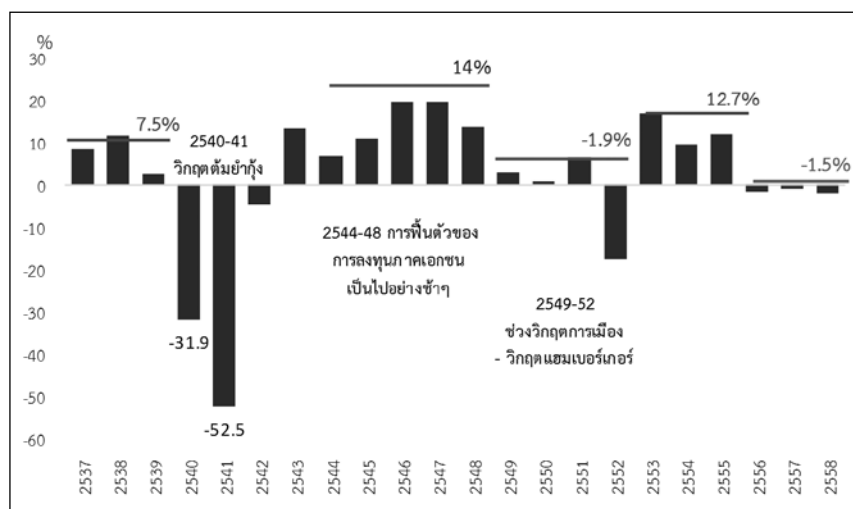

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คำนวณโดย สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่าการลงทุนภาคเอกชนของไทยประสบวิกฤตต่างๆ ทั้งวิกฤตการเงินโลก และปัญหาการเมือง สามารถแบ่งเป็นช่วงต่างๆ ได้ดังนี้ ช่วงก่อนปี 2540 หรือช่วงก่อนเกิดวิกฤตต้มยำกุ้ง และมีการขยายตัวเฉลี่ยประมาณร้อยละ 7.5 ต่อปี² ต่อมาในช่วงครึ่งหลังของปี 2540 การลงทุนภาคเอกชนได้เข้าสู่ช่วงวิกฤตต้มยำกุ้ง เศรษฐกิจขาดสภาพคล่อง และภาระหนี้ของภาครัฐก็เพิ่มขึ้นส่งผลให้การลงทุนภาคเอกชนปี 2540 และ 2541 หดตัวถึงร้อยละ -31.9 และ -52.5 ตามลำดับ และหลังวิกฤตเศรษฐกิจปี 2540 การฟื้นตัวของการลงทุนภาคเอกชนเป็นไปอย่างช้าๆ จนกระทั่งในช่วงปี 2544-2548 การลงทุนภาคเอกชนขยายตัวเร่งขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 14 โดยได้รับอานิสงส์จากอุปสงค์ทั้งในและต่างประเทศที่ขยายตัวในระดับดี อย่างไรก็ตาม การลงทุนภาคเอกชนในช่วงปี 2549-2552 กลับมาชะลอตัวอีกครั้ง โดยเฉลี่ยแล้วหดตัวร้อยละ -1.9 โดยมีสาเหตุมาจากสถานการณ์ความไม่สงบทางการเมืองภายในประเทศในช่วงปี 2549-2550 ที่ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของภาครัฐและบรรยากาศการลงทุน จากนั้นในช่วงปี 2551-2552 ได้เกิดปัญหาในภาคสถาบันการเงินของสหรัฐฯ และได้ลุกลามกลายเป็นวิกฤตเศรษฐกิจการเงินโลกที่เรียกว่า “วิกฤตแฮมเบอร์เกอร์” ทำให้อุปสงค์จากต่างประเทศลดลง ส่งผลต่อภาคเศรษฐกิจจริงของไทย ทั้งภาคการส่งออก การใช้จ่ายในประเทศ รวมถึงภาคการลงทุน ภายหลังสถานการณ์ของวิกฤตเศรษฐกิจโลกเริ่มคลี่คลายชัดเจน กอปรกับเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียรวมถึงประเทศไทยสามารถฟื้นตัวได้อย่างแข็งแกร่ง ส่งผลให้การลงทุนภาคเอกชนกลับมาขยายตัวโดยเฉลี่ยที่ร้อยละ 12.7

ข้อมูลในช่วง 3 ปีล่าสุด ปี 2556-2558 การลงทุนภาคเอกชนกลับมาหดตัวอีกครั้งเฉลี่ยที่ร้อยละ -1.5 เนื่องจากได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ทางการเมือง รวมถึงการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลกที่ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนทำให้การลงทุนใหม่ชะลอตัวออกไป (Wait and see) (ภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 อัตราการเติบโตของการลงทุนภาคเอกชนในช่วงที่ผ่านมา

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ วิเคราะห์โดย สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

² เป็นการคำนวณโดยเฉลี่ยย้อนหลังเพียง 3 ปี (2537-2539) ภายใต้ข้อมูลที่มีจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

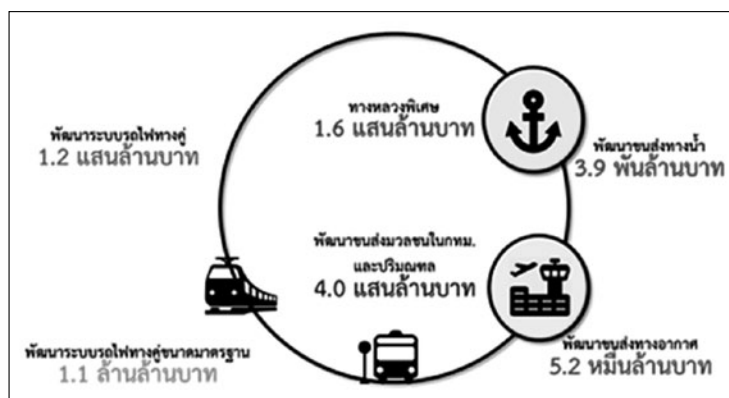
จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า ภาวะการลงทุนภาคเอกชนของไทยได้รับผลกระทบจากความผันผวนทางเศรษฐกิจต่างๆ มาเป็นระยะ แต่นอกเหนือจากความผันผวนทางเศรษฐกิจแล้ว ปัญหาสะสมที่เป็นข้อจำกัดต่อการเติบโตของการลงทุนภาคเอกชนยังเป็นเรื่องสำคัญที่มีอาจมองข้าม เช่น ความสามารถในการยกระดับเทคโนโลยีของไทยที่มีอยู่จำกัด ปัญหาการขาดแคลนแรงงานทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณเป็นต้นทำให้เกิดคำถามว่า “ทิศทางการลงทุนของไทยในอนาคตควรเป็นไปเช่นไร เพื่อให้เกิดการเติบโตที่ยั่งยืนและเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญให้กับเศรษฐกิจไทย” ดังนั้น บทความนี้จะจึงได้ศึกษาลักษณะการลงทุนที่จะเป็นตัวกำหนดโครงสร้างเศรษฐกิจไทยในอนาคต รวมถึงการลงทุนที่จะช่วยสร้างการจ้างงานเพิ่ม ซึ่งจะช่วยเพิ่มศักยภาพการสร้างรายได้ (Income generating potential) ของประชาชนในระยะยาวได้ โดยสามารถสรุปออกมาได้ 4 รูปแบบ ดังนี้

1. การลงทุนและยกระดับโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเป็นศูนย์กลางด้านโลจิสติกส์ของอาเซียน (AEC logistics hub) และศูนย์กลางการลงทุนของภูมิภาค

ปี 2559 เป็นปีที่ประเทศไทยเปิดศักราชด้วยการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) อย่างเป็นทางการ โดยหลังจากวันที่ 1 มกราคม 2559 เป็นต้นไป ประเทศสมาชิกทั้ง 10 ประเทศจะต้องเตรียมจัดทำ “แผน AEC Blueprint 2025” ระหว่างปี 2559-2563 เพื่อต่อยอดแผนงานการเปิดเสรีในปัจจุบัน และเดินทางรวมตัวทางเศรษฐกิจทั้งในเชิงกว้างและเชิงลึกมากยิ่งขึ้น ซึ่งถือเป็นทั้งโอกาสและประเด็นท้าทายสำหรับการดำเนินนโยบายด้านการค้าการลงทุน รวมถึงการตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจของภาคเอกชนไทยด้วย

สำหรับประเทศไทยในฐานะหนึ่งในสมาชิกอาเซียน และมีความได้เปรียบจากที่ตั้งทางภูมิศาสตร์เป็นศูนย์กลางของประชาคมอาเซียน ประเทศไทยจึงจะได้ประโยชน์อย่างมากจากการพัฒนาเส้นทางคมนาคมขนส่งเพื่อเชื่อมโยงประเทศสมาชิกอาเซียนเข้าด้วยกัน ซึ่งปัจจุบันรัฐบาลได้เร่งดำเนินการตามแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของประเทศไทยระยะ 8 ปี (พ.ศ. 2559-2566) มูลค่าประมาณ 1.8 ล้านล้านบาท (ภาพที่ 3) แผนปฏิบัติการด้านคมนาคมขนส่งระยะเร่งด่วน พ.ศ. 2559 ที่จะเป็นโอกาสสำคัญในการลงทุนของปีนี้ จากการลงทุนในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านโลจิสติกส์ รถไฟรางคู่ การขนส่งมวลชนในเขตกรุงเทพมหานคร และการขยายสนามบินสุวรรณภูมิ

ภาพที่ 3 การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งขนาดใหญ่

ที่มา : กระทรวงคมนาคม วิเคราะห์โดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

งานวิจัย ADBI (2009) ระบุว่า การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานโดยเฉพาะด้านคมนาคมที่เชื่อมโยงเศรษฐกิจในภูมิภาคอาเซียน จะส่งผลดีต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนในระยะยาว โดยการขยายตัวทางเศรษฐกิจจะได้รับอานิสงส์จากการขยายตัวทางการค้า และ ADB ยังประเมินว่า เพื่อสนับสนุนการลงทุนขนาดใหญ่ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตในภูมิภาคอาเซียน ประเทศสมาชิกในกลุ่ม ASEAN ควรจะต้องมีการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานรวมกันทั้งสิ้น 596 พันล้านดอลลาร์สหรัฐในช่วงปี 2006-2015

ทั้งนี้ การลงทุนขนาดใหญ่จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดังกล่าวจะช่วย

(1) กระตุ้นเศรษฐกิจ ส่งผลต่อการเพิ่มความสามารถในการรองรับปริมาณการขนส่งสินค้าทั้งภายในประเทศ จากชายแดนหรือสินค้าผ่านแดน และผู้โดยสารหรือนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น ส่งผลต่อรายได้ของประเทศ

(2) ลดต้นทุนการขนส่งจากการมีระบบการขนส่งที่ดีขึ้น

(3) ก่อให้เกิดการจ้างงาน เกิดรายได้ของประชากร เป็นผลดีต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ

(4) เชื่อมโยงเครือข่ายคมนาคมระหว่างภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางด้านการคมนาคมขนส่ง ซึ่งจะเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศโดยเฉพาะโอกาสเข้าสู่ตลาดประเทศกลุ่ม CLMV โดยใช้ไทยเป็นศูนย์กลางผ่านการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

2. การร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน (Public-Private Partnership : PPP)

งานวิจัยของ World Bank ระบุว่า การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 สามารถทำให้เศรษฐกิจขยายตัวได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ในระยะยาว อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี ผลของการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจอาจแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ ทั้งนี้ รัฐบาลชุดปัจจุบันเล็งเห็นความสำคัญของการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานเช่นกันและนโยบายที่จะเร่งลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่โดยมุ่งเน้นไปที่โครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่ง เพื่อรองรับการเป็นศูนย์กลาง AEC ซึ่งรัฐบาลจะเปิดโอกาสให้เอกชนเข้าร่วมลงทุนในรูปแบบรัฐและเอกชนลงทุนร่วมกัน (Public Private Partnership : PPP) ซึ่งจะช่วยให้เริ่มการลงทุนได้เร็วขึ้น และยังเป็นโอกาสเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ เพื่อให้การลงทุนเกิดประสิทธิภาพโดยเมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2558 คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบเร่งรัดโครงการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ หรือ PPP Fast Track ตามข้อเสนอของกระทรวงการคลัง ซึ่งจะทำให้การจัดเตรียมและการนำเสนอโครงการ PPP ในเรื่องต่างๆ มีความรวดเร็วมากขึ้นจากเดิมที่ผ่านมาใช้เวลาประมาณ 2 ปี จะเหลือเพียงประมาณ 9 เดือน (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ระยะเวลาโครงการ PPP ใน Fast Track เทียบกับ โครงการ PPP ทั่วไป

ขั้นตอนโครงการ PPP	PPP Fast Track	PPP ทั่วไป
การจัดเตรียมโครงการ	2.5 เดือน*	6-8 เดือน
รัฐมนตรีกระทรวงเจ้าสังกัดเห็นชอบ	1 เดือน	2 เดือน
การนำเสนอคณะกรรมการ PPP พิจารณา	3 เดือน	5-7 เดือน
การนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา	1 เดือน	1 เดือน
การจัดทำร่างเอกสารเชิญชวนเอกชน (เตรียมการก่อน)	-	3-5 เดือน
คณะกรรมการคัดเลือกเห็นชอบเอกสารเชิญชวนเอกชน	1.5 เดือน	2 เดือน
รวม	9 เดือน	19-25 เดือน

หมายเหตุ : *เป็นโครงการที่มีการจัดทำการศึกษาความเหมาะสมและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) แล้ว

สำหรับโครงการนำร่องที่จะมีการนำมาใช้กับโครงการ PPP Fast Track ประกอบด้วย 5 โครงการ ดังนี้ 1) โครงการรถไฟฟ้าสายสีชมพู ช่วงแคราย-มีนบุรี 2) โครงการรถไฟฟ้าสายสีเหลือง ช่วงลาดพร้าว-สำโรง 3) โครงการรถไฟฟ้าสายสีน้ำเงิน ช่วงหัวลำโพง-ท่าพระ และ ช่วงบางซื่อ-ท่าพระ 4) โครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองสายบางปะอิน-นครราชสีมา และ 5) โครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองสายบางใหญ่-กาญจนบุรี

นอกจากนี้ เพื่อเป็นการสนับสนุนการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานเพื่ออนาคต เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2558 คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบในหลักการการจัดตั้งกองทุนโครงสร้างพื้นฐานเพื่ออนาคตประเทศไทย (Thailand Future Fund : TFF) เพื่อเป็นทางเลือกในการจัดหาแหล่งเงินทุนใหม่สำหรับการพัฒนาโครงการโครงสร้างพื้นฐานที่มีความจำเป็นของภาครัฐ ซึ่งจะเป็นการลดภาระทางการคลังของภาครัฐ อีกทั้งเป็นการสนับสนุนการพัฒนาตลาดทุน โดยการเพิ่มผลิตภัณฑ์ทางเลือกในการลงทุนให้แก่ นักลงทุนและผู้มีเงินออมให้สามารถลงทุนในทรัพย์สินของภาครัฐที่มีคุณภาพ รวมทั้งมอบหมายให้กระทรวงคมนาคมพิจารณาคัดเลือกโครงการโครงสร้างพื้นฐานที่มีศักยภาพเพื่อสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนฯ ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ โดยในระยะแรกมีเป้าหมายการระดมทุนภายในและภายนอกประเทศที่ประมาณ 100,000 ล้านบาท โดยสามารถระดมทุนเพิ่มเติมได้ในอนาคต

ทั้งนี้ภาครัฐจะจัดให้มีกลไกการประกันผลตอบแทนขั้นต่ำให้แก่นักลงทุนของกองทุนฯ ผ่านการจัดตั้งกองทุนหมุนเวียน (ภายใต้พระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558) ในกรณีที่จำเป็นต้องนำเงินมาจ่ายผลตอบแทนให้ได้ตามที่กองทุนฯ รับประกันไว้ ซึ่งกลไกดังกล่าวจะช่วยสร้างความมั่นใจให้นักลงทุนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเริ่มต้นที่โครงการโครงสร้างพื้นฐานใหม่ (Greenfield Project) ภายใต้กองทุน TFF ยังไม่มีรายได้เข้ามา พร้อมกันนี้จะได้มีการยกกฎหมายเฉพาะ (ชั้นพระราชบัญญัติ) เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนฯ ควบคู่กันต่อไป

การจัดตั้งกองทุนฯ จะแบ่งการดำเนินการเป็น 2 ระยะ โดยในระยะแรก กระทรวงการคลังจะเป็นผู้ลงทุนในกองทุนฯ เพียงรายเดียวในวงเงินประมาณ 10,000 ล้านบาท และในระยะต่อไป จะเป็นการระดมทุนจากนักลงทุนอื่นๆ ทั้งในและต่างประเทศ ให้ได้ตามเป้าหมายที่วางไว้

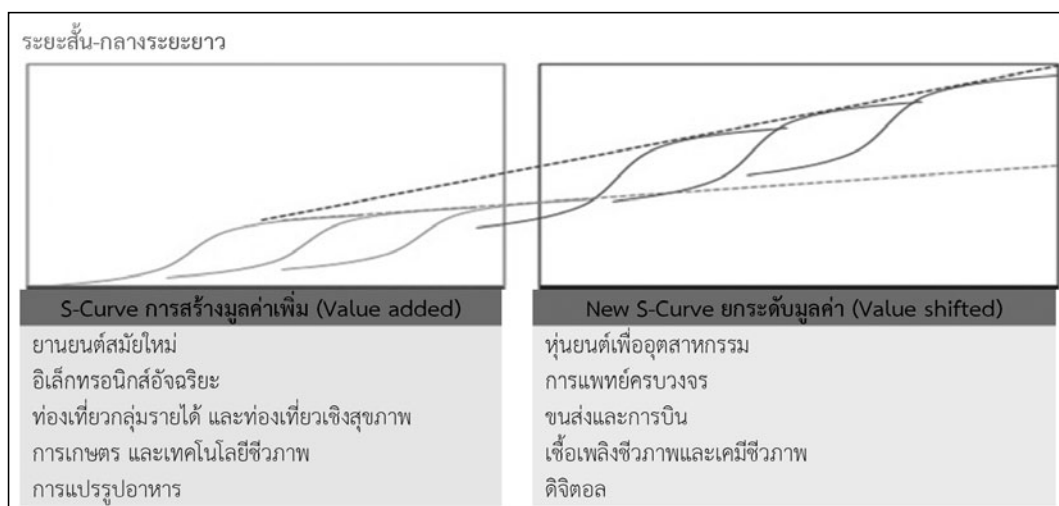
ปัจจุบัน กระทรวงการคลังอยู่ระหว่างการเตรียมการจัดตั้งกองทุนฯ ในระยะแรก โดยคาดว่าจะเมื่อสามารถจัดตั้งกองทุน TFF ได้แล้วเสร็จจะสามารถระดมทุนผ่านกองทุน TFF ได้ภายในปลายปี 2559 นี้ และจะมีการประสานหารือและเดินสาย Roadshow เพื่อพบปะกลุ่มนักลงทุนเป้าหมายต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศในเรื่องการร่วมลงทุนในกองทุนฯ ทั้งนี้ ในช่วงที่ผ่านมา กระทรวง

การคลังได้เดินสาย Roadshow เรื่องการจัดตั้งกองทุน TFF ดังกล่าวไปแล้ว พบว่า นักลงทุนสถาบันต่างประเทศหลายราย แสดงความสนใจอย่างยิ่งในการเข้าร่วมลงทุนในกองทุนฯ เนื่องจากกองทุน TFF มีนโยบายการลงทุนที่มุ่งเน้นในทรัพย์สินของประเทศที่มีคุณภาพและให้ผลตอบแทนจากการลงทุนในระยะยาว

3. การส่งเสริมให้เอกชนทั้งไทยและต่างชาติลงทุนในอุตสาหกรรมอนาคตของไทย

รายงานของ IMF (2004, 2016) ได้ระบุว่า การวิจัยและพัฒนา รวมถึงนวัตกรรมเป็นกุญแจสำคัญของการเติบโตและเพิ่มผลิตภาพในระยะยาวสำหรับกลุ่มประเทศที่เป็นตลาดเกิดใหม่ (Emerging countries) และประเทศกลุ่มรายได้ปานกลาง (Middle-income countries) การปรับเปลี่ยนจากการผลิตที่เน้นใช้แรงงานสู่การขับเคลื่อนเศรษฐกิจผ่านการผลิตที่ใช้เทคโนโลยี มีความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรมจะเป็นบันไดสำคัญที่ทำให้ประเทศก้าวผ่านกับดักรายได้ปานกลาง ดังนั้น ทิศทางการลงทุนที่สำคัญของไทยปี 2559 และต่อไปในอนาคตคือการกระตุ้นให้เอกชนลงทุนในอุตสาหกรรมอนาคตหรือ 10 อุตสาหกรรมเป้าหมายของไทยเพื่อผลักดันการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (S-curve) ได้ใน 2 รูปแบบได้แก่ **รูปแบบที่ 1 คือ First S-curve** ซึ่งเป็นการลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีอยู่แล้วในประเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ปัจจัยผลิตโดยการลงทุนชนิดนี้จะส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะสั้นและระยะกลาง อย่างไรก็ตาม กลุ่มอุตสาหกรรมในปัจจุบันนั้นไม่เพียงพอที่จะทำให้เศรษฐกิจของประเทศไทยเติบโตได้อย่างก้าวกระโดด จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนา S-curve ใน **รูปแบบที่ 2 คือ New S-curve** ควบคู่ไปด้วย ซึ่งเป็นรูปแบบของการลงทุนในอุตสาหกรรมใหม่ เพื่อเปลี่ยนรูปแบบสินค้าและเทคโนโลยี โดยอุตสาหกรรมใหม่หรืออุตสาหกรรมอนาคตเหล่านี้จะเป็นกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (New Growth Engines) ของประเทศ (ภาพที่ 4)

ภาพที่ 4 10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย กลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

ทั้งนี้ ได้มีการกำหนดอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศทั้งสิ้น 10 อุตสาหกรรม ได้แก่การต่อยอด 5 อุตสาหกรรมเดิม (1) อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ (2) อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ (3) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (4) การเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ และ (5) อุตสาหกรรมการแปรรูปอาหาร ซึ่งเข้าใจดีกันอยู่แล้วว่าประเทศไทยมีฐานที่แข็งแกร่ง อย่างไรก็ตาม ภาครัฐต้องต่อยอดการลงทุนในผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ให้มีการวิจัยและพัฒนา เพื่อยกอุตสาหกรรมดังกล่าวสู่ระดับนานาชาติและจำเป็นต้องเติม 5 อุตสาหกรรมอนาคต ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมใหม่ที่ประเทศไทยมีศักยภาพในการแข่งขัน และมีผู้สนใจลงทุน ประกอบด้วย

(1) อุตสาหกรรมหุ่นยนต์เพื่อการอุตสาหกรรม (Robotics)

ประเทศไทยมีฐานอุตสาหกรรมชิ้นส่วนและไฟฟ้าอยู่ในเกณฑ์ที่ดี อีกทั้งทั่วโลกยังมีความต้องการใช้งานหุ่นยนต์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของอุตสาหกรรมการผลิตต่างๆ อีกด้วย อุตสาหกรรมหุ่นยนต์เพื่อการอุตสาหกรรมจึงนับว่าเป็นอุตสาหกรรมที่ประเทศไทยมีศักยภาพและเหมาะสมที่จะเป็นอุตสาหกรรมแห่งอนาคต

(2) อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ (Aviation and Logistics)

ประเทศไทยมีความพร้อมในอุตสาหกรรมการบินเนื่องจากมีความพร้อมด้านอุปทานโดยเฉพาะโครงสร้างพื้นฐาน เช่น สนามบิน อุตะเภ และสนามบินอื่นๆ ที่พร้อมสำหรับการนำมาใช้ประโยชน์ในการสร้างอุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ได้ ขณะเดียวกันเมื่อพิจารณาด้านอุปสงค์จะพบว่า ประเทศไทยมีเครื่องบินจำนวนมากที่ต้องการการซ่อมแซม และอุตสาหกรรมการขนส่งทางอากาศของไทยมีการเติบโตขึ้นตามการขยายตัวของภาคการท่องเที่ยว ดังนั้น หากประเทศไทยมีอุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์เป็นของตัวเองจะช่วยลดต้นทุนในการส่งเครื่องบินไปซ่อมบำรุงยังต่างประเทศได้มาก

(3) อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ (Biofuels and Biochemicals)

วิกฤตการณ์ด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาสำคัญที่ทั่วโลกกำลังประสบ อุตสาหกรรมเคมีชีวภาพซึ่งเป็นอุตสาหกรรมเพื่อผลิตเชื้อเพลิงชีวภาพ และสารเคมีที่มีมูลค่าจากวัตถุดิบทางการเกษตรด้วยกระบวนการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จึงเป็นอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทยที่มีพื้นฐานทางเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ทั่วโลกกำลังกำหนดมาตรฐานด้านชีวภาพเข้ากับการค้า ซึ่งถ้าการผลิตไม่หันมาใช้เคมีชีวภาพ อาทิ ไบโอฟอสฟอริกในการหีบห่อ อาจมีผลกระทบต่อ การส่งออกได้ ประเทศไทยจึงต้องเร่งพัฒนาอุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ

(4) อุตสาหกรรมดิจิทัล (Digital)

อุตสาหกรรมดิจิทัลเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมเปี่ยมศักยภาพที่รัฐบาลต้องการผลักดันให้เกิดการเติบโตอย่างเป็นระบบเต็มรูปแบบภายใต้แผนเศรษฐกิจดิจิทัล ซึ่งรัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่อเศรษฐกิจดิจิทัลโดยมุ่งเน้นการผลิตและการค้าผลิตภัณฑ์ดิจิทัล ตลอดจนการใช้ดิจิทัลรองรับการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมและการพัฒนาเศรษฐกิจ ดังนั้น อุตสาหกรรมดิจิทัลจึงเป็นอีกอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ทั้งนี้ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ไปจนถึงการเพิ่มมูลค่าของธุรกิจ สินค้า และการบริการ

(5) อุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร (Medical Hub)

Medical Hub คือการที่ไทยจะเป็นศูนย์กลางการให้บริการทางการแพทย์ของภูมิภาค ซึ่งไทยมีข้อได้เปรียบหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นคุณภาพของบุคลากรทางการแพทย์ การให้บริการทางการแพทย์ที่ได้มาตรฐานโลกในราคาที่เหมาะสม นอกจากนี้ไทยยังเป็นศูนย์กลางของการแพทย์เชิงท่องเที่ยวหรือ Medical Tourism ซึ่งปัจจุบันมีผู้มารับบริการทางการแพทย์ในไทยปีละ 2 ล้านคน ในอนาคตจำเป็นต้องมีการเพิ่มการลงทุนในการผลิตยา อุปกรณ์การแพทย์ และระบบการรักษาพยาบาลระยะไกล เนื่องจากมีผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นทั่วเอเชีย ประเทศไทยจึงต้องพัฒนาระบบการแพทย์ที่ครบวงจร

เพื่อเป็นการสนับสนุนอุตสาหกรรมที่เป็น New Engine of Growth กระทรวงการคลังได้ให้สิทธิประโยชน์พิเศษด้านภาษีและด้านอื่นๆ สำหรับ 5 อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพและ 5 อุตสาหกรรมแห่งอนาคต ดังนี้

- ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 10-15 ปี
- ยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับผู้เชี่ยวชาญที่ทำงานในอุตสาหกรรมเป้าหมาย
- แร่งจูงใจทางการเงินสำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายผ่านกองทุนเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย (Competitiveness Enhancement Fund)

การจัดตั้งกองทุนเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เงินอุดหนุนสำหรับการดำเนินการในอุตสาหกรรมเป้าหมายสำหรับ (1) ค่าใช้จ่ายในการลงทุน (2) ค่าใช้จ่ายในการทำวิจัย พัฒนา และนวัตกรรม (3) ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาบุคลากรเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเป้าหมาย (4) ค่าใช้จ่ายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายตามที่คณะกรรมการนโยบายเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันสำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายกำหนด และ (5) ดอกเบี้ยสำหรับเงินกู้ของสถาบันการเงิน ทั้งนี้ ขนาดของเงินกองทุนมีมูลค่า 10,000 ล้านบาท

4. การลงทุนใน “Soft” infrastructure เพื่อรองรับเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital economy)

McKinsey (2015) ระบุว่า การใช้เทคโนโลยีเพื่อช่วยให้ตลาดการเงินหรือบริการใดๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องการเงินมีประสิทธิภาพมากขึ้น หรือที่เรียกว่า “FinTech” สามารถสนับสนุนการพัฒนาและการขยายตัวได้ เนื่องจาก FinTech จะมีทำให้เกิดการพลิกโฉมด้านโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินทำให้เกิดผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินใหม่ๆ ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริโภคเข้าถึงการบริการได้อย่างรวดเร็ว และลดค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรมอย่างมาก กระแส FinTech ถูกนำมาใช้พัฒนาบริการทางการเงินให้ทันสมัยและตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในหลายๆ ประเทศ โดยเฉพาะอังกฤษ สหรัฐฯ ออสเตรเลีย และสิงคโปร์ ที่เริ่มมีบริษัทที่ทำเกี่ยวกับธุรกิจ FinTech มากขึ้นเรื่อยๆ ประเทศไทยเล็งเห็นถึงความก้าวหน้าของกระแส FinTech รัฐบาลจึงเร่งพัฒนา Soft infrastructure ควบคู่ไปกับการลงทุนใน Hard infrastructure โดยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงการคลังเป็นเรื่องของ Financial Infrastructure เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการเงินของประเทศ ซึ่งปัจจุบันได้เร่งผลักดันในสองเรื่องสำคัญ

เรื่องแรก คือ ระบบการชำระเงิน e-Payment ที่จะเปลี่ยนสังคมไทยจากสังคมเงินสด (Cash Society) เป็นสังคมเงินอิเล็กทรอนิกส์ (Electronics Society) ปัจจุบันนวัตกรรม เทคโนโลยี และดิจิทัลก็มีบทบาทในเชิงเศรษฐกิจและการเงินเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง การติดต่อสื่อสารผ่านทางโทรศัพท์มือถือเป็นไปอย่างแพร่หลาย การซื้อขายสินค้าผ่านอินเทอร์เน็ตกลายเป็นเรื่องปกติในชีวิตประจำวันของหลายคน และที่สำคัญอย่างยิ่งคือการใช้บริการทางการเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์เริ่มมีความแพร่หลายมากขึ้น รวมทั้งการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในภาคการเงิน (FinTech) ในการทำธุรกรรมภาคการเงินมีการเติบโตมากขึ้น ทั้งนี้ กระทรวงการคลังได้ดำเนินโครงการพัฒนาระบบ e-Payment เพื่อบูรณาการระบบชำระเงินให้สามารถหักภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) จากธุรกรรมการเงินที่ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการเงินของประเทศ ทั้งนี้ โครงการ National e-Payment จะช่วยยกระดับโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินของไทย และเป็นการอำนวยความสะดวกให้การดำเนินธุรกรรมทางการเงินและกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยรวม ลดต้นทุนการดำเนินธุรกิจ โดยเฉพาะต้นทุนการบริหารจัดการเงินสด

ทั้งนี้ โครงการ National e-Payment จะช่วยยกระดับโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินของไทย และเป็นการอำนวยความสะดวกให้การดำเนินธุรกรรมทางการเงินและกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยรวม ลดต้นทุนการดำเนินธุรกิจ โดยเฉพาะต้นทุนการบริหารจัดการเงินสด โดยการใช้ e-payment จะช่วยประหยัดต้นทุนของระบบเศรษฐกิจในภาพรวมประมาณ 7.5 หมื่นล้านบาทต่อปี หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 0.8 ของ GDP ซึ่งจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน พัฒนาศักยภาพการแข่งขัน โดยเฉพาะธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก (SMEs) ผ่านระบบการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้มาตรฐานสากล และเป็นเครื่องมือนำพาให้เศรษฐกิจนอกระบบเข้าสู่ระบบ ในส่วนของประชาชนทั่วไป National e-Payment จะขยายการเข้าถึงบริการทางการเงินที่มีค่าใช้จ่ายเหมาะสม สะดวก ปลอดภัย และง่าย

เรื่องที่สองคือ การทำให้ทุกบริษัทมีบัญชีเดียว (One Account) โดยเฉพาะธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ซึ่งจะช่วยให้มาตรฐานการทำบัญชีของผู้ประกอบการสะท้อนสภาพกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่แท้จริงของประเทศ และเพื่อให้รัฐบาลสามารถวิเคราะห์และวางแผนในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการได้ตรงต่อความต้องการ เพื่อเพิ่มศักยภาพทางการผลิตและการค้า รวมถึงเป็นการสร้างขีดความสามารถทางการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการซึ่งส่วนใหญ่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม นอกจากนี้ การจัดทำบัญชีและงบการเงินให้สอดคล้องกับสภาพที่แท้จริงของกิจการ ยังสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในการนำระบบ e-Payment มาใช้ ซึ่งมีส่วนในการส่งเสริมให้การทำธุรกรรมและการบริหารเงินของผู้ประกอบการเป็นไปอย่างรวดเร็ว คล่องตัว และเกิดประสิทธิภาพ อันจะส่งผลสำเร็จต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในภาพรวม

ในระยะยาว การลงทุนของไทยจะเผชิญกับความท้าทายมากขึ้นเมื่อไทยได้ก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตั้งแต่ต้นปี 2559 เป็นต้นมา และในปี 2559 เศรษฐกิจไทยมีโอกาที่จะเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยภาคการลงทุนจะสามารถเข้ามาช่วยสนับสนุนการขยายตัวของเศรษฐกิจไทยเพิ่มเติม นอกจากนี้ยังเป็นการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศผ่านการดึงดูดอุตสาหกรรมใหม่ที่เป็นอนาคตของไทย และส่งเสริมให้ไทยเป็นศูนย์กลางการค้าและการลงทุนของภูมิภาค โดยเฉพาะหลังจากการรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนโดยในอนาคต การลงทุนของไทยจะก้าวไปข้างหน้าอย่างยั่งยืนได้ ต้องอาศัยการสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐานจากภาครัฐ ทั้งการพัฒนาระบบขนส่ง การพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งอนาคตและการสนับสนุนด้านงานวิจัยและพัฒนาเพื่อก้าวสู่การแข่งขันที่เน้นคุณภาพ

บรรณานุกรม

- Asian Development Bank Institute (ADBI), 2009. "Infrastructure Development for ASEAN Economic Integration", ADBI Working Paper Series, No. 138.
- IMF, 2016. "Chapter 2: FISCAL POLICIES FOR INNOVATION AND GROWTH", Fiscal Monitor: Acting Now, Acting Together. April 2016.
- McKinsey, 2016. "Cutting Through the FinTech Noise: Markers of Success, Imperatives For Banks", Global Banking Practice.
- Ulku, Hulya, 2004. "R&D, Innovation, and Economic Growth: An Empirical Analysis", IMF Working Paper. WP/04/185.
- World Bank, 2015. Can infrastructure investments generate growth. web.worldbank.org

บทวิเคราะห์

เรื่อง การติดตามและการวิเคราะห์ผล การเบิกจ่ายงบประมาณของรัฐบาล¹

บทสรุปผู้บริหาร

○ การเบิกจ่ายงบประมาณของรัฐบาลถือเป็นมาตรการทางการคลังด้านการใช้จ่ายในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจภายในประเทศ ด้วยการอัดฉีดเม็ดเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจ โดยรายจ่ายภาคสาธารณะมีสัดส่วนถึงร้อยละ 23.6 ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Nominal GDP) (ณ ปี 2558) ทั้งนี้ บทบาทในการส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยการอัดฉีดเม็ดเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจ จากการคำนวณจากแบบจำลองเศรษฐกิจมหภาค พบว่า การเบิกจ่ายรายจ่ายรัฐบาลทุกๆ 100,000 ล้านบาท จะนำไปสู่การเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง (Real GDP) ที่ระดับประมาณร้อยละ 0.3-0.4

○ “อัตรการเบิกจ่าย” ถือเป็นการวัดสัดส่วนของเงินที่รัฐบาลเบิกจ่ายออกไปเมื่อเทียบกับกรอบวงเงินงบประมาณประจำปีงบประมาณนั้นๆ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาข้อมูลเป้าหมายการเบิกจ่ายงบประมาณในแต่ละปีงบประมาณในช่วง 6 ปีที่ผ่านมา (ปีงบประมาณ 2553-2559) พบว่า เป้าหมายการเบิกจ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 92.9 ของกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี

○ การประเมินผลการเบิกจ่ายงบประมาณจริงเมื่อเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดเมื่อช่วงต้นปีงบประมาณ จากสถิติการเบิกจ่ายงบประมาณในช่วง 6 ปีที่ผ่านมา (ปีงบประมาณ 2553-2558) พบว่า การเบิกจ่ายจริงโดยเฉลี่ยจะต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้เล็กน้อย โดยสามารถเบิกจ่ายได้เฉลี่ยร้อยละ 91.8 จากเป้าหมายร้อยละ 92.9 ของกรอบวงเงินงบประมาณ

○ เพื่อให้การเบิกจ่ายงบประมาณของรัฐบาลมีประสิทธิภาพการเบิกจ่ายที่ดี และให้บรรลุเป้าหมายการเบิกจ่ายที่ตั้งไว้ในช่วงต้นปีงบประมาณนั้น รัฐบาลควรมีการนโยบาย/มาตรการที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ

บทนำ

การเบิกจ่ายงบประมาณของรัฐบาลถือเป็นมาตรการทางการคลังด้านการใช้จ่าย ซึ่งมาตรการการใช้จ่ายของรัฐบาลมีวัตถุประสงค์เพื่อบริหารจัดการการใช้จ่ายเงินของรัฐบาลในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจภายในประเทศ โดยการอัดฉีดเม็ดเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจ เพิ่มการจ้างงาน เพิ่มอุปสงค์ในประเทศทั้งการใช้จ่ายภายในประเทศ และการลงทุนภายในประเทศ รวมทั้งการสร้างเสถียรภาพเศรษฐกิจภายในประเทศ พิจารณาได้จากโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยรายจ่ายภาคสาธารณะ (Public Sector) ประกอบด้วย (1) รัฐบาล (2) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และ (3) การลงทุนรัฐวิสาหกิจ มีสัดส่วนถึงร้อยละ 23.6 ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Nominal GDP) (ณ ปี 2558) ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ บทบาทและความสำคัญของการใช้จ่ายภาครัฐอาจแบ่งออกได้เป็นอย่างน้อย 2 ประเภทหลัก ได้แก่ 1) บทบาทในการส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยการอัดฉีดเม็ดเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจ เพิ่มการจ้างงาน เพิ่มอุปสงค์ในประเทศทั้งการใช้จ่าย และการลงทุนภายในประเทศ ซึ่งจากการคำนวณจากแบบจำลองเศรษฐกิจมหภาคของสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค พบว่าการเบิกจ่ายรายจ่ายรัฐบาลทุกๆ 100,000 ล้านบาท จะนำไปสู่การเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง (Real GDP) ที่ระดับประมาณร้อยละ 0.3-0.4 และ 2) บทบาทในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ โดยการดำเนินนโยบายการคลังที่ดีควรเป็นไปในลักษณะตรงกันข้ามกับวัฏจักรเศรษฐกิจ (Counter-cyclical fiscal policies) คือ รัฐบาลดำเนินนโยบายการคลังแบบหดตัว (Consolidation) ในช่วงที่เศรษฐกิจขยายตัวดี และดำเนินนโยบายการคลังแบบขยายตัว (Expansionary) ในช่วงที่เศรษฐกิจตกต่ำ นอกจากนี้ในบทความนี้

¹ ผู้เขียน นายวรพล คหวัฐา เศรษฐกรชำนาญการ ขอขอบคุณ ดร.สมคิด บุญล้นเหลือ ผู้อำนวยการส่วนวิเคราะห์เศรษฐกิจมหภาค ดร.พิสิทธิ์ พัวพันธ์ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเศรษฐกิจมหภาค และ ดร.กุลยา ตันติเตมิท ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สำหรับข้อเสนอแนะ

จะเป็นการนำเสนอรายงานและการวิเคราะห์ผลการเบิกจ่ายงบประมาณของรัฐบาล และผลเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายลงทุนที่สำคัญ โดยได้มีการติดตามผลการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายลงทุนในส่วนงบรายจ่ายลงทุนของหน่วยงานที่ได้รับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายลงทุนเกิน 1,000 ล้านบาท เพื่อเป็นการประเมินประสิทธิภาพการเบิกจ่ายของแต่ละหน่วยงาน โดยในที่นี้จะจัดทำการศึกษาของ 5 กรมหลักที่มีรายจ่ายลงทุนเกิน 1,000 ล้านบาท โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ระบบงบประมาณ

กระบวนการจัดทำงบประมาณ ถือเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศและการบริหารราชการแผ่นดิน เนื่องจากการเกี่ยวข้องกับการประมาณการระบบเศรษฐกิจของประเทศที่มีความผันผวนทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอกประเทศ นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกันนโยบายทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และยังเกี่ยวข้องกับหน่วยงานของรัฐเป็นจำนวนมาก โดยมีคำนิยามของงบประมาณ ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้ความหมายของคำว่า “งบประมาณแผ่นดิน” หมายถึง จำนวนเงินที่กำหนดไว้เป็นรายรับรายจ่ายประจำปีของรัฐบาล ส่วนพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 ให้ความหมาย “งบประมาณรายจ่าย” หมายถึง จำนวนเงินอย่างสูงที่อนุญาตให้จ่ายหรือให้ก่อหนี้ผูกพันได้ตามวัตถุประสงค์และภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ซึ่งมีระยะเวลานับตั้งแต่ 1 ตุลาคมของปีก่อนหน้า ถึง 30 กันยายนของปีปัจจุบัน

โดยในปีงบประมาณ 2559 ได้กำหนดวงเงินงบประมาณ จำนวน 2,720,000 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 20.4 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) เพื่อให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่น มีงบประมาณรายจ่ายเพียงพอในการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน โดยกำหนดรายได้สุทธิจำนวน 2,330,000 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 17.4 ของ GDP และกำหนดวงเงินกู้เพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณจำนวน 390,000 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.9 ของ GDP ซึ่งการขาดดุลงบประมาณจำนวนดังกล่าวยังอยู่ในระดับที่ไม่ส่งผลกระทบต่อวินัยและฐานะการคลังของประเทศในระยะยาว นอกจากนี้รัฐบาลได้มีการจัดทำงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ 2559 อีกจำนวน 56,000 ล้านบาท รวมเป็นวงเงินงบประมาณทั้งสิ้น 2,776,000 ล้านบาท สำหรับในปีงบประมาณ 2560 ได้กำหนดวงเงินงบประมาณจำนวน 2,733,000 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.5 ต่อปี และรายได้สุทธิจำนวน 2,343,000 ล้านบาท และขาดดุลงบประมาณจำนวน 390,000 ล้านบาท

2. นิยาม และขอบเขตของ “อัตรการเบิกจ่าย”

รายจ่ายของรัฐบาลถือเป็นเครื่องมือสำคัญของการกระตุ้นเศรษฐกิจภายในประเทศ ทั้งนี้การจัดสรรงบประมาณในแต่ละปีงบประมาณจะมีการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคม และดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การบริหารประเทศของแต่ละช่วงเวลานั้น โดยในการตั้งงบประมาณรายจ่ายในแต่ละปี คณะรัฐมนตรี (ครม.) จะทำการตั้งเป้าหมายการเบิกจ่ายงบประมาณเพื่อให้แต่ละหน่วยราชการทำได้ตามเป้าหมาย และนำเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการของแต่ละหน่วยงาน โดยตัวชี้วัดที่ใช้ตั้งเป้าหมายและประเมินความสามารถของการเบิกจ่ายงบประมาณ คือ “อัตรการเบิกจ่าย”

“อัตรการเบิกจ่าย” ถือเป็นการวัดสัดส่วนของเงินที่รัฐบาลเบิกจ่ายออกไปเมื่อเทียบกับกรอบวงเงินงบประมาณประจำปีงบประมาณนั้นๆ โดยรายจ่ายประจำปีงบประมาณปัจจุบัน (Current fiscal year) สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ (1) รายจ่ายประจำ (Current expenditures) และ (2) รายจ่ายลงทุน (Capital expenditures) ทั้งนี้ รายจ่ายทั้ง 2 ประเภทมีการใช้จ่ายเพื่อวัตถุประสงค์ที่หลากหลายประการ ซึ่งจำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจ ได้แก่ ค่าตอบแทนแรงงาน การใช้สินค้าและบริการ รายจ่ายเพื่อซื้อสินทรัพย์ทุนถาวร รายจ่ายเพื่อสินทรัพย์ทางการเงิน และเงินอุดหนุนให้กับหน่วยงานของรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ นอกจากนี้ยังรวมถึงเงินที่ใช้จ่ายเพื่อการดำเนินงานของรัฐบาลในด้านอื่นๆ ที่อาจไม่ได้มีผลต่อการเพิ่มอุปสงค์โดยตรง อาทิ รายจ่ายเพื่อชำระคืนต้นเงินกู้ รายจ่ายชดเชยเงินคงคลัง เงินช่วยเหลือแก่องค์กรระหว่างประเทศ นอกจากนี้ยังมีรายจ่ายบางส่วนที่จัดเป็นรายจ่ายภาคสาธารณะ แต่ไม่นับรวมอยู่ในการวัดผลของอัตรการเบิกจ่ายงบประมาณ ได้แก่ รายจ่ายจากปีก่อน รายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่นอกเหนือจากเงินอุดหนุนจากภาครัฐ และรายจ่ายงบลงทุนของรัฐวิสาหกิจที่นอกเหนือจากเงินอุดหนุน

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาข้อมูลเป้าหมายการเบิกจ่ายงบประมาณในแต่ละปีงบประมาณในช่วง 6 ปีงบประมาณที่ผ่านมา (ปีงบประมาณ 2553-2559) พบว่าเป้าหมายการเบิกจ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 92.9 ของเป้าหมายการเบิกจ่ายรายจ่ายประจำปีงบประมาณ แบ่งออกเป็นเป้าหมายการเบิกจ่ายในส่วนจากรายจ่ายประจำปีเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 97.6 ของกรอบวงเงินรายจ่ายประจำปี และรายจ่ายลงทุนมีเป้าหมายการเบิกจ่ายเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 79.3 ของกรอบวงเงินรายจ่ายลงทุน

ตารางที่ 1 เป้าหมายการเบิกจ่ายงบประมาณในช่วงปีงบประมาณ 2553-2559

ปีงบประมาณ	อัตราการเบิกจ่ายรวม	อัตราการเบิกจ่ายรายจ่ายประจำ	อัตราการเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุน
2553	94.0	97.0	75.0
2554	94.5	98.0	72.0
2555	90.3	98.0	72.0
2556	90.5	97.0	80.0
2557	89.0	98.0	82.0
2558	96.0	98.0	87.0
2559	96.0	98.0	87.0
เฉลี่ย 7 ปี	92.9	97.6	79.3

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) กระทรวงการคลัง

3. ประเมินผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

สำหรับการประเมินผลการเบิกจ่ายงบประมาณจริงเมื่อเทียบกับเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้เมื่อช่วงต้นปีงบประมาณ และจากสถิติการเบิกจ่ายงบประมาณในช่วง 6 ปีงบประมาณที่ผ่านมา (ปีงบประมาณ 2553-2558) พบว่า การเบิกจ่ายจริงโดยเฉลี่ยจะต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้เล็กน้อย โดยสามารถเบิกจ่ายได้ร้อยละ 91.8 จากเป้าหมายของค่าเฉลี่ยที่ 94.8 ของกรอบวงเงินงบประมาณ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาผลการเบิกจ่ายเงินงบประมาณจำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจ พบว่างบประมาณรายจ่ายที่มีผลการเบิกจ่ายได้ใกล้เคียงกับเป้าหมาย คือ งบประมาณรายจ่ายประจำที่สามารถเบิกจ่ายได้เฉลี่ยร้อยละ 96.3 ของวงเงินงบประมาณ ซึ่งเป้าหมายของงบรายจ่ายประจำอยู่ที่ร้อยละ 97.7 ในขณะที่งบประมาณรายจ่ายลงทุนสามารถเบิกจ่ายได้เฉลี่ยร้อยละ 70.6 ของวงเงินงบประมาณ จากเป้าหมายการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายลงทุนเฉลี่ยที่ร้อยละ 78.5 ซึ่งถือว่าต่ำกว่าเป้าหมาย ทั้งนี้สำหรับสาเหตุที่ทำให้การเบิกจ่ายงบประมาณไม่เป็นไปตามเป้าหมายนั้น ส่วนหนึ่งเกิดจากกฎระเบียบราชการ หลังจากงบประมาณมีผลบังคับใช้แล้ว ส่วนราชการแต่ละส่วนราชการต้องออกประกาศเชิญชวนจัดประกวดราคาก่อนจะให้ผู้ชนะการประมูลงานลงนามในสัญญาก่อนนี้ผู้กักขังได้ก็ช่วงไตรมาสแรกของปีงบประมาณ ซึ่งส่วนใหญ่จะเบิกจ่ายได้แต่ค่าจ้างที่ปรึกษาประมาณร้อยละ 20 และปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น ปัญหาการเมืองที่ยืดเยื้อตั้งแต่ปี 2555 เป็นต้นมา ทำให้การดำเนินงานไม่เต็มประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ตารางที่ 2 การเบิกจ่ายงบประมาณในช่วงปีงบประมาณ 2553-2558

ปีงบประมาณ	อัตราการเบิกจ่ายรวม	อัตราการเบิกจ่ายรายจ่ายประจำ	อัตราการเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุน
2553	94.0	98.1	80.6
2554	94.5	98.8	73.1
2555	90.3	96.6	62.8
2556	90.5	95.1	67.7
2557	89.0	93.8	65.9
2558	92.4	95.5	73.7
เฉลี่ย 6 ปี	91.8	96.3	70.6

ที่มา : กรมบัญชีกลาง คำนวณโดย สศค.

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาการเบิกจ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณเป็นรายไตรมาสเฉลี่ย 6 ปีงบประมาณ ผ่านมา (ปีงบประมาณ 2553-2558) พบว่าในช่วงไตรมาสที่ 1 และไตรมาสที่ 2 ของปีงบประมาณมีอัตราเบิกจ่ายเฉลี่ยร้อยละ 25.9 และ 23.7 ของกรอบวงเงินงบประมาณ ตามลำดับ ในขณะที่ไตรมาสที่ 3 และไตรมาสที่ 4 ของปีงบประมาณมีอัตราเบิกจ่ายเฉลี่ยร้อยละ 20.4 และ 21.9 ของกรอบวงเงินงบประมาณ ตามลำดับ สะท้อนถึงในช่วงครึ่งปีแรกของปีงบประมาณได้มีการเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณ

ตารางที่ 3 อัตราเบิกจ่ายรายจ่ายงบประมาณในช่วงปีงบประมาณ 2553-2558

อัตราการเบิกจ่าย (รายจ่ายงบประมาณ)	ปี งบประมาณ.2553	ปี งบประมาณ.2554	ปี งบประมาณ.2555	ปี งบประมาณ.2556	ปี งบประมาณ.2557	ปี งบประมาณ.2558	เฉลี่ย 6 ปี งบม.
เป้าหมายการเบิกจ่าย	94.0	94.0	94.0	94.0	95.0	98.0	94.8
Q1/FY	23.0	25.0	18.0	29.2	30.1	29.8	25.9
Q2/FY	25.0	24.0	31.0	21.4	19.1	21.7	23.7
Q3/FY	22.0	24.0	18.0	18.8	18.9	20.6	20.4
Q4/FY	25.0	21.0	23.0	21.1	20.8	20.4	21.9
อัตราเบิกจ่ายสะสม (จริง)	95.0	94.5	90.3	90.5	89.0	92.5	91.8

ที่มา : กรมบัญชีกลาง คำนวณโดย สศค.

สำหรับการเบิกจ่ายในส่วนของการจ่ายประจำจากผลการเบิกจ่ายรายจ่ายประจำในช่วง 6 ปีงบประมาณ (ปีงบประมาณ 2553-2558) พบว่าอัตราเบิกจ่ายงบประมาณเฉลี่ย 6 ปี อยู่ที่ร้อยละ 96.3 ของกรอบวงเงินงบประมาณ จากเป้าหมายเฉลี่ย 6 ปีของงบประมาณที่ร้อยละ 96.8 ซึ่งถือว่าการเบิกจ่ายรายจ่ายประจำใกล้เคียงกับเป้าหมาย

ตารางที่ 4 อัตราเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำในช่วงปีงบประมาณ 2553-2558

อัตราการเบิกจ่าย (รายจ่ายประจำ)	ปี งบประมาณ.2553	ปี งบประมาณ.2554	ปี งบประมาณ.2555	ปี งบประมาณ.2556	ปี งบประมาณ.2557	ปี งบประมาณ.2558	เฉลี่ย 6 ปี งบม.
เป้าหมายการเบิกจ่าย	97.0	98.0	98.0	97.0	98.0	98.0	97.7
Q1/FY	23.9	28.8	20.7	32.2	30.8	32.9	28.2
Q2/FY	24.9	22.7	33.5	21.2	21.4	21.8	24.3
Q3/FY	23.6	26.0	19.4	20.1	20.0	20.5	21.6
Q4/FY	25.7	21.3	23	21.6	21.6	20.3	22.3
อัตราเบิกจ่ายสะสม (จริง)	98.1	98.8	96.6	95.1	93.8	95.5	96.3

ที่มา : กรมบัญชีกลาง คำนวณโดย สศค.

ในขณะที่การเบิกจ่ายในส่วนของการจ่ายลงทุนจากผลการเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนในช่วง 6 ปีงบประมาณ (ปีงบประมาณ 2553-2558) พบว่าอัตราเบิกจ่ายงบรายจ่ายลงทุนเฉลี่ย 6 ปี อยู่ที่ร้อยละ 70.6 ของกรอบวงเงินงบลงทุน จากเป้าหมายเฉลี่ย 6 ปี ของงบรายจ่ายลงทุนที่ร้อยละ 78.5 ซึ่งถือว่าการเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

ตารางที่ 5 อัตราเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายลงทุนในช่วงปีงบประมาณ 2553-2558

อัตราการเบิกจ่าย (รายจ่ายลงทุน)	ปี งบม.2553	ปี งบม.2554	ปี งบม.2555	ปี งบม.2556	ปี งบม.2557	ปี งบม.2558	เฉลี่ย 6 ปี งบม.
เป้าหมายการเบิกจ่าย	75.0	72.0	78.0	80.0	82.0	84.0	78.5
Q1/FY	19.2	9.2	8.7	14.3	27.0	11.2	14.9
Q2/FY	29.4	29.6	18.6	22.2	8.0	20.8	21.4
Q3/FY	13.3	14.0	13.6	12.3	13.5	20.9	14.6
Q4/FY	18.7	20.3	21.9	18.9	17.4	20.8	19.7
อัตราเบิกจ่ายสะสม (จริง)	80.6	73.1	62.8	67.7	65.9	73.7	70.6

ที่มา : กรมบัญชีกลาง คำนวณโดย สศค.

ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์การเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนในส่วนของงบลงทุน ในที่นี้จะขอยกตัวอย่างของส่วนราชการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายลงทุนในหมวดค่าครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้างในระดับสูงมากกว่า 1,000 ล้านบาท ของส่วนราชการหลักๆ ได้แก่ (1) กรมทางหลวง (2) กรมทางหลวงชนบท (3) กรมชลประทาน (4) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) (5) กรมทรัพยากรน้ำ และ (6) กรมโยธาธิการและผังเมือง เป็นต้น โดยพฤติกรรมการเบิกจ่ายงบลงทุนของส่วนราชการหลักดังกล่าว จะทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพโดยรวมของส่วนราชการในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุนว่าเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ ทั้งนี้จากการวิเคราะห์พฤติกรรมการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายลงทุนของแต่ละส่วนราชการรายไตรมาสในช่วงปีงบประมาณ 2553-2558 ของส่วนราชการ พบว่า

1) กรมทางหลวง

การวิเคราะห์พฤติกรรมการเบิกจ่ายรายจ่ายในส่วนของงบลงทุนของกรมทางหลวงในช่วง 6 ปีงบประมาณ (ปีงบประมาณ 2553-2558) พบว่า กรมทางหลวงมีอัตราการเบิกจ่ายรายจ่ายในส่วนของงบลงทุนเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 71.5 ของกรอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรหลังโอนเปลี่ยนแปลง และเมื่อพิจารณาการเบิกจ่ายเป็นรายไตรมาส พบว่า ในช่วงไตรมาสที่ 1 และไตรมาสที่ 2 ของปีงบประมาณ มีอัตราการเบิกจ่ายเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 5.6 และ 13.7 ของกรอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรหลังโอนเปลี่ยนแปลง และจะเริ่มมีการเร่งรัดการเบิกจ่ายในช่วงไตรมาสที่ 3 และไตรมาสที่ 4 ของปีงบประมาณ โดยมีอัตราการเบิกจ่ายเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 22.2 และ 29.9 ของกรอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรหลังโอนเปลี่ยนแปลง ตามลำดับ สะท้อนถึงพฤติกรรมการเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนของกรมทางหลวงในช่วงไตรมาสที่ 1 และไตรมาสที่ 2 มีการเบิกจ่ายงบประมาณจากงบประมาณผูกพันข้ามปี และจะเริ่มมีการเร่งเบิกจ่ายจากเงินงบประมาณใหม่ในช่วงไตรมาสที่ 3 และไตรมาสที่ 4 ของปีงบประมาณ เป็นต้นไป

ทั้งนี้ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อกรเบิกจ่ายงบลงทุนของกรมทางหลวงนั้น เกิดจากปัญหาหลักสำคัญ ได้แก่ การสำรวจพื้นที่การจัดซื้อจัดจ้าง การส่งมอบพื้นที่ และการทำสัญญา ซึ่งใช้ระยะเวลาประมาณ 3.5 เดือน นอกจากนี้ยังสามารถแบ่งปัญหาที่สำคัญได้เป็น (1) กระบวนการประมูลด้วยวิธี e-Auction บางรายการที่ไม่สามารถลงนามในสัญญาได้ เนื่องจากมีการปรับ TOR และปรับวงเงินค่าก่อสร้าง ซึ่งต้องเริ่มดำเนินการใหม่ และใช้ระยะเวลาดำเนินการมาก ทำให้ไม่สามารถลงนามในสัญญาได้ตามแผนที่กำหนด และ (2) การก่อสร้างทางหลวงเส้นใหม่ มีขั้นตอนการเวนคืนและการจัดกรรมสิทธิ์ที่ดิน และขยายเขตทางหลวง ซึ่งจะต้องมีการรื้อย้ายระบบสาธารณูปโภค เช่น เสไฟฟ้า ท่อประปา โทรศัพท์ ทำให้ต้องเพิ่มขั้นตอนและระยะเวลาดำเนินการ ส่งผลทำให้การเบิกจ่ายไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด

ตารางที่ 6 อัตราการเบิกจ่ายงบลงทุนของกรมทางหลวงรายไตรมาสในช่วงปีงบประมาณ 2553-2558

อัตราการเบิกจ่าย (กรมทางหลวง)	ปี งบประมาณ.2553	ปี งบประมาณ.2554	ปี งบประมาณ.2555	ปี งบประมาณ.2556	ปี งบประมาณ.2557	ปี งบประมาณ.2558	เฉลี่ย 6 ปี งบประมาณ.
Q1/FY	4.3	7.4	3.2	4.8	4.6	9.3	5.6
Q2/FY	15.9	14.0	7.7	9.1	12.9	22.9	13.7
Q3/FY	20.2	23.5	11.4	22.4	24.6	31.4	22.2
Q4/FY	36.9	29.5	23.6	30.7	32.8	25.8	29.9
อัตราเบิกจ่ายสะสม	77.3	74.4	45.9	67.1	74.9	89.3	71.5

ที่มา : GFMS รวบรวมโดยสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค (สคม.) สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

2) กรมทางหลวงชนบท

การวิเคราะห์พฤติกรรมการเบิกจ่ายรายจ่ายในส่วนของงบลงทุนของกรมทางหลวงชนบทในช่วง 6 ปีงบประมาณ (ปีงบประมาณ 2553-2558) พบว่ากรมทางหลวงชนบทมีอัตราการเบิกจ่ายรายจ่ายในส่วนของงบลงทุนเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 75.9 ของกรอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรหลังโอนเปลี่ยนแปลง และเมื่อพิจารณาการเบิกจ่ายเป็นรายไตรมาส พบว่าในช่วงไตรมาสที่ 1 และไตรมาสที่ 2 ของปีงบประมาณ มีอัตราการเบิกจ่ายเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 3.2 และ 17.2 ของกรอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรหลังโอนเปลี่ยนแปลง ตามลำดับ และจะเริ่มมีการเร่งรัดการเบิกจ่ายในช่วงไตรมาสที่ 3 และไตรมาสที่ 4 ของปีงบประมาณ โดยมีอัตราการเบิกจ่ายเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 23.9 และ 31.7 ของกรอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรหลังโอนเปลี่ยนแปลง สะท้อนถึงพฤติกรรมการเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนของกรมทางหลวงชนบทในช่วงไตรมาสที่ 1 และไตรมาสที่ 2 มีการเบิกจ่ายงบประมาณจากงบประมาณผูกพันข้ามปี และจะเริ่มมีการเร่งเบิกจ่ายจากเงินงบประมาณใหม่ในช่วงไตรมาสที่ 3 และไตรมาสที่ 4 ของปีงบประมาณ เป็นต้นไป

ทั้งนี้ปัจจัยที่มีผลต่อการเบิกจ่ายงบลงทุนของกรมทางหลวงชนบท เนื่องจากงบลงทุนที่เป็นการก่อสร้างใหม่จะต้องใช้เวลาในการจัดซื้อจัดจ้าง ลงนามในสัญญา ซึ่งทำให้ในช่วงเวลาดังกล่าวจะไม่มีการเบิกจ่ายงบประมาณ สำหรับโครงการก่อสร้างใหม่จะเบิกจ่ายได้เฉพาะโครงการที่มีการก่อสร้างผูกพันจากปีก่อนในภาพรวม

ตารางที่ 7 อัตราการเบิกจ่ายงบลงทุนของกรมทางหลวงชนบทรายไตรมาสในช่วงปีงบประมาณ 2553-2558

อัตราการเบิกจ่าย (กรมทางหลวงชนบท)	ปี งบประมาณ.2553	ปี งบประมาณ.2554	ปี งบประมาณ.2555	ปี งบประมาณ.2556	ปี งบประมาณ.2557	ปี งบประมาณ.2558	เฉลี่ย 6 ปี งบประมาณ.
Q1/FY	2.6	4.4	1.6	2.8	2.2	5.5	3.2
Q2/FY	22.9	15.0	3.6	7.8	6.5	47.1	17.2
Q3/FY	32.5	38.4	10.4	18.5	15.7	27.8	23.9
Q4/FY	32.5	30.2	35.5	34.6	40.4	16.7	31.7
อัตราเบิกจ่ายสะสม	90.6	88.1	51.1	63.6	64.9	97.1	75.9

ที่มา : GFMS รวบรวมโดย สคม.

3) กรมชลประทาน

การวิเคราะห์พฤติกรรมการเบิกจ่ายรายจ่ายในส่วนของงบลงทุนของกรมชลประทานในช่วง 6 ปีงบประมาณ (ปีงบประมาณ 2553-2558) พบว่า กรมชลประทานมีอัตราการเบิกจ่ายรายจ่ายในส่วนของงบลงทุนเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 87.0 ของกรอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรหลังโอนเปลี่ยนแปลง และเมื่อพิจารณาการเบิกจ่ายเป็นรายไตรมาส พบว่าในช่วงไตรมาสที่ 1 และไตรมาสที่ 2 ของปีงบประมาณ มีอัตราการเบิกจ่ายเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 6.4 และ 19.3 ของกรอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรหลังโอนเปลี่ยนแปลง ตามลำดับ และจะเริ่มมีการเร่งรัดการเบิกจ่ายในช่วงไตรมาสที่ 3 และไตรมาสที่ 4 ของปีงบประมาณ โดยมีอัตราการเบิกจ่ายเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 25.1 และ 36.2 ของกรอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรหลังโอนเปลี่ยนแปลง ตามลำดับ สะท้อนถึงพฤติกรรมการเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนของกรมชลประทานในช่วงไตรมาสที่ 1 และไตรมาสที่ 2 มีการเบิกจ่ายงบประมาณจากงบประมาณผูกพันข้ามปี และจะเริ่มมีการเร่งเบิกจ่ายจากเงินงบประมาณใหม่ในช่วงไตรมาสที่ 3 และไตรมาสที่ 4 ของปีงบประมาณ

ทั้งนี้ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเบิกจ่ายงบลงทุนของกรมชลประทาน เนื่องจากหน่วยงานย่อยของกรมชลประทานต้องมีการเตรียมความพร้อมด้านวิศวกรรม เช่น การพิจารณาโครงการ การศึกษา สำรวจ และออกแบบโครงการก่อน หรือบางโครงการมีการออกแบบก่อสร้างไว้นานไม่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ปัจจุบัน สภาพภูมิประเทศ สภาพภูมิสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ส่งผลให้ต้องมีการแก้ไขแบบก่อสร้าง และราคาก่อสร้างเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่ได้ประเมินราคาไว้ รวมทั้งบางโครงการมีการเตรียมความพร้อมของโครงการไม่แล้วเสร็จตามกำหนดระยะเวลา หรือไม่ครบถ้วนตามประเด็นที่กำหนดไว้ ส่งผลให้การเบิกจ่ายงบลงทุนได้ล่าช้า

ตารางที่ 8 อัตราการเบิกจ่ายงบลงทุนของกรมชลประทานรายไตรมาสในช่วงปีงบประมาณ 2553-2558

อัตราการเบิกจ่าย (กรมชลประทาน)	ปี งบม.2553	ปี งบม.2554	ปี งบม.2555	ปี งบม.2556	ปี งบม.2557	ปี งบม.2558	เฉลี่ย 6 ปี งบม.
Q1/FY	6.1	4.8	3.2	6.4	3.3	14.7	6.4
Q2/FY	14.9	21.1	9.2	16.2	19.8	34.8	19.3
Q3/FY	21.5	23.5	30.4	27.4	26.1	21.8	25.1
Q4/FY	43.5	35.1	53.2	35.9	27.5	21.9	36.2
อัตราเบิกจ่ายสะสม	86.1	84.5	95.9	85.9	76.6	93.3	87.0

ที่มา : GFMIS รวบรวมโดย สคม.

4) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

การวิเคราะห์พฤติกรรมการเบิกจ่ายรายจ่ายในส่วนของงบลงทุนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ในช่วง 6 ปีงบประมาณ (ปีงบประมาณ 2553-2558) พบว่า สพฐ. มีอัตราการเบิกจ่ายรายจ่ายในส่วนของงบลงทุนเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 47.2 ของกรอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรหลังโอนเปลี่ยนแปลง และเมื่อพิจารณาการเบิกจ่ายเป็นรายไตรมาส พบว่าในช่วงไตรมาสที่ 1 และไตรมาสที่ 2 ของปีงบประมาณ มีอัตราการเบิกจ่ายเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 0.9 และ 3.7 ของกรอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรหลังโอนเปลี่ยนแปลง ตามลำดับ และจะเริ่มมีการเร่งรัดการเบิกจ่ายในช่วงไตรมาสที่ 3 และไตรมาสที่ 4 ของปีงบประมาณ โดยมีอัตราการเบิกจ่ายเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 13.8 และ 28.8 ของกรอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรหลังโอนเปลี่ยนแปลง สะท้อนถึงพฤติกรรมการเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนของ สพฐ. ในช่วงไตรมาสที่ 1 และไตรมาสที่ 2 มีการเบิกจ่ายงบประมาณจากงบประมาณผูกพันข้ามปี และจะเริ่มมีการเร่งเบิกจ่ายจากเงินงบประมาณใหม่ในช่วงไตรมาสที่ 3 และไตรมาสที่ 4 ของปีงบประมาณ เป็นต้นไป แต่ยังคงเบิกจ่ายได้ล่าช้า

ทั้งนี้ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเบิกจ่ายงบลงทุนของ สพฐ. ส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาของการอนุมัติการเบิกจ่ายงบประมาณด้านค่าครูภัณฑ์ และค่าก่อสร้างที่ล่าช้า ประกอบกับความล่าช้าของการอนุมัติการใช้งบประมาณของสถานศึกษา

ตารางที่ 9 อัตราการเบิกจ่ายงบลงทุนของ สฟฐ. รายไตรมาสในช่วงปีงบประมาณ 2553-2558

อัตราการเบิกจ่าย (สนง.คณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน)	ปี งบประมาณ.2553	ปี งบประมาณ.2554	ปี งบประมาณ.2555	ปี งบประมาณ.2556	ปี งบประมาณ.2557	ปี งบประมาณ.2558	เฉลี่ย 6 ปี งบม.
Q1/FY	1.3	1.2	0.2	0.3	0.7	2.0	0.9
Q2/FY	2.7	1.2	1.1	2.3	2.5	12.6	3.7
Q3/FY	24.0	9.0	6.1	15.5	9.7	18.6	13.8
Q4/FY	26.0	44.0	21.6	35.9	17.3	27.7	28.8
อัตราเบิกจ่ายสะสม	54.0	55.4	29.1	54.0	30.1	60.9	47.2

ที่มา : GFMS รวบรวมโดย สศม.

5) กรมทรัพยากรน้ำ

การวิเคราะห์พฤติกรรมการเบิกจ่ายรายจ่ายในส่วนของงบลงทุนของกรมทรัพยากรน้ำในช่วง 6 ปีงบประมาณ (ปีงบประมาณ 2553-2558) พบว่ากรมทรัพยากรน้ำมีอัตราการเบิกจ่ายรายจ่ายในส่วนของงบลงทุนเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 44.4 ของกรอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรหลังโอนเปลี่ยนแปลง และเมื่อพิจารณาการเบิกจ่ายเป็นรายไตรมาส พบว่าในช่วงไตรมาสที่ 1 และไตรมาสที่ 2 ของปีงบประมาณ มีอัตราการเบิกจ่ายเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 3.3 และ 8.1 ของกรอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรหลังโอนเปลี่ยนแปลง ตามลำดับ และจะเริ่มมีการเร่งรัดการเบิกจ่ายในช่วงไตรมาสที่ 3 และไตรมาสที่ 4 ของปีงบประมาณ โดยมีอัตราการเบิกจ่ายเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 13.8 และ 28.8 ของกรอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรหลังโอนเปลี่ยนแปลง ตามลำดับ สะท้อนถึงพฤติกรรมการเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนของกรมทรัพยากรน้ำในช่วงไตรมาสที่ 1 และไตรมาสที่ 2 มีการเบิกจ่ายงบประมาณจากงบประมาณผูกพันข้ามปี และจะเริ่มมีการเร่งเบิกจ่ายจากเงินงบประมาณใหม่ในช่วงไตรมาสที่ 3 และไตรมาสที่ 4 ของปีงบประมาณ เป็นต้นไป

ทั้งนี้ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การเบิกจ่ายงบลงทุนของกรมทรัพยากรน้ำ เนื่องจากงานก่อสร้าง เช่น ทำเรือ เขื่อน ต้องทำรายงานผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม (EIA) ตามระเบียบของกรมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำให้ล่าช้า นอกจากนี้การดำเนินงานก่อสร้างบริเวณชายฝั่งทะเล เช่น การก่อสร้างเขื่อนป้องกันกัดเซาะชายฝั่งทะเล เขื่อนกันทรายและคลื่นและการขุดลอกร่องน้ำชายฝั่งทะเล มีการดำเนินการล่าช้า จากความไม่พร้อมของสภาพพื้นที่ ปัญหาสภาพภูมิอากาศ เช่น คลื่นลม เป็นต้น ส่งผลทำให้การเบิกจ่ายงบประมาณไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

ตารางที่ 10 อัตราการเบิกจ่ายงบลงทุนของกรมทรัพยากรน้ำรายไตรมาสในช่วงปีงบประมาณ 2553-2558

อัตราการเบิกจ่าย (กรมทรัพยากรน้ำ)	ปี งบประมาณ.2553	ปี งบประมาณ.2554	ปี งบประมาณ.2555	ปี งบประมาณ.2556	ปี งบประมาณ.2557	ปี งบประมาณ.2558	เฉลี่ย 6 ปี งบม.
Q1/FY	0.3	2.0	0.2	2.2	1.1	14.0	3.3
Q2/FY	6.4	14.4	0.4	3.0	0.8	23.8	8.1
Q3/FY	12.7	14.8	19.5	5.2	2.9	28.1	13.9
Q4/FY	23.6	24.7	36.5	8.2	6.0	15.1	19.0
อัตราเบิกจ่ายสะสม	43.0	55.9	56.6	18.7	10.8	81.1	44.4

ที่มา : GFMS รวบรวมโดย สศม.

6) กรมโยธาธิการและผังเมือง

การวิเคราะห์พฤติกรรมการเบิกจ่ายรายจ่ายในส่วนของงบลงทุนของกรมโยธาธิการและผังเมืองในช่วง 6 ปีงบประมาณ (ปีงบประมาณ 2553-2558) พบว่า กรมโยธาธิการและผังเมืองมีอัตราการเบิกจ่ายรายจ่ายในส่วนของงบลงทุนเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 59.7 ของกรอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรหลังโอนเปลี่ยนแปลง และเมื่อพิจารณาการเบิกจ่ายเป็นรายไตรมาส พบว่า ในช่วงไตรมาสที่ 1 และไตรมาสที่ 2 ของปีงบประมาณ มีอัตราการเบิกจ่ายเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 5.5 และ 11.1 ของกรอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรหลังโอนเปลี่ยนแปลง ตามลำดับ และจะเริ่มมีการเร่งรัดการเบิกจ่ายในช่วงไตรมาสที่ 3 และไตรมาสที่ 4 ของปีงบประมาณ โดยมีอัตราการเบิกจ่ายเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 17.6 และ 25.6 ของกรอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรหลังโอนเปลี่ยนแปลง ตามลำดับ สะท้อนถึงพฤติกรรมการเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนของกรมโยธาธิการและผังเมืองในช่วงไตรมาสที่ 1 และไตรมาสที่ 2 มีการเบิกจ่ายงบประมาณจากงบประมาณผูกพันข้ามปี และจะเริ่มมีการเร่งเบิกจ่ายจากเงินงบประมาณใหม่ในช่วงไตรมาสที่ 3 และไตรมาสที่ 4 ของปีงบประมาณ เป็นต้นไป

ทั้งนี้ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเบิกจ่ายงบลงทุนของกรมโยธาธิการและผังเมือง ส่วนใหญ่จะมีปัญหาในการประสานงานกับส่วนราชการต่างๆ ที่มีโครงการที่เกี่ยวข้องกับกรมโยธาธิการและผังเมือง ในการเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะ (Specifications) ต่างๆ ของโครงการ ส่งผลกระทบต่อการเบิกจ่ายงบลงทุนได้ล่าช้า

ตารางที่ 11 อัตราการเบิกจ่ายงบลงทุนของกรมโยธาธิการและผังเมืองรายไตรมาสในช่วงปีงบประมาณ 2553-2556

อัตราการเบิกจ่าย (กรมโยธาธิการและ ผังเมือง)	ปี งบม.2553	ปี งบม.2554	ปี งบม.2555	ปี งบม.2556	ปี งบม.2557	ปี งบม.2558	เฉลี่ย 6 ปี งบม.
Q1/FY	5.8	5.4	2.2	2.6	5.8	10.8	5.5
Q2/FY	9.4	9.9	9.4	10.9	11.9	15.1	11.1
Q3/FY	14.0	13.0	13.5	16.8	15.9	32.0	17.6
Q4/FY	34.8	17.7	25.1	29.2	25.0	21.5	25.6
อัตราเบิกจ่ายสะสม	64.1	46.0	50.3	59.5	58.7	79.3	59.7

ที่มา : GFMIS รวบรวมโดย สคม.

ทั้งนี้ การเบิกจ่ายงบประมาณของรัฐบาลถือว่าเป็นบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยการอัดฉีดเม็ดเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจ เพิ่มการจ้างงาน เพิ่มอุปสงค์ในประเทศทั้งการใช้จ่าย และการลงทุนภายในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลงทุนในด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ

4. สรุป

รายจ่ายรัฐบาลถือเป็นเครื่องมือสำคัญในระบบเศรษฐกิจ และถือเป็นเครื่องยนต์สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจภายในประเทศให้ขยายตัวได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้การจัดสรรงบประมาณในแต่ละปีงบประมาณจะมีการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคม และดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การบริหารประเทศของแต่ละช่วงเวลานั้น

ทั้งนี้จากการศึกษาถึงพฤติกรรมการเบิกจ่ายงบประมาณในช่วง 6 ปีงบประมาณที่ผ่านมา (ปีงบประมาณ 2553-2558) พบว่า เป้าหมายการเบิกจ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 92.9 ของวงเงินงบประมาณ และเมื่อมีการเบิกจ่ายงบประมาณจริงแล้ว สามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้เฉลี่ยเพียงร้อยละ 91.8 ของวงเงินงบประมาณ ซึ่งในภาพรวมถือว่าประสิทธิภาพการเบิกจ่ายต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาผลการเบิกจ่ายเงินงบประมาณจำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจ พบว่างบประมาณรายจ่ายที่มีผลการเบิกจ่ายได้ใกล้เคียงกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ คือ การเบิกจ่ายในส่วนงบรายจ่ายประจำ ที่สามารถเบิกจ่ายได้เฉลี่ยที่

ร้อยละ 96.2 ของวงเงินงบประมาณ จากเป้าหมายเฉลี่ยที่ร้อยละ 97.5 ซึ่งการเบิกจ่ายได้ค่อนข้างดีนั้น เมื่อพิจารณาถึงการจำแนกตามการจัดสรรงบประมาณตามงบรายจ่ายที่สำคัญในส่วนของงบรายจ่ายประจำ พบว่าการเบิกจ่ายงบรายจ่ายประจำในส่วนของรายจ่ายประจำส่วนใหญ่มีการเบิกจ่ายได้ตามวงเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร และเบิกจ่ายใกล้เคียงกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งส่วนใหญ่มาจากการเบิกจ่ายในส่วนของงบบุคลากร งบอุดหนุน และงบอื่นๆ เป็นหลัก ในขณะที่การเบิกจ่ายงบรายจ่ายลงทุน ซึ่งเป็นรายการปีเดียว พบว่าการเบิกจ่ายเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 70.8 ของวงเงินงบประมาณจากเป้าหมายการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายลงทุนเฉลี่ยที่ร้อยละ 78.0 ซึ่งถือว่าต่ำกว่าเป้าหมาย และเมื่อพิจารณาถึงการจำแนกตามหมวดรายการรายจ่ายในงบลงทุน พบว่าการเบิกจ่ายในส่วนของงบบุคลากร งบดำเนินงาน งบอุดหนุน และงบอื่นๆ สามารถเบิกจ่ายได้ค่อนข้างดี แต่ในรายการที่เป็นส่วนสำคัญของงบลงทุน กลับพบว่าการเบิกจ่ายไม่เป็นไปตามเป้าหมายและค่อนข้างล่าช้า โดยเฉพาะงบลงทุนในส่วนของหมวดรายจ่ายค่าครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง ซึ่งกระบวนการใช้จ่ายเงินจะต้องมีการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างที่จะต้องปฏิบัติตามระเบียบพัสดุที่ควรต้องมีการทบทวนประสิทธิภาพการดำเนินงานจัดซื้อจัดจ้าง อันจะส่งผลให้พบปัญหาการดำเนินนโยบายการคลังในด้านการใช้จ่ายในส่วนของงบลงทุนสามารถสนับสนุนการลงทุนทางเศรษฐกิจได้

ตารางที่ 12 สรุปอัตราการเบิกจ่ายงบประมาณในภาพรวมในช่วง 6 ปีงบประมาณ (ปีงบประมาณ 2553-2558)

อัตราการเบิกจ่ายงบประมาณ (%)	2553	2554	2555	2556	2557	2558	เฉลี่ย 6 ปี	บรรลุเป้าหมาย
เป้าหมายอัตราการเบิกจ่ายงบประมาณ	94.0	93.0	93.0	94.0	95.0	96.0	94.2	
รายจ่ายงบประมาณ (เบิกจ่ายจริง)	94.0	94.5	90.3	90.5	89	92.4	91.8	▼
เป้าหมายอัตราการเบิกจ่ายงบประจำ	97.0	97.0	98.0	97.0	98.0	98.0	97.5	
รายจ่ายประจำ (เบิกจ่ายจริง)	98.4	99.0	95.3	95.1	93.7	95.5	96.2	▼
เป้าหมายอัตราการเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุน	75.0	72.0	72.0	80.0	82.0	87.0	78.0	
รายจ่ายลงทุน (เบิกจ่ายจริง)	79.2	72.2	66.3	67.8	65.8	73.7	70.8	▼

ที่มา : กรมบัญชีกลาง คำนวณโดย สศค.

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงปัญหาของการเบิกจ่ายรายจ่ายงบลงทุนเป็นรายไตรมาสของส่วนราชการ พบว่าส่วนราชการไม่สามารถเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายลงทุนได้ตามเป้าหมายในช่วงไตรมาสที่ 1 และไตรมาสที่ 2 เป็นส่วนใหญ่เป็นส่วนราชการที่ได้รับงบประมาณรายจ่ายลงทุนมากกว่า 1,000 ล้านบาทซึ่งได้รับการจัดสรรงบลงทุนที่เป็นงบลงทุนในหมวดค่าครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ทั้งนี้ส่วนราชการเหล่านี้จะต้องมีการเบิกจ่ายงบประมาณที่เป็นงบผูกพันข้ามปีทีกันหลัอมไว้ก่อน และจะเริ่มเบิกจ่ายเงินงบประมาณใหม่ได้ในช่วงไตรมาสที่ 3 หรือต้นไตรมาสที่ 4 เป็นต้นไป สำหรับกรณีที่ส่วนราชการที่ได้รับงบประมาณรายจ่ายลงทุนต่ำกว่า 1,000 ล้านบาท ส่วนใหญ่จะเกิดจากปัญหาการเบิกจ่ายที่ล่าช้าจากเรื่องของการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ที่ไม่ชัดเจน หรือบางครั้งการประกวดราคาแล้ววงเงินสูงกว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรร ต้องมาดำเนินการหาเงินงบประมาณเพิ่มเติมจึงทำให้เกิดความล่าช้าออกไป หรือมีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ดำเนินการในกรณีงบจังหวัด เป็นต้น ส่งผลให้การเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนไม่สามารถเบิกจ่ายได้ตามเป้าหมายได้

5. ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การเบิกจ่ายงบประมาณของรัฐบาลมีประสิทธิภาพการเบิกจ่ายที่ดี และให้บรรลุเป้าหมายการเบิกจ่ายที่ตั้งไว้ในช่วงต้นปีงบประมาณนั้นเห็นควรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ ดังนี้

1) ให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานของรัฐ จัดทำแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ โดยมีข้อมูลเป็นตัวชี้วัดผลผลิต (KPI) อย่างจริงจังเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเบิกจ่าย

2) การจัดทำแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณจะต้องดำเนินการภายใต้หลักเกณฑ์และเงื่อนไข ดังนี้

2.1) รายจ่ายประจำ กำหนดให้มีความสำคัญกับการจัดทำแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ให้สอดคล้องกับเป้าหมายการเบิกจ่ายงบประมาณ โดยต้องเร่งรัดให้เริ่มดำเนินงานและเริ่มเบิกจ่ายงบประมาณภายในไตรมาสที่ 1 โดยกำหนดให้จัดทำแผนการเบิกจ่ายได้ในไตรมาสที่ 1 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50

2.2) รายจ่ายลงทุน กำหนดให้มีความสำคัญกับความถูกต้อง โปร่งใส และเป็นธรรม ในกรณีจัดหาครุภัณฑ์จะต้องมีความพร้อมเกี่ยวกับคุณลักษณะ ผลการสืบราคา และสถานที่/พื้นที่รองรับครุภัณฑ์ รวมถึงการดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างถูกต้อง และกรณีสิ่งก่อสร้างจะต้องพิจารณาให้มีความพร้อมเกี่ยวกับข้อกำหนดและขอบเขตของงาน (TOR) แบบรูปแบบรายการประมาณราคา สถานที่/พื้นที่ก่อสร้าง รวมถึงการดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างถูกต้อง

2.3) ให้ส่วนราชการ เตรียมการจัดซื้อจัดจ้างให้พร้อม เมื่อร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณนั้นๆ ผ่านการพิจารณา โดยให้ดำเนินการตามกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง และมีเงื่อนไขว่าจะกักหน้ผูกพันได้ก็ต่อเมื่อได้รับการจัดสรรงบประมาณจากสำนักงบประมาณแล้ว และจะต้องเร่งรัดก่อนนี้ผูกพันให้แล้วเสร็จภายในไตรมาสที่ 1 สำหรับรายการครุภัณฑ์ที่มีวงเงินสูง รวมถึงครุภัณฑ์ที่มีคุณลักษณะพิเศษหรือต้องจัดหาจากต่างประเทศหรือจัดหาในลักษณะพิเศษจะต้องเร่งรัดก่อนนี้ผูกพันโดยเร็ว

3) ให้ส่วนราชการเร่งดำเนินการโอนจัดสรรงบประมาณที่ดำเนินการในเขตพื้นที่จังหวัดไปยังสำนักเบิกส่วนภูมิภาคนั้นๆ ตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่กำหนดไว้โดยเร็ว

4) ให้ส่วนราชการ รายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณตามตัวชี้วัดผลผลิต (KPI) และตามขั้นตอนการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งระบุปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไข โดยการจัดส่งด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐเป็นรายเดือนและรายไตรมาส เพื่อให้สำนักงบประมาณได้ติดตามความก้าวหน้าและปัญหาที่เกิดขึ้น และรวบรวมรายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณเสนอต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

5) เมื่อสิ้นสุดไตรมาสที่ 2 หากส่วนราชการตรวจสอบแล้ว พบว่าผลการปฏิบัติงานและผลการเบิกจ่ายงบประมาณไม่เป็นไปตามแผน ให้ส่วนราชการพิจารณาทบทวนแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่สนองตอบต่อแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล เสนอต่อรัฐมนตรีกระทรวงเจ้าสังกัดและส่งสำนักงบประมาณพิจารณาเห็นชอบดังนี้

5.1) กรณีที่ยืนยันการดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้เดิม ให้ชี้แจงเหตุผลความจำเป็น และแนวทางแก้ไขปัญหาเพื่อให้มีความพร้อมและเร่งรัดการดำเนินงาน

5.2) กรณีที่ไม่ดำเนินการต่อเนื่องจากหมดความจำเป็น ไม่เป็นประโยชน์ต่อทางราชการ ให้เปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงเพื่อดำเนินรายการที่มีความพร้อมสามารถดำเนินการได้จริงภายใต้ยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์เดิม และต้องสนองตอบต่อแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล และเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแนวทางที่กำหนด หัวหน้าส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และผู้ว่าราชการจังหวัด ต้องติดตามและกำกับดูแลหน่วยงานในสังกัดให้ปฏิบัติตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายเงินโดยเคร่งครัด และให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานของรัฐ ที่มีเงินกันไว้เบิกเหลือมปีเร่งรัดการเบิกจ่ายเงินกันไว้เบิกเหลือมปี โดยเฉพาะในส่วนของรายจ่ายประจำที่กักหน้ผูกพันแล้ว

ทั้งนี้ จากนโยบาย/มาตรการที่เกี่ยวข้อง และการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ จะส่งผลให้การเบิกจ่ายงบประมาณเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งจะส่งผลดีต่อการดำเนินนโยบายการคลังในการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศต่อไป

บทวิเคราะห์

เรื่อง ดัชนีความทุกข์กับการพัฒนาอย่างมีความสุข¹

บทสรุปผู้บริหาร

○ ตามข้อมูลดัชนีความทุกข์ยาก (Misery Index) ของประเทศต่างๆ ประเทศไทยถือเป็นประเทศที่มีความทุกข์ยากน้อยที่สุดหรือมีความสุขทางเศรษฐกิจที่สุดในโลกอันดับที่ 1 สะท้อนจากค่าดัชนีในปี พ.ศ. 2558 และ พ.ศ. 2559 อยู่ที่ 1.6 และ 2.2 ตามลำดับ

○ ดัชนีดังกล่าวหาได้จากการนำเอาอัตราการว่างงานและอัตราเงินเฟ้อของแต่ละประเทศมารวมกัน นั่นคือ ถ้าดัชนีมีค่าสูงมากเท่าใด แสดงว่า ประเทศนั้นจะมีความทุกข์จากเศรษฐกิจมากขึ้น ในทางกลับกันถ้าดัชนีมีค่าน้อย แสดงว่า ประเทศนั้นจะยังมีความสุขมากขึ้น

○ อัตราการว่างงานของไทยอยู่ในระดับที่ไม่สูงมากนัก โดยอยู่ระหว่างร้อยละ 0.7-1.7 ต่อปี ซึ่งนับว่าอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ขณะที่อัตราเงินเฟ้อของไทยก็อยู่ในระดับที่ไม่สูงมากเช่นเดียวกันอีกด้วย

○ ดัชนีความทุกข์ยากไม่ควรจะพิจารณาเฉพาะอัตราเงินเฟ้อและอัตราการว่างงาน ซึ่งเป็นการพิจารณาแต่เฉพาะแง่มุมด้านเศรษฐกิจเท่านั้น ควรจะพิจารณาไปถึงเรื่อง ความเป็นธรรมและความไม่เท่าเทียมกันของการกระจายรายได้ (inequality) ด้วย

○ ทางเลือกในการประเมินความสุขที่นอกเหนือจากดัชนีความทุกข์ยาก ได้แก่ ดัชนี World Happiness Index ดัชนีความสุขมวลรวมประชาชาติ (Gross National Happiness : GNH) ดัชนี Human Development Index ดัชนีความก้าวหน้าทางสังคม (Social Progress Index) ส่วนดัชนีที่มีการจัดทำในประเทศไทย ได้แก่ ดัชนีชี้วัดความเป็นธรรมทางสังคม

○ สำหรับกรณีของประเทศไทย ควรคำนึงถึงปัจจัยอื่นๆ ด้วย เช่น ความสงบเรียบร้อยทางสังคม ความมีสุขภาพที่ดี การมีเวลาพักผ่อนหย่อนใจ หลักประกันทางด้านสิทธิเสรีภาพของประชาชน รวมถึงสวัสดิการทางสังคมจากภาครัฐ ฯลฯ ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ล้วนมีความสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยทั้งสิ้น

1. ดัชนีความทุกข์ (Misery Index) คือ อะไร

ดัชนีความทุกข์ยาก (Misery Index) เป็นดัชนีชี้วัดทางด้านเศรษฐกิจอย่างหนึ่งที่ อาร์เธอร์ โอคุน (Arthur Okun) นักเศรษฐศาสตร์ ผู้ซึ่งในขณะนั้นดำรงตำแหน่งเป็นที่ปรึกษาของประธานาธิบดีลินดอน บี จอห์นสัน (Lyndon B. Johnson) ในช่วงทศวรรษที่ 1960 เป็นผู้คิดค้นขึ้นมา โดยดัชนีนี้จะช่วยกำหนดวิธีการวัดค่าเฉลี่ยความเป็นอยู่ของประชาชนทางด้านเศรษฐกิจ จากการนำเอาอัตราการว่างงานที่มีการปรับผลทางฤดูกาลแล้ว และอัตราเงินเฟ้อประจำปี มาเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาภายใต้สมมติฐานที่ว่า อัตราการว่างงานที่สูงและอัตราเงินเฟ้อที่สูงอย่างต่อเนื่อง จะเป็นการสร้างต้นทุนทางด้านเศรษฐกิจและสังคมให้กับประเทศ

สำหรับดัชนีความทุกข์ยากหาได้จากผลรวมของอัตราการว่างงานและอัตราเงินเฟ้อ (ซึ่งประกอบไปด้วยดัชนีราคาผู้บริโภค ล้วนปี) ของประเทศ หากดัชนีมีค่าสูงแสดงว่าประเทศนั้นมีความทุกข์ยากทางเศรษฐกิจมาก ในทางตรงกันข้าม ถ้าหากดัชนีมีค่าต่ำแสดงว่าประเทศนั้นมีความทุกข์ยากทางเศรษฐกิจน้อย

ดัชนีความทุกข์ยาก (Misery Index) คือ เครื่องมือชนิดหนึ่งในการวัดความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งเกิดจากการรวมอัตราการว่างงาน และอัตราเงินเฟ้อเข้าด้วยกัน

¹ ผู้เขียน นายพนาทิพย์ เลิศประเสริฐกุล เศรษฐกรปฏิบัติการ ส่วนแบบจำลองและประมาณการเศรษฐกิจการคลัง สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค ขอขอบคุณนางวิภารัตน์ บันเปี่ยมราษฎร์ ผู้อำนวยการส่วนแบบจำลองและประมาณการเศรษฐกิจ ดร.พิสิทธิ์ พัวพัน ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเศรษฐกิจมหภาค และ ดร.กุลยา ตันติเตมิท ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สำหรับคำแนะนำ

สำหรับสูตรในการคำนวณหาดัชนีความทุกข์ยาก (Misery Index) เริ่มตั้งแต่ยุคของ Arthur Okun จนถึงยุคของ Gary Hufbauer มีดังต่อไปนี้²

1. อาร์เธอร์ โอคุน (Arthur Okun)

ดัชนีความทุกข์ยาก = อัตราเงินเฟ้อ + อัตราการว่างงาน

2. โรเบิร์ต บาร์โรว์ (Robert Barro)

ดัชนีความทุกข์ยาก = อัตราเงินเฟ้อ + อัตราการว่างงาน + อัตราดอกเบี้ย
- อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

3. คาร์สเท่น ฮอร์ก (Carsten Hoegh) ได้ใช้อัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาบ้าน หักออกจากดัชนีของโอคุน เรียกว่า Enhanced Misery Index

4. แกรี ฮัฟเบาเออร์ (Gary Hufbauer) ได้เพิ่มราคาหลักทรัพย์เข้าไปในสูตรด้วย เรียกว่า Augmented Misery Index อย่างไรก็ตาม ดัชนีทั้งหลายที่กล่าวมานี้ ล้วนเป็นดัชนีในระยะสั้น (short term) มิได้สนใจความทุกข์-สุข ในระยะยาว (long term) แต่อย่างใด

จากงานวิจัยของ Di Tella, MacCulloch and Oswald (2001) ซึ่งศึกษาเรื่อง Preferences Over Inflation and Unemployment : Evidence from Survey of Happiness พบว่า การว่างงานทำให้เกิดความทุกข์มากกว่าอัตราเงินเฟ้อที่สูง และคนเราจะยอมแลกได้แลกเสีย (Trade-off) ให้มีอัตราเงินเฟ้อเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.7 ถ้าหากว่าอัตราการว่างงานจะลดลงร้อยละ 1 กล่าวคือ คนเรายอมที่จะประสบกับภาวะค่าครองชีพที่สูงแต่ยังมีงานทำ มากกว่าที่จะประสบกับการไม่มีงานทำถึงแม้ราคาสินค้าและบริการจะไม่สูงมากนัก เพราะอย่างน้อยก็ยังยังมีงานทำ ตนก็ยังมียาได้ที่จะซื้อหาสินค้าและบริการมาสนองความต้องการของตนได้ ขณะที่งานวิจัยของ Nordhaus (1989) พบว่า สัดส่วนการเพิ่มขึ้นของอัตราการว่างงานร้อยละ 1 ทำให้เกิดความทุกข์มากกว่าการเพิ่มขึ้นของราคาในอัตราเดียวกันถึง 4 เท่า³

จุดอ่อนของดัชนีนี้ ตามงานวิจัยของ Asher, Defina and Thanawala (1993) ได้เสนอว่า ดัชนีความทุกข์ยากไม่ควรจะพิจารณาเฉพาะอัตราเงินเฟ้อและอัตราการว่างงาน ซึ่งเป็นการพิจารณาแต่เฉพาะแง่มุมด้านเศรษฐกิจเท่านั้น ควรจะพิจารณาไปถึงเรื่องความเป็นธรรม และเราควรพิจารณาดัชนีที่สร้างจากสัดส่วนความยากจน (poverty) และความไม่เท่าเทียมกันของการกระจายรายได้ (inequality) ด้วย

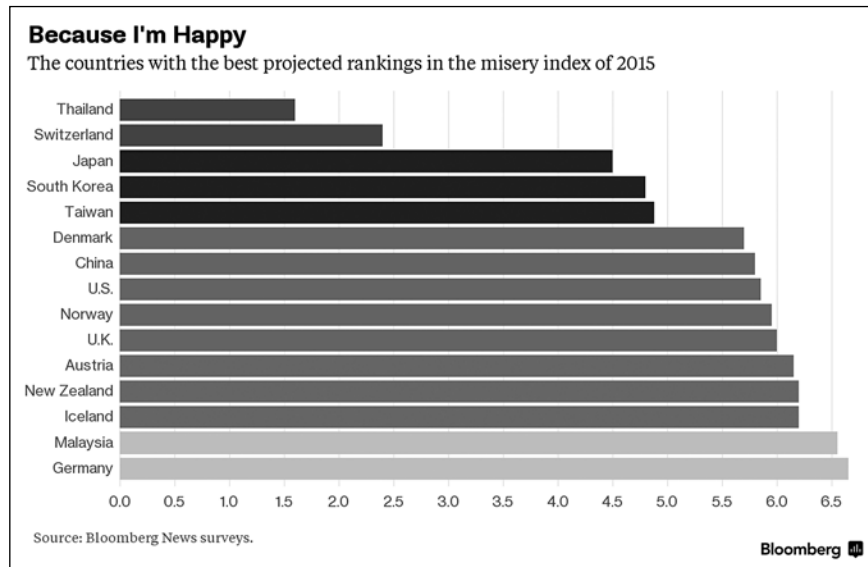
2. ดัชนีความทุกข์ของประเทศไทยเป็นอย่างไร

ตามข้อมูลดัชนีความทุกข์ยาก (Misery Index) ของประเทศต่างๆ ทั่วโลก ในช่วงระยะเวลา 2 ปีหลัง จากบทความเรื่อง The 15 Happiest Economies in the World ของสำนักข่าว Bloomberg ปรากฏว่า ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความทุกข์ยากน้อยที่สุดหรือมีความสุขทางเศรษฐกิจที่สุดในโลกอันดับที่ 1 สะท้อนจากค่าดัชนีในปี พ.ศ. 2558 และ พ.ศ. 2559 อยู่ที่ 1.6 และ 2.2 ตามลำดับ ซึ่งนับว่าต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ของโลก ทั้งสหรัฐอเมริกา (อันดับที่ 8) จีน (อันดับที่ 7) ญี่ปุ่น (อันดับที่ 3) เกาหลีใต้ (อันดับที่ 4)

² ตีรณ พงศ์มพัฒน์. นโยบายความสุข จิต วัตถุนิยม และความต้องการที่ไม่สิ้นสุด Happiness Policy mind, Matters and Unlimited Wants. พิมพ์ครั้งที่ 1, 2553. กรุงเทพฯ: สถาบันศึกษานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, หน้า 95-97.

³ ศ.ดร.ปราณี ทินกร. เศรษฐศาสตร์ว่าด้วยความทุกข์. ปาฐกถาภิรตยาจารย์แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์ ประจำปี 2550. คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 26 มิถุนายน 2551.

ภาพที่ 1 ดัชนีความทุกข์ยากของ 15 ประเทศ ประจำปี พ.ศ. 2558

ดัชนีความทุกข์ยากของไทยตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2556 เป็นต้นมาอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ แสดงถึงระดับความทุกข์ทางเศรษฐกิจที่ค่อนข้างน้อย โดยอัตราเงินเฟ้อในช่วงที่ผ่านมาอยู่ในระดับที่ไม่สูงมากนัก (น้อยกว่าร้อยละ 5 ต่อปี) ขณะที่อัตราการว่างงานก็ไม่สูงมาก (ไม่เกินร้อยละ 2 ของกำลังแรงงานรวมทั้งหมด)

สำหรับสาเหตุที่ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความทุกข์ทางเศรษฐกิจน้อยที่สุด นอกเหนือจากการที่เศรษฐกิจไทยมีอัตราการว่างงานและอัตราเงินเฟ้อที่ต่ำแล้ว ส่วนหนึ่งน่าจะมาจาก 1) สภาพสังคมของไทยที่เกิดจากความสัมพันธ์ที่ดีในหมู่เครือญาติ มีการอุปถัมภ์ค้ำชูซึ่งกันและกัน ทุกคนต่างร่วมทุกข์ร่วมสุข 2) ด้วยความที่ไทยเป็นประเทศที่นับถือศาสนาพุทธ ซึ่งศาสนาสอนให้คนเป็นคนดี รู้จักรักตนเองและผู้อื่น มีความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น รวมถึงได้รับการสั่งสอนให้รู้จักมองโลกในแง่ดี ถึงแม้ว่าจะประสบกับความทุกข์ยาก แต่ก็ยังมีความสุขได้ และ 3) คนไทยรักสงบและสันติ ดำรงชีวิตแบบเรียบง่าย พอใจในสิ่งที่ตนเองมี ถึงแม้ว่าจะมีค่าครองชีพที่สูง แต่ก็รู้จักที่จะบริโภคตามความจำเป็น นอกจากนี้ด้วยลักษณะทางภูมิศาสตร์ของไทยที่เต็มไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์ กอปรกับมีธรรมชาติที่สวยงาม⁴

2.1) สถานะการว่างงานของไทยในรอบ 9 ปี

ภาพที่ 2 อัตราการว่างงานเฉลี่ยต่อปีของไทย

⁴ Retrived from <http://myblogbenchawan.blogspot.com/2015/03/misery-index-ranks-thailand-least.html> "Future of Thailand Fact and Opinion by Benchawan Prasunnakarn"

ตารางที่ 1 จำนวนคนว่างงานและกำลังแรงงานรวมทั้งหมดของประเทศไทย

ปี จำนวน	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558
จำนวนคนว่างงาน (พันคน)	501.24	521.43	625.59	358.41	254.44	260.48	281.89	323.45	340.81
กำลังแรงงานรวม (พันคน)	36,954.8	37,646.9	38,365.4	38,615.1	38,900.4	39,415.8	39,202.2	38,575.3	38,547.8

$$\text{อัตราการว่างงาน} = \text{จำนวนคนว่างงาน} / \text{กำลังแรงงานทั้งหมด}$$

จากข้อมูลในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 เป็นต้นมา พบว่า อัตราการว่างงานของไทยอยู่ในระดับที่ไม่สูงมากนัก โดยอยู่ระหว่างร้อยละ 0.7-1.7 ต่อปี ซึ่งนับว่าอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ โดยกำลังแรงงานส่วนใหญ่จะอยู่ที่ประมาณ 36-38 ล้านคน จำนวนคนว่างงานโดยเฉลี่ยรายปีจะอยู่ระหว่าง 2.54 แสนคน ถึง 6.25 แสนคน โดยปีที่มีกำลังแรงงานสูงสุด คือ ในช่วงปี พ.ศ. 2555-2556 และเริ่มลดลงในปี พ.ศ. 2557 ขณะที่จำนวนคนว่างงานสูงสุดในปี พ.ศ. 2552 และตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 เป็นต้นมา จำนวนคนว่างงานก็เริ่มลดลงจนอยู่ในระดับที่ต่ำกว่า 4 แสนคนต่อปี โดยมีสำนักงานสถิติแห่งชาติเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่เก็บข้อมูลเกี่ยวกับการจ้างงาน และการว่างงานในประเทศไทย

2.2) สภาวะเงินเฟ้อของไทยในรอบ 9 ปี

ตารางที่ 2 อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานและอัตราเงินเฟ้อทั่วไปตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550-2558

ปี	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558
อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน	1.0	-2.8	0.0	0.9	2.4	2.1	1.0	1.6	1.1
อัตราเงินเฟ้อทั่วไป	2.2	-9.9	-0.8	3.3	3.8	3.0	2.2	1.9	-0.9

อัตราเงินเฟ้อของไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 เป็นต้นมา อยู่ในระดับที่ไม่สูงมากนัก โดยเฉพาะอัตราเงินเฟ้อทั่วไปที่ยังอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าร้อยละ 5 โดยเป็นดัชนีที่มีราคาสินค้าที่มีความผันผวนค่อนข้างมากรวมไว้ด้วย เช่น อาหาร พลังงาน เป็นต้น ส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับร้อยละ 3.0 โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2551 ที่ไทยต้องประสบกับภาวะเงินฝืด จึงแสดงให้เห็นว่า ระดับค่าครองชีพอยู่ในระดับที่ไม่สูงมากนัก

ดังนั้น ถ้าประเทศใดมีอัตราเงินเฟ้อที่ไม่สูงมากนัก เช่น 2-5% เป็นต้น จะเป็นการสร้างความเจริญเติบโตให้กับเศรษฐกิจ ค่าครองชีพก็จะไม่สูงนัก ประชาชนในประเทศนั้นก็จะมีความสุข ในทางกลับกัน หากประเทศใดมีอัตราเงินเฟ้อที่สูง เช่น เกินกว่า 5% ขึ้นไป เป็นต้น จะเป็นการสร้างปัญหาต่อระบบเศรษฐกิจ เกิดภาวะข้าวของแพง ประชาชนในประเทศนั้น มีค่าครองชีพที่สูง ประชาชนก็จะมีความทุกข์มากขึ้นด้วย

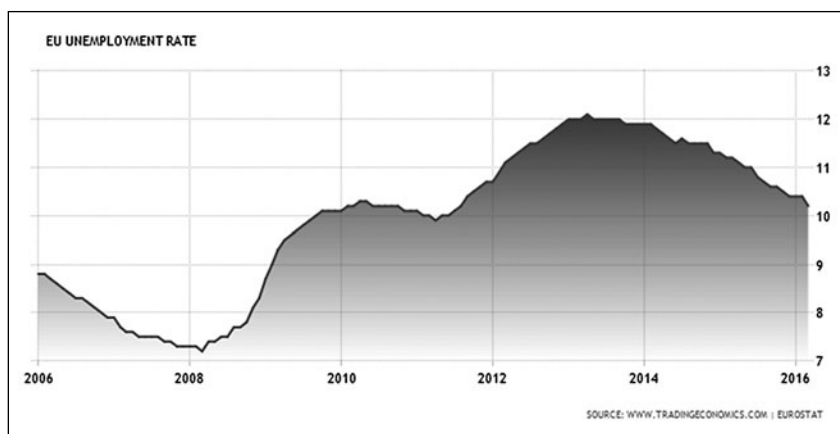
2.3) การว่างงานกับผลกระทบต่อความทุกข์สุขของประชาชน

ตามที่ได้เกริ่นมาแล้วว่า ดัชนีความทุกข์ยากนี้วัดจากอัตราการว่างงานและอัตราเงินเฟ้อมาประกอบการพิจารณา โดยมีแนวคิดที่ว่า หากประเทศใดมีอัตราการว่างงานต่ำ ความทุกข์จะน้อย และถ้าอัตราการว่างงานสูง ความทุกข์ก็จะสูง ทั้งนี้ เพราะความสุขหรือทุกข์ตามแนวคิดนี้ถูกกำหนดโดยระดับรายได้ หมายความว่าถ้ามีโอกาสหารายได้ได้มากเท่าใด ความสุขก็จะยิ่งมากขึ้นเท่านั้น ในทางกลับกัน ถ้าคนว่างงานทั้งหมดโอกาสที่จะมีรายได้ ความสุขก็จะน้อยลง และมีความทุกข์เข้ามาแทนที่

สำหรับประเทศไทย มีอัตราการว่างงานที่ต่ำมาโดยตลอดนั้น ส่วนหนึ่งมีสาเหตุเนื่องมาจากโครงสร้างการมีงานทำของแรงงานไทยที่ส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 33.2 ของกำลังแรงงานทั้งหมด อยู่ในภาคเกษตรกรรม ซึ่งหากเมื่อประเทศประสบกับภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจ มีการจ้างงานลดลงโดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ จะทำให้แรงงานส่วนหนึ่งมีการโยกย้ายกลับไปยังภาคเกษตรกรรม แต่อย่างไรก็ตาม แรงงานที่ย้ายกลับนั้นอาจจะกลายเป็นแรงงานที่มีการทำงานที่ต่ำกว่าระดับ (under-employment)

กล่าวคือ แรงงานจะไม่สามารถใช้ความรู้ความสามารถของตนได้อย่างเต็มที่และอย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เช่น การกลับไปช่วยทำการเกษตรภายในครอบครัวซึ่งไม่ได้รับค่าจ้าง หรือได้รับแต่ไม่เท่ากับระดับเดิมที่เคยได้รับตอนที่ยังมียานทำ เป็นต้น โดยถือว่าภาคเกษตรยังเป็นแหล่งรองรับกำลังแรงงานบางส่วนที่ตกงานหรือถูกให้ออกจากงานในภาคอุตสาหกรรมหรือภาคบริการ จึงเป็นเหตุให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีอัตราการว่างงานต่ำเสมอมาด้วย

ภาพที่ 3 อัตราการว่างงานของกลุ่มประเทศในสหภาพยุโรป (EU 28) ในรอบ 10 ปี⁵

นอกจากนี้ ในบางประเทศ เช่น นอร์เวย์ เป็นต้น แม้จะมีอัตราการว่างงานสูง แต่ประชาชนในประเทศกลับไม่ค่อยรู้สึกว่าตนเองมีความทุกข์เท่าใดนัก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า นอร์เวย์ เป็นประเทศหนึ่งที่มีคุณภาพชีวิตสูง เป็นรัฐสวัสดิการ รัฐมีสวัสดิการคอยดูแลคนว่างงานได้ โดยถ้าว่างงานจะได้รับเงินสวัสดิการที่มีค่าประมาณ 86.7% ของรายได้ก่อนตกงานเป็นเวลา 500 วัน หรือคิดประมาณ 1 ปีกับอีก 4 เดือนครึ่ง ประชากรมีรายได้เพียงพอที่จะใช้ชีวิตอยู่ได้โดยปราศจากการทำงาน ซึ่งต่างกับประเทศไทย แม้จะมีอัตราการว่างงานที่ต่ำ แต่ประชากรที่ว่างงานก็ไม่ได้มีมาตรฐานการครองชีพสูงที่สามารถดูแลตนเองได้ อีกทั้งยังมีภาระหนี้ครัวเรือนที่สูงจากการกู้เพื่อการอุปโภคบริโภคภายในครัวเรือน โดยคิดเป็นประมาณร้อยละ 82 ของ GDP (ข้อมูล ณ สิ้นปี 2558) ภาระทางครอบครัวที่ยังต้องเลี้ยงดู หรือแม้กระทั่งคนที่มียานทำก็ต้องประสบกับภาวะเดียวกับคนว่างงาน เกิดอาการชักหน้าไม่ถึงหลัง รายได้ไม่พอเลี้ยงชีพ

2.4) อัตราเงินเฟ้อกับผลสะท้อนความทุกข์สุขของประชาชน

ในส่วนของการคำนวณดัชนีความทุกข์ยากนอกจากจะพิจารณาอัตราการว่างงานแล้ว ยังต้องคำนึงถึงอัตราเงินเฟ้ออีกด้วย ซึ่งอัตราเงินเฟ้อก็คือ ภาวะที่ระดับราคาสินค้าและบริการโดยทั่วไปสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเงินเฟ้อแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ เงินเฟ้อทั่วไป (Headline Inflation) และเงินเฟ้อพื้นฐาน (Core Inflation) หากเงินเฟ้อเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยเป็นปกติ ก็จะช่วยสร้างผลดีต่อระบบเศรษฐกิจ แต่หากเพิ่มขึ้นมากและผันผวน ก็จะทำให้เสียต่อระบบเศรษฐกิจได้ โดยเฉพาะปัญหาค่าครองชีพของประชาชน ทำให้รายได้ที่แท้จริงลดลง เงินจำนวนเท่าเดิมสามารถซื้อของได้น้อยลง อัตราเงินเฟ้อหาได้จากอัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาผู้บริโภค (Consumer Price Index : CPI) ซึ่งคำนวณจากค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของราคาสินค้าและบริการต่างๆ ที่ผู้บริโภคซื้อหาเป็นประจำ เช่น อาหาร สิ่งของเครื่องใช้ภายในครัวเรือน น้ำมัน ฯลฯ

$$\text{เงินเฟ้อ} = \frac{\text{CPI ปีปัจจุบัน} - \text{CPI ปีก่อนหน้า} \times 100}{\text{CPI ปีก่อนหน้า}}$$

นอกจากนี้ ยังมีข้อสังเกตที่สำคัญประการหนึ่ง คือ หากในกรณีที่ระบบเศรษฐกิจเกิดภาวะเงินฝืด คือ ภาวะที่ระดับราคาสินค้าและบริการโดยทั่วไปลดลงอย่างต่อเนื่อง จนทำให้ผู้ขายขายสินค้าไม่ออก หากเกิดเหตุการณ์ในลักษณะนี้ ดัชนีความทุกข์ยากจะยังมีค่าน้อยลง หมายความว่าประชาชนโดยเฉพาะที่เป็นผู้ขายมีความทุกข์ยากน้อยจริงหรือไม่ ซึ่งผลที่ออกมาจะไม่สะท้อนความทุกข์ยากที่แท้จริงของประชาชนเท่าใดนัก โดยมีกรณีศึกษาตัวอย่าง “กรณีเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ (Great Depression)”

⁵ สืบค้นจาก <http://cdn.tradingeconomics.com/charts/euro-area-unemployment-rate.png?s=umrtemu&v=201605052009n&d1=20060101&d2=20161231&type=area>

3. ทางเลือกอื่นๆ ในการประเมินความสุข

3.1) ดัชนีที่จัดทำในต่างประเทศ

ตามที่ได้กล่าวมาข้างแล้วในตอนต้นว่า ดัชนีความสุขที่ยกมานี้ยังมีข้อบกพร่อง คือ ดัชนีนี้คำนึงถึงแต่เฉพาะอัตราการทำงานและอัตราเงินเฟ้อ ซึ่งเป็นการพิจารณาเฉพาะด้านเศรษฐกิจเท่านั้น โดยมีได้คำนึงถึงความเป็นธรรมในด้านอื่นๆ ด้วย แต่อย่างไรก็ตามในระยะหลังเริ่มปรากฏว่ามีคิดค้นหรือสร้างดัชนีที่มีความครอบคลุมประเด็นทางด้านอื่นๆ นอกเหนือจากด้านเศรษฐกิจด้วย เช่น ด้านสังคม ความเป็นอยู่ สาธารณสุข การทุจริตคอร์รัปชัน หลักนิติรัฐ/นิติธรรม ฯลฯ โดยตัวอย่างดัชนีของต่างประเทศที่มีการจัดทำเพื่อประเมินความสุข มีดังต่อไปนี้

➤ ดัชนี World Happiness Index

ดัชนีนี้เริ่มต้นโดยสมาชิกใหญ่แห่งสหประชาชาติ ตามเครือข่ายการแก้ปัญหาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นดัชนีที่ชี้วัดความสุขโดยรวมทั่วโลก ซึ่งแบ่งตัวชี้วัดออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) GDP ที่แท้จริงต่อหัว (Real GDP per Capita) 2) การสนับสนุนทางสังคม (Social Support) 3) ด้านสาธารณสุข (Healthy Life Expectancy) 4) เสรีภาพในการเลือกหนทางชีวิต (Freedom to make life choice) 5) ความเอื้ออาทร (Generosity) และ 6) ความน่าเชื่อถือ (Trust) ค่าดัชนีอยู่ระหว่าง 0-10 ถ้าดัชนีมีค่าเข้าใกล้ 10 แสดงว่ามีระดับความสุขมวลรวมที่สูง ในทางตรงกันข้าม ถ้าดัชนีมีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงว่ามีความสุขมวลรวมอยู่ในระดับต่ำ

โดยล่าสุดในปี พ.ศ. 2559 ประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ 33 จากทั้งหมด 157 ประเทศที่มีการสำรวจโดยมีค่าดัชนีอยู่ที่ 6.474 เพิ่มขึ้นจากปีก่อนเท่ากับ 0.631 ซึ่งแต่ละตัวชี้วัดประเทศไทยจะอยู่ในระดับกลางๆ เช่น GDP ที่แท้จริงต่อหัว การสนับสนุนทางสังคม เสรีภาพในการเลือกหนทางชีวิต ส่วนที่อยู่ในระดับสูง ได้แก่ ด้านสาธารณสุข และความเอื้ออาทร ขณะที่ด้านความน่าเชื่อถือยังอยู่ในระดับที่ต่ำมาก

➤ ดัชนีความสุขมวลรวมประชาชาติ (Gross National Happiness : GNH)

ดัชนีนี้เริ่มคิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2515 (ค.ศ. 1972) โดยกษัตริย์แห่งภูฏานนามว่า “Jigme Dorji Wangchuck” โดยเน้นมิติการพัฒนาเศรษฐกิจควบคู่ไปกับสังคม วัฒนธรรม และการปกครองที่ดี โดยมีหลักที่สำคัญ จะต้องมีการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืนและเสมอภาค การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ การรักษาและส่งเสริมคุณค่าทางวัฒนธรรม ตลอดจนการคำนึงถึงหลักธรรมาภิบาลด้วย ซึ่งดัชนีมีค่าอยู่ระหว่าง 0-1 ถ้าดัชนีมีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่า มีระดับความสุขมวลรวมที่สูง ในทางตรงกันข้าม ถ้าดัชนีมีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงว่ามีความสุขมวลรวมอยู่ในระดับต่ำ

➤ ดัชนี Human Development Index

ดัชนีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คิดค้นขึ้นโดยแผนงานพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) โดยกลุ่มนักเศรษฐศาสตร์สาขาการพัฒนาผู้ซึ่งเคยทำงานร่วมกันกับอมาตยา เซน (Amartya Sen) นักเศรษฐศาสตร์ชาวอินเดีย โดยดัชนีจะประกอบด้วย การชี้วัดในเรื่อง ความยืนยาวของอายุ (life expectancy) การศึกษา (education) และรายได้ต่อหัว (income per capita) ซึ่งมีจุดประสงค์ในการชี้วัดความไม่เท่าเทียมกัน และเพื่อที่จะชี้วัดความเป็นอยู่ของมนุษย์ โดยค่าดัชนีจะอยู่ระหว่าง 0-1 ถ้าดัชนีมีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่า มีระดับการพัฒนาที่สูง ในทางตรงกันข้าม ถ้าดัชนีมีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงว่ามีการพัฒนาอยู่ในระดับต่ำ

โดยข้อมูลในปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ 93 จาก 188 ประเทศทั่วโลกมีค่าดัชนีอยู่ 0.726 เพิ่มขึ้นจากปีก่อนคิดเป็น 0.002 แสดงว่าระดับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูง

➤ ดัชนีความก้าวหน้าทางสังคม (Social Progress Index)

เป็นดัชนีที่คิดค้นขึ้นมาโดยกลุ่มอาจารย์จากมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกาได้ร่วมกันพัฒนาดัชนีที่ตระหนักถึงความสำคัญทางสังคม ทั้งนี้ ดัชนีดังกล่าวยังแบ่งการพิจารณาออกเป็น 3 ด้านประกอบด้วย 1. ความจำเป็นขั้นพื้นฐานของมนุษย์ (Basic Human Needs) 2. พื้นฐานความเป็นอยู่ (Foundation of Well-Being) และ 3. โอกาส (Opportunity) โดยข้อมูลล่าสุดในปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ 57 จากทั้งหมด 133 ประเทศ ซึ่งมีค่าดัชนีอยู่ที่ 66.34 แสดงว่า ประเทศไทยมีระดับความก้าวหน้าทางสังคมอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง

➤ ดัชนีอื่นๆ

เช่น ดัชนีคุณภาพชีวิต (Physical Quality of Life Index) ดัชนีชี้วัดความเป็นนิติรัฐ/นิติธรรม (Rule of Law Index) ฯลฯ

สรุปดัชนีชี้วัดความสุขที่จัดทำโดยหน่วยงานของต่างประเทศ

ดัชนี	สิ่งที่ชี้วัด	อันดับของประเทศไทย / จำนวนประเทศที่มีการสำรวจ
1. World Happiness Index - จัดทำโดยสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ (UN General Assembly)	แบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) GDP ที่แท้จริงต่อหัว 2) การสนับสนุนทางสังคม 3) ด้านสาธารณสุข 4) เสรีภาพในการเลือกหนทางชีวิต 5) ความเอื้ออาทร 6) ความน่าเชื่อถือ	33 / 157 (ปี พ.ศ. 2559)
2. ดัชนีความสุขมวลรวมประชาชาติ (Gross National Happiness) - จัดทำโดยอดีตกษัตริย์แห่งภูฏาน นามว่า Jigme Dorji Wangchuk	หลักการที่สำคัญ จะต้องประกอบด้วย 1) มีการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืนและเสมอภาค 2) การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ 3) การรักษาและส่งเสริมคุณค่าทางวัฒนธรรม 4) การมีธรรมาภิบาลที่ดี	n.a.
3. ดัชนีการพัฒนายุทธศาสตร์มนุษย์ (Human Development Index) National Happiness - คิดค้นโดยแผนงานพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP)	ประกอบด้วย 1) ความยืนยาวของอายุ 2) การศึกษา 3) รายได้ต่อหัว	93/188 (ปี พ.ศ. 2558)
4. ดัชนีความก้าวหน้าทางสังคม (Social Progress Index) - จัดทำโดยกลุ่มอาจารย์จากมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา	แบ่งการพิจารณาออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ความจำเป็นขั้นพื้นฐานของมนุษย์ 2) พื้นฐานความเป็นอยู่ 3) โอกาสทางสังคม	57/133 (ปี พ.ศ. 2558)

3.2) ดัชนีที่มีการจัดทำโดยหน่วยงานในประเทศไทย

สำหรับประเทศไทยก็ได้มีการจัดทำดัชนีที่เกี่ยวกับด้านสังคมเป็นส่วนใหญ่ ยังไม่มีดัชนีที่ชี้วัดด้านความสุขโดยเฉพาะ ปัจจุบันยังคงอ้างอิงตามดัชนีที่จัดทำขึ้นโดยหน่วยงานของต่างประเทศ ตัวอย่างดัชนีของประเทศไทย ได้แก่

➤ ดัชนีชี้วัดความเป็นธรรมทางสังคม

เป็นดัชนีที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้จัดทำขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2558 โดยมีจุดประสงค์เพื่อสะท้อนมุมมองและความคิดเห็นของประชาชนต่อประเด็นความเป็นธรรมทางสังคมผ่าน 4 มิติ ได้แก่ 1) การยอมรับและความเสมอภาคทางสังคมวัฒนธรรม 2) มิติการมีส่วนร่วมและสิทธิทางการเมือง 3) มิติทางเศรษฐกิจการกระจายทรัพยากร และ 4) มิติกฎเกณฑ์บรรทัดฐานและกระบวนการยุติธรรม โดยค่าดัชนีจะอยู่ระหว่าง 0-100 ถ้าดัชนีมีค่าเข้าใกล้ 100 แสดงว่าสังคมมีระดับความเป็นธรรมที่สูง ในทางตรงกันข้ามถ้าดัชนีมีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงว่าสังคมมีความเป็นธรรมอยู่ในระดับต่ำ โดยผลค่าดัชนีรวมทั้ง 4 มิติ อยู่ในระดับ 55.27 สะท้อนว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการสำรวจเห็นว่า ความเป็นธรรมในสังคมไทยอยู่ในระดับปานกลาง⁶

3.3) ข้อเสนอแนะสำหรับประเทศไทย

ในกรณีของประเทศไทย การประเมินความสุขไม่ควรประเมินแต่เฉพาะทางด้านเศรษฐกิจเท่านั้น ซึ่งแต่เดิมการประเมินว่าคนไทยจะมีความสุขเพิ่มขึ้นหรือลดลง มักจะใช้ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก เช่น GDP ต่อหัว ระดับรายได้ต่อหัว ดัชนีราคาผู้บริโภค อัตราการว่างงาน เป็นต้น ซึ่งปัจจัยต่างๆ ก็สามารถที่จะบอกความเป็นอยู่หรือระดับของความสุขของคนไทยได้ในระดับหนึ่ง แต่ความสุข

⁶ สืบค้นจากเว็บไซต์ Eduzone <http://forum.eduzones.com/topic/10958>

จริงๆ แล้ว อาจไม่ได้จำกัดเฉพาะความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจเท่านั้น ปัจจัยอื่นๆ เช่น ความสงบเรียบร้อยทางสังคม คุณภาพชีวิต การมีเวลาพักผ่อนหย่อนใจ หลักประกันทางด้านสิทธิเสรีภาพของประชาชน รวมถึงสวัสดิการทางสังคมจากภาครัฐ ฯลฯ ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ล้วนมีความสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยทั้งสิ้น

4. สรุปบทวิเคราะห์

ดัชนีความทุกข์ยาก (Misery Index) ที่เป็นตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจในด้านความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจอย่างหนึ่ง โดยพิจารณาจากอัตราการว่างงานและอัตราเงินเฟ้อ ทำให้สามารถกำหนดวิธีการวัดค่าเฉลี่ยความเป็นอยู่ของประชาชน ซึ่งหากค่าดัชนีอยู่ในระดับสูง หมายความว่ามีความทุกข์ยากทางเศรษฐกิจสูง ในทางตรงกันข้าม ถ้าหากค่าดัชนีอยู่ในระดับต่ำ หมายความว่ามีความทุกข์ยากทางเศรษฐกิจน้อยหรือมีความสุขมากนั่นเอง

จากข้อมูลดัชนีความทุกข์ยากที่ผ่านมา พบว่า ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความสุขทางเศรษฐกิจที่สุดของโลก โดยมีอัตราการว่างงานและอัตราเงินเฟ้อที่อยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาทางด้านสังคมวิทยา พบว่าโครงสร้างทางสังคมของประเทศไทยเป็นไปในลักษณะที่เกิดจากความสัมพันธ์ที่ดีในหมู่เครือญาติ มีการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน ทุกคนต่างยินดีที่จะร่วมทุกข์ร่วมสุขกัน ความเป็นสังคมพุทธที่สอนให้รู้จักรักตนเองและผู้อื่น รวมถึงมีการดำรงชีวิตแบบเรียบง่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกำลังแรงงานส่วนใหญ่ของประเทศอยู่ในภาคเกษตรกรรม เมื่อมีการว่างงานเกิดขึ้นในภาคอุตสาหกรรมก็ยังสามารถโยกย้ายกลับไปทำงานในภาคเกษตรกรรมได้

อย่างไรก็ตาม จากผลการศึกษาของนักวิชาการต่างๆ กลับพบว่า ดัชนีนี้ยังมีข้อบกพร่องอยู่ตรงที่ขาดการพิจารณาในแง่มุมอื่นๆ โดยเฉพาะในเรื่องความเป็นธรรม และควรพิจารณาดัชนีที่สร้างจากสัดส่วนความยากจน (poverty) และความไม่เท่าเทียมกันของการกระจายรายได้ (inequality) ด้วย โดยไม่ควรจะพิจารณาเฉพาะอัตราเงินเฟ้อและอัตราการว่างงาน ซึ่งเป็นการพิจารณาแต่เฉพาะแง่มุมด้านเศรษฐกิจเท่านั้น

โดยดัชนีอื่นๆ ที่มีความสนใจศึกษาดัชนีชี้วัดความสุข ได้แก่ ดัชนี World Happiness Index ดัชนีความสุขมวลรวมประชาชาติ (Gross National Happiness : GNH) ดัชนี Human Development Index ดัชนีความก้าวหน้าทางสังคม (Social Progress index) ส่วนดัชนีที่มีการจัดทำในประเทศไทย ได้แก่ ดัชนีชี้วัดความเป็นธรรมทางสังคม

ข้อมูลอ้างอิง

ตำรา

นิคาสล ลีธนากร. *ปฏิกิริยาแห่งความสุข (Paradox of Happiness)*. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีที่ 6 ฉบับที่ 3 ก.ย.-ธ.ค. 2555.

ดิเรก พงศ์มพัฒน์. *เศรษฐศาสตร์ว่าด้วยความสุข*. พิมพ์ครั้งแรก, 2559. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดิเรก พงศ์มพัฒน์. *นโยบายความสุข จิต วัตถุนิยม และความต้องการที่ไม่สิ้นสุด Happiness Policy mind, Matters and Unlimited Wants*. พิมพ์ครั้งที่ 1, 2553. กรุงเทพฯ: สถาบันศึกษานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Books

Diener, Edward, Louis Tay and David G. Myers. 2011. *The religion paradox: If religion makes people happy, why are so many dropping out?*. *Journal of Personality and Psychology* 101 (6) (December): 1278-1290. (อ้างแล้วใน ดิเรก พงศ์มพัฒน์ (2559))

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

<http://www.tradingeconomics.com/euro-area/employed-persons>

<http://cdn.tradingeconomics.com/charts/euro-area-unemployment-rate.png?s=umrtemu&v=201605052009n&d1=20060101&d2=20161231&type=area>

<http://forum.eduzones.com/topic/10958>

http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/EU_labour_force_survey_-_methodology

กรมการจัดหางาน http://lmi.doe.go.th/images/file/unemployment/unemployment_0459.pdf

<http://myblogbenchawan.blogspot.com/2015/03/misery-index-ranks-thailand-least.html>

<http://www.sciencealert.com/the-world-happiness-index-2016-just-ranked-the-happiest-countries-on-earth>

https://en.wikipedia.org/wiki/World_Happiness_Report

https://en.wikipedia.org/wiki/Bhutan_GNH_Index

https://en.wikipedia.org/wiki/Happiness_economics

https://en.wikipedia.org/wiki/Human_Development_Index

ศ.ดร.ปราณี ทินกร. *เศรษฐศาสตร์ว่าด้วยความทุกข์*. ปาฐกถาภิรตยาจารย์แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์ ประจำปี 2550. คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 26 มิถุนายน 2551.

บทวิเคราะห์ เรื่อง ศึกษาอาเซียนซึ่งนักท่องเที่ยวแดนมังกร¹

บทสรุปผู้บริหาร

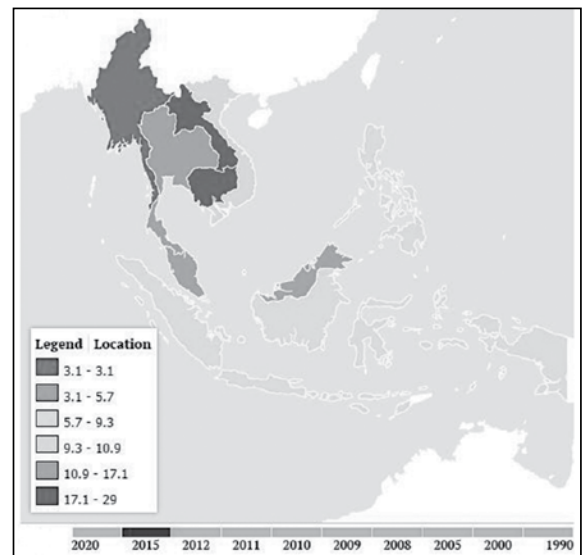
- ในช่วงที่ภาคการส่งออกซบเซาจากเศรษฐกิจโลก ประเทศที่พึ่งพาการส่งออกอย่างอาเซียนจึงหันมาพึ่งพาภาคการท่องเที่ยวเป็นกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจตัวใหม่ โดยเฉพาะการท่องเที่ยวจากจีน
- ที่ผ่านมา จีนมีบทบาทต่อภาคการท่องเที่ยวของอาเซียนเป็นอย่างมาก โดยจีนเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มหลักของหลายประเทศในอาเซียน ขณะเดียวกัน จีนเองมีอาเซียนเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมเช่นกัน
- จำนวนนักท่องเที่ยวจีนที่เข้าอาเซียนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากทั้งปัจจัยด้านอุปสงค์จากองค์ประกอบของจีนที่ผลักดัน และด้านอุปทานที่อาเซียนตอบสนองความต้องการของจีนมากขึ้น
- ปัจจุบัน อาเซียนกำลังทำศึกแย่งชิงนักท่องเที่ยวจีนด้วยการออกมาตรการต่างๆ ทั้งอำนวยความสะดวกและเพิ่มทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยวจีน
- ในสมรภูมิตัวนี้ แม้ว่าไทยมีสถานะที่เหนือจากคู่แข่งอื่นๆ อย่างมาก แต่ก็ไม่อาจนิ่งเฉย การเลือกเดินเกมศึกของไทยจึงอาจเป็นการ “รักษาตำแหน่งแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมของจีนในอาเซียนและเพิ่มพูนผลประโยชน์จากคนจีนที่เข้ามาเที่ยวไทย” มากกว่า “เพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวจีน” เหมือนเช่นที่อาเซียนอื่นๆ กำลังดำเนินการ

บทนำ

ในปัจจุบัน จีนมีบทบาทต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของโลกเป็นอย่างมาก โดยในปีหนึ่งๆ มีชาวจีนหลังไหลออกเที่ยวนอกประเทศจำนวนมหาศาล จากช่วงก่อนปี 2545 ที่มีชาวจีนเที่ยวต่างประเทศเฉลี่ยปีละไม่ถึง 2 ล้านคน มาอยู่ที่ 120 ล้านคนในปี 2558 ครองสถิติสูงสุด 3 ปีซ้อน สร้างรายได้ให้แก่เศรษฐกิจโลกกว่า 230 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ และคาดว่าในอีก 5 ปีข้างหน้าจะมีนักท่องเที่ยวชาวจีนเพิ่มขึ้นเกือบ 2 เท่าของจำนวนปัจจุบันหรือประมาณ 234 ล้านคน (Burkitt, 2015) จึงไม่น่าแปลกใจที่หลายๆ ประเทศจะเริ่มหวั่นไหวหมายตักนักท่องเที่ยวจีนเป็นเป้าหมายใหม่ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ

สำหรับประเทศในกลุ่มอาเซียน นอกจากการส่งออกแล้วภาคการท่องเที่ยวเป็นเครื่องยนต์อีกตัวหนึ่งที่มีบทบาทต่อเศรษฐกิจของอาเซียนเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งลาวและกัมพูชาที่มีสัดส่วนของภาคการท่องเที่ยวสูงถึงร้อยละ 17.1-29.0 ของขนาดเศรษฐกิจ (ภาพที่ 1) จำนวนชาวจีนที่นิยมท่องเที่ยวต่างประเทศมากขึ้นจึงเป็นเสมือนขุมทรัพย์ที่อาเซียนทุกประเทศต่างจับตามอง ศักยภาพนักท่องเที่ยวจีนของอาเซียนจึงปะทุขึ้นและคุ่อเดือดขึ้นโดยลำดับ

ภาพที่ 1 ขนาดการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจของอาเซียน (ร้อยละ GDP)²

ที่มา : World Travel and Tourism Council 2015 ภาพจาก knoema.com

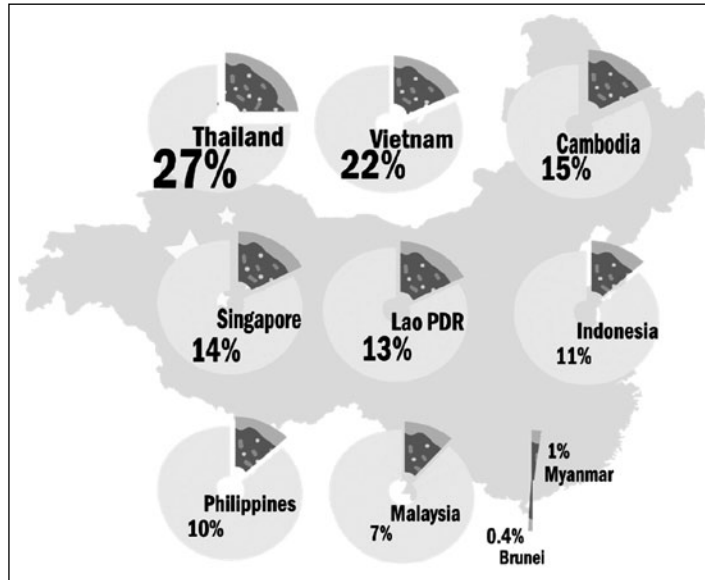
¹ ผู้เขียน นางสาวพิรพรรณ สุวรรณรัตน์ เศรษฐกรชำนาญการ ส่วนการวิเคราะห์เสถียรภาพเศรษฐกิจ สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค ขอขอบคุณ ดร.พิมพ์นารา ทิรัญกลี นางสาวคงขวัญ ศิลลา ดร.ศรพล ตูลยะเสถียร และ ดร.กุลยา ตันติเดมิท สำหรับข้อแนะนำ

² สัดส่วนการท่องเที่ยวต่อ GDP หมายถึง มูลค่าเพิ่มจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม ทางตรง อาทิ โรงแรม ทัวร์ ตัวเครื่องบิน และการเดินทางอื่นๆ ร้านอาหาร เป็นต้น ทางอ้อม อาทิ การลงทุนที่เกิดจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว เป็นต้น

1. บทบาทของภาคการท่องเที่ยวจีนต่อเศรษฐกิจอาเซียน

จีนมีบทบาทสำคัญต่อภาคการท่องเที่ยวของอาเซียนเป็นอย่างมาก เนื่องจากนักท่องเที่ยวชาวจีนนั้นคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 14 ของจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าสู่อาเซียนทั้งหมดในปี 2558 โดยเฉพาะอย่างยิ่งไทย เวียดนาม และกัมพูชา ที่นักท่องเที่ยวชาวจีนคิดเป็นถึงร้อยละ 27 ร้อยละ 22 และร้อยละ 15 ของจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งหมด ตามลำดับ (ภาพที่ 2)

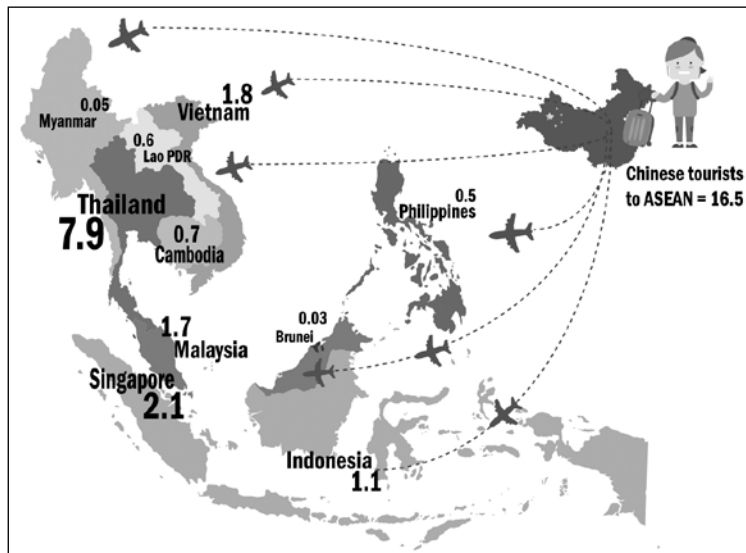
ภาพที่ 2 สัดส่วนชาวจีนต่อนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้าแต่ละประเทศในอาเซียน

ที่มา : ข้อมูลรวบรวมโดยผู้เขียน ขอขอบคุณภาพจาก Freepik

หากมองจากฝั่งของจีน ประเทศในภูมิภาคอาเซียนเป็นแหล่งท่องเที่ยวในดวงใจของชาวจีนเช่นกัน เพราะกว่าร้อยละ 14 ของชาวจีนทั้งหมดที่ท่องเที่ยวต่างประเทศในปี 2558 (หรือประมาณ 16.5 ล้านคน) เลือกที่จะเข้ามาเที่ยวในภูมิภาคอาเซียน อย่างไรก็ตาม มากกว่าครึ่งหนึ่งของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ตัดสินใจเข้ามาเที่ยวในประเทศไทย (ภาพที่ 3) สอดคล้องกับผลสำรวจของ Credit Lyonnais Securities Asia (CLSA) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ไทยติดอันดับประเทศท่องเที่ยวยอดนิยมของชาวจีนอันดับที่ 4 รองจากฮ่องกง มาเก๊า และเกาหลีใต้ ขณะที่ประเทศอื่นๆ ในอาเซียน อาทิ เวียดนาม สิงคโปร์ และมาเลเซีย อยู่ในอันดับที่ 8 10 และ 11 ตามลำดับ ถือว่าไทยมีแต้มต่อเมื่อเทียบกับอาเซียนในการครองใจชาวจีนอยู่หลายขุม

ภาพที่ 3 จำนวนนักท่องเที่ยวชาวจีนในอาเซียน (ล้านคน)

ที่มา : ข้อมูลรวบรวมโดยผู้เขียน และภาพจาก Freepik

2. ทำไมเงินเลือกมาอาเซียน

สาเหตุที่นักท่องเที่ยวชาวจีนเลือกเข้ามาเที่ยวในภูมิภาคอาเซียนนั้นอาจแบ่งออกได้เป็น 2 ด้าน 5 ปัจจัย คือ ด้านอุปสงค์ของชาวจีนที่เพิ่มขึ้น 2 ปัจจัยคือ ฐานะและรายได้ของชาวจีนที่ดีขึ้น และการสนับสนุนจากทางการจีน และด้านอุปทานของอาเซียนที่ตอบโจทย์ความต้องการของชาวจีนมากขึ้นใน 3 ปัจจัย อันได้แก่ การเดินทางเข้าอาเซียนที่หลากหลายมากขึ้น ค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างต่ำ และกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ตรงกับความต้องการของชาวจีน โดยมีรายละเอียดดังนี้

➤ **ฐานะและรายได้ของชาวจีนดีขึ้น** สะท้อนจากอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจีนเฉลี่ยในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาที่สูงถึงร้อยละ 9.7 ต่อปี และรายได้เฉลี่ยต่อหัวของจีนในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 17.4 ต่อปี ทำให้ล่าสุดในปี 2557 รายได้เฉลี่ยต่อหัวของจีนอยู่ที่ 7,400 ดอลลาร์สหรัฐต่อคนต่อปี ฐานะการเงินที่ดีขึ้นทำให้กำลังซื้อของชาวจีนมากขึ้นและสามารถท่องเที่ยวต่างประเทศได้มากขึ้น ทั้งนี้ แม้ว่าอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจีนในปี 2558 จะชะลอลงที่ร้อยละ 6.9 แต่ยังคงถือว่าอยู่ในระดับสูงเมื่อเทียบกับประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจอื่นๆ หากแต่จำนวนนักท่องเที่ยวชาวจีนนั้นไม่ได้ลดลงเลย และกลับมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นด้วย

➤ **การสนับสนุนจากทางการจีน** เดิมการเดินทางไปต่างประเทศของคนจีนเป็นเรื่องยาก โดยชาวจีนเพิ่งได้รับอนุญาตให้เดินทางไปต่างประเทศได้เมื่อปี 2526 หรือเมื่อ 30 ปีที่ผ่านมาเท่านั้นเอง โดยสมัยนั้น ชาวจีนมีสิทธิ์เดินทางไปยังประเทศที่มีเชื้อชาติจีนด้วยกันเท่านั้นอันได้แก่ ฮองกงและมาเก๊า แต่หลังจากนั้น ทางกรจีนเริ่มเปิดกว้างมากขึ้น โดยได้ผ่อนคลายนโยบายการเดินทางต่างประเทศของชาวจีนลงโดยลำดับ โดยเริ่มจากอนุญาตให้ชาวจีนออกเที่ยวต่างประเทศกับบริษัทนำเที่ยวได้ แล้วจึงอนุญาตให้เดินทางด้วยตนเองได้ในเวลาต่อมา

สำหรับการเดินทางมาภูมิภาคอาเซียน ทางกรจีนเริ่มอนุญาตให้ชาวจีนเดินทางมาสิงคโปร์ มาเลเซีย และไทย ตั้งแต่ปี 2533 หรือประมาณ 24 ปีที่ผ่านมาเท่านั้น และในอีก 2 ปีหลังจากนั้น จึงอนุญาตให้เดินทางไปฟิลิปปินส์ และอนุญาตให้เดินทางไปยังประเทศอื่นๆ ในกลุ่มอาเซียนได้ตั้งแต่ปี 2543 เป็นต้นมา จากการสนับสนุนของทางการจีนนี้ทำให้ปัจจุบันชาวจีนสามารถเดินทางมาอาเซียนได้ทุกประเทศ และสามารถเลือกเดินทางได้ทั้งกับบริษัทนำเที่ยวและเดินทางด้วยตนเองแล้ว (ก้องภพ ภูสุวรรณ, 2557)

➤ **ช่องทางในการเดินทางเข้าอาเซียนที่หลากหลายมากขึ้น** นอกเหนือจากการเดินทางท่องเที่ยวโดยเครื่องบินแล้ว การเดินทางท่องเที่ยวโดยรถยนต์เป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ประหยัดและสะดวกสบาย อาทิ ทางหลวงหมายเลข 3 ของเอเชีย (Route 3 Asian : R3A) ที่เชื่อมระหว่างเมืองคุนหมิง มณฑลยูนนานของจีนผ่าน สปป.ลาว เพื่อมาเชื่อมโยงกับอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ซึ่งเปิดใช้ตั้งแต่ปี 2551 เป็นต้นมา โดยเส้นทางนี้ชาวจีนนิยมใช้เป็นอย่างมาก โดยมีทั้งรถบ้านหรือรถ RV (Recreational Vehicle) บรรจุสิ่งของอุปโภคบริโภคที่จำเป็นมาท่องเที่ยวในภูมิภาค อีกทั้งไม่ต้องจ่ายเงินค่าที่พักแรม ทำให้สามารถท่องเที่ยวได้อย่างประหยัด

➤ **ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของอาเซียนค่อนข้างต่ำ** โดยเว็บไซต์ Priceoftravel.com ได้จัดอันดับค่าใช้จ่ายรายวันของเมืองท่องเที่ยวทั่วโลก 136 เมือง โดยผลการจัดอันดับในปี 2558 พบว่าเมืองท่องเที่ยวของอาเซียนถึง 13 เมืองติดอันดับค่าใช้จ่ายรายวันต่ำที่สุด 30 เมืองของโลก (ภาพที่ 4) บ่งชี้ว่าค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของอาเซียนที่ต่ำเป็นจุดดึงดูดอีกประการหนึ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวต่างชาติเข้าสู่ภูมิภาคมากขึ้น

ภาพที่ 4 ดัชนีค่าใช้จ่ายรายวันของนักท่องเที่ยวแบบประหยัด (อันดับเรียงจากค่าใช้จ่ายน้อยไปมาก)³

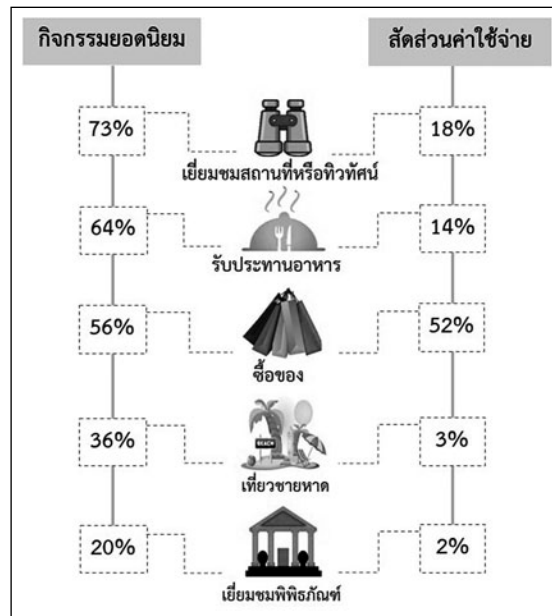
2nd	4th	5th	7th	10th	13th	16th	17th	20th	21st	23rd	28th	29th
\$17.07	\$18.24	\$18.73	\$19.90	\$22.68	\$23.75	\$24.46	\$24.96	\$25.24	\$25.90	\$26.27	\$27.50	\$28.21
												
ซานออย เวียดนาม	ไซ่ง่อน เวียดนาม	เชียงใหม่ ไทย	เวียงเทียน สปป. ลาว	หลวงพระบาง สปป. ลาว	พนมเปญ กัมพูชา	มะนิลา ฟิลิปปินส์	ฮอยอัน เวียดนาม	กรุงเทพฯ ไทย	ย่างกุ้ง เมียนมา	จาการ์ตา อินโดนีเซีย	เสียมเรียบ กัมพูชา	ภูเก็ต ไทย

ที่มา : Price of Travel (มกราคม 2559)

³ ดัชนีค่าใช้จ่ายรายวันของนักท่องเที่ยวแบบประหยัด (Backpacker Index) คำนวณค่าใช้จ่ายจากค่าที่พักแบบหอพักที่ถูกและดี 1 เตียงต่อ 1 คืน ค่าอาหาร 3 มื้อ ค่าเดินทางสาธารณะ 2 เที่ยว ค่าตั๋วเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 1 แห่ง และเบียร์ราคาถูก 3 แก้ว (ถือเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อนันทนาการ)

➤ **กิจกรรมทางท่องเที่ยวที่ตรงใจชาวจีน** ตามผลการสำรวจของ Hotels.com (ภาพที่ 5) พบว่า ในปี 2557 นักท่องเที่ยวชาวจีนชื่นชอบกิจกรรมการท่องเที่ยว 5 รูปแบบ คือ เยี่ยมชมสถานที่หรือทิวทัศน์ (Sightseeing) รับประทานอาหาร ซื้อของเที่ยวชายหาด และเที่ยวพิพิธภัณฑ์ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ภูมิภาคอาเซียนสามารถตอบโจทย์ได้ทั้งหมด แต่ที่น่าสังเกต คือ กิจกรรมที่ชาวจีนใช้จ่ายเงินมากที่สุด คือ การใช้จ่ายซื้อของ คิดเป็นการใช้จ่ายทั้งสิ้นถึงร้อยละ 52 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด ดังนั้น กิจกรรมการใช้จ่ายซื้อของจึงเป็นทั้งกิจกรรมที่ชาวจีนโปรดปรานและเป็นเสมือนซูเปอร์มาร์เก็ตสร้างรายได้ให้กับอาเซียนอีกด้วย

ภาพที่ 5 พฤติกรรมการท่องเที่ยวต่างประเทศของชาวจีน

ที่มา : ข้อมูลจาก Hotels.com ภาพจาก Freepik รวบรวมโดยผู้เขียน

หมายเหตุ : ข้อมูลจากแบบสอบถาม ซึ่งในแต่ละคำถามสามารถตอบกิจกรรมยอดนิยมได้มากกว่า 1 ข้อ

3. ศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวแดนมังกร

ชาวจีนที่มีแนวโน้มเดินทางออกต่างประเทศมากขึ้นนี้ ถือเป็นโอกาสในการสร้างรายได้ให้กับประเทศในกลุ่มอาเซียน โดยเฉพาะเมื่อแทบทุกประเทศในภูมิภาคอาเซียนมีคุณสมบัติที่ใกล้เคียงกัน ทั้งในแง่ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวที่ค่อนข้างต่ำ ระยะเวลาเดินทางที่น้อย มีทางเลือกในการเดินทางหลากหลาย และมีกิจกรรมที่ตรงใจชาวจีน ดังนั้น ประเทศในกลุ่มอาเซียนจึงต่างแข่งขันช่วงชิงโอกาสในศึกครั้งนี้อย่างไม่มีใครยอมใครเพื่อเป้าหมายเดียวกัน คือ ดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวจีนให้เข้าประเทศตนเองมากที่สุด

หากมองผิวเผิน อาจเห็นว่ากลศึกที่อาเซียนแต่ละประเทศเลือกใช้มีความแตกต่างกัน แต่หากพิจารณาในรายละเอียดแล้ว พบว่ามีความคล้ายคลึงกันมาก อาจแบ่งกลศึกได้เป็น 2 รูปแบบ คือ “ลด แจก แถม” และ “ปลด เปลี่ยน เปิด”

➤ ลด แจก แถม

“ลด แจก แถม” เป็นกลศึกที่เน้นอำนวยความสะดวกให้ชาวจีนเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศตนเองได้ง่ายขึ้น ประเทศที่ใช้กลศึกนี้มีหลายประเทศ อาทิ เวียดนาม มาเลเซีย และกัมพูชา

○ **เวียดนาม** มีนักท่องเที่ยวชาวจีนเข้ามาท่องเที่ยวเป็นอันดับ 3 ของอาเซียน รองจากไทยและสิงคโปร์ จึงถือเป็นคู่แข่งที่ไทยไม่อาจประมาทได้ ยุทธวิธีที่เวียดนามเลือกใช้ คือการ “ลด” ค่าธรรมเนียมในการขอวีซ่าลงเกือบครึ่งหนึ่ง โดยลดค่าธรรมเนียมการขอวีซ่าการเดินทางเข้าประเทศครั้งเดียว (Single-entry visa) จาก 45 ดอลลาร์สหรัฐเหลือเพียง 25 ดอลลาร์สหรัฐ ตั้งแต่วันที่ 23 พฤศจิกายน 2558 ที่ผ่านมานี้ เวียดนามยังได้ “แจก” หรือเพิ่มจำนวนเที่ยวบินตรงระหว่างประเทศมายังเมืองท่องเที่ยวสำคัญ อาทิ เพิ่มเที่ยวบินปักกิ่ง-ญาจาง เมืองชายทะเลของเวียดนามเป็น 3 เที่ยวบินต่อสัปดาห์ ทำให้ปัจจุบันมีเที่ยวบินตรงจาก 5 เมืองในประเทศจีนมาลงที่ญาจางรวมทั้งสิ้น 20 เที่ยวบินต่อสัปดาห์เลยทีเดียว นอกจากนี้ เวียดนามยังมีแผน “แถม” ความสะดวกสบาย

แก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่ตั้งใจเข้ามาเที่ยวอ่าวฮาลองโดยเฉพาะ ด้วยการเตรียมเปิดท่าอากาศยานนานาชาติกว๋างนิน (Quang Ninh) บนหมู่เกาะวินโดน (Van Don) ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของเวียดนาม คาดว่าจะเปิดให้บริการได้ภายในสิ้นปี 2560

○ **มาเลเซีย** ซึ่งเป็นคู่แข่งอันดับที่ 4 นั้นได้เปรียบจากการมีประชากรเชื้อชาติจีนจำนวนมากอาศัยอยู่ในประเทศไม่ต่างจากสิงคโปร์คู่แข่งอันดับสองของไทย ทำให้มีฐานนักท่องเที่ยวชาวจีนแผ่นดินใหญ่เข้ามาท่องเที่ยวในมาเลเซียเป็นทุนเดิม แต่ข้อกำหนดในการขอวีซ่ามาเลเซียค่อนข้างเข้มงวด เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการดึงดูดนักท่องเที่ยวจีน ดังนั้น ทางกรมมาเลเซียเปิดโอกาสให้ชาวจีนสามารถขอวีซ่าได้โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมในช่วงวันที่ 15 กุมภาพันธ์-31 ธันวาคม 2558 หรือเรียกได้ว่า “แจก” วีซ่าให้ชาวจีนฟรี และในช่วงวันที่ 1 มีนาคม-31 ธันวาคม 2559 ทางกรมมาเลเซียยัง “แถม” ข้อเสนอปรนเพิ่มเติมแก่ชาวจีนด้วยการยกเว้นวีซ่าให้ชาวจีนที่มาพำนัไม่เกิน 15 วัน และเดินทางกับบริษัทนำเที่ยวด้วย

○ **กัมพูชา** ประกาศว่าจะเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวชาวจีนอีกกว่า 2 เท่าตัว จาก 6.9 แสนคนในปี 2558 เป็น 2 ล้านคนต่อปีภายในปี 2563 โดยอำนวยความสะดวกในการทำวีซ่าเช่นกัน และสนับสนุนให้คนในชาติใช้เงินหยวนเป็นตัวกลางการแลกเปลี่ยนร่วมกับเงินเรียลซึ่งเป็นเงินสกุลท้องถิ่นและดอลลาร์สหรัฐ เพื่อให้คนจีนสามารถใช้เงินหยวนใช้จ่ายโดยไม่ต้องแลกเปลี่ยนเงินขณะเที่ยวในกัมพูชาอีกด้วย

➤ ปลด เปลี่ยน เปิด

กลศึกการ “ปลด เปลี่ยน เปิด” อาจมีเป้าหมายเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวเช่นเดียวกัน แต่ใช้ยุทธวิธีการเพิ่มทางเลือกในการท่องเที่ยวให้ชาวจีนเป็นหลัก ประเทศที่นำวิธีนี้มาใช้ คือ อินโดนีเซีย

○ **อินโดนีเซีย** ตั้งเป้าหมายเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวจีนจาก 1.1 ล้านคน ในปี 2558 เป็น 1.7 ล้านคนในปี 2559 และหวังจะเพิ่มเป็น 2 ล้านคนภายในปี 2562 นอกเหนือจากการ “ปลด” ล็อกให้ชาวจีนเข้าประเทศได้แบบไม่ต้องใช้วีซ่า ตั้งแต่ 1 มกราคม 2559 ที่ผ่านมาแล้ว ยังมีแผน “เปิด” เส้นทางท่องเที่ยวทางทะเลและกีฬาทางน้ำใหม่ๆ ซึ่งเป็น 1 ใน 5 กิจกรรมยอดนิยมของชาวจีน และขณะเดียวกันก็เป็นจุดขายสำคัญของอินโดนีเซีย เพื่อให้ชาวจีนเลือกเที่ยวในอินโดนีเซียได้หลากหลายมากขึ้น ไม่จำกัดเพียงแต่บาหลิสซึ่งเป็นที่รู้จักโดยทั่วไปอยู่แล้ว และ “เปลี่ยน” รูปแบบกิจกรรมให้มึบริการเรือสำราญเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และมีกิจกรรมพิเศษในช่วงเทศกาลวันหยุดของคนจีน อาทิ ช่วงวันตรุษจีน นักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางไปบาหลิส 6,000 คนแรกจะได้รับของที่ระลึกจากทางการอินโดนีเซีย นอกจากนี้ อินโดนีเซียยังมีความมุ่งมั่นที่จะยกระดับขีดความสามารถในการท่องเที่ยวของอินโดนีเซียที่จัดทำโดย World Economic Forum ขึ้นจากอันดับที่ 70 เป็นอันดับที่ 30 ภายในปี 2562

กลยุทธ์การทำการศึกที่แตกต่างกันนี้ ยากที่จะคาดเดาได้ว่าประเทศใดจะคว้าชัยชนะไว้ได้ เนื่องจากตอนนี้ยังเป็นเพียงช่วงเริ่มต้น และส่วนใหญ่เป็นกลศึกที่หวังผลในระยะยาว จึงจำเป็นต้องติดตามความเคลื่อนไหวและผลของการทำศึกนี้ต่อไป

4. รักษาและเพิ่มพูน : ยุทธวิธีของไทยในศึกนี้

หากมองจากมุมมองของจำนวนนักท่องเที่ยวจีนที่เข้าสู่อาเซียนดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ไทยถือว่าอยู่เหนือศึกการแข่งขันนักท่องเที่ยวจีนนี้อยู่หลายขุม เพราะแต่ละปีมีนักท่องเที่ยวชาวจีนเดินทางเข้าไทยเป็นจำนวนเกือบเท่ากับนักท่องเที่ยวจีนที่เดินทางเข้าประเทศอื่นๆ ในอาเซียนรวมกัน ดังนั้น การทำการศึกด้วยการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวชาวจีนจึงอาจไม่ใช่กลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับไทยในเวลานี้

แล้วไทยเราควรเพิกเฉยกับศึกครั้งนี้หรือไม่ แน่นอนว่าคำตอบคือ ไม่ เพราะหากเราชะล่าใจ วันหนึ่งอาจมีประเทศใดประเทศหนึ่งนำหน้าไทยไปได้ในที่สุด ดังนั้น บทบาทหรือกลยุทธ์ของไทยในเวลานี้จึงอาจเป็น “รักษาและเพิ่มพูน” กล่าวคือรักษาสถิติอันดับจุดหมายปลายทางอันดับ 1 ในอาเซียนในใจชาวจีนไว้ให้ได้ และเพิ่มพูนผลประโยชน์จากคนจีนที่มาเที่ยวในไทยให้มากที่สุด

ในความเห็นของผู้เขียนนั้น การรักษาบัลลังก์ของไทยนั้นอาจไม่ใช่เรื่องที่ยากนัก เพราะด้วยความชื่นชอบไทยเป็นการส่วนตัวของนักท่องเที่ยวชาวจีน จากอิทธิพลของภาพยนตร์จีนเรื่อง Lost in Thailand ที่ฉายเมื่อปลายปี 2555 ที่ได้รับความนิยมสูงจนติดอันดับภาพยนตร์ทำเงินสูงสุดในจีนตลอดกาลเป็นอันดับ 2 และทำให้ไทยกลายเป็นประเทศในฝันของชาวจีน สะท้อนจากจำนวนนักท่องเที่ยวจีนที่เดินทางมายังไทยก้าวกระโดดจากเฉลี่ยที่ 1.4 ล้านคนในช่วงปี 2551-2555 มาเฉลี่ยอยู่ที่ 5.7 ล้านคนในช่วงปี 2556-2558 หรือเพิ่มขึ้นกว่า 3 เท่า ความคลั่งไคล้ประเทศไทยจากภาพยนตร์เรื่องดังกล่าว ทำให้รัฐบาลจีนตัดสินใจสร้าง “เมืองเชียงใหม่จำลอง” ไว้ที่แคว้นสิบสองปันนาทางตอนใต้ของจีน โดยจำลองจังหวัดเชียงใหม่ตลอดจนแหล่งท่องเที่ยว พิพิธภัณฑสถาน และตลาดไนต์บาซาร์ ซึ่งเป็นสถานที่ถ่ายทำหลักของภาพยนตร์เรื่องนี้ เพื่อดึงดูดให้ชาวจีนกลับมาเที่ยวในประเทศ นอกจากนี้ ไทยยังเป็นแหล่งกิจกรรม

ที่ชาวจีนโปรดปรานอย่างครบครัน ทำให้นักท่องเที่ยวชาวจีนสามารถเที่ยวไทยและทำกิจกรรมทุกอย่างทั้งเที่ยว ชิม ซื้อมีได้ครบจบในประเทศเดียว

ปัญหาที่แท้จริงของการรักษาลูกค้าจึงอาจไม่ได้อยู่ที่ความชื่นชอบของชาวจีน แต่อาจเป็นทัศนคติเชิงลบของชาวไทยที่มีต่อพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักท่องเที่ยวชาวจีน ทำให้คนไทยรู้สึกไม่เต็มใจที่จะต้อนรับคนจีนมากนัก อย่างไรก็ตาม รัฐบาลไทยได้ร่วมมือกับทางการจีนให้ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบของไทยกับคนจีนที่จะเดินทางมาประเทศไทย เพื่อให้ชาวจีนปรับตัวและลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

ในด้านการเพิ่มพูนผลประโยชน์จากคนจีน อาจมีมาตรการส่งเสริมให้ชาวจีนอยู่ไทยนานขึ้นหรือให้ชาวจีนใช้จ่ายในไทยต่อครั้งให้มากขึ้น อาทิ เมื่อ 22 สิงหาคม 2558 ที่ผ่านมา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ร่วมกับบริษัทนำเที่ยวของจีนจัดโครงการ Honeymoon in Thailand ซึ่งจัดให้คู่รักชาวจีนผู้โชคดี 35 คู่มาดื่มด่ำผจญภัยที่เกาะสมุยและพื้นที่ใกล้เคียง พร้อมทั้งโฆษณาให้ชาวจีนเข้ามาท่องเที่ยวทางนี้มากขึ้น โครงการนี้นอกจากจะช่วยคัดกรองนักท่องเที่ยวชาวจีนระดับคุณภาพเข้าสู่ประเทศแล้วยังทำให้ไทยมีรายได้เพิ่มขึ้นด้วย

แม้ว่าชาวจีนบางส่วนมีรูปแบบการท่องเที่ยวแบบ “ทัวร์ศูนย์เหรียญ” หรือการซื้อทัวร์จากบริษัทนำเที่ยวในจีนซึ่งร่วมกับบริษัทนำเที่ยวในไทยที่ราคาสูงกว่าค่าตัวเครื่องบินเพียงเล็กน้อย และเมื่อชาวจีนกลุ่มนี้เข้ามาไทยก็ไม่ได้ส่วนแบ่งจากบริษัทจีน แต่ต้องอาศัยเก็บส่วนแบ่งจากร้านค้าและโรงแรมที่บริษัทนำเที่ยวพาไปเท่านั้น แต่ด้วยความโปรดปรานการช้อปปิ้งของชาวจีน ประกอบกับแหล่งช้อปปิ้งที่หลากหลายกระจายอยู่มากมายในไทย การสนับสนุนหรือให้ข้อมูลแหล่งซื้อสินค้าแก่ชาวจีน จึงอาจช่วยให้ไทยมีรายได้จากจีนมากขึ้น และด้วยรูปแบบการท่องเที่ยวของชาวจีนที่รัฐบาลเปิดกว้างมากขึ้น จากเดิมที่อนุญาตเพียงการท่องเที่ยวกับบริษัทนำเที่ยวมาเป็นเที่ยวด้วยตนเองได้นั้น รวมถึงการส่งเสริมจากทางการไทยให้ชาวจีนเข้ามาเที่ยวไทยด้วยตนเอง จะเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผลกระทบของทัวร์ศูนย์เหรียญเบาบางลง เพราะการเที่ยวด้วยตนเองนั้นจะทำให้เม็ดเงินที่นักท่องเที่ยวชาวจีนใช้จ่ายใช้สอยสามารถหมุนเวียนอยู่ในมือคนไทยได้มากขึ้น

ดังนั้น การทำศึกของไทยในเวลานี้จึงไม่ใช่การแย่งชิงจำนวนชาวจีนเข้าประเทศเช่นอาเซียนอื่นๆ หากแต่เป็นการรักษาจำนวนนักท่องเที่ยวชาวจีน และเน้นการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มต่อเศรษฐกิจไทยได้มากที่สุด เพื่อให้ไทยยังคงดำรงตำแหน่งผู้ชนะศึกช่วงชิงชาวจีนในอาเซียนนี้ได้ตลอดรอดฝั่ง

5. บทสรุป

จำนวนนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศปรับตัวเพิ่มขึ้นสูงในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา และยังคงมีแนวโน้มปรับตัวเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในอนาคต สวนกระแสการค้าโลกที่ชะลอตัว ทำให้นักท่องเที่ยวชาวจีนกลายเป็นที่พึ่งสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของหลายประเทศทั่วโลก ภูมิภาคอาเซียนซึ่งถือเป็นหนึ่งในแหล่งท่องเที่ยวในดวงใจของชาวจีนจึงต่างแข่งขันออกมาตรการจูงใจอย่างหลากหลายเพื่อให้นักท่องเที่ยวชาวจีนเข้ามาเยี่ยมเยือนประเทศตนเอง จนทำให้ดูเหมือนว่าเป็นสงครามแย่งชิงนักท่องเที่ยวชาวจีน

สำหรับไทยนั้นถือว่าได้เปรียบอาเซียนประเทศอื่นๆ อย่างขาดลอยเพราะจีนชื่นชอบประเทศไทยอยู่เป็นทุนเดิม ทำให้แต่ละปีมีชาวจีนเข้ามาท่องเที่ยวไทยอย่างมหาศาล ดังนั้นสงครามของอาเซียนครั้งนี้ ไทยไม่ได้เข้าร่วมเพื่อแย่งชิงนักท่องเที่ยวชาวจีนโดยตรง แต่เป็นการทำศึกเพื่อรักษาตำแหน่งผู้ชนะ และเพิ่มพูนผลประโยชน์จากชัยชนะให้มากที่สุดนั่นเอง

ข้อมูลอ้างอิง

- Burkitt, L. (2015, September 29). Chinese Tourists Will Spend \$229 Billion Abroad in 2015. Retrieved January 20, 2016, from <http://blogs.wsj.com/chinarealtime/2015/09/29/chinese-tourists-will-spend-229-billion-abroad-in-2015/>
- Chan, Z., Couper, A., Peppard, L., Bonanati, Y., Hopcraft, K., & Cole, T. (2014). Chinese International Travel Monitor 2014, 3.
- Wu Ce, (2016, January 5). Data Interpretation 2015 China Tourism: Traveling over 4.1 billion contribution over 10%. Retrieved February 15, 2016, from http://www.china.com.cn/travel/txt/201601/05/content_37456861.htm
- ก้องภพ ภู่อุสรณ์. (2557). ปรับเชิงรุก ปลูกเชิงรับจับกระแสท่องเที่ยวจีน. Focused and Quick, (89). Retrieved February 16, 2016, from https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/ArticleAndResearch/FAQ/FAQ_89.pdf

บทวิเคราะห์ เรื่อง เหลือवलหลังแลหน้าประเทศเพื่อนบ้านใน AEC : เกาะประตูปานใกล้เรือนเคียง CLM¹

บทสรุปผู้บริหาร

○ ประเทศในกลุ่ม CLM (กัมพูชา สปป.ลาว และเมียนมา) มีการเติบโตของเศรษฐกิจในระดับสูง ในฐานะประเทศเพื่อนบ้าน ไทยจึงควรจับตามองประเทศเหล่านี้อย่างใกล้ชิด โดยพิจารณาถึงโครงสร้างเศรษฐกิจ ปัจจัยสนับสนุนการเติบโต ความสัมพันธ์กับไทย และข้อได้เปรียบเสียเปรียบทางเศรษฐกิจ

○ โครงสร้างเศรษฐกิจด้านอุปสงค์ของทั้งสามประเทศมีความคล้ายคลึงกัน โดยพึ่งพาการบริโภคภาคเอกชนเป็นหลัก รองลงมาด้วยการลงทุนรวม และเป็นผู้นำเข้าสุทธิ มีอัตราการเปิดประเทศที่สูง (ยกเว้นเมียนมา) ส่วนโครงสร้างเศรษฐกิจด้านอุปทานนั้น ทั้งสามประเทศเน้นภาคการเกษตร ภาคการผลิต และภาคการค้าส่งค้าปลีก โดยปัจจุบัน เศรษฐกิจของทั้งสามประเทศยังสามารถขยายตัวได้ในระดับสูง

○ แต่ละประเทศมีจุดแข็งแตกต่างกัน โดยกัมพูชามีการส่งออกเครื่องนุ่งห่มเป็นหัวใจหลักของเศรษฐกิจ เมียนมามีการลงทุนในภาคการผลิต และลาวมีการพัฒนาระบบพลังงานทางน้ำอย่างเป็นกิจจะลักษณะซึ่งกลุ่ม CLM เป็นเสมือนชุมทรัพย์ทางเศรษฐกิจในแง่ของการเป็นตลาดส่งออก เป็นแหล่งลงทุน และเป็นแหล่งแรงงานให้กับไทย

○ อย่างไรก็ตาม กัมพูชาเป็นคู่แข่งการส่งออกเครื่องนุ่งห่มของไทย และเมียนมาอาจเป็นเหมือนเวียดนามที่ดึงดูดการลงทุนต่างชาติที่เคยลงทุนในไทยไปได้ ขณะที่ลาวจะทวีความสำคัญในการเป็นแหล่งอุปทานด้านพลังงานไฟฟ้าของไทยต่อไป

1. บทนำ

ปัจจุบันการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศในกลุ่ม CLM (Cambodia, Lao PDR, Myanmar : CLM) อันได้แก่ กัมพูชา สปป.ลาว และเมียนมาอยู่ในระดับสูงและมีแนวโน้มเปิดประเทศสูงขึ้น ทำให้หลายฝ่ายเริ่มจับตามองว่าประเทศในกลุ่ม CLM อาจก้าวขึ้นมาเป็นดาวรุ่งดวงใหม่ของอาเซียน เป็นเหตุให้เพื่อนบ้านโดยเฉพาะไทยซึ่งมีที่ตั้งอยู่ตรงกลางระหว่างประเทศกลุ่ม CLM จำเป็นที่จะต้องจับตามองโอกาสในการเพิ่มระดับความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับประเทศกลุ่มนี้อย่างใกล้ชิด ทั้งด้านการค้าและการลงทุน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาของเศรษฐกิจทั้งของไทยและประเทศ CLM แต่ในทางกลับกัน ประเทศเหล่านี้ก็มีความเสี่ยงที่จะก้าวขึ้นมาเป็นคู่แข่งของไทยในหลายมิติได้เช่นเดียวกัน

บทความนี้จะวิเคราะห์โครงสร้างทางเศรษฐกิจของทั้งสามประเทศ ทั้งด้านอุปสงค์ และอุปทาน รวมถึงการเติบโตในปี 2557-2558 ตลอดจนปัจจัยที่สนับสนุนการเติบโตของแต่ละประเทศ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจผ่านช่องทางต่างๆ ระหว่างไทยและประเทศทั้งสาม และโอกาสและปัจจัยท้าทายของการเติบโตของเศรษฐกิจ CLM ที่มีต่อไทยอีกด้วย

2. ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจของ CLM

หากเปรียบเทียบภายในกลุ่ม CLM เมียนมาถือว่ามีขนาดเศรษฐกิจที่ใหญ่ที่สุด โดยจากการจัดอันดับของธนาคารโลก (World Bank : WB) เศรษฐกิจเมียนมาอยู่ที่อันดับ 75 ของโลก มีขนาดเศรษฐกิจหรือผลผลิตมวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) อยู่ที่ 64.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามด้วยกัมพูชาและ สปป.ลาวซึ่งอยู่ที่อันดับ 116 และ 134 ของโลก และมีขนาดเศรษฐกิจ 16.5 และ 12.0 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับ

¹ ผู้เขียน นายศุภภัทร สังข์วัฒนะ นักศึกษาฝึกงาน ส่วนการวิเคราะห์เสถียรภาพเศรษฐกิจ สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค ขอขอบคุณ นางสาวพีรพรรณ สุวรรณรัตน์ นางสาวภัทราพร คุ่มสะอาด ดร.พิมพ์นารา หิรัญกลี ดร.ศรพล ตูลยะเสถียร และ ดร.กุลยา ตันติเตมิท สำหรับคำแนะนำ

เมื่อพิจารณาโครงสร้างของเศรษฐกิจด้านอุปสงค์ (ตารางที่ 1) พบว่าประเทศในกลุ่ม CLM มีโครงสร้างเศรษฐกิจที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ เน้นการพึ่งพาอุปสงค์ภายในเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยเฉพาะการบริโภคภาคเอกชน รองลงมาคือ การลงทุนรวมที่มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 20-30 ของ GDP สำหรับด้านการค้าระหว่างประเทศ ทั้งสามประเทศเป็นผู้นำเข้าสุทธิ กล่าวคือ มีปริมาณการนำเข้ามากกว่าปริมาณการส่งออก โดย สปป.ลาวมีอัตราการนำเข้าสุทธิสูงสุดที่ร้อยละ 9 รองลงมาด้วย กัมพูชา และ เมียนมาที่ร้อยละ 4 และร้อยละ 3 ในปี 2557 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาอัตราการเปิดประเทศ หรือสัดส่วนการค้าระหว่าง ประเทศรวมต่อขนาดเศรษฐกิจจะเห็นได้ว่ามีเพียงกัมพูชาเท่านั้นที่เศรษฐกิจค่อนข้างเปิดเมื่อเทียบกับอีกสองประเทศ ด้วยอัตราการเปิดประเทศถึงร้อยละ 129.0

ตารางที่ 1 โครงสร้างเศรษฐกิจด้านอุปสงค์

ปี 2557		กัมพูชา	เมียนมา	สปป.ลาว
การบริโภครวม	การบริโภคภาคเอกชน	77%	70%	65%
	การบริโภคภาครัฐ	6%		14%
	รวม	83%		79%
การลงทุนรวม		21%	31%	30%
การส่งออกสุทธิ		-4%	-3%	-9%
อัตราการเปิดประเทศ (ต่อ GDP)		129%	36%	90%

ที่มา : World Bank Database และ Central Statistical Organization of Myanmar

เมื่อพิจารณาโครงสร้างทางเศรษฐกิจด้านอุปทานของ CLM โดยคร่าว พบว่าภาคการบริการเป็นหัวใจสำคัญด้านอุปทานของ ทั้งสามประเทศ ตามด้วยภาคการเกษตร และภาคอุตสาหกรรมการผลิต

ตารางที่ 2 โครงสร้างเศรษฐกิจ CLM ด้านอุปทาน ปี 2557

ภาคส่วน		กัมพูชา	เมียนมา	สปป.ลาว
เกษตร		22.6%	29.8%	24.8%
อุตสาหกรรม	เหมืองแร่	1.1%	1.3%	6.9%
	การผลิต	22.5%	21.5%	10.0%
	รวม	23.6%	22.8%	16.9%
บริการ	สาธารณูปโภค	0.6%	1.2%	4.6%
	การก่อสร้าง	6.5%	5.6%	7.2%
	การค้าปลีกค้าส่ง	14.2%	18.2%	19.5%
	การขนส่งและการสื่อสาร	6.4%	17.0%	4.9%
	การเงิน	8.6%	0.3%	4.0%
	การบริหารรัฐกิจ	1.1%	2.7%	6.9%
	อื่นๆ	9.2%	2.4%	4.4%
	รวม	46.6%	47.4%	51.5%
อื่นๆ		7.2%	0.0%	6.8%

ที่มา : ธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB)

แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้ว จะพบว่าภาคการเกษตรมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ CLM ในระดับสูง (ตารางที่ 2) โดย เมียนมามีสัดส่วนของภาคการเกษตรสูงถึงร้อยละ 29.8 ตามด้วย สปป.ลาวที่มีสัดส่วนร้อยละ 24.8 และกัมพูชาที่ร้อยละ 22.6 ต่อ GDP ปี 2557 นอกจากนี้ ภาคอุตสาหกรรมการผลิตก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกัน โดยในปี 2557 ภาคอุตสาหกรรมการผลิตของ กัมพูชา เมียนมา และ สปป.ลาว มีสัดส่วนถึงร้อยละ 22.5 ร้อยละ 21.5 และร้อยละ 10.0 ของ GDP ตามลำดับ อีกทั้งภาคการค้าส่ง

ค่าปลีกก็เป็นอีกหนึ่งกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจด้านอุปทานของทั้งสามประเทศ โดยมีสัดส่วนที่ร้อยละ 14.2 ร้อยละ 18.2 และร้อยละ 19.5 ต่อ GDP ตามลำดับ ทั้งนี้ อุตสาหกรรมที่น่าสนใจของเมียนมาคือ ภาคการขนส่งและการสื่อสาร โดยมีสัดส่วนถึงร้อยละ 17.0 ของ GDP

3. สถานการณ์ทางเศรษฐกิจของ CLM ล่าสุด

ตารางที่ 3 การเติบโตทางเศรษฐกิจของ CLM ในปี 2557

			กัมพูชา		เมียนมา		สปป.ลาว	
			2556	2557	2556	2557	2556	2557
รวม			7.5%	7.1%	7.3%	8.4%	8.5%	7.5%
เศรษฐกิจโดยรวม	อุปสงค์	การส่งออก	14.0%	11.3%	6.5%	12.9%	4.1%	16.6%
		การนำเข้า	15.1%	10.1%	3.7%	22.3%	2.8%	15.8%
		การบริโภครวม	5.7%	4.3%	8.1%	12.0%	10.5%	6.8%
		การบริโภค	ภาคเอกชน	5.8%			6.1%	8.0%
			ภาครัฐ	5.2%			35.3%	1.5%
		การลงทุนโดยรวม	15.3%	9.1%	10.0%	13.9%	0.2%	11.0%
	อุปทาน	เกษตร	1.6%	0.3%	3.6%	3.3%	3.5%	3.6%
		เหมืองแร่	18.2%	24.4%	26.3%	48.5%	8.7%	6.1%
		การผลิต	10.1%	6.6%	9.5%	9.7%	6.0%	8.0%
		สาธารณูปโภค	7.0%	9.7%	14.0%	14.7%	16.7%	1.2%
		การก่อสร้าง	16.9%	20.0%	16.4%	15.9%	11.8%	11.9%
		การค้าส่งค้าปลีก	10.1%	7.7%	5.8%	5.1%	7.3%	7.1%
		การขนส่งและการสื่อสาร	8.9%	7.7%	14.5%	16.1%	6.1%	14.2%
		การเงิน	8.2%	13.7%	34.0%	18.7%	13.2%	12.6%
		การบริหารรัฐกิจ	4.2%	5.0%	12.5%	11.8%	64.4%	11.1%
		อื่นๆ	7.3%	7.1%	15.8%	10.8%	-21.5%	9.0%

ที่มา : World Bank Database, Central Statistical Organization of Myanmar และ ธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB)

➤ กัมพูชา

เศรษฐกิจกัมพูชาในปี 2557 ขยายตัวร้อยละ 7.1 ซึ่งนับว่ายังคงขยายตัวในระดับสูง แต่ชะลอลงจากปีก่อน ที่ขยายตัวร้อยละ 7.5 เนื่องจากการชะลอตัวของการบริโภคและการลงทุนรวมที่ขยายตัวร้อยละ 4.3 และร้อยละ 9.1 ตามลำดับ รวมถึงการส่งออกและนำเข้าที่ชะลอตัวในปี 2557 เช่นกัน โดยขยายตัวร้อยละ 11.3 และร้อยละ 10.1 ด้านเสถียรภาพในประเทศซึ่งสะท้อนจากอัตราการว่างงานของกัมพูชายังคงอยู่ในระดับต่ำอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2557 อยู่ที่ระดับร้อยละ 0.3 ของกำลังแรงงานรวม ขณะที่อัตราเงินเฟ้อของกัมพูชายังคงอยู่ในระดับสูงที่ร้อยละ 3.9 ซึ่งเป็นปัจจัยท้าทายสำคัญของการบริโภคภาคเอกชน และเมื่อพิจารณาด้านอุปทานในปี 2557 พบว่า ภาคการเกษตรชะลอตัวลง โดยขยายตัวร้อยละ 0.3 ขณะที่ภาคก่อสร้างและภาคการเงินขยายตัวในระดับสูงและเร่งขึ้นที่ร้อยละ 20.0 และร้อยละ 13.7 ตามลำดับ อีกทั้งภาคสาธารณูปโภคยังคงขยายตัวเร่งขึ้นต่อเนื่องที่ร้อยละ 9.7

ธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank : ADB) คาดว่าเศรษฐกิจกัมพูชาในปี 2558 จะขยายตัวร้อยละ 7.0 ชะลอจากปี 2557 ที่ขยายตัวร้อยละ 7.1 เนื่องจาก (1) ความเสี่ยงของอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม ทั้งจากการแข่งขันด้านการค้ากับเมียนมาที่เข้มข้นขึ้นในอุตสาหกรรมดังกล่าว และการประท้วงของแรงงานในอุตสาหกรรมสิ่งทอ (2) ความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน และ (3) ความเสี่ยงต่อการชะลอตัวของการส่งออกสินค้าเกษตร เนื่องจากอุปสงค์ต่อสินค้าเกษตรของฟิลิปปินส์และอินโดนีเซียที่หดตัว และการกลับเข้าสู่ตลาดการค้าข้าวของไทยและเมียนมาทำให้การแข่งขันสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม ราคาน้ำมันในตลาดโลกที่อยู่ในระดับต่ำเป็นผลให้ต้นทุนการผลิตลดลง เป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการส่งออกของกัมพูชา

ทั้งนี้ ในปี 2559 ADB คาดการณ์ว่าเศรษฐกิจกัมพูชาจะขยายตัวในอัตราทรงตัวจากปี 2558 ที่ร้อยละ 7.0 เนื่องจากภาคค้าปลีกค้าส่ง บริการทางธุรกิจและอสังหาริมทรัพย์ การเงิน และอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มที่คาดว่าจะขยายตัวได้ดีต่อเนื่อง

ขณะที่ภาคก่อสร้างคาดว่าจะยังคงชะลอตัว อีกราย ความเสี่ยงที่สำคัญ คือ แนวโน้มการชะลอตัวของเศรษฐกิจจีนที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจกัมพูชาอย่างมีนัยสำคัญ

➤ เมียนมา

เศรษฐกิจเมียนมาในปี 2557 ยังคงขยายตัวในระดับสูงที่ร้อยละ 8.4 เติบโตจากปีก่อน จากการลงทุนที่ขยายตัวสูงในอัตราเร่งถึงร้อยละ 13.9 เนื่องจากแผนการปฏิรูปเศรษฐกิจของเมียนมาโดยเฉพาะมาตรการกระตุ้นการลงทุน อาทิ การเปิดประมูลใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม และการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษติลาวา เป็นต้น ขณะที่การบริโภคในประเทศที่เป็นเครื่องยนต์หลักนั้นก็ขยายตัวได้ดีต่อเนื่องเช่นกันที่ร้อยละ 12.0 ด้านอุปทาน หลายภาคส่วนที่มีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจเมียนมาขยายตัวเร่งขึ้น โดยเฉพาะภาคเหมืองแร่ การขนส่งและสื่อสาร สาธารณูปโภค และอุตสาหกรรมการผลิต ที่ขยายตัวร้อยละ 48.5 ร้อยละ 16.1 ร้อยละ 14.7 และร้อยละ 9.7 ในปี 2557 ตามลำดับ ในขณะที่ภาคการเกษตรขยายตัวในอัตราชะลอตัวจากปีก่อนที่ร้อยละ 3.3 ในส่วนของเสถียรภาพเศรษฐกิจพบว่าอัตราเงินเฟ้อในปี 2557 ทรงตัวอยู่ในระดับสูงที่ร้อยละ 5.5 เป็นผลมาจากราคาอาหารที่ทรงตัวในระดับสูง ขณะที่อัตราการว่างงานอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำที่ร้อยละ 4.0 ของกำลังแรงงานรวมมาเป็นระยะเวลา 5 ปี

เศรษฐกิจเมียนมาในปี 2558 ADB คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 7.2 ชะลอตัวลงจากปี 2557 ซึ่งสาเหตุหลักคือ เหตุอุทกภัยในเดือนกรกฎาคม 2558 ที่ผ่านมามีสร้างความเสียหายแก่พื้นที่การเกษตรและแหล่งชุมชนผู้มียาได้น้อยเป็นวงกว้าง ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรลดลง และส่งผลให้เกิดภาวะขาดแคลนอาหาร ซึ่งคาดว่าจะทำให้เมียนมาต้องนำเข้าอาหารเพิ่มขึ้นด้วย ภาคการส่งออกคาดว่าจะชะลอตัวเช่นกันจากปัจจัยด้านอุปสงค์ โดยเฉพาะจากการชะลอการขยายตัวของจีนที่เป็นตลาดส่งออกหลักอันดับ 1 ของเมียนมา และปัจจัยด้านราคาน้ำมันโลกที่ดิ่งลงส่งผลให้รายได้การส่งออกพลังงานของเมียนมาหดตัว ด้านอัตราเงินเฟ้อคาดว่าจะอยู่ในระดับสูง เนื่องจากเหตุอุทกภัยดังกล่าวก่อให้เกิดภาวะการขาดแคลนอาหาร รวมทั้งการอ่อนค่าของเงินจ๊าดที่ทำให้สินค้านำเข้ามีราคาสูงขึ้น

ถึงแม้ว่าจะมีปัจจัยเสี่ยงในปี 2558 แนวโน้มการขยายตัวทางเศรษฐกิจระยะกลางของเมียนมายังคงสดใส เนื่องจากการฟื้นตัวของผลผลิตภาคการเกษตรหลังเหตุอุทกภัยในปี 2558 ตลอดจนการขยายตัวของภาคบริการโดยเฉพาะในภาคการสื่อสารที่มีการลงทุนใหม่โดยบริษัทต่างประเทศ และในภาคการเงินที่มีการปฏิรูปเพิ่มความเข้มแข็งในระบบการเงินและการกระตุ้นภาคการผลิตโดยมีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษติลาวา (Thilawa Special Economic Zone : TSEZ)

ในปี 2559 ADB คาดการณ์ว่าเศรษฐกิจเมียนมาจะกลับมาขยายตัวในอัตราเร่ง โดยขยายตัวร้อยละ 8.4 เนื่องจากการฟื้นตัวต่อเนื่องภายหลังเหตุการณ์อุทกภัยในปี 2558 ทำให้มีผลผลิตภาคเกษตรกรรมออกสู่ตลาดมากขึ้น นอกจากนี้การเลือกตั้งที่มีผลเป็นไปในทางที่ดี จะส่งผลให้สถานการณ์การเมืองเข้าสู่ภาวะปกติ และคาดว่ารัฐบาลชุดใหม่จะออกนโยบายทางเศรษฐกิจเพื่อกระตุ้นและวางรากฐานเศรษฐกิจในระยะยาว ประกอบกับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษแหล่งใหม่จะช่วยดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมากขึ้น

➤ สปป.ลาว

เศรษฐกิจของ สปป.ลาวในปี 2557 ยังคงขยายตัวในระดับสูงที่ร้อยละ 7.5 แต่ชะลอตัวลงจากปีก่อน ที่ขยายตัวร้อยละ 8.5 เนื่องจากมาตรการรัดเข็มขัดทางการคลังที่ส่งผลกระทบแก่การบริโภคภาครัฐให้ขยายตัวชะลอตัวลงจากร้อยละ 35.3 ในปี 2556 มาอยู่ที่ร้อยละ 1.5 ในปี 2557 อย่างไรก็ตาม อุปสงค์ทั้งในและนอกประเทศยังคงขยายตัวได้ดี โดยการลงทุนรวม การส่งออกสุทธิ และการบริโภคภาคเอกชนขยายตัวร้อยละ 11.0 ร้อยละ 7.6 และร้อยละ 8.0 ตามลำดับ เนื่องจากโครงการพัฒนาระบบพลังงานน้ำและการส่งออกผลิตภัณฑ์ไม้ขยายตัวดี ด้านอุปทานของ สปป.ลาวนั้น ภาคการเกษตรและภาคอุตสาหกรรมการผลิตขยายตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ 3.6 และร้อยละ 8.0 ในปี 2557 ตามลำดับ ขณะที่ภาคค้าปลีกค้าส่งชะลอตัว

เศรษฐกิจ สปป.ลาวในปี 2558 คาดว่ายังสามารถโตได้ในระดับสูง แต่ในอัตราชะลอตัว ซึ่ง ADB คาดว่าเศรษฐกิจลาวจะขยายตัวได้ร้อยละ 6.7 โดยปัจจัยแง่บวกคือ การลงทุนในแผนพัฒนาระบบพลังงานทางน้ำที่ทำหน้าที่เป็นเครื่องยนต์หลักในการขยายตัว แต่ก็ยังมีปัจจัยแง่ลบคือมาตรการรัดเข็มขัดทางการคลังที่จะเป็นตัวฉุดเครื่องยนต์ทางเศรษฐกิจให้ชะลอตัวลง อีกทั้งปัจจัยภายนอกคืออุปสงค์จากไทยและจีนที่ไม่แน่นอน โดยทั้งสองประเทศเป็นคู่ค้าสำคัญทั้งด้านการส่งออกและนำเข้าของ สปป.ลาว อย่างไรก็ตาม ในระยะปานกลางถึงระยะยาวคาดว่าเศรษฐกิจลาวจะยังคงสดใส เนื่องจากความชัดเจนในการบริหารงบประมาณของรัฐบาลจะสร้างความมั่นคงทางการคลังในระยะยาว

ในปี 2559 ADB คาดการณ์ว่าเศรษฐกิจ สปป.ลาว จะขยายตัวเร่งขึ้นเล็กน้อยจากปี 2558 มาขยายตัวที่ร้อยละ 6.8 โดยมีปัจจัยจากผลผลิตไฟฟ้าพลังงานน้ำที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นจากโรงงานผลิตไฟฟ้าแห่งใหม่ที่จะเริ่มดำเนินการได้ ภายใต้ยุทธศาสตร์การเป็น “แบตเตอรี่ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” นอกจากนี้ ภาคการท่องเที่ยว การเงิน และโทรคมนาคมคาดว่าจะยังคงขยายตัวได้อย่างต่อเนื่องและสนับสนุนการขยายตัวของเศรษฐกิจ สปป.ลาว อย่างไรก็ตาม การชะลอตัวของเศรษฐกิจจีนคาดว่าจะส่งผลกระทบต่อภาคการค้าและการลงทุน

โดยสรุปแล้ว เศรษฐกิจของทั้งสามประเทศยังคงขยายตัวได้ในระดับสูง โดยมีภาคส่วนที่เป็นเครื่องยนต์ขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน โดยกัมพูชานั้นส่วนใหญ่มาจากการบริโภคภาคเอกชนที่มีอัตราการว่างงานที่ต่ำมาเป็นปัจจัยสนับสนุน ตลอดจนภาคการผลิตที่ขยายตัวในระดับสูง ส่วนหนึ่งจากการเป็นฐานการผลิตของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ขณะที่เมียนมามีปัจจัยส่งเสริมการเติบโตคือการลงทุนรวมที่ขยายตัวดี สอดคล้องกับภาคอุตสาหกรรมการผลิต สาธารณูปโภค และการขนส่งและสื่อสารที่ขยายตัวได้ดี นอกจากนี้ สปป.ลาวมีการลงทุนพัฒนาระบบน้ำ ส่งผลให้การลงทุนรวมนั้นขยายตัวได้ดี แต่มีปัจจัยท้าทายจากมาตรการรัดเข็มขัดทางการคลังที่ทำให้การบริโภคภาครัฐชะลอตัวอย่างรุนแรง ในขณะที่ภาคการเกษตรและภาคอุตสาหกรรมการผลิตยังคงขยายตัวดี

4. จุดแข็ง-จุดอ่อนของเศรษฐกิจ CLM

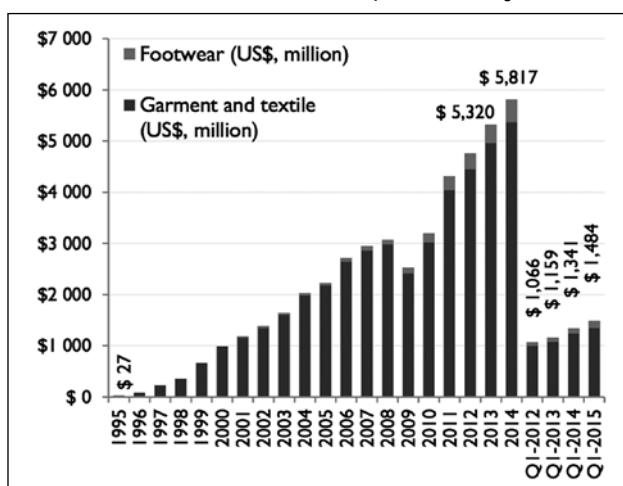
จากการวิเคราะห์สถานการณ์ทางเศรษฐกิจล่าสุดของ CLM ในส่วนนี้จะวิเคราะห์ถึงจุดแข็งและปัจจัยเสี่ยงในเชิงลึกของเศรษฐกิจในแต่ละประเทศที่แตกต่างกัน ดังนี้

➤ กัมพูชา : อุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มเพื่อการส่งออกเป็นจุดขาย

อุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มเพื่อส่งออกมีบทบาทต่อเศรษฐกิจกัมพูชามากขึ้นตลอด 20 ปีที่ผ่านมา โดยในปี 2558 กัมพูชาส่งออกเครื่องนุ่งห่มสูงถึง 5.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 79 ของการส่งออกรวมปี 2558 (ภาพที่ 1) โดยมีปัจจัยสำคัญจากข้อตกลงการค้าระหว่างประเทศ เช่น ข้อตกลงการค้าเครื่องนุ่งห่มระหว่างสหรัฐฯ และกัมพูชา ในปี 2542 (The US-Cambodia Textile and Apparel Trade Agreement : TATA) ข้อตกลงการค้าเครื่องนุ่งห่มระหว่างสหภาพยุโรปและกัมพูชา ในปี 2552 (The “Everything But Arms” Arrangement : EBA) และการผ่อนปรนด้านภาษีระหว่างญี่ปุ่นและกัมพูชา (Relaxation of Rule of Origin) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ AJCEP Agreement ทำให้มีการลดภาษีเงินได้นิติบุคคล การยกเว้นภาษีนำเข้าของวัตถุดิบบางประการ และการช่วยแสวงหาตลาดใหม่ให้แก่ผู้ส่งออก เป็นต้น ข้อตกลงเหล่านี้ ทำให้ปัจจุบันมีผู้ประกอบการรายใหญ่จากต่างประเทศเข้ามาลงทุนในกัมพูชามากมาย เช่น Adidas Gap และ H&M

นอกจากนี้ กัมพูชายังได้เปรียบในด้านต้นทุนค่าแรง กล่าวคือ ค่าแรงของแรงงานที่ไม่มีทักษะของกัมพูชาอยู่ในระดับต่ำถึงแม้จะมีการปรับขึ้นเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2558 เป็น 128 ดอลลาร์สหรัฐต่อเดือนแล้วก็ตาม แต่ยังมีอัตราค่าจ้างต่ำกว่าหลาย ประเทศในภูมิภาคและต่ำกว่าไทยเกือบครึ่งหนึ่ง (ภาพที่ 2)

ภาพที่ 1 การส่งออกเครื่องนุ่งห่มของกัมพูชา

ภาพที่ 2 อัตราค่าแรงต่อเดือน

อย่างไรก็ตาม ประเด็นที่น่าจับตามองของกัมพูชาคือการเพิ่มระดับขีดความสามารถการแข่งขันและการป้องกันผลกระทบจากเศรษฐกิจโลกของอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มในระยะยาว โดยกัมพูชาจำเป็นต้องเพิ่มศักยภาพการผลิต โดยเน้นการเพิ่มการลงทุนในเครื่องจักร และการหาพลังงานทางเลือกที่ต้นทุนต่ำเพื่อลดต้นทุนการผลิต ในขณะที่ด้านการป้องกันผลกระทบจากเศรษฐกิจโลก รัฐบาลกัมพูชามีแผนลดสัดส่วนของการส่งออกสินค้าเครื่องนุ่งห่มลงให้เหลือเพียงร้อยละ 50 ของการส่งออกทั้งหมด จากร้อยละ 79 ในปี 2558 เพื่อลดความเสี่ยงจากความไม่แน่นอนของอุปสงค์ต่างประเทศ และส่งเสริมการผลิตของภาคการเกษตรแทน

➤ **เมียนมา : เปิดประเทศมากขึ้น ขณะที่การเมืองยังน่าเป็นห่วง**

รัฐบาลเมียนมามีความพยายามในการเปิดประเทศมากขึ้นโดยเฉพาะการสนับสนุนการลงทุนจากต่างชาติ อาทิ การอนุญาตให้บริษัทเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่เข้ามาลงทุน โดยมีบริษัท Ooredoo จากกาตาร์ และบริษัท Telenor จากนอร์เวย์ เข้ามาลงทุนในช่วงเดือนมิถุนายน 2556 อีกทั้งผู้ให้บริการเครื่องมือค้นหารายใหญ่สุดในโลกอย่าง Google ได้เพิ่มภาษาเมียนมาเป็นหนึ่งในภาษาที่ใช้ในระบบอีเมล Gmail ตั้งแต่ 25 กุมภาพันธ์ 2558 ที่ผ่านมา หลังจากเปิดให้เมียนมาใช้บริการเครื่องมือค้นหาของ Google มาก่อนหน้านี้ ทำให้ปัจจุบันชาวเมียนมาสามารถเข้าถึงการบริการอินเทอร์เน็ตทั้งสิ้น 2.6 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 4.9 ของประชากรในปี 2558 นอกจากนี้ อีกอุตสาหกรรมหนึ่งที่มีการเปิดให้เข้ามาลงทุนคือกลุ่มสถาบันการเงิน โดยในปี 2558 มีสถาบันการเงินต่างประเทศเข้ามาเปิดให้บริการในเมียนมาแล้วทั้งหมด 9 แห่ง เช่น Australia and New Zealand Banking group (ANZ) และ Sumitomo Mitsui Financial Group (SMFG) เป็นต้น เพื่อพัฒนาระบบการเงินและการให้บริการทางการเงินให้แข็งแกร่งและรวดเร็วยิ่งขึ้น สามารถรองรับการลงทุนจากต่างชาติที่เพิ่มขึ้นได้

นอกจากนี้ รัฐบาลเมียนมายังเร่งจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษติลาวา โดยคาดว่าจะมีบริษัทต่างชาติเข้ามาลงทุนทั้งสิ้น 44 แห่งจาก 12 ประเทศ เช่น ไทย ญี่ปุ่น ไต้หวัน และสิงคโปร์ เป็นต้น โดยเน้นสนับสนุนอุตสาหกรรมไฮเทค อุตสาหกรรมสิ่งทอ อุตสาหกรรมที่เน้นการใช้แรงงานเป็นหลัก และอุตสาหกรรมการผลิตโดยไม่เพียงแต่จะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศแต่ยังช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่โดยรอบพื้นที่อีกด้วย

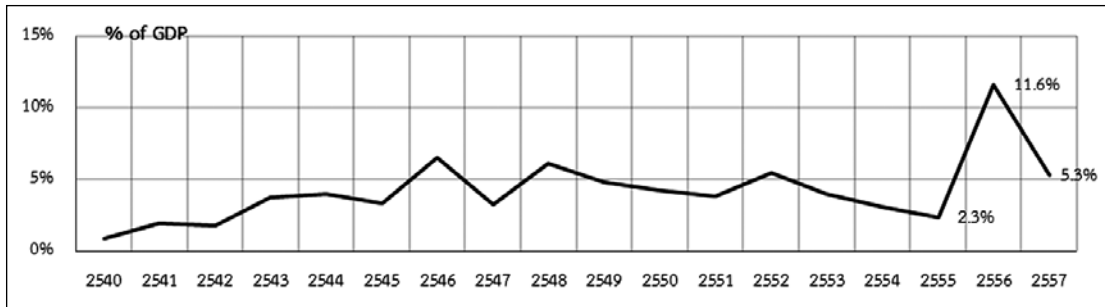
อย่างไรก็ตาม ปัจจัยเสี่ยงสำคัญของเมียนมาคือปัญหาคอร์รัปชันและความขัดแย้งกับชนกลุ่มน้อยโดยองค์การเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International) จัดให้เมียนมาอยู่อันดับที่ 147 จาก 175 ประเทศทั่วโลกในปี 2558 ในด้านความโปร่งใส (Corruption Perception Index) สะท้อนว่าปัจจุบันเมียนมายังขาดความโปร่งใสและธรรมาภิบาลอยู่มาก นอกจากนี้ เมียนมายังมีปัญหาคือความขัดแย้งกับชนกลุ่มน้อย อาทิ เหตุการณ์สู้รบในเมืองเหล้ากาย เมืองหลวงเขตปกครองพิเศษโกก้าง ทางตอนเหนือของเมียนมาที่ติดกับจีน ที่เริ่มต้นเมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2559 ที่ผ่านมาซึ่งปัญหาดังกล่าวมีที่ท่าว่าจะรุนแรงมากขึ้นในอนาคต

➤ **สปป.ลาว : การพัฒนาพลังงานน้ำเป็นจุดแข็ง ขณะที่มีความเสี่ยงจากเสถียรภาพการคลัง**

รัฐบาล สปป.ลาวมีเป้าหมายที่จะพัฒนาประเทศไปสู่การเป็น “แบตเตอรี่ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” เพื่อเป็นแหล่งรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยมีแผนสร้างเขื่อนเพื่อผลิตพลังงานไฟฟ้า 79 แห่ง อาทิ โครงการเขื่อนน้ำเทิน 2 ที่แล้วเสร็จเมื่อปี 2548 โดยเป็นการร่วมลงทุนระหว่างธนาคารโลกและรัฐบาล สปป.ลาว ซึ่งภาคส่วนดังกล่าวสร้างรายได้ให้ภาครัฐอย่างต่อเนื่อง และมีผลกระทบภายนอกเชิงบวก (Positive Externality) ต่ออุตสาหกรรมอื่นด้วย โดยเฉพาะภาคค้าปลีก การเงิน การขนส่ง การจัดเก็บ และการสื่อสาร นอกจากนี้ รัฐบาล สปป.ลาวยังได้นำเงินไปชดเชยผู้อพยพและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้มีรายได้น้อย สะท้อนจากการบริโภคของผู้อพยพเพิ่มขึ้น 3 เท่าตัวหลังจากย้ายถิ่นฐาน

อย่างไรก็ตาม จุดอ่อนสำคัญของ สปป.ลาว คือ การดำเนินมาตรการรัดเข็มขัดทางการคลัง เนื่องจาก สปป.ลาวขาดดุลการคลังมาโดยตลอด โดยขาดดุลสูงถึงร้อยละ 11.6 ของ GDP ในปี 2556 (ภาพที่ 3) ทำให้รัฐบาล สปป.ลาวจำเป็นต้องใช้มาตรการรัดเข็มขัดทางการคลังเพื่อลดความเสี่ยงด้านเสถียรภาพการคลัง โดยเน้นเพิ่มศักยภาพการจัดเก็บภาษี และตัดรายจ่าย โดยเฉพาะด้านการลงทุนภาครัฐ

ภาพที่ 3 การขาดดุลงบประมาณของ สปป.ลาว

ที่มา : ADB

กล่าวโดยสรุป ทั้งสามประเทศนั้นมีจุดแข็งและปัจจัยเสี่ยงที่แตกต่างกัน โดยกัมพูชาเน้นการส่งออกเครื่องนุ่งห่มเป็นหลัก เมียนมาเน้นที่การลงทุนในภาคการผลิต และลาวนั้นพัฒนาระบบพลังงานทางน้ำอย่างเป็นกิจจะลักษณะ แต่ทั้งสามประเทศก็ยังมีปัจจัยเสี่ยงที่ต้องจับตามอง โดยปัจจัยเสี่ยงของกัมพูชาคือการรักษาระดับความสามารถในการแข่งขัน และการกระจายความเสี่ยงจากการพึ่งพิงการส่งออกเครื่องนุ่งห่มในระดับสูง ปัจจัยเสี่ยงของเมียนมาคือความเสี่ยงการคอร์รัปชันและเหตุความรุนแรงด้านชนกลุ่มน้อย ส่วนปัจจัยเสี่ยงของ สปป.ลาวคือความเสี่ยงด้านภาคการคลัง

5. ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของไทยกับประเทศกลุ่ม CLM

ความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจของไทยกับประเทศกลุ่ม CLM แบ่งออกได้ 4 ด้าน ดังนี้

➤ การส่งออกของไทยไปยังกลุ่ม CLM

ไทยส่งออกไปยังกลุ่มประเทศ CLM ไม่มากนัก โดยไทยส่งออกไปกัมพูชา สปป.ลาว และเมียนมา เป็นอันดับที่ 12 15 และ 16 ในปี 2558 ตามลำดับ โดยมีสินค้าส่งออกที่สำคัญ คือน้ำมันสำเร็จรูปและอัญมณีและเครื่องประดับ คิดเป็นร้อยละ 13.4 และ 8.1 ของการส่งออกไทยไปยัง CLM รวม ตามลำดับ (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 สินค้าส่งออกสำคัญของไทยไปยัง CLM

อันดับที่	ชื่อสินค้า	มูลค่า : ล้านดอลลาร์สหรัฐ		อัตรายายตัว (%)		สัดส่วน (%)
		2557	2558	2557	2558	2558
1	น้ำมันสำเร็จรูป	2,174.7	1,794.2	-0.9	-17.5	13.4
2	อัญมณีและเครื่องประดับ	542.1	1,082.6	75.6	99.7	8.1
3	รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	747.5	725.0	1.1	-3.0	5.4
4	เครื่องดื่ม	678.0	713.1	10.5	5.8	5.3
5	เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	626.0	636.1	9.3	1.6	4.8
รวม 5 รายการ		4,768.3	4,951.0	7.7	3.8	37.0
อื่นๆ		8,028.8	8,419.1	8.9	4.9	63.0
รวมทั้งสิ้น		12,797.1	13,370.0	8.4	4.5	100.0

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์

➤ การนำเข้าของไทยจากกลุ่ม CLM

เช่นเดียวกับด้านการส่งออก ไทยนำเข้าสินค้าจากกลุ่ม CLM เป็นสัดส่วนที่น้อย โดยไทยนำเข้าจากเมียนมา สปป.ลาว และกัมพูชาเป็นอันดับที่ 15 26 และ 34 ในปี 2558 ตามลำดับ โดยสินค้านำเข้าสำคัญ คือก๊าซธรรมชาติ และเชื้อเพลิงอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 57.7 และ 10.2 ของการนำเข้ารวม ตามลำดับ (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 สินค้านำเข้าสำคัญของไทยจาก CLM

อันดับที่	ชื่อสินค้า	มูลค่า : ล้านดอลลาร์สหรัฐ		อัตราขยายตัว (%)		สัดส่วน (%)
		2557	2558	2557	2558	2558
1	ก๊าซธรรมชาติ	3,539.7	3,272.4	-3.7	-7.6	57.7
2	เชื้อเพลิงอื่นๆ	571.6	577.3	-3.0	1.0	10.2
3	เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ	357.2	467.7	370.0	31.0	8.2
4	สินแร่โลหะอื่นๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์	600.2	440.5	-4.8	-26.6	7.8
5	ผักผลไม้ และของปรุงแต่งที่ทำจากผักผลไม้	144.7	276.1	16.4	90.8	4.9
รวม 5 รายการ		5,213.4	5,034.0	2.3	-3.4	88.7
อื่นๆ		703.6	642.8	7.7	-8.7	11.3
รวมทั้งสิ้น		5,917.0	5,676.8	2.9	-4.1	100.0

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์

➤ การลงทุนโดยตรง

กลุ่มประเทศ CLM เข้ามาลงทุนในไทยน้อยมาก แต่ในทางกลับกัน ไทยเข้าไปลงทุนในกลุ่มประเทศนี้รวมกันถึงร้อยละ 16.5 ของการลงทุนต่างประเทศรวม โดยส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในเมียนมาและ สปป.ลาว (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 การลงทุนโดยตรงระหว่างไทยและกลุ่ม CLM

ปี 2558		กัมพูชา	เมียนมา	สปป.ลาว
การลงทุน	สัดส่วนการลงทุนโดยตรงจาก CLM (ร้อยละของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศรวม)	0.03%	0.1%	0.03%
	การลงทุนในกลุ่มประเทศ CLM (ร้อยละของการลงทุนในต่างประเทศรวม)	57.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (0.7%)	579.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (6.7%)	529.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (6.1%)

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

➤ การท่องเที่ยวและแรงงานต่างด้าว

นักท่องเที่ยวจากกลุ่ม CLM เดินทางเข้ามายังไทยเป็นจำนวนไม่มากนัก แต่ CLM เป็นแหล่งแรงงานที่สำคัญของไทย โดยแรงงานจาก CLM คิดเป็นร้อยละ 87.5 ของแรงงานต่างด้าวทั้งหมดในปี 2558 โดยเป็นแรงงานชาวเมียนมาถึงร้อยละ 68.4 ขณะที่แรงงานชาวกัมพูชาและลาวมีสัดส่วนร้อยละ 14.4 และร้อยละ 4.7 ของแรงงานต่างด้าวรวม ตามลำดับ (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 นักการท่องเที่ยวและแรงงานต่างด้าวจาก CLM

ปี 2558			กัมพูชา	เมียนมา	สปป.ลาว
นักท่องเที่ยว	อัตราส่วน (ร้อยละของนักท่องเที่ยวต่างชาติรวม)		2%	0.7%	3.3%
แรงงานต่างด้าว	มาตรา 9	ทั่วไป (จำนวนคน)	394.0	1,713	131
	มาตรา 12	พิสูจน์สัญชาติเดิม (จำนวนคน)	95,357	854,756	39,261
		นำเข้า (จำนวนคน)	114,436	136,314	28,561
		ส่งเสริมการลงทุน (จำนวนคน)	20	200	27
	มาตรา 13	ชนกลุ่มน้อย (จำนวนคน)	144	3,624	158
	รวม (จำนวนคน)		210,351	996,607	158
	อัตราส่วน (ร้อยละของแรงงานต่างด้าวรวม)		14.4%	68.4%	4.7%

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

6. CLM กับความท้าทายของไทยในอนาคต

โดยปกติแล้ว เรามักมองกลุ่มประเทศ CLM ในฐานะคู่ค้าและพันธมิตรทางเศรษฐกิจของไทย แต่หากพิจารณาจากกลุ่มประเทศนี้ในฐานะคู่แข่งทางเศรษฐกิจของไทยในอนาคตแล้ว เราจะเห็นได้ว่ากัมพูชาอาจก้าวมาเป็นคู่แข่งการส่งออกเครื่องนุ่งห่มของไทย เมียนมาอาจดึงดูดการลงทุนต่างชาติที่เคยลงทุนในไทยไปได้ ขณะที่ สปป.ลาวยังไม่มีบทบาทที่เป็นคู่แข่งอย่างชัดเจนนัก แต่จะทวีความสำคัญในการเป็นแหล่งอุปทานด้านพลังงานไฟฟ้าของไทย

ในส่วนที่ 3 เราได้เห็นแล้วว่า การส่งออกเครื่องนุ่งห่มของกัมพูชานั้นพัฒนาขึ้นในระดับที่สูงอย่างต่อเนื่องจากหลายปัจจัย โดยเฉพาะจากที่รัฐบาลกัมพูชาส่งเสริมอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มให้สามารถแข่งขันได้อย่างแข็งแกร่งจากปัจจัยต่างๆ เช่น ข้อตกลงทางการค้าที่ส่งเสริมการค้าเสรีในอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มกับหลากหลายประเทศ ค่าแรงขั้นต่ำของแรงงานกัมพูชาที่ต่ำกว่าหลายๆ ประเทศรวมถึงไทย แม้จะมีการปรับขึ้นบ้างแล้วก็ตาม ความต้องการสินค้าเครื่องนุ่งห่มที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากประเทศคู่ค้าสำคัญโดยเฉพาะสหรัฐฯ และสหภาพยุโรป ซึ่งอุปสงค์ที่แข็งแกร่งทำให้การส่งออกในอุตสาหกรรมนี้ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง แม้จะมีปัจจัยเสี่ยงจากการปรับเพิ่มค่าแรงแล้วก็ตาม

นอกจากนั้น ไทยยังมีความเสี่ยงที่จะสูญเสียการลงทุนจากต่างประเทศเนื่องจากการส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมการผลิตของเมียนมา เนื่องจากแรงงานของเมียนมาที่มีอายุเฉลี่ยน้อยกว่าเมื่อเทียบกับไทย และราคาค่าแรงที่ถูกกว่า ตลอดจนการเป็นจุดหมายปลายทางที่สำคัญของเมียนมา ซึ่งมีพื้นที่ติดกับ 2 ประเทศมหาอำนาจคือ อินเดีย และจีน โดยการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษติลวานั้นเป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่องของการพัฒนาด้านการลงทุนของเมียนมา นอกจากนี้เมียนมายังคงมีโครงการที่จะเปิดเขตเศรษฐกิจพิเศษเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับความต้องการของต่างชาติอีกหลายแห่งด้วย

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาระบบพลังงานจากน้ำของ สปป.ลาว จะเป็นปัจจัยหนุนให้แก่เศรษฐกิจไทย โดยคาดว่าจะเสริมความมั่นคงด้านพลังงานของไทย และสามารถทำให้คนไทยสามารถเข้าถึงพลังงานไฟฟ้าได้ในราคาที่ถูกลงในระยะยาว โดย สปป.ลาวมีโครงการก่อสร้างเขื่อนทั้งหมด 80 แห่ง ในจำนวนนี้ 30 แห่งส่งไฟฟ้ามาไทย และสามารถแบ่งออกเป็น 8 แห่งที่ก่อสร้างเสร็จสิ้นแล้ว 2 แห่งอยู่ในขั้นตอนก่อสร้าง 12 แห่งอยู่ในขั้นตอนการวางแผน และ 8 แห่งกำลังศึกษาความเป็นไปได้ ซึ่งคาดว่าจะสามารถส่งพลังงานมาไทยได้ทั้งหมด 14,632 เมกะวัตต์ เพื่อรองรับการเติบโตของการลงทุนและความต้องการพลังงานของไทยในระยะยาว

7. สรุป

ประเทศในกลุ่ม CLM มีการเติบโตของเศรษฐกิจในระดับสูงไทยในฐานะประเทศเพื่อนบ้าน จึงควรจับตามองประเทศเหล่านี้อย่างใกล้ชิด โดยพิจารณาลักษณะโครงสร้างเศรษฐกิจ การพัฒนาการเติบโตทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน ปัจจัยที่สนับสนุนการเติบโตของแต่ละประเทศ ความเชื่อมโยงต่อเศรษฐกิจไทย และจุดอ่อนจุดแข็งด้านเศรษฐกิจของกลุ่ม CLM

ทั้งนี้ กลุ่ม CLM เป็นทั้งปัจจัยส่งเสริมเศรษฐกิจไทย เพราะเป็นเสมือนพันธมิตรทางเศรษฐกิจในแง่ของการเป็นตลาดส่งออกเป็นแหล่งลงทุน และเป็นแหล่งแรงงานให้กับไทย อย่างไรก็ตาม กัมพูชาอาจก้าวมาเป็นคู่แข่งการส่งออกเครื่องนุ่งห่มของไทย และเมียนมาอาจเป็นเหมือนเวียดนามที่ดึงดูดการลงทุนต่างชาติที่เคยลงทุนในไทยไปได้ ขณะที่ลาวจะทวีความสำคัญในการเป็นแหล่งพลังงานไฟฟ้าของไทยต่อไป

อ้างอิง

- Kapitall. (2015, March 06). Myanmar is opening up to foreign firms—is it time to invest? Retrieved April 29, 2016, from <http://www.nasdaq.com/article/myanmar-is-opening-up-to-foreign-firms-is-it-time-to-invest-cm451818#ixzz42TvYAB8r>
- Kyaw, Khine, & Eleven, Myanmar (2015, September 24). Thilawa SEZ officially opened in 'first step' towards industrialisation in Myanmar - The Nation. Retrieved April 29, 2016, from <http://www.nationmultimedia.com/business/Thilawa-SEZ-officially-opened-in-first-step-toward-30269428.html>
- Peraphan. (2014, February 26). มองเพื่อนบ้าน: กัมพูชา-ฐานการผลิตอุตสาหกรรมสิ่งทอ. Retrieved April 29, 2016, from [https://thaiindustrialoffice.wordpress.com/2014/02/26/มองเพื่อน บ้าน-กัมพูชา-ฐ/](https://thaiindustrialoffice.wordpress.com/2014/02/26/มองเพื่อนบ้าน-กัมพูชา-ฐ/)
- ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (2557, มิถุนายน). เขตเศรษฐกิจพิเศษติลวา...แหล่งรองรับโครงการลงทุนขนาดใหญ่ของพม่า. Retrieved from <http://www.exim.go.th/doc/newsCenter/44582.pdf>
- ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย. (n.d.). อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของกัมพูชา. Retrieved from http://www.exim.go.th/doc/research/article/cambodia_textile.pdf
- หมอกเตหว่า (2015, February 25). สงครามพม่า -โกก้าง สิ้นคลอนสันติภาพในพม่า วิกฤติ ทางออกของใคร. Retrieved April 29, 2016, from <http://transbordernews.in.th/home/?p=7293>

บทวิเคราะห์

เรื่อง เป็นต่อ...การค้า การบริการ และการลงทุน ไทย-CLMV

บทสรุปผู้บริหาร

○ การเผชิญความเสี่ยงจากความเชื่อมโยงซ้ำของการเติบโตของเศรษฐกิจโลก โดยเฉพาะเศรษฐกิจประเทศพัฒนาแล้วที่ชะลอตัวลง ทำให้ไทยต้องมองหาโอกาสด้านการค้าและการลงทุนในตลาดใหม่ที่มีศักยภาพ เพื่อขยายการค้าการลงทุน ดังนั้นกลุ่มอินโดจีน (CLMV) จึงเป็นตลาดที่ตอบโจทย์การค้าการลงทุนของไทย

○ การเติบโตทางเศรษฐกิจของกลุ่ม CLMV มีแนวโน้มขยายตัวต่อเนื่องในช่วงที่ผ่านมา สวนทางกับการเติบโตของเศรษฐกิจโลก เนื่องจากความได้เปรียบเชิงต้นทุนการผลิตจากค่าจ้างแรงงาน ค่าเช่า และวัตถุดิบการผลิตที่ยังต่ำอยู่ ประกอบกับตลาดของกลุ่ม CLMV ที่มีขนาดประชากรรวมกันถึงกว่า 170 ล้านคน ทำให้กลุ่มประเทศ CLMV นี้เป็นทั้งแหล่งผลิตและตลาดใหม่ที่นักลงทุนทั่วโลกให้ความสนใจ และมีเงินทุนไหลเข้าในกลุ่ม CLMV นี้ไม่ต่ำกว่า 1.3 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี และคาดว่าในปี 2559-2564 เศรษฐกิจของกลุ่ม CLMV จะขยายตัวได้ถึงร้อยละ 6.6-6.9 ต่อปี

○ ในปี 2558 เม็ดเงินหมุนเวียนทางเศรษฐกิจระหว่างไทยและกลุ่ม CLMV ทั้งภาคการค้าสินค้า บริการ และการลงทุนมีมูลค่าไม่ต่ำกว่า 1.3 ล้านล้านบาท ซึ่งไทยเกินดุลการค้ากับ CLMV มากถึง 4.2 แสนล้านบาท เช่นเดียวกับตลาดการท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยว CLMV มาเที่ยวไทยมากถึง 2.7 ล้านคน ในปี 2558 สร้างรายได้ให้กับประเทศไม่ต่ำกว่า 8.2 หมื่นล้านบาท

○ มาตรการส่งเสริมการลงทุนของภาครัฐ ที่สนับสนุนให้ใช้ไทยเป็นประตูเข้าสู่ตลาดกลุ่ม CLMV ไม่ว่าจะเป็นมาตรการสนับสนุนการลงทุนโดยใช้ไทยเป็นสำนักงานใหญ่ข้ามประเทศ (IHQ) และบริษัทการค้าระหว่างประเทศ (ITC) รวมทั้งการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZs) จะเป็นการยกระดับการค้าการลงทุนให้กับประเทศไทยและทั้งภูมิภาค ซึ่งจะเป็นการสร้างเครือข่ายภาคธุรกิจเชื่อมโยงกับตลาดกลุ่ม CLMV เมื่อตลาดกลุ่มนี้มีความพร้อม จะทำให้สามารถรองรับการลงทุนได้ทั้งภูมิภาคในอนาคต

1. บทนำ

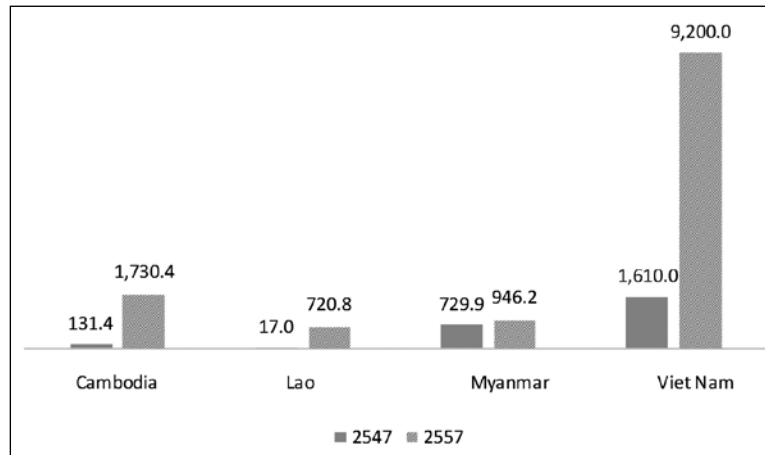
การเผชิญความเสี่ยงจากความเชื่อมโยงซ้ำของการเติบโตของเศรษฐกิจโลก โดยเฉพาะเศรษฐกิจประเทศพัฒนาแล้วที่ชะลอตัวลง ทำให้ไทยต้องมองหาโอกาสด้านการค้าและการลงทุนในตลาดใหม่ที่มีศักยภาพ เพื่อขยายการค้าการลงทุน กลุ่มประเทศกลุ่มอินโดจีน (CLMV) ซึ่งเป็นกลุ่มตลาดเกิดใหม่ จึงเป็นตลาดที่สามารถตอบโจทย์การค้าการลงทุนของไทย เนื่องจากการเติบโตทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศอินโดจีน (CLMV) สามารถเติบโตได้สวนทางกับการขยายตัวของเศรษฐกิจโลก ทำให้ตลาดกลุ่ม CLMV เป็นตลาดที่น่าจับตามอง ทำให้ในปี 2557 มีเม็ดเงินลงทุนต่างชาติไหล (Foreign Direct Investment : FDI) เข้าสู่กลุ่มประเทศ CLMV มากถึงปีละไม่ต่ำกว่า 1.3 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นสัดส่วนเกือบร้อยละ 1 ของสัดส่วนเงินลงทุนโดยตรงของทั้งโลก ซึ่งเงินลงทุนไหลเข้าในกลุ่ม CLMV มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเทียบกับเมื่อ 10 ปีก่อนถึงกว่า 4 เท่า (เงินทุนไหลเข้าเฉลี่ย 10 ปี เฉลี่ย 2.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)

สำหรับมูลค่าเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment) ที่ไหลเข้าสู่ประเทศในกลุ่ม CLMV ในช่วง 10 ปี (ปี 2547 กับปี 2557) พบว่า มีมูลค่าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากปี 2547 ถึงปี 2557 โดยมีมูลค่ามากถึงกว่า 12.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2557 เพิ่มขึ้นจาก 2.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เมื่อ 10 ปีก่อน หรือคิดเป็นอัตราการขยายตัวที่ร้อยละ 406.3 ต่อปี ซึ่งหากพิจารณาการลงทุนรายประเทศ พบว่า ทุกประเทศสามารถดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศได้มากขึ้น โดยเฉพาะประเทศเวียดนามที่มีมูลค่าเงินลงทุนโดยตรงที่สูงถึง 9,200 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2557 เทียบกับระดับมูลค่า 1,610 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2547 คิดเป็นอัตราการขยายตัวที่ร้อยละ 471.4 ต่อปี เช่นเดียวกับประเทศกัมพูชา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) และ

¹ ผู้เขียน ดร.กุลกลัยา พระยาราช และคุณคงขวัญ คีลา เศรษฐกรชำนาญการ สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค ขอขอบคุณ ดร. กุลยา ตันติเดมิท และคุณพวงศันกร โกษากรณม์ สำหรับข้อแนะนำ

สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ที่มีมูลค่าเงินทุนไหลเข้าเพิ่มมากขึ้นจาก 131.4 17.0 และ 729.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2547 มาอยู่ที่ 1,730.4 720.8 และ 946.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2557 หรือคิดเป็นอัตราการขยายตัวที่ร้อยละ 1,216.9 414.0 29.6 ต่อปี ตามลำดับ (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 เงินทุนไหลเข้ากลุ่ม CLMV ในปี 2547 เทียบกับปี 2557

ที่มา : ข้อมูลสถิติจาก UNCTAD

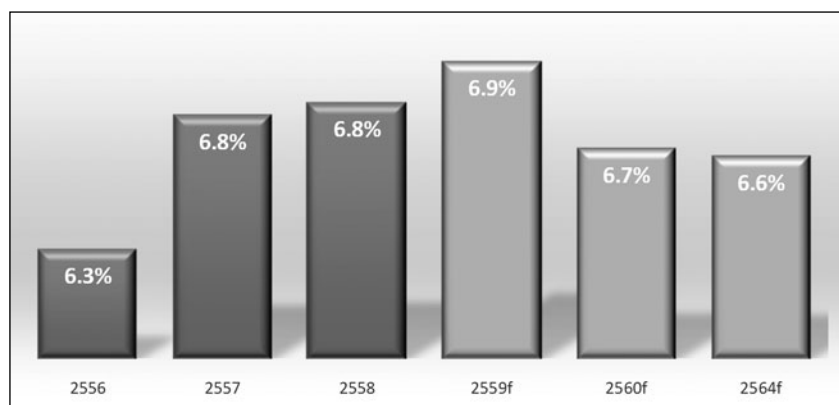
2. ทำไมกลุ่มตลาด CLMV จึงน่าสนใจ?

สำหรับการวิเคราะห์กลุ่ม CLMV ซึ่งเป็นกลุ่มตลาดเกิดใหม่ จะทำการวิเคราะห์เป็นกลุ่มประเทศแทนการแยกวิเคราะห์เป็นรายประเทศ เพื่อให้ให้เห็นถึงโอกาสและความท้าทายได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2.1) เศรษฐกิจกลุ่ม CLMV มีอัตราการขยายตัวสูง

การเติบโตทางเศรษฐกิจของกลุ่ม CLMV นี้สามารถเติบโตได้สวนทางกลับกับการเติบโตของเศรษฐกิจโลก ซึ่งเป็นผลมาจากการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจของกลุ่ม CLMV ทั้งด้านภาคเกษตร อุตสาหกรรม และภาคบริการ พร้อมกับการดำเนินนโยบายสนับสนุนการเปิดเสรีมากขึ้น มีการให้สิทธิประโยชน์ในการลงทุนเพื่อดึงดูดนักลงทุนต่างชาติท่ามกลางสถานการณ์การแข่งขันที่รุนแรงมากขึ้นทั่วโลก และยังมีสิทธิประโยชน์ทางภาษีที่ประเทศพัฒนาแล้วให้กับประเทศกำลังพัฒนาโดยเฉพาะประเทศผู้มียานยนต์น้อย เพื่อสนับสนุนการเติบโตให้กลับประเทศในกลุ่มดังกล่าว อีกทั้งเศรษฐกิจของกลุ่ม CLMV นี้ยังสามารถเติบโตได้อย่างรวดเร็วโดยปีที่ผ่านมาเศรษฐกิจของกลุ่ม CLMV เติบโตร้อยละ 6.8 ต่อปี และคาดว่าในปี 2559 และอีก 4 ปีข้างหน้า (2559-2564) เศรษฐกิจของกลุ่ม CLMV จะสามารถขยายตัวได้ในช่วงร้อยละ 6.6-6.9 ต่อปี (ภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 ประมาณการอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจกลุ่ม CLMV

ที่มา : International Monetary Fund (IMF) ณ 16 เม.ย. 59 ประมวลผลโดย สศค.

หมายเหตุ : อัตราการเติบโตปี 2559-2564 เป็นการคาดการณ์อัตราการเติบโตของ CLMV แต่ละประเทศ โดย IMF

2.2) ความได้เปรียบจากต้นทุนการผลิตที่ต่ำและทรัพยากรธรรมชาติที่ยังอุดมสมบูรณ์

กลุ่ม CLMV ยังมีความได้เปรียบจากต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่าประเทศในภูมิภาค โดยเฉพาะค่าแรงที่ยังต่ำกว่าหลายประเทศ (ภาพที่ 2) และหากพิจารณาขนาดตลาดของ CLMV ที่มีจำนวนประชากรรวมกันมากถึงกว่า 170 ล้านคน อีกทั้งกลุ่มประเทศนี้ยังมีทรัพยากรธรรมชาติที่ยังอุดมสมบูรณ์

กัมพูชา มีทรัพยากรน้ำ ป่าไม้ แร่ชนิดต่างๆ ค่อนข้างสมบูรณ์ทรัพยากรและสาธารณูปโภคพื้นฐานที่เอื้อต่อการลงทุนในธุรกิจ โรงไฟฟ้าและธุรกิจเกี่ยวเนื่อง

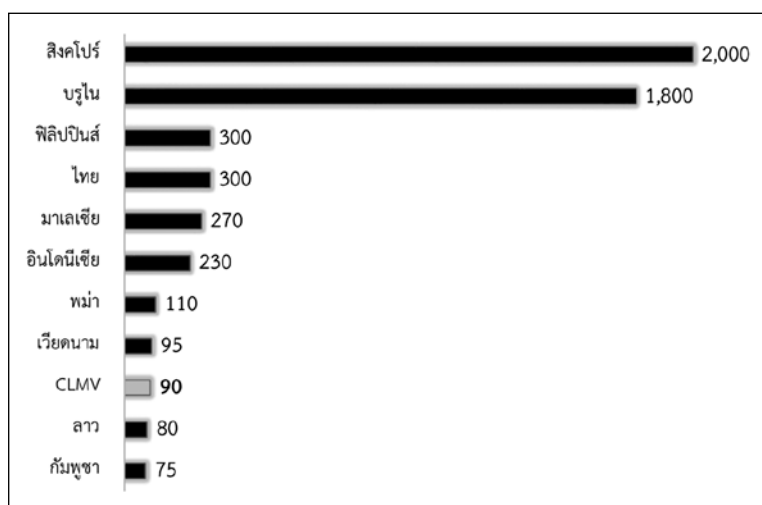
สปป.ลาว มีทรัพยากรธรรมชาติหลากหลายและอุดมสมบูรณ์เช่นกัน โดยเฉพาะน้ำและแร่ชนิดต่างๆ รวมถึงพื้นที่ทางการเกษตร และนโยบายการลงทุนของรัฐส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มโครงสร้างพื้นฐาน พลังงานน้ำ และเหมืองแร่

เมียนมา เป็นอีกประเทศที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติจำนวนมากทั้งทางด้านพลังงาน เช่น ก๊าซธรรมชาติ น้ำมันดิบ พลังงานน้ำจากเขื่อนในลุ่มแม่น้ำสาละวิน และทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ เช่น อัญมณี ป่าไม้ แร่ธาตุ ประมง รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยว และเมียนม่ายังเป็นประเทศที่มีความได้เปรียบทางด้านภูมิศาสตร์โดยทำเลที่ตั้งของประเทศเมียนมาเชื่อมโยงกับตลาดยุโรป แอฟริกา ตะวันออกกลาง และเอเชียใต้

เวียดนาม มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมไปด้วยอาหารทะเล น้ำมันดิบ และก๊าซธรรมชาติ นอกจากนี้เวียดนามยังเป็นประเทศที่น่าสนใจด้วยจำนวนประชากรกว่า 90 ล้านคน ซึ่งเหมาะสมกับการเป็นฐานการผลิตที่ใช้แรงงานอย่างเข้มข้น กอปรกับกำลังซื้อจำนวนมากที่เติบโตเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน

ซึ่งทั้งหมดนี้จึงไม่น่าแปลกใจที่กลุ่ม CLMV จะกลายมาเป็นตลาดที่น่าสนใจของผู้ประกอบการที่มองหาฐานการผลิตที่มีวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต และสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ จึงนับว่าเป็นตลาดของกลุ่มนี้ยังเป็นตลาดที่มีศักยภาพในอนาคต

ภาพที่ 3 ค่าแรงขั้นต่ำรายวันของอาเซียน (บาทต่อวัน)

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ประมวลผลโดย สศค.

2.3) มีพื้นที่ติดกับประเทศไทย

ประเทศไทยมีอาณาเขตติดต่อกับ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และ กัมพูชา

สปป.ลาว มีชายแดนติดต่อกับประเทศไทยตั้งแต่สามเหลี่ยมทองคำ จังหวัดเชียงราย ผ่านจังหวัดพะเยา น่าน อุตรดิตถ์ พิษณุโลก เลย หนองคาย บึงกาฬ นครพนม มุกดาหาร อำนาจเจริญ และอุบลราชธานี รวมระยะทางทั้งสิ้น 1,754 กิโลเมตร โดยมีพื้นที่ชายแดนที่เป็นทั้งภูเขา แม่น้ำ และที่ราบ แม่น้ำโขงเป็นสายน้ำสำคัญระหว่างไทยกับลาว มีการสัญจรติดต่อกันโดยใช้เรือ จึงมีท่าเรือสำคัญทั้งสองประเทศ เส้นทางเชื่อมระหว่างสองประเทศนี้ได้แก่ สะพานมิตรภาพ ไทย-ลาว แห่งที่ 1 แห่งที่ 2 แห่งที่ 3 และแห่งที่ 4 ปัญหาชายแดนด้านนี้คือ การลักลอบเข้าเมือง การลักลอบยาเสพติด การขนสินค้าหนีภาษี เป็นต้น

เมียนมา มีชายแดนติดต่อกับประเทศไทยตั้งแต่สามเหลี่ยมทองคำ อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ผ่านชายแดนที่เป็นทั้งภูเขาและแม่น้ำ ผ่านจังหวัดเชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ตาก กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และระนอง รวมระยะทางทั้งสิ้น 1,800 กิโลเมตร การแบ่งเขตแดนจะแบ่งโดย ถ้าเป็นภูเขาจะใช้สันปันน้ำเป็นแนวเขต แต่ถ้าเป็นแม่น้ำจะใช้ร่องน้ำลึกเป็นแนวเขต

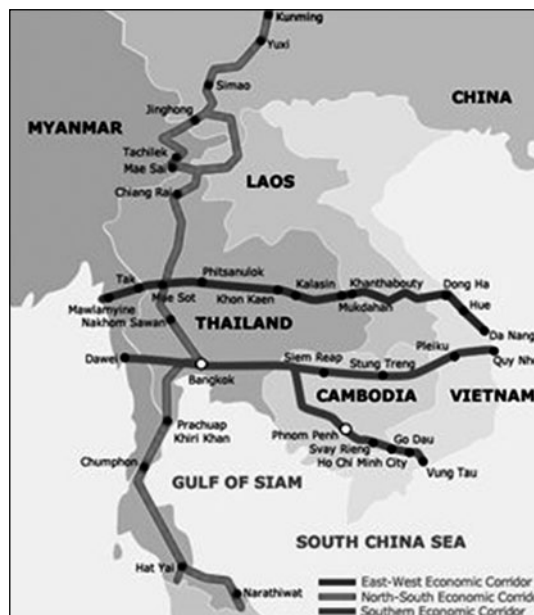
เนื่องจากชายแดนด้านนี้มีชนกลุ่มน้อยของเมียนมาตั้งถิ่นฐานอยู่หลายเผ่า เช่น ไทยใหญ่ กะเหรี่ยง มอญ เป็นต้น จึงมีการอพยพแรงงานเข้ามาในไทย มีการลักลอบค้าของหนีภาษี ผลิตรัถภัณฑ์แปรรูปจากไม้สัก บ่อนการพนัน การลักลอบขนยาเสพติด เป็นต้น

กัมพูชา มีชายแดนติดต่อกับประเทศไทยนับตั้งแต่ช่องบก (สามเหลี่ยมมรกต) ในอำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี ผ่านจังหวัด ศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์ สระแก้ว จันทบุรี และตราด รวมระยะทางทั้งสิ้น 803 กิโลเมตร บริเวณชายแดนที่ติดกับตอนล่างของ ภาคอีสานจะใช้ทิวเขาพนมดงรักเป็นเส้นแบ่งเขตแดน แถบจังหวัดสระแก้วเป็นที่ราบและคลอง จึงเป็นเส้นทางเดินติดต่อกันสะดวก พื้นที่แถบนี้เรียกว่า “ฉนวนไทย” โดยบริเวณอำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว มีตลาดการค้าขนาดใหญ่เรียกว่า “ตลาดโรงเกลือ” ชาวกัมพูชามักจะมาซื้อสินค้าประเภทอาหารและวัสดุก่อสร้าง ปัญหาชายแดนด้านนี้คือ การลักลอบค้าของหนีภาษี บ่อนการพนัน และการโจรกรรมรถยนต์จากไทยไปยังประเทศเพื่อนบ้าน เป็นต้น

เวียดนาม ซึ่งตั้งอยู่ด้านตะวันออกของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แม้ว่าไม่ได้มีอาณาเขตที่ติดกับประเทศไทย แต่เวียดนามมีอาณาเขตทิศเหนือติดกับประเทศจีน ทิศตะวันตกติดกับลาว และทิศตะวันตกเฉียงใต้ติดกับกัมพูชา

โดยการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมผ่าน East-West Corridor ที่เชื่อมสองมหาสมุทรแปซิฟิกทางตะวันออกและมหาสมุทรอินเดียทางตะวันตก เริ่มจากเวียดนาม-ลาว-ไทย-เมียนมา โดยมีระยะทางกว่า 1,450 กิโลเมตร ที่สามารถทะลุผ่านไปยังอินเดีย และ North-South Corridor ที่เชื่อมจีนตอนใต้ (มณฑลยูนนาน) ไปยัง ลาว/เมียนมา และ ไทย/เวียดนาม ด้วยเส้นทาง R3E (หรือ R3A) ซึ่งช่วยลดเวลาการเดินทางระหว่างนครคุนหมิง-กรุงเทพฯ จาก 48 ชั่วโมง เหลือเพียง 20 ชั่วโมง จะมีบทบาทสำคัญอย่างมาก อีกทั้งยังเป็นการยกระดับการค้า การท่องเที่ยว และการลงทุนระหว่างไทย-CLMV ซึ่งจะช่วยอำนวยความสะดวกด้านการคมนาคมขนส่ง และส่งเสริมกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างกัน ลดต้นทุนการขนส่งสินค้าและคน รวมทั้งยังช่วยสร้างโอกาสในการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ของเส้นทางการเชื่อมโยง North-South และ East-West Corridor ตลอดเส้นทาง นอกจากนี้เส้นทางเชื่อมโยงดังกล่าว ยังเป็นการสร้างโอกาสให้กับไทยและกลุ่ม CLMV ในการเชื่อมโยงไปยังตลาดศักยภาพสูงมาก โดยเฉพาะจีนและอินเดีย ซึ่งนับเป็น การเปิดมิติการค้าการลงทุนของกลุ่มเศรษฐกิจกลุ่มแม่น้ำโขงในอนาคตอย่างแท้จริง

ภาพที่ 4 ระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Corridor) และเหนือ-ใต้ (North-South Corridor)

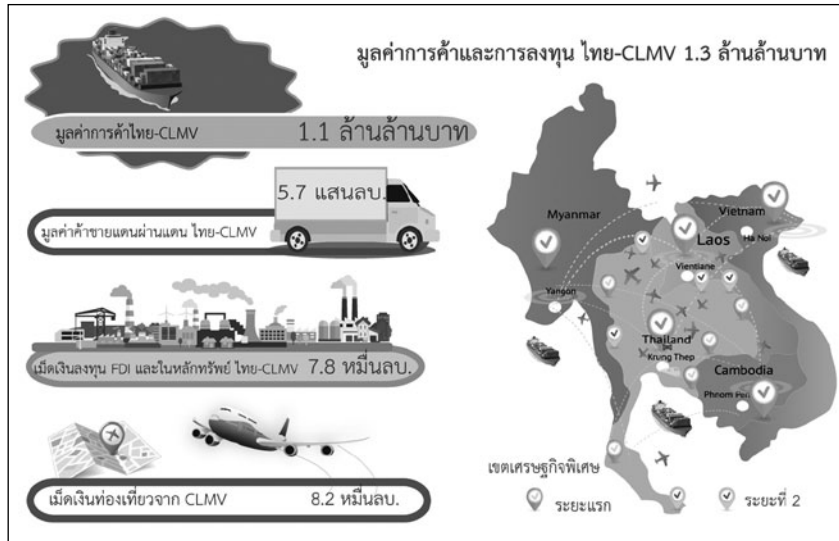
ที่มา : Hong Kong Trade Development Council

3. ใครเป็นต่อ ใครป็น ใครแฮร์ ใครได้ประโยชน์ (Sharing Economy) ไทย-CLMV

3.1) การค้าสินค้าไทย-CLMV

ไทยและกลุ่ม CLMV มีมิติการค้าและการลงทุนที่เชื่อมโยงกันอย่างมาก โดยตลาดกลุ่ม CLMV ได้กลายมาเป็นตลาดที่มีศักยภาพรองรับการค้าและการลงทุนของไทย ทำให้ในปี 2558 มีเม็ดเงินทางเศรษฐกิจระหว่างไทยและ CLMV ในปี 2558 ทั้งภาคการค้า สินค้า การค้าบริการ และการลงทุน ที่มีมูลค่ารวมไม่ต่ำกว่า 1.3 ล้านล้านบาท (ภาพที่ 5)

ภาพที่ 5 เม็ดเงินไหลเวียนทางเศรษฐกิจไทยและ CLMV

ที่มา : กระทรวงพาณิชย์ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวบรวมและประมวลผลโดย สศค.
หมายเหตุ : ข้อมูลปี 2558

สำหรับการค้า มีเม็ดเงินหมุนในภาคการค้าสินค้าระหว่างไทยและกลุ่ม CLMV มีมูลค่ามากถึง 1.1 ล้านล้านบาท ในปีที่ผ่านมา ตลาด CLMV ซึ่งเป็นตลาดส่งออกที่สำคัญของไทยอันดับ 3 มีสัดส่วนร้อยละ 10.4 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด รองจากตลาดสหรัฐ (อันดับ 1) และจีน (อันดับ 2) โดยในปีที่ผ่านมาไทยส่งออกไปยัง CLMV มีมูลค่า 2.2 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ สร้างรายได้ให้กับประเทศมากถึง 7.5 แสนล้านบาท สินค้าส่งออกหลัก อาทิ น้ำมันสำเร็จรูป รถยนต์และส่วนประกอบ เครื่องดื่ม เหล็กและเหล็กกล้า เป็นต้น แม้ว่า ในช่วง 2 เดือนที่ผ่านมา มูลค่าการส่งออกไปยัง CLMV จะลดลงตามมูลค่าการส่งออกน้ำมัน ซึ่งเป็นสินค้าส่งออกอันดับ 1 ที่ส่งออกไปยังกลุ่ม CLMV และสินค้าที่เกี่ยวข้องกับน้ำมันมีมูลค่าลดลงตามราคาน้ำมันในตลาดโลก อย่างไรก็ตาม การส่งออกไปยังกลุ่ม CLMV ยังสามารถเติบโตได้ในหลายกลุ่มสินค้าไม่ว่าจะเป็นสินค้าในหมวดอุตสาหกรรม ได้แก่ รถยนต์และในกลุ่มเครื่องใช้ไฟฟ้า อาทิ เครื่องปรับอากาศ หมวดเครื่องดื่ม หมวดวัสดุก่อสร้าง อาทิ เหล็กและเหล็กกล้า หมวดสินค้าอุตสาหกรรมเกษตร อาทิ น้ำตาลทราย ด้านการนำเข้า ไทยนำเข้าสินค้าจากกลุ่ม CLMV คิดเป็นมูลค่า 3.3 แสนล้านบาท (9.72 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ) สินค้าหลักที่นำเข้า อาทิ ก๊าซธรรมชาติ เครื่องใช้ไฟฟ้า ผักและผลไม้ เครื่องจักร เชื้อเพลิงอื่นๆ (ตารางที่ 1 และ 2) ทั้งนี้ ภาพรวมการค้าสินค้าระหว่างไทยและกลุ่ม CLMV พบว่า ไทยยังคงเป็นต่อ...จากการเกินดุลการค้ากับกลุ่ม CLMV มาอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2558 ไทยเกินดุลการค้ากับ CLMV และสร้างรายได้สุทธิ ให้กับประเทศมากถึง 4.2 แสนล้านบาท

ตารางที่ 1 มูลค่าการส่งออกสินค้าไทยไปยัง CLMV ที่สำคัญ

สินค้าส่งออก 5 อันดับแรก	มูลค่า (ล้านบาท)	อัตราการขยายตัว (%yoy)
1. น้ำมันสำเร็จรูป	3,067.6	2.12
2. รถยนต์ และส่วนประกอบ	1,468.9	15.68
3. เครื่องดื่ม	1,080.8	9.97
4. เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	943.5	-1.20
5. เคมีภัณฑ์	951.4	1.03
ส่งออกรวมทั้งหมดไป CLMV	22,277.3	7.73
ส่งออกรวมทั้งหมดไป CLMV (ล้านบาท)	751,962.4	13.13

ที่มา : กระทรวงพาณิชย์

ตารางที่ 2 มูลค่าการนำเข้าสินค้าจาก CLMV ที่สำคัญ

สินค้านำเข้า 5 อันดับแรก	มูลค่า (ล้านบาท)	อัตราการขยายตัว (%yoy)
1. ก๊าซธรรมชาติ	3,272.4	-7.55
2. เครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้าน	1,186.2	-2.11
3. ผัก ผลไม้และของปรุงแต่ง	368.7	71.84
4. เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ	758.4	23.04
5. เชื้อเพลิงอื่น ๆ	577.3	0.99
นำเข้ารวมทั้งหมดจาก CLMV	9,727.2	-1.29
นำเข้ารวมทั้งหมดจาก CLMV (ล้านบาท)	330,918.0	3.32

3.2) การค้าขายแดนและผ่านแดนไทย-CLMV

สำหรับภาคการค้าขายแดน (CLM) เป็นอีกมิติการค้าที่สำคัญระหว่างไทย-CLMV โดยภาคการค้าขายแดนซึ่งคิดเป็นร้อยละ 80 ของมูลค่าการค้าระหว่างของไทยกับ CLM และค้าผ่านแดนไปยังเวียดนาม² คิดเป็นร้อยละ 12 ของมูลค่าการค้ากับเวียดนาม โดยในปีที่ผ่านมาการค้าขายแดนและผ่านแดนไทย-CLMV ยังคงสดใส โดยมีมูลค่าการค้าขายแดนและผ่านแดนไปยัง CLMV เท่ากับ 5.7 แสนล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 7.8 ต่อปี โดยไทยเกินดุลการค้าจากการค้าขายแดนและผ่านแดนกับกลุ่ม CLMV สร้างเม็ดเงินรายได้สุทธิให้กับจังหวัดชายแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้านแล้วไม่ต่ำกว่า 1.6 แสนล้านบาท อย่างไรก็ตาม มูลค่าการนำเข้าสินค้าจากกลุ่ม CLMV มีทิศทางเติบโตอย่างต่อเนื่องตามระดับการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของกลุ่ม CLMV ที่เพิ่มขึ้น อีกทั้งไทยและกลุ่ม CLMV ยังได้ประโยชน์ร่วมกันจากมูลค่าของการค้าขายแดนและผ่านแดน เนื่องจากการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมที่มีความสะดวกเพิ่มขึ้น และได้ประโยชน์จากการส่งออกสินค้าที่ประเทศมีความได้เปรียบเทียบ และนำเข้าสินค้าจากประเทศอื่นๆ เพื่อลดต้นทุนการผลิตเอง นอกจากนี้ประเทศไทยและกลุ่ม CLMV ยังเป็นห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ร่วมกันในหลายอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมยานยนต์ ทำให้การค้าสินค้าผ่านแดนและข้ามแดนระหว่างไทย-CLMV เติบโตอย่างก้าวกระโดด ทั้งนี้ กระทรวงพาณิชย์ ตั้งเป้ามูลค่ารวมการค้าขายแดนและผ่านแดน³ ในปี 2559 ให้มีมูลค่ามากถึง 1.7 ล้านล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นเกือบร้อยละ 50 จากปี 2558 ที่มีมูลค่าการค้าขายแดนและผ่านแดนที่ 1.14 ล้านล้านบาท

3.3) การท่องเที่ยวไทย-CLMV

สำหรับตลาดการท่องเที่ยวของไทย เป็นตลาดสำคัญที่ต้อนรับนักท่องเที่ยวจากกลุ่ม CLMV มากถึง 2.8 ล้านคน ในปีที่ผ่านมา คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 9.4 ของจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาเที่ยวไทย และมีแนวโน้มที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยขยายตัวที่ร้อยละ 17.2 ต่อปี สร้างรายได้ให้กับประเทศไม่ต่ำกว่า 8.2 หมื่นล้านบาท นอกจากนี้นักท่องเที่ยวกลุ่ม CLMV มีระดับการใช้จ่ายต่อคน-ต่อวัน เฉลี่ยคนละประมาณ 4,725 บาท/วัน ซึ่งสูงกว่าระดับการใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคน-ต่อวัน ของนักท่องเที่ยวจากบางกลุ่ม อาทิ สหภาพยุโรป ที่ใช้จ่ายต่อคน-ต่อวัน คนละ 4,279 บาท/วัน นอกจากนี้หากพิจารณาการใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวต่อครั้งต่อทริป และวันพักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวกลุ่ม CLMV ในปี 2558 พบว่า มีการใช้จ่ายอยู่ที่ 31,520 ต่อครั้งต่อหัว และการพักเฉลี่ยในไทยอยู่ที่ 6.7 วัน (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 รายได้จากการท่องเที่ยว (จำนวน วันพักเฉลี่ย ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย รายจ่าย) ปี 2558

	วันพักเฉลี่ย (วัน)	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท/วัน)	ค่าใช้จ่ายต่อครั้งต่อทริป (บาท/ทริป)	รายได้รับจาก การท่องเที่ยวต่างประเทศ (ล้านบาท)
ทั้งหมด	9.5	5,138	48,605	1,453,979
กลุ่มอาเซียน-5	6.2	5,478	33,801	150,455
กลุ่ม CLMV	6.7	4,726	31,520	81,731
กัมพูชา	6.4	4,554	29,280	15,945
ลาว	5.8	4,269	24,632	30,307
เมียนมา	8.3	5,000	41,250	11,210
เวียดนาม	6.2	5,080	31,648	24,269

ที่มา : กรมการท่องเที่ยว

² ค้าขายแดนไทย-เมียนมา เรียงตามลำดับมูลค่าการค้า 1. กาญจนบุรี 2. ตาก 3. ระนอง 4. เชียงราย 5. แม่ฮ่องสอน 6. ประจวบ 7. อื่นๆ สำหรับ ค้าขายแดน ไทย-สปป.ลาว เรียงตามลำดับมูลค่าการค้า 1. นครพนม 2. มุกดาหาร 3. อุบล 4. เชียงราย 5. เลย 6. น่าน 7. นครพนม 8. บึงกาฬ สำหรับ ค้าขายแดน ไทย-กัมพูชา เรียงตามลำดับมูลค่าการค้า 1.สระแก้ว 2. ตราด 3. จันทบุรี 4. สุรินทร์ 5. อุบล สำหรับ ค้าผ่านแดน ไทย-เวียดนาม เรียงตามลำดับมูลค่าการค้า 1.นครพนม 2. มุกดาหาร 3. บึงกาฬ 4. สระแก้ว 5. นครพนม 6. ตราด

³ การค้าขายแดน 4 ประเทศ (มาเลเซีย เมียนมา สปป.ลาว และกัมพูชา) และการค้าผ่านแดน 3 ประเทศ (สิงคโปร์ จีนตอนใต้ และเวียดนาม)

หากพิจารณาแบ่งเป็นการเข้ามาท่องเที่ยวพบว่ากลุ่ม CLMV พบว่านิยมการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวด้วยตนเองซึ่งใช้จ่ายสูงกว่าการใช้จ่ายการท่องเที่ยวจากการซื้อแพ็คเกจทัวร์มากกว่าถึง 9.4 เท่า โดยในปี 2558 พบว่ารายได้จากการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวด้วยตนเองอยู่ที่ 73,898 ล้านบาท ขณะที่รายได้จากการเดินทางแบบแพ็คเกจทัวร์มีเพียง 7,833 ล้านบาท และรายได้จากการท่องเที่ยวต่อครั้งต่อทริปของการท่องเที่ยวด้วยตนเองอยู่ที่ 32,512 บาท/ทริป สูงกว่ารายได้จากการท่องเที่ยวด้วยการซื้อแพ็คเกจทัวร์ประมาณ 1.2 เท่า โดยรายได้จากการท่องเที่ยวด้วยการซื้อแพ็คเกจทัวร์อยู่ที่ 26,333 บาท/ทริป (ตารางที่ 4)

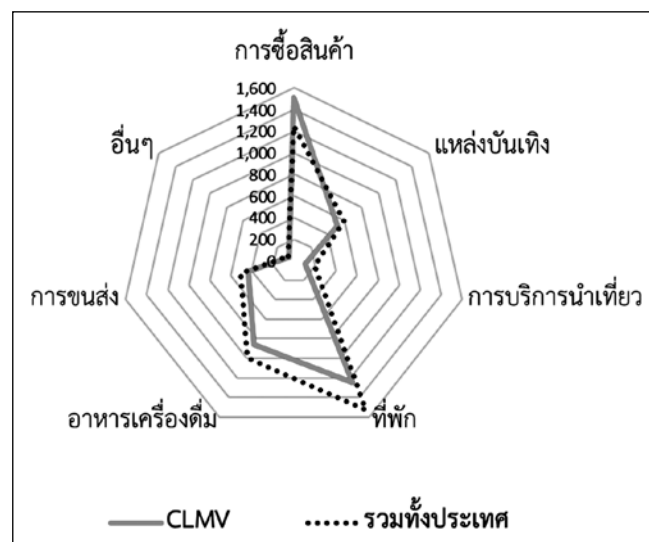
ตารางที่ 4 รายได้จากการท่องเที่ยว (จำนวน วันพักเฉลี่ย ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย รายจ่าย) แยกเป็นการเดินทางท่องเที่ยวด้วยแพ็คเกจทัวร์และการเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเอง ปี 2558

	การเดินทางท่องเที่ยวด้วยแพ็คเกจทัวร์ (Package Tour)				การเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเอง (Non Package Tour)			
	วันพักเฉลี่ย (วัน)	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท/วัน)	ค่าใช้จ่ายต่อครั้งต่อทริป (บาท/ทริป)	รายได้จากการท่องเที่ยวต่างประเทศ (ล้านบาท)	วันพักเฉลี่ย (วัน)	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท/วัน)	ค่าใช้จ่ายต่อครั้งต่อทริป (บาท/ทริป)	รายได้จากการท่องเที่ยวต่างประเทศ (ล้านบาท)
ทั้งหมด	6.8	5,692	38,477	161,551	10.9	4,735	51,370	545,002
กลุ่มอาเซียน-5	5.2	5,513	28,655	57,236	6.5	5,446	35,407	93,219
กลุ่ม CLMV	5.5	4,762	26,333	7,833	6.8	4,769	32,512	73,898
กัมพูชา	5.6	4,765	26,446	693	6.5	4,548	29,423	15,252
ลาว	4.9	4,871	23,722	1,137	5.8	4,246	24,669	29,170
เมียนมา	6.2	4,956	30,529	908	8.5	5,002	42,567	10,303
เวียดนาม	5.5	4,455	24,682	5,096	6.5	5,280	34,214	19,173

ที่มา : กรมการท่องเที่ยว

หากพิจารณาการใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวแยกตามประเภทธุรกิจของกลุ่ม CLMV พบว่ามีการใช้จ่ายในหมวดของการซื้อสินค้าสูงกว่าค่าเฉลี่ยของการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวทั้งประเทศ สำหรับการใช้จ่ายเพื่อการขนส่งและแหล่งบันเทิงมีระดับใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของทั้งประเทศ ขณะที่การใช้จ่ายเพื่อการบริการนำเที่ยว ค่าที่พัก อาหารและเครื่องดื่ม กลุ่ม CLMV มีการใช้จ่ายอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของทั้งประเทศ (ภาพที่ 6) ส่วนหนึ่งเนื่องจากเป็นกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านที่มีการเดินทางระยะใกล้และมีความคุ้นเคยกับสถานที่ท่องเที่ยวในไทย ทำให้มีการใช้จ่ายในด้านนี้น้อยกว่ากลุ่มประเทศที่มีการเดินทางมาจากระยะไกล

ภาพที่ 6 การใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวแยกตามประเภทธุรกิจ ปี 2558

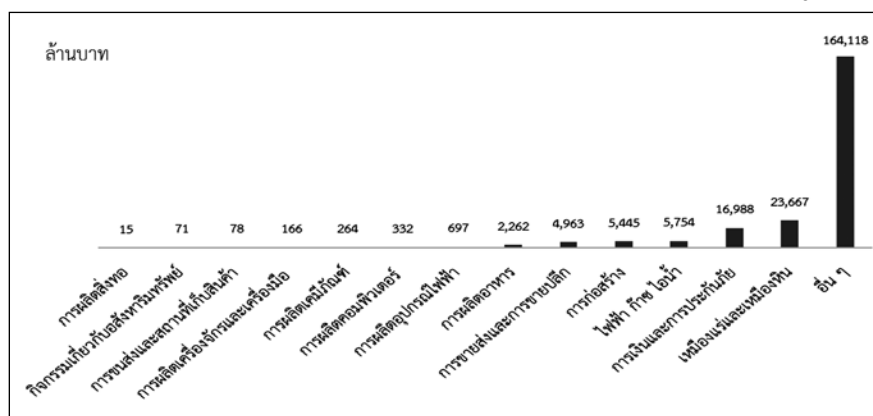

ที่มา : กรมการท่องเที่ยว ประมวลผล สศค.

3.4 การลงทุนทางตรงและในหลักทรัพย์ ไทย-CLMV

สำหรับภาคการลงทุนในปีที่ผ่านมาเม็ดเงินจากการลงทุนโดยตรง (FDI) และในหลักทรัพย์ (Foreign Portfolio Investment : FPI) ของไทยในกลุ่ม CLMV เพิ่มขึ้นถึงประมาณ 7.8 หมื่นล้านบาทจากปี 2557 แยกเป็นเม็ดเงินลงทุนเพิ่มจาก FDI ของไทยไปลงทุนในกลุ่ม CLMV คิดเป็นมูลค่า 5.3 หมื่นล้านบาท และเม็ดเงินลงทุนเพิ่มจาก FPI ของไทยไปลงทุนในกลุ่ม CLMV คิดเป็นมูลค่า 2.5 หมื่นล้านบาท ทั้งนี้ FDI ของไทยที่เข้าไปลงทุนในกลุ่ม CLMV คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 36.2 ของการลงทุนโดยตรงของไทยในอาเซียน หรือร้อยละ 10.6 ของการลงทุนโดยตรงของไทยในต่างประเทศเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยในปีที่ผ่านมา ขยายตัวถึงร้อยละ 22 โดยเฉพาะการลงทุนในเมียนมา ลาว และกัมพูชา ที่ขยายตัวถึงร้อยละ 29.7 29.3 และ 13.3 ต่อปี ตามลำดับ ขณะที่การลงทุน FDI ในกัมพูชา ขยายตัวที่ร้อยละ 3.2 ต่อปี ส่วนภาคการผลิตที่มีการลงทุนโดยตรงของไทยในกลุ่ม CLMV ที่สำคัญ อาทิ เหมืองแร่ (ในเมียนมา และเวียดนาม) และภาคการเงิน (ใน สปป.ลาว และเมียนมา) (ภาพที่ 5) สำหรับการลงทุนในหลักทรัพย์ในตลาดกลุ่ม CLV ปี 2558 (เนื่องจากตลาดหลักทรัพย์ของเมียนมาเพิ่งเริ่มดำเนินการในปี 2559) โดยเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.6 ของเงินลงทุนในหลักทรัพย์ทั้งหมดของไทยเติบโตขึ้นเกือบ 2 เท่าตัว (185%) โดยเฉพาะการเข้าไปลงทุนในหลักทรัพย์ของเวียดนามขยายตัวถึงกว่า 2 เท่า ในปีที่ผ่านมา นอกจากนี้ กลุ่ม CLMV ได้เข้ามาลงทุนทั้งโดยตรง (FDI) และในหลักทรัพย์ในไทยเช่นเดียวกัน โดยมีเม็ดเงินลงทุนที่เข้ามาลงทุนเพิ่มในไทยในปีที่ผ่านมาถึงมูลค่า 214 ล้านบาท เป็นเม็ดเงินจาก FDI ของกลุ่ม CLMV ในไทย 56 ล้านบาท และเม็ดเงินลงทุนในหลักทรัพย์ไทยจากกลุ่ม CLMV 158 ล้านบาท

ภาพที่ 7 เงินลงทุนโดยตรงของไทยในกลุ่ม CLMV (Outflow) ตามภาคธุรกิจของผู้ลงทุนไทย

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

3.5 จุดแข็ง จุดอ่อน ความท้าทายและโอกาส การค้าการลงทุน ไทย-CLMV

จุดแข็ง (Strength)

- ไทยมีศักยภาพด้านการขนส่งสินค้าและคมนาคมทั้งทางบก ทางเรือ และทางอากาศในระดับสูง จาก การมีโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจและการค้าที่มีความพร้อมกว่า ซึ่งจะเอื้อต่อการเป็นศูนย์กลาง การคมนาคมและการค้าเพื่อเข้าสู่กลุ่ม CLMV
- ไทยมีความได้เปรียบในด้านยุทธศาสตร์ทำเลที่ตั้ง ซึ่งมีชายแดนติดต่อกับหรือมีสถานที่ตั้งอยู่ใกล้ชิดกับ ประเทศ CLMV มากกว่าประเทศอื่นๆ รวมทั้งมีระบบขนส่งทางถนนในประเทศรวมถึงแนวชายแดนที่ติดกับ CLMV ที่ดี
- ไทยมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับประเทศ CLMV มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างกันมายาวนาน

จุดอ่อน (Weakness)

- การขาดแคลนแรงงานของไทยและในกลุ่ม CLMV โดยเฉพาะแรงงานที่มีฝีมือ (Skilled Labor) อาทิเช่น ปัจจุบันไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ส่งผลให้เกิดการขาดแคลนแรงงาน โดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรม ซึ่งคาดว่าจะอีก 5 ปีข้างหน้า อุตสาหกรรมไทยจะขาดแรงงานฝ่ายผลิตประมาณ 290,604 คน⁴ ขณะที่ สปป.ลาว ขาดแคลนแรงงานที่มีฝีมือปีละไม่ต่ำกว่า 90,000 คนในหลายสาขาการผลิต โดยเฉพาะอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ก่อสร้าง เฟอร์นิเจอร์ เป็นต้น
- ระดับการพัฒนาความรู้ความสามารถและเทคโนโลยีของไทยและกลุ่ม CLMV ยังอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ สะท้อนจากระดับการใช้จ่ายเพื่อการลงทุนด้านวิจัยและพัฒนา (R&D) ของไทยและเวียดนาม อยู่ที่ระดับเพียงร้อยละ 0.22 และ 0.19 ต่อ GDP ของประเทศ เทียบกับระดับการใช้จ่าย R&D ของสิงคโปร์ และมาเลเซีย ที่สูงถึงร้อยละ 2.04 และ 0.5 ต่อ GDP ของประเทศ⁵ ตามลำดับ ทำให้ไทยและประเทศในกลุ่มนี้ยังมีข้อจำกัดในการแลกเปลี่ยนความรู้ความสามารถและการพัฒนาเทคโนโลยีในด้านการผลิตการค้า และการลงทุนระหว่างกัน ซึ่งจำเป็นต้องพึ่งพาความรู้และเทคโนโลยีจากประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะประเทศพัฒนาแล้ว

⁴ เจาะลึกแรงงานอุตสาหกรรมไทยและความต้องการ 5 ปีข้างหน้า” ข่าวประชาสัมพันธ์ 20 (40) 2558 สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

⁵ Asian Development Bank (ADB) <http://englishnews.thaibps.or.th/content/54262>

	จุดอ่อน (Weakness) (ต่อ) ประเทศไทยยังไม่มียุทธศาสตร์การค้าการลงทุนกับกลุ่ม CLMV ที่ชัดเจน ประกอบกับคนไทยยังไม่ได้ให้ความสนใจมากนักในการเพิ่มมูลค่าการค้าและการลงทุนในกลุ่ม CLMV เช่นเดียวกับกลุ่ม CLMV ที่ยังไม่มีความร่วมมือระหว่างกันในกลุ่มที่ชัดเจน ทำให้ความน่าสนใจของการลงทุนในกลุ่ม CLMV มีข้อจำกัด และทำให้นักลงทุนมองการลงทุนเป็นรายประเทศแทนการมองเป็นกลุ่มประเทศ
โอกาส (Opportunity) - จำนวนประชากรของไทยเมื่อรวมกับกลุ่ม CLMV ทำให้มีขนาดตลาดใหญ่ถึงเกือบ 240 ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนกว่าร้อยละ 40 ของจำนวนประชากรอาเซียนทั้งหมด จึงเป็นตลาดที่เหมาะสมสำหรับการเป็นฐานการผลิต การค้า และการลงทุนที่สำคัญในกลุ่มภูมิภาคอินโดจีน อีกทั้งยังสามารถขดเชยการขาดแคลนแรงงานระหว่างกันได้ - อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของกลุ่ม CLMV ที่อยู่ในระดับที่สูงกว่าอัตราการเติบโตเฉลี่ยของอาเซียน ทำให้กลุ่ม CLMV เป็นตลาดที่มีศักยภาพต่อไทย - ผู้บริโภคกลุ่ม CLMV มีความนิยมในสินค้าและบริการของไทย จากการได้รับอิทธิพลของสื่อไทย ทำให้กลุ่ม CLMV มีความนิยมบริโภคสินค้าอุปโภคพื้นฐานของใช้ในวิถีประจำวัน อาทิ สบู่ ยาสระผม รวมถึงบริการสาธารณสุข โภชนาการ การศึกษาพยาบาลของประเทศไทย - การค้าชายแดนมีการยอมรับสกุลเงินบาท จึงทำให้การค้าขายระหว่างกันสะดวก ลดต้นทุนและความเสี่ยงเรื่องอัตราแลกเปลี่ยน - การใช้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางในการระดมทุนผ่านตลาดทุนไทย อาทิ สปป.ลาว ได้มีการออกพันธบัตรเพื่อระดมทุนผ่านตลาดทุนไทย - กลุ่ม CLMV เป็นประเทศเกษตรกรรมที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ จึงเป็นแหล่งวัตถุดิบที่สำคัญของไทย	ความท้าทาย (Treat) - การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของกลุ่ม CLMV ยังไม่ทั่วถึงและยังจำเป็นต้องพัฒนาอีกมากในอนาคต เพื่อรองรับการค้า การลงทุนระหว่างไทย และจากต่างประเทศ ซึ่งความไม่พร้อมของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอาจเป็นอุปสรรคต่อการขนส่งสินค้าและบริการระหว่างกันส่งผลให้เกิดความล่าช้าและเสียหาย - กฎระเบียบต่างๆ ในกลุ่ม CLMV ยังไม่ชัดเจนและเป็นสากล ทำให้การปฏิบัติงานอาจไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน - มาตรการกีดกันการค้าที่มีใช้ภายใน (NTBs) เช่น การนำเข้าสินค้าบางรายการมีความยุ่งยาก เช่น เวชภัณฑ์ยา เครื่องสำอาง เครื่องมือแพทย์ ที่จะต้องมีการรับรองก่อน นอกจากนี้การนำเข้าสินค้าบางรายการจำเป็นต้องยื่นหนังสือขออนุญาตนำเข้าจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง - ความแตกต่างของระดับการพัฒนาในกลุ่ม CLMV โดยเฉพาะเวียดนาม ที่มีระดับการพัฒนาอย่างรวดเร็วเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ในกลุ่ม

3.6 นโยบายภาครัฐส่งเสริมกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ไทย-CLMV

ภาครัฐได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย พร้อมๆ กับการสนับสนุนการเติบโตของเศรษฐกิจภูมิภาค โดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้านของไทย ภาครัฐจึงได้มีมาตรการสำคัญเพื่อสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างกัน อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมความพร้อมให้กับกลุ่ม CLMV และเมื่อกลุ่มนี้มีความพร้อมมากขึ้น จะทำให้ทั้งภูมิภาคสามารถรองรับการลงทุนได้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อทั้งภูมิภาค โดยมาตรการสำคัญของภาครัฐที่สนับสนุนการใช้ไทยเป็นประตูเข้าสู่ตลาดประเทศกลุ่ม CLMV ได้แก่

- **มาตรการสำหรับการลงทุนโดยใช้ประเทศไทยสำนักงานใหญ่ข้ามประเทศ (IHQ) และมาตรการสนับสนุนบริษัทการค้าระหว่างประเทศ (ITC)** เพื่อเป็นฐานการลงทุนในภูมิภาค ซึ่งไทยมีความพร้อมอย่างมาก โดยมีมาตรการสำคัญในการให้สิทธิประโยชน์พิเศษทั้งด้านภาษีและด้านอื่นๆ อาทิ สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับสำนักงานใหญ่ข้ามประเทศ 15 ปี การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับรายได้จากการให้บริการแก่วิสาหกิจในเครือที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับค่าสิทธิเงินปันผล รายได้จากการโอนหุ้น รายได้การจัดซื้อและขายสินค้าในต่างประเทศ ลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลเหลือร้อยละ 10 สำหรับรายได้จากการให้บริการและค่าสิทธิที่ได้รับจากวิสาหกิจในเครือที่อยู่ในประเทศไทย ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับผู้เชี่ยวชาญต่างชาติร้อยละ 15 ยกเว้น ภาษีเงินได้ธุรกิจเฉพาะสำหรับการกักขังให้แก่วิสาหกิจในเครือ ซึ่งมาตรการสิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีที่โดดเด่นของ IHQ ของไทยซึ่งได้ปลดล็อกภาษีให้ทัดเทียมสิงคโปร์ ฮองกง และมาเลเซีย และบางสิทธิประโยชน์ที่ดีกว่าประเทศเพื่อนบ้าน ส่งผลให้มีบริษัทไทยขนาดใหญ่และบริษัทข้ามชาติหลายแห่งแสดงเจตจำนงขอจัดตั้ง IHQ โดยเฉพาะบริษัทในภาคการผลิตและภาคบริการ ซึ่งล่าสุดบริษัทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารชั้นนำของโลกจากประเทศจีน บริษัท Huawei ได้ตัดสินใจเลือกประเทศไทยเป็นที่ตั้งเปิดสำนักงานใหญ่ประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

- การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานในการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ ทั้งระบบราง ขนส่งทางถนน ทางอากาศ และทางน้ำ ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนการขนส่ง และอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าและคมนาคม

- **มาตรการสิทธิประโยชน์สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZs)** โดยเฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มีพื้นที่จังหวัดติดกับประเทศเพื่อนบ้าน จะเป็นอีกหนึ่งกลไกสำคัญที่เชื่อมโยงการค้าและการลงทุนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน และยังคงช่วยสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้กับเขตพื้นที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้านอีกด้วย

บทวิเคราะห์ เรื่อง บทภาพยนตร์นี้มาเลเซีย : เมื่อหนีเข้าความเชื่อมั่น¹

บทสรุปผู้บริหาร

○ ในปี 2558 เศรษฐกิจมาเลเซียประสบปัญหาทั้งจากเสถียรภาพการเมือง เสถียรภาพราคา ตลอดจนรายได้จากราคาน้ำมันตกต่ำ ปัญหาหนี้ของทั้งรัฐบาลและครัวเรือน และปัญหาเสถียรภาพจากหนี้ต่างประเทศ ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนซึ่งส่งผลเงินทุนไหลออกเป็นจำนวนมาก

○ สถานการณ์หนี้ต่างประเทศของมาเลเซียเริ่มเป็นที่สนใจของนักวิเคราะห์และนักลงทุนต่างชาติตั้งแต่ปี 2557 เนื่องจากการปรับนิยามของหนี้ต่างประเทศที่ทำให้ยอดหนี้เพิ่มสูงขึ้นมากเกินกว่าเท่าตัว ซึ่งส่งผลให้เสถียรภาพภายนอกของมาเลเซียอยู่ในเกณฑ์ที่แย่งลง

○ ระดับหนี้สาธารณะมาเลเซียมีแนวโน้มเพิ่มสูงอย่างต่อเนื่องเฉลี่ยประมาณร้อยละ 12 ต่อปีโดยสัดส่วนหนี้สาธารณะล่าสุดไตรมาสที่ 3 ปี 2558 อยู่ที่ร้อยละ 54.6 ต่อ GDP ส่วนหนึ่งมาจากรายจ่ายภาครัฐจากการอุดหนุนราคาพลังงาน

○ ด้านหนี้ครัวเรือนของมาเลเซียมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 87.9 ต่อ GDP ในปี 2557 จึงทำให้เกิดความกังวลว่าระดับหนี้ครัวเรือนอาจส่งผลกระทบต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจ และเกิดเป็นความเสี่ยงต่อระบบสถาบันการเงินมาเลเซียเช่นกัน

○ เมื่อพิจารณารายละเอียดหนี้ต่างประเทศ พบว่าหนี้ต่างประเทศของรัฐบาลและธนาคารพาณิชย์มาเลเซียมีสัดส่วนและอัตราการเติบโตสูงขึ้นมาก ความเชื่อมโยงกับแหล่งทุนจากต่างประเทศในระดับสูงอาจเป็นความเสี่ยงต่อเศรษฐกิจภายในประเทศได้ โดยเมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางสถิติ พบว่าการเพิ่มขึ้นของหนี้รัฐบาลมีความสัมพันธ์กับการเพิ่มขึ้นของหนี้ต่างประเทศของรัฐบาลอย่างมีนัยสำคัญ ขณะที่การเพิ่มขึ้นของหนี้ครัวเรือนไม่มีความสัมพันธ์กับการเพิ่มขึ้นของหนี้ต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์

○ สำหรับผลต่อเศรษฐกิจไทย ความเสี่ยงด้านเสถียรภาพของมาเลเซียอาจส่งผลกระทบทางอ้อมต่อภาพรวมความเชื่อมั่นด้านเสถียรภาพประเทศอื่นๆ ในภูมิภาค รวมถึงประเทศไทย ซึ่งอาจส่งผลให้การเคลื่อนไหวของเงินทุนระหว่างประเทศมีความผันผวนมากขึ้น ดังนั้นเราจึงควรติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด พร้อมทั้งใช้สถานการณ์หนี้ของมาเลเซียเป็นกรณีศึกษาในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจทั้งในและนอกประเทศควบคู่ไปกับการดำเนินนโยบายที่เน้นกระตุ้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจด้วย

1. บทนำ

ในปี 2558 เศรษฐกิจมาเลเซียประสบปัญหาด้านเสถียรภาพจากหลายด้าน ทั้งปัญหาเสถียรภาพด้านการเมือง เสถียรภาพด้านราคาและรายได้เนื่องจากปัญหาราคาน้ำมันตกต่ำตลอดจนปัญหาหนี้ ทั้งหนี้ของรัฐบาลและหนี้ครัวเรือน รวมถึงปัญหาเสถียรภาพจากหนี้ต่างประเทศ ซึ่งปัญหาเสถียรภาพดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุน ทำให้มีการไหลออกของเงินทุนเป็นจำนวนมาก กระทั่งถึงเงินริงกิตของมาเลเซียที่อ่อนค่าลงถึงร้อยละ 19.4 ซึ่งเป็นการอ่อนค่าในระดับที่มากกว่าสกุลเงินอื่นๆ ในภูมิภาคค่อนข้างมาก

เนื่องจากปัญหาความเชื่อมั่นและค่าเงินของมาเลเซียมีความเกี่ยวข้องกับปัญหาหนี้หลายประเภท ทั้งหนี้ต่างประเทศ หนี้สาธารณะ และหนี้ครัวเรือน ผู้เขียนจึงได้ศึกษาสถานการณ์และความเชื่อมโยงของหนี้แต่ละประเภทในบทความนี้

¹ ผู้เขียน นางสาวพิมพ์ชรา กุลลวิฑิตกุล เศรษฐกรชำนาญการ และนางสาวภัทราพร คุ่มสะอาด เศรษฐกรโท ส่วนการวิเคราะห์เสถียรภาพเศรษฐกิจ สำนักงานนโยบายเศรษฐกิจมหภาค ขอขอบคุณ ดร.พิมพ์นารา หิรัญกุลิ ดร.ศรพล ตูลยะเสถียร และ ดร.กุลยา ตันติเตมิท สำหรับข้อเสนอแนะ

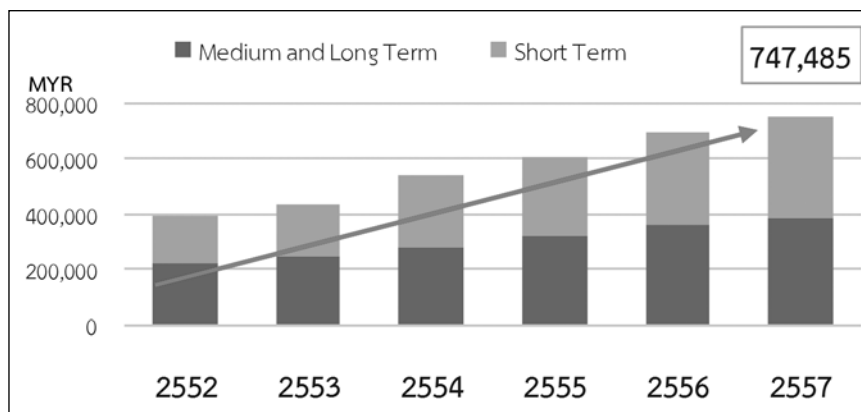
2. สถานการณ์หนี้ของมาเลเซีย

2.1 สถานการณ์หนี้ต่างประเทศของมาเลเซีย

สถานการณ์หนี้ต่างประเทศของมาเลเซียเริ่มเป็นที่สนใจของนักวิเคราะห์และนักลงทุนต่างชาติตั้งแต่ปี 2557 เนื่องจากการปรับนิยามของหนี้ต่างประเทศทำให้ยอดหนี้ต่างประเทศเพิ่มสูงมากขึ้นกว่าเท่าตัว ประกอบกับอัตราการเติบโตของหนี้ที่สูงต่อเนื่องเป็นเวลานาน ทำให้หลายฝ่ายเริ่มจับตามองสถานการณ์หนี้ต่างประเทศของมาเลเซียกันมากขึ้น

ณ สิ้นปี 2557 มาเลเซียมียอดคงค้างหนี้ต่างประเทศมูลค่ากว่า 210.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (7.5 แสนล้านริงกิต) หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 63.7² ของ GDP ปี 2557 โดยมีอัตราการขยายตัวถึงร้อยละ 7.3 ในปี 2557 ทั้งนี้ ระดับหนี้ต่างประเทศของมาเลเซียเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเร่งขึ้นสูงสุดในปี 2554 ที่มีอัตราการขยายตัวสูงถึงร้อยละ 23.8 ก่อนที่จะชะลอลงเล็กน้อยในปี 2555 แต่อัตราการขยายตัวยังคงอยู่ในระดับสูงกว่าร้อยละ 10 ต่อปี และมีอัตราการเติบโตเฉลี่ย 5 ปี ตั้งแต่ปี 2553-2557 ที่ร้อยละ 18.5 ต่อปี

ภาพที่ 1 ยอดคงค้างหนี้ต่างประเทศของมาเลเซีย (รายปี)

ที่มา : CEIC รวบรวมโดยผู้เขียน

นอกจากนี้ ระดับหนี้ที่เพิ่มสูงขึ้นส่วนหนึ่งเป็นผลจากการนิยามหนี้ภาคต่างประเทศใหม่ของธนาคารกลางมาเลเซียตามมาตรฐานของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ปี 2557 แต่เดิม นิยามหนี้ต่างประเทศจะรวมเฉพาะหนี้ที่อยู่ในสกุลเงินต่างประเทศ ซึ่งหมายถึงการกู้ยืมเงินโดยตรงและการออกพันธบัตรและหุ้นกู้ในสกุลเงินต่างประเทศเท่านั้น ส่วนนิยามแบบใหม่จะนับตามสัญชาติของเจ้าหนี้ซึ่งเป็นนิยามที่ประเทศต่างๆ ทั่วโลกใช้ ทั้งนี้ นิยามใหม่นี้เพิ่มความครอบคลุมไปถึงหนี้ในเงินสกุลท้องถิ่นที่ผู้ให้กู้ (ผู้ถือพันธบัตร) เป็นชาวต่างชาติด้วย ส่งผลให้มีประเภทหนี้ที่ถูกนับรวมเป็นหนี้ต่างประเทศเพิ่มขึ้น เช่น สินเชื่อทางการค้า เงินฝากของชาวต่างชาติ และการถือพันธบัตรโดยชาวต่างชาติ เป็นต้น (ภาพที่ 2)

การเปลี่ยนนิยามหนี้ต่างประเทศใหม่ดังกล่าว ส่งผลกระทบให้ด้านเสถียรภาพภายนอกของมาเลเซียอยู่ในเกณฑ์ที่แย่งลง (ภาพที่ 3) อาทิ ระดับทุนสำรองต่อหนี้ต่างประเทศในระยะสั้นลดลงจาก 3.3 เท่าในนิยามหนี้ต่างประเทศเดิมเข้าใกล้ระดับ 1.0 เท่าในปี 2557 ซึ่งเป็นเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดโดย IMF อีกทั้งหนี้ต่างประเทศในระยะสั้นเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ร้อยละ 47.7 ของหนี้ต่างประเทศรวม (ข้อมูลปี 2557) สะท้อนถึงภาระหนี้ต่างประเทศเกือบครึ่งหนึ่งที่จะครบกำหนดภายในระยะเวลา 1 ปี ตลอดจนสัดส่วนหนี้ต่างประเทศในระยะสั้นต่อมูลค่าการส่งออกสินค้าและบริการเพิ่มขึ้นอยู่ที่ร้อยละ 39.3 จากร้อยละ 15.1 ในค่านิยามเดิม จึงเปรียบได้ว่าภาระหนี้ต่างประเทศที่ต้องจ่ายคืนภายใน 1 ปี ต้องนำรายรับที่ได้จากต่างประเทศกว่า 1 ใน 3 มาชำระคืน

² ข้อมูลจาก World Bank Database คำนวณโดยผู้เขียน

ภาพที่ 2 องค์ประกอบหนี้ต่างประเทศของมาเลเซีย

External debt by maturity & instruments	Previous	Redefined
Short-term		
Inter-bank borrowing (FX)	✓	✓
Inter-company borrowing (FX)	✓	✓
Other loans* (FX)	✓	✓
Trade credits		✓
NR** holdings of domestic money market instruments		✓
Currency and deposits		✓
Other liabilities**		✓
Long-term		
Bonds issued abroad (FX)	✓	✓
Inter-company borrowing (FX)	✓	✓
Other loans* (FX)	✓	✓
Trade credits		✓
NR** holding of domestic bonds		✓
Other liabilities**		✓

* FX: Foreign currency ** NR: non-residents * Includes non-related company borrowing
 ** Other liabilities refer to IMF allocation of SDRs, and liabilities of pension funds and life insurance companies to NR

¹ IMF, Bank for International Settlements (BIS), the Commonwealth Secretariat (Comsec), Eurostat, the Organization for Economic Co-operation and Development (OECD), the Paris Club Secretariat, the United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD) and the World Bank, 2013, External Debt Statistics: Guide for Compilers and Users, Washington D.C.

ที่มา : Bank Negara Malaysia

ภาพที่ 3 เครื่องชี้เสถียรภาพภายนอกของมาเลเซีย

	Standard international threshold	Malaysia's external debt, end-March 2014	
		Previous definition	Redefined
Reserves / ST external debt (times)	1.0	3.3	1.3
Total external debt / GDP (%)	60-90	30.5	65.2
ST external debt / Total external debt (%)	n.a	39.2	47.7
ST external debt/ Exports of goods & services (%)	Smaller is better	15.1	39.3

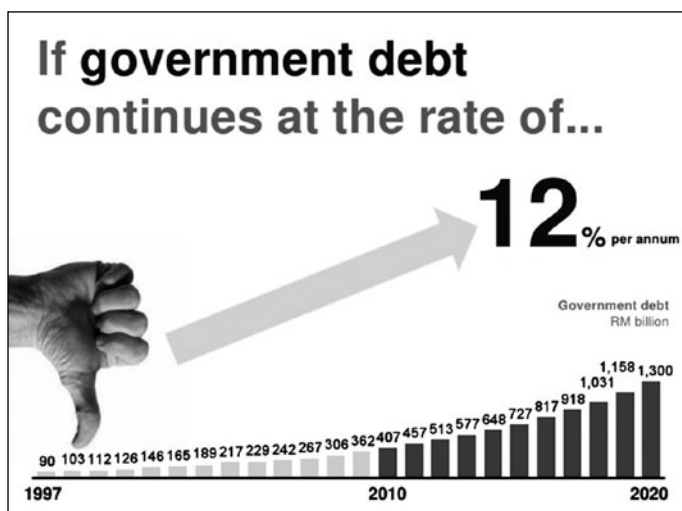
Source: Reinhart, Carmen and Kenneth Rogoff, "Growth in a Time of Debt", American Economic Review, May 2010; Guidotti-Greenspan rule and Bank Negara Malaysia

ที่มา : Bank Negara Malaysia

2.2 สถานการณ์หนี้สาธารณะของมาเลเซีย

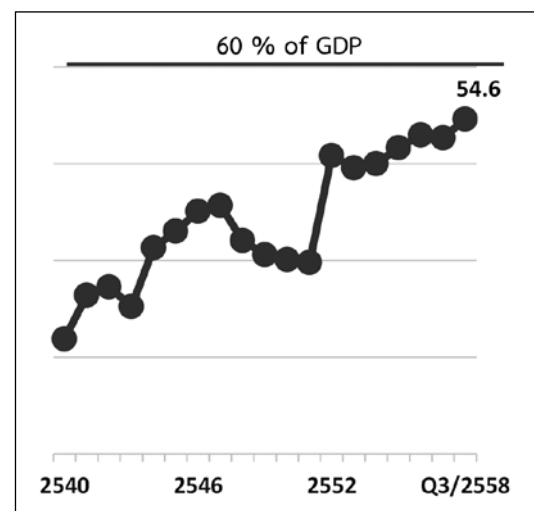
ระดับหนี้สาธารณะมาเลเซียมีแนวโน้มเพิ่มสูงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2552 ถึงปี 2557 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยประมาณร้อยละ 12 ต่อปี โดยสัดส่วนหนี้สาธารณะล่าสุดในไตรมาสที่ 3 ปี 2558 อยู่ที่ร้อยละ 54.6 ต่อ GDP ส่วนหนึ่งมาจากรายจ่ายภาครัฐที่เพิ่มขึ้นโดยมาเลเซียนับเป็นประเทศหนึ่งซึ่งใช้ระบบเงินอุดหนุน (Subsidies) มากที่สุดในโลก จากข้อมูลในปี 2552 พบว่าเงินอุดหนุนส่วนใหญ่ถูกใช้ไปในด้านสังคมและเพื่อช่วยพยุงราคาล้างงาน ขณะที่สถานการณ์ล่าสุดเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2559 บริษัทจัดอันดับความน่าเชื่อถือ Moody's ได้ปรับลดมุมมองด้านความน่าเชื่อถือของพันธบัตรรัฐบาลมาเลเซียจากแนวโน้มเชิงบวก (Positive) ลงสู่แนวโน้มมีเสถียรภาพ (Stable) เนื่องจากโครงสร้างงบประมาณมีการพึ่งพารายได้น้ำมันและก๊าซธรรมชาติในระดับสูงกว่าร้อยละ 28.8³ ของรายได้รัฐบาลในปี 2557 ทำให้ราคาสินค้าโภคภัณฑ์โลกซึ่งอยู่ในระดับต่ำและผันผวนเป็นความเสี่ยงสำคัญต่อรายรับของภาครัฐ

ภาพที่ 4 ยอดคงค้างหนี้รัฐบาลมาเลเซีย

ที่มา : <http://www.slideshare.net/kzamandarus/malaysian-subsidy-2010-report>

ภาพที่ 5 สัดส่วนหนี้รัฐบาลมาเลเซียต่อ GDP

ที่มา : CEIC รวบรวมโดยผู้เขียน

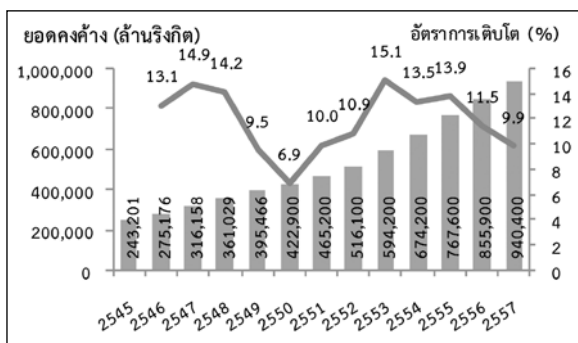
³ <https://loanstreet.com.my/learning-centre/falling-oil-prices-malaysia-effect>

จากที่กล่าวไปข้างต้น สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการคลังของมาเลเซียที่อาจส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนและแนวโน้มการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะต่อไปได้ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลมาเลเซียมีความพยายามที่จะปรับปรุงเสถียรภาพด้านการคลัง โดยตั้งเป้าหมายลดการขาดดุลการคลังต่อเนื่องเพื่อให้สามารถบรรลุงบประมาณสมดุลได้ในปี 2563 (ค.ศ. 2020) และคาดว่าภายในปี 2563 จะขาดดุลการคลังเพียงร้อยละ 0.6 ของ GDP อีกทั้งลดการใช้จ่ายเงินอุดหนุนโดยเฉพาะในการพยุงราคาพลังงานเพื่อให้การใช้จ่ายภาคการคลังเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 สถานการณ์หนี้ครัวเรือนของมาเลเซีย

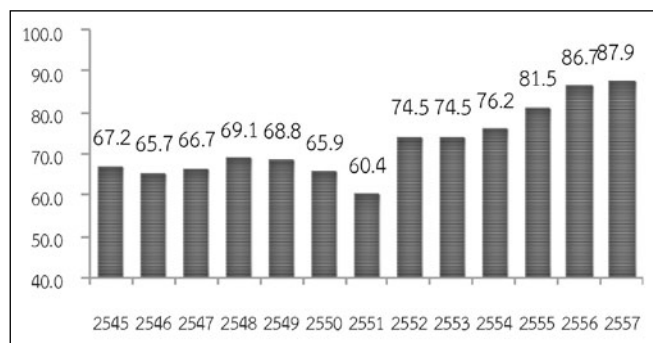
หนี้ภาคครัวเรือนนับเป็นอีกหนึ่งประเภทหนึ่งของมาเลเซียที่ถูกจับตามองค่อนข้างมากในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมาโดยระดับหนี้ครัวเรือนของมาเลเซียในปี 2557 อยู่ที่ 9.4 แสนล้านริงกิต (ภาพที่ 6) หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 87.9 ต่อ GDP (ภาพที่ 7) ระดับหนี้ครัวเรือนมาเลเซียมีอัตราการขยายตัวในระดับสูงต่อเนื่องมาเป็นเวลานาน โดยเร่งขึ้นอย่างมากในช่วงปี 2551-2553 โดยเฉพาะในปี 2553 ที่มีอัตราการขยายตัวสูงถึงร้อยละ 15.1 จึงส่งผลให้สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจนเกิดความกังวลว่าระดับหนี้ที่เพิ่มสูงขึ้นอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของสถาบันการเงินมาเลเซียได้

ภาพที่ 6 ยอดคงค้างและอัตราการเติบโตของหนี้ครัวเรือน

ที่มา : CEIC

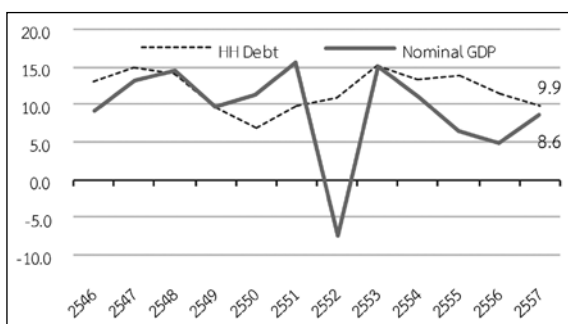
ภาพที่ 7 สัดส่วนหนี้ครัวเรือนมาเลเซียต่อ GDP

ที่มา : CEIC

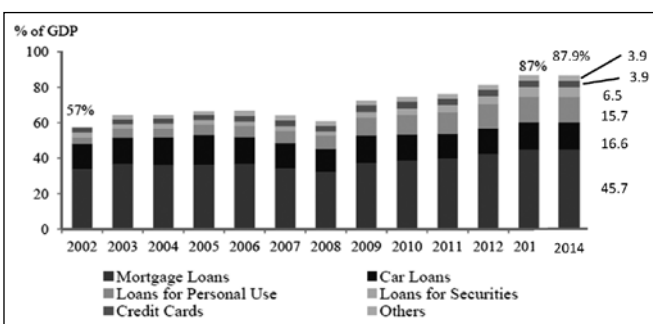
ในปี 2557 IMF ได้เขียนบทวิเคราะห์ในรายงานเสถียรภาพภาคการเงินโลก (Global Financial Stability Report) ฉบับเดือนเมษายน 2557 ว่าระดับหนี้ครัวเรือนของมาเลเซียอยู่ในเกณฑ์ที่น่าเป็นห่วงโดยอ้างอิงถึงผลการศึกษาของ Cecchetti Mohanty และ Zampollio⁴ ซึ่งได้ศึกษาในระดับหนี้ประเภทต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยใช้ข้อมูลระดับหนี้ในช่วงปี 2523-2549 ของประเทศในกลุ่ม OECD 18 ประเทศ โดยพบว่าระดับหนี้ครัวเรือนที่มีผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจคือระดับที่เกินกว่าร้อยละ 85 ต่อ GDP

ภาพที่ 8 เปรียบเทียบอัตราการเติบโตของหนี้ครัวเรือนและ GDP

ที่มา : CEIC รวบรวมโดยผู้เขียน

ภาพที่ 9 องค์ประกอบหนี้ครัวเรือนมาเลเซีย

ที่มา : Financial Stability and Payment Systems Report 2014, BNM

⁴ Cecchetti, S.G., Mohanty, M.S., Zampollio, F. (2011). The real effects of debt. BIS Working Papers No. 352, September 2011.

สาเหตุหลักที่ทำให้สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP มาเลเซียเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว คือ อัตราการเติบโตของหนี้ครัวเรือนที่อยู่ในระดับสูงเกินร้อยละ 10 ต่อปี ติดต่อกันเป็นเวลานานกว่า 6 ปี ประกอบกับเศรษฐกิจมาเลเซียที่ชะลอตัวต่อเนื่องได้ส่งผลให้ระดับหนี้ขยายตัวเร็วกว่า GDP มาโดยตลอดตั้งแต่ปี 2552 ที่เศรษฐกิจมาเลเซียได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจในสหรัฐอเมริกา ทำให้ในปี 2552 GDP ณ ราคาปัจจุบันหดตัวร้อยละ 7.4 ในขณะที่หนี้ครัวเรือนยังคงขยายตัวตามแนวโน้มเร่งขึ้นที่ร้อยละ 10.9 และแม้ว่าเศรษฐกิจมาเลเซียจะฟื้นตัวจากภาวะวิกฤตแล้วในปีถัดๆ มาแต่อัตราการขยายตัวของ GDP ก็ยังคงต่ำกว่าอัตราการขยายตัวของหนี้ครัวเรือนมาโดยตลอด (ภาพที่ 8)

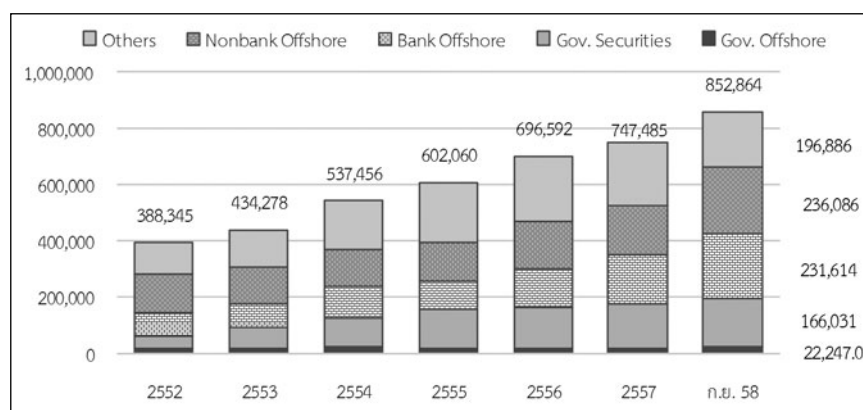
เมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของหนี้ครัวเรือนมาเลเซีย จะเห็นได้ว่าหนี้ส่วนใหญ่เป็นหนี้เพื่อการซื้ออสังหาริมทรัพย์เพื่อการอยู่อาศัย โดยมีสัดส่วนร้อยละ 45.7 ของหนี้ครัวเรือนรวม (ภาพที่ 9) ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วตั้งแต่ปี 2552 ทำให้รัฐบาลมาเลเซียและธนาคารกลางมาเลเซียได้เริ่มดำเนินนโยบายต่างๆ เพื่อชะลอการเติบโตของหนี้ครัวเรือนตั้งแต่ปี 2553 เป็นต้นมา และเนื่องจากการเติบโตของหนี้ครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นผลจากสินเชื่อซื้ออสังหาริมทรัพย์ ธนาคารกลางมาเลเซียจึงได้กำหนดลดระยะเวลาการปล่อยกู้สินเชื่อเพื่อการจดจำนองและเงินกู้เพื่อผู้บริโภคจากเดิมสูงสุด 45 ปีให้เหลือเพียง 35 ปีและจำกัดการปล่อยกู้สินเชื่อส่วนบุคคลสูงสุดที่ 10 ปีเพื่อให้เงื่อนไขที่เข้มงวดมากขึ้นเป็นข้อจำกัดในการหนี้ยืมของผู้กู้ นอกจากนี้รัฐบาลมาเลเซียได้ปรับเพิ่มอัตราภาษีกำไรจากการขายอสังหาริมทรัพย์ (Capital gain from real estate) ที่ถือครองน้อยกว่า 5 ปี จากร้อยละ 10-15 ของกำไร เป็นร้อยละ 15-30 และในปี 2557 ได้ออกกฎจำกัดการถืออสังหาริมทรัพย์ของชาวต่างชาติเพื่อลดการเก็งกำไรในตลาดอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งนโยบายดังกล่าวได้ส่งผลให้อัตราการขยายตัวของราคาอสังหาริมทรัพย์และหนี้ครัวเรือนชะลอลงตามลำดับ

ทั้งนี้ ธนาคารกลางมาเลเซียได้วิเคราะห์ว่าหนี้ครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วตามรายได้ครัวเรือนที่เพิ่มขึ้นทำให้มีการสะสมสินทรัพย์ทั้งในรูปของการออมและการกู้ยืม โดยในขณะที่หนี้สินครัวเรือนต่อ GDP ในปี 2557 อยู่ในระดับสูงที่ร้อยละ 87.9 สินทรัพย์ครัวเรือนต่อ GDP ก็อยู่ในระดับสูงเช่นกันที่ร้อยละ 188.1 อย่างไรก็ตามธนาคารกลางมาเลเซียประเมินว่าความเสี่ยงต่อเสถียรภาพการเงินยังอยู่ในระดับที่ควบคุมได้ อีกทั้งเงินกู้ภาคครัวเรือนที่ปล่อยจากระบบธนาคารอยู่ในเกณฑ์ดีเนื่องจากธนาคารมีวิธีการบริหารด้านการปล่อยกู้และการบริหารความเสี่ยงที่ดี

3 ความเชื่อมโยงของหนี้ทั้ง 3 ประเภท

ในส่วนนี้ ผู้เขียนจะศึกษาความเชื่อมโยงของหนี้ต่างประเทศกับหนี้ภายในประเทศ ซึ่งได้แก่หนี้ของรัฐบาลและหนี้ครัวเรือนของมาเลเซีย ซึ่งเมื่อพิจารณาองค์ประกอบของหนี้ต่างประเทศมาเลเซีย จะพบว่าหนี้ต่างประเทศของมาเลเซีย ณ สิ้นไตรมาสที่ 3 ปี 2558 แบ่งออกเป็นหนี้ของรัฐบาลร้อยละ 22.1 (โดยเป็นการถือพันธบัตรรัฐบาลโดยชาวต่างชาติร้อยละ 19.5) หนี้ที่ธนาคารพาณิชย์กู้จากต่างประเทศร้อยละ 27.2 หนี้ของบริษัทเอกชนที่ไม่ใช่ธนาคารร้อยละ 27.7 และหนี้ประเภทอื่นๆ ร้อยละ 23.1 (ภาพที่ 10)

ภาพที่ 10 องค์ประกอบของหนี้ต่างประเทศของมาเลเซีย

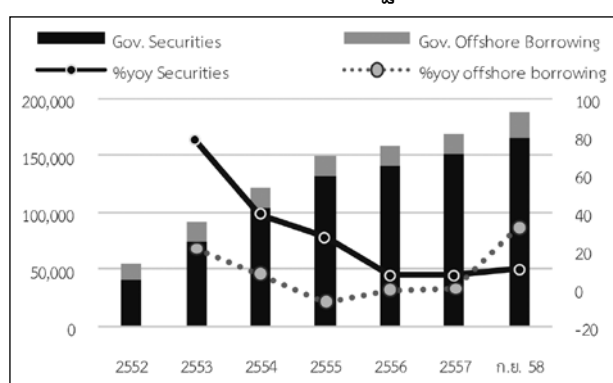

ที่มา : CEIC รวบรวมโดยผู้เขียน

เมื่อพิจารณารายละเอียดของหนี้ต่างประเทศที่เป็นหนี้ของรัฐบาล จะเห็นได้ว่ากว่าร้อยละ 88.0 เป็นหนี้จากการถือพันธบัตรรัฐบาลโดยชาวต่างชาติ ในขณะที่การกู้เงินจากต่างประเทศของรัฐบาลมีสัดส่วนไม่สูงมากนัก (ภาพที่ 11) การถือพันธบัตรโดยชาวต่างชาติมีอัตราการเติบโตสูงมากในช่วงปี 2553-2555 ซึ่งสอดคล้องกับการไหลเข้าของเงินทุนจากต่างประเทศหลังจากที่สหรัฐอเมริกาเริ่มดำเนินนโยบายผ่อนคลายทางการเงิน (Quantitative Easing) ตั้งแต่ช่วงปลายปี 2552 ทำให้มีเงินไหลเข้าตลาดเกิดใหม่เป็นจำนวนมาก แต่หลังจากนั้นอัตราการขยายตัวก็ชะลอลงและอยู่ในระดับที่ไม่สูงมากนัก

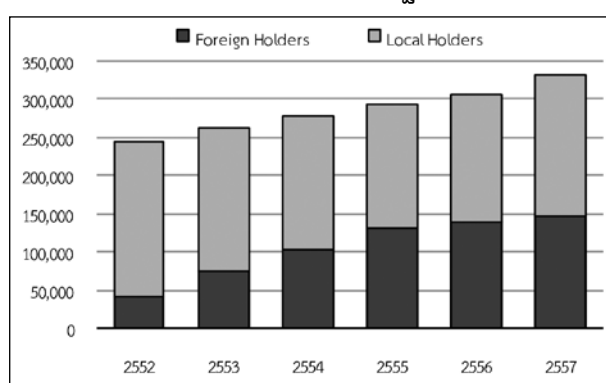
หากเปรียบเทียบสัดส่วนการถือครองพันธบัตรรัฐบาลของชาวต่างชาติกับยอดคงค้างของพันธบัตรรัฐบาลทั้งหมด พบว่ามีสัดส่วนเพิ่มขึ้นมาก จากร้อยละ 17 ในปี 2552 เป็นร้อยละ 44 ในปี 2558 (ภาพที่ 12) ซึ่งสัดส่วนการถือครองพันธบัตรของชาวต่างชาติที่เพิ่มมากขึ้นก็เป็นความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นต่อเสถียรภาพของรัฐบาลมาเลเซีย โดยเฉพาะในภาวะที่ฐานะทางการคลังได้รับผลกระทบค่อนข้างมากจากราคาน้ำมันที่ตกต่ำ ซึ่งจะส่งผลให้ความเชื่อมั่นลดลง และอาจทำให้เกิดการเทขายพันธบัตรอย่างรวดเร็ว และทำให้เกิดเป็นวิกฤตหนี้สาธารณะได้โดยง่ายเนื่องจากอาจไม่สามารถต่ออายุพันธบัตรที่ครบกำหนด (Rollover) ได้

ภาพที่ 11 หนี้ต่างประเทศของรัฐบาลมาเลเซีย

ที่มา : CEIC รวบรวมโดยผู้เขียน

ภาพที่ 12 ยอดคงค้างพันธบัตรรัฐบาลมาเลเซีย

ที่มา : CEIC รวบรวมโดยผู้เขียน

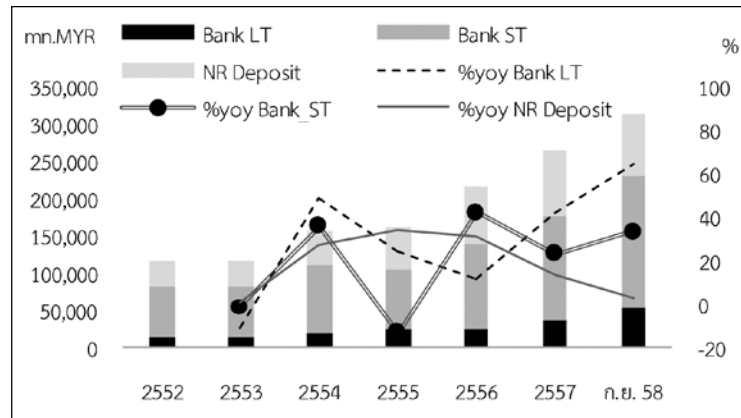
ทั้งนี้ เมื่อใช้เทคนิคทางสถิติวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการเติบโตของหนี้รัฐบาลมาเลเซียและอัตราการเติบโตของหนี้ต่างประเทศของรัฐบาลมาเลเซีย พบว่า การเพิ่มขึ้นของหนี้รัฐบาลรวมมีความสัมพันธ์กับการเพิ่มขึ้นของหนี้ต่างประเทศของรัฐบาล และการเพิ่มขึ้นของการถือครองพันธบัตรโดยชาวต่างชาติ โดยมีค่าสหสัมพันธ์อยู่ที่ 0.7069 และ 0.8445 โดยมีนัยสำคัญที่ร้อยละ 10 และร้อยละ 5 ตามลำดับ นอกจากนี้การเติบโตของหนี้ต่างประเทศของรัฐบาลมาเลเซียยังมีความสัมพันธ์กับการเติบโตของการถือครองพันธบัตรรัฐบาลโดยชาวต่างชาติอย่างมีนัยสำคัญ โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient) อยู่ที่ 0.9443 ที่ระดับนัยสำคัญที่ร้อยละ 5 (ตารางที่ 1) จึงอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การเพิ่มขึ้นของหนี้ต่างประเทศของรัฐบาลมาเลเซียสอดคล้องกับการถือครองพันธบัตรรัฐบาลมาเลเซียโดยชาวต่างชาติที่สูงขึ้น

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอัตราการเติบโตของหนี้รัฐบาลและหนี้ต่างประเทศของรัฐบาลมาเลเซีย

	External Debt	Gov External Debt	Gov Offshore Borrowing	Gov Securities Foreign	Gov Debt Total
External Debt	1.0000	-	-	-	-
Gov External Debt	0.1772	1.0000	-	-	-
Gov Offshore Borrowing	0.1938	0.1971	1.0000	-	-
Gov Securities Foreign	0.0697	0.9443**	-0.0479	1.0000	-
Gov Debt Total	0.1608	0.7069*	-0.1250	0.8445**	1.0000

ที่มา : คำนวณโดยผู้เขียน

ภาพที่ 13 หนี้ต่างประเทศของธนาคารมาเลเซีย

ที่มา : CEIC รวบรวมโดยผู้เขียน

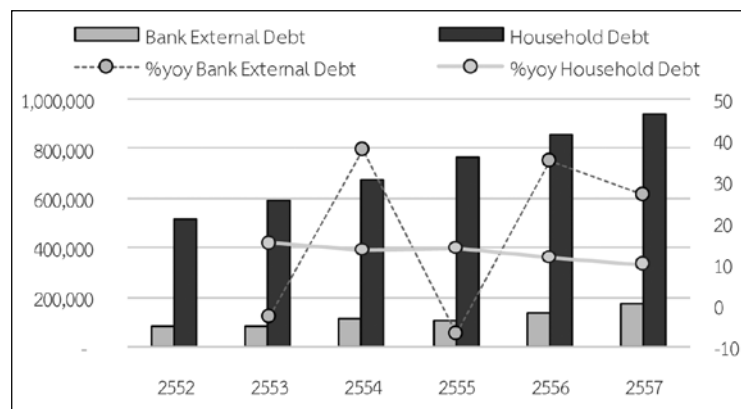
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างหนี้ครัวเรือนกับหนี้ต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์หากพิจารณาหนี้ต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์ จะเห็นว่าธนาคารพาณิชย์ของมาเลเซียมีการกู้เงินจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยสัดส่วนของหนี้ที่ธนาคารพาณิชย์กู้จากต่างประเทศต่อหนี้ต่างประเทศรวมเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 21.3 ในปี 2552 เป็นร้อยละ 27.2 ในไตรมาสที่ 3 ปี 2558 คิดเป็นการเพิ่มขึ้นถึง 184.7 พันล้านริงกิต หรือ 2.7 เท่าภายในเวลาเพียง 5 ปี

ในช่วง 3-4 ปีที่ผ่านมา ทั้งยอดหนี้ต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์และยอดหนี้ครัวเรือนมีการเพิ่มขึ้นค่อนข้างสูงซึ่งการระดมทุนจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นนับเป็นความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นของระบบสถาบันการเงินของมาเลเซีย อย่างไรก็ตามเมื่อใช้เทคนิคทางสถิติวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการเติบโตของหนี้ครัวเรือนและอัตราการเติบโตของหนี้ต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์มาเลเซีย พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ที่ -0.62 และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สามารถสรุปได้ว่าการเพิ่มขึ้นของหนี้ทั้งสองประเภทมีความสัมพันธ์กัน หรืออาจกล่าวได้ว่า ยังไม่พบหลักฐานที่มีนัยสำคัญทางสถิติว่าธนาคารพาณิชย์มาเลเซียกู้เงินจากต่างประเทศเพื่อมาปล่อยสินเชื่อให้แก่ครัวเรือน ซึ่งอาจเป็นความเสี่ยงทั้งในด้านอัตราแลกเปลี่ยนและระยะเวลาของสินเชื่อที่แตกต่างกันได้ (Currency and maturity mismatch)

4 นัยต่อเศรษฐกิจไทย

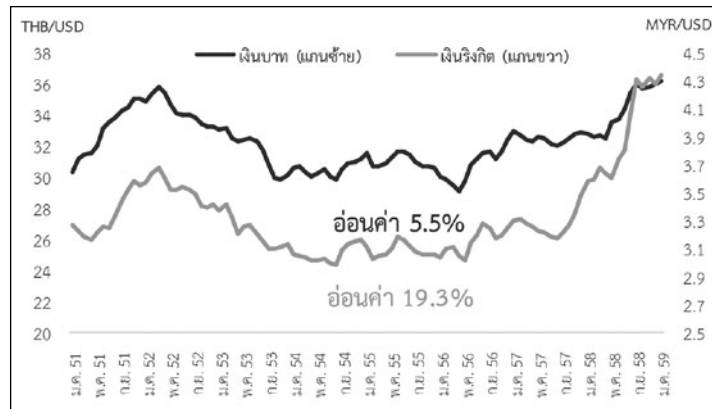
มาเลเซียถือเป็นหนึ่งในประเทศที่มีขนาดทางเศรษฐกิจในสัดส่วนสำคัญของอาเซียน อีกทั้งมีความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจไทยผ่านช่องทางสำคัญต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการค้าและการลงทุนในระดับสูง ส่งผลให้สัญญาณความเสี่ยงด้านเสถียรภาพของมาเลเซียอาจส่งผลกระทบต่อภาพรวมความเชื่อมั่นด้านเสถียรภาพของประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคเดียวกัน และส่งผลให้การเคลื่อนไหวของเงินทุนระหว่างประเทศมีความผันผวนมากขึ้นนอกจากนี้ ค่าเงินริงกิตที่อ่อนกว่าสกุลเงินอื่นๆ ในภูมิภาค รวมถึงค่าเงินบาทของไทย อาจส่งผลให้ประเทศในภูมิภาคเสียเปรียบทางการค้าในระยะสั้นได้ (ภาพที่ 14)

ภาพที่ 14 เปรียบเทียบยอดหนี้ครัวเรือนและหนี้ต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์มาเลเซีย

ที่มา : CEIC รวบรวมโดยผู้เขียน

ภาพที่ 15 ความเคลื่อนไหวค่าเงินริงกิตมาเลเซียและบาทไทยเฉลี่ยรายเดือน

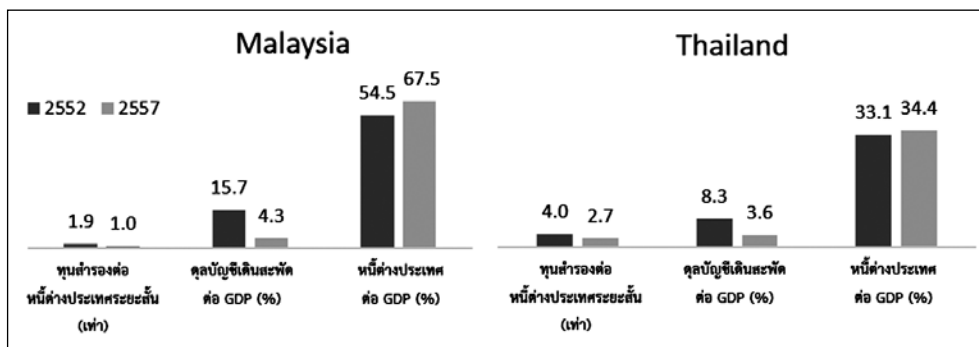

ที่มา : CEIC รวบรวมโดยผู้เขียน

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ยการอ่อนค่า/แข็งค่า ในปี 2558 เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยปี 2557

อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบเสถียรภาพต่างประเทศของไทยและมาเลเซีย (ภาพที่ 15) พบว่า แม้ว่าทั้งไทยและมาเลเซีย จะมีแนวโน้มของความเสี่ยงเพิ่มมากขึ้น แต่เสถียรภาพของเศรษฐกิจไทยในปัจจุบันยังคงอยู่ในเกณฑ์ดีกว่ามาเลเซียสะท้อนจากเงินทุนสำรองระหว่างประเทศที่ครอบคลุมเกือบ 3 เท่าของหนี้ต่างประเทศในระยะสั้น ซึ่งถือว่าไทยยังสามารถรองรับความผันผวนหากเกิดเงินทุนไหลออกได้ดีกว่ามาเลเซีย อีกทั้งหนี้ต่างประเทศเมื่อคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้ในประเทศแล้วนั้นอยู่ที่เพียงร้อยละ 34.4 ในขณะที่มาเลเซียมีสัดส่วนหนี้ต่างประเทศเกินกว่าครึ่งหนึ่งของรายได้รวมทั้งประเทศ

ภาพที่ 16 เสถียรภาพด้านต่างประเทศของมาเลเซียและไทย

ที่มา : IMF, Worldbank และ CEIC รวบรวมโดยผู้เขียน

5 สรุป

ที่ผ่านมา เศรษฐกิจมาเลเซียมีความเสี่ยงจากภาระหนี้เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง และโดยที่การเพิ่มขึ้นของหนี้รัฐบาลมีความเชื่อมโยงกับการกู้เงินจากต่างประเทศค่อนข้างสูง ภาระหนี้ดังกล่าวจึงอาจทำให้เกิดความเสี่ยงต่อเสถียรภาพทั้งภายในและภายนอกประเทศ ซึ่งความเสี่ยงดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนและอาจส่งผลข้างเคียงมายังเศรษฐกิจในภูมิภาคเช่นเศรษฐกิจไทย ซึ่งแม้ว่าไทยยังคงมีเสถียรภาพอยู่ในเกณฑ์ที่ดีกว่ามาเลเซีย แต่เนื่องจากเศรษฐกิจในภูมิภาคมีความเชื่อมโยงมากขึ้น สถานการณ์ในมาเลเซียจึงอาจส่งผลกระทบต่อไทยเศรษฐกิจอื่นๆ ในภูมิภาค ดังนั้นเราจึงควรติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด พร้อมทั้งใช้สถานการณ์หนี้ของมาเลเซียเป็นกรณีศึกษาในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจทั้งในและนอกประเทศไปควบคู่ไปกับการดำเนินนโยบายที่เน้นกระตุ้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจด้วย

บทวิเคราะห์

เรื่อง ล่องใต้...ส่องเศรษฐกิจภูมิภาคพื้นแล้วจริงหรือ?

บทสรุปผู้บริหาร

○ ภาคใต้มีผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาค (Gross Regional Product : GRP) ใหญ่เป็นลำดับ 4 ของประเทศ ด้วยสัดส่วนร้อยละ 8.0 ของ GDP โดยมีสาขาเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ เกษตรกรรม โรงแรมและภัตตาคาร อุตสาหกรรม คมนาคมขนส่ง และค้าส่งค้าปลีก

○ สถานการณ์เศรษฐกิจของภาคใต้ขยายตัวได้ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ เนื่องจากได้อานิสงส์ของการท่องเที่ยวที่ขยายตัวได้ดีทั้งจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการเยี่ยมเยือน เสริมด้วยการบริโภคสินค้าและบริการที่ขยายตัวได้ดี นอกจากนี้การเบิกจ่ายของภาครัฐในส่วนของการจ่ายลงทุนอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ ช่วยให้เศรษฐกิจภาคใต้ฟื้นตัวได้ดี

○ สถานการณ์ราคายางพาราและปาล์มน้ำมันปรับตัวดีขึ้นตามลำดับ โดยราคายางพาราเฉลี่ยในเดือน พฤษภาคม 2559 อยู่ที่ราคา 59.93 บาทต่อกิโลกรัม² หดตัวเล็กน้อยที่ร้อยละ -3.3 ต่อปี ในขณะที่ราคาปาล์มน้ำมันเฉลี่ยในเดือนพฤษภาคม 2559 อยู่ที่ 5.38 บาทต่อกิโลกรัม ขยายตัวสูงถึงร้อยละ 30.9 ต่อปี ส่งผลให้รายได้เกษตรกรเริ่มปรับตัวดีขึ้น

○ ทั้งนี้ เม็ดเงินจากมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศ ที่จัดสรรให้กับภูมิภาคต่างๆ จะเข้าไปเสริมการฟื้นตัวของเศรษฐกิจภูมิภาค โดยภาคใต้ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 6,295.94 ล้านบาท ซึ่งมีการเบิกจ่ายไปแล้ว 5,690.64 ล้านบาท หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 90.39 ของวงเงินที่ได้รับการจัดสรร อีกทั้งมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ล้านบาท) ของภาคใต้ มีวงเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรอยู่ที่ 5,475.0 ล้านบาท ซึ่งมีการเบิกจ่ายไปแล้วทั้งสิ้น 4,535.24 ล้านบาท คิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 83.75 ของวงเงินงบประมาณทั้งหมด

บทนำ

ภายใต้บริบทการเติบโตของเศรษฐกิจโลกที่เป็นไปอย่างเชื่องช้า ตามการขยายตัวที่ชะลอตัวของเศรษฐกิจหลัก โดยเฉพาะสหรัฐฯ จีน สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น ส่งผลให้เศรษฐกิจของภูมิภาคอื่นๆ รวมถึงประเทศไทยที่พึ่งพาภาคต่างประเทศเป็นหลักผ่าน การเชื่อมโยงภาคการค้าและการลงทุนชะลอตัวตาม ทำให้แต่ละประเทศต่างๆ ต้องหันมาเน้นการเติบโตจากภาคในประเทศเพื่อพ่วง ภาคเศรษฐกิจท่ามกลางความเสี่ยงของการเติบโตที่ชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก ประเทศไทยนับว่ายังอยู่ในสถานะที่ดีกว่าอีกหลาย ประเทศ จากการที่ประเทศไทยประกอบด้วยทั้งหมด 7 ภูมิภาคที่มีความหลากหลาย โดดเด่น และแตกต่างกัน ดังนั้นการดูแลเศรษฐกิจ ภูมิภาคจึงเป็นความท้าทายของภาครัฐ ภายใต้กระแสความผันผวนของเศรษฐกิจโลกในปัจจุบัน

ภาคใต้ นับเป็นอีกภูมิภาคที่มีความน่าสนใจ อีกทั้งยังเป็นภาคเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ โดยมีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 4 ของประเทศด้วยสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 8.0 ของ GDP สำหรับโครงสร้างเศรษฐกิจของภาคใต้เน้นว่ามีการกระจายตัวทางเศรษฐกิจที่มีความสมดุล โดยมีสัดส่วนภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการบริการ ที่อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน จึงทำให้เศรษฐกิจภาคใต้สามารถ ประคองตัวได้ในช่วงที่เศรษฐกิจโลกรวมทั้งเศรษฐกิจไทยยังมีความเปราะบาง หากพิจารณาเรื่องชี้ด้านต่างๆ อาทิ ภาษีมูลค่าเพิ่ม สะท้อนการใช้จ่ายในภูมิภาค การท่องเที่ยวทั้งจำนวนและรายได้จากการเยี่ยมเยือน และอัตราการเงินเฟ้อ จึงเป็นเครื่องยืนยัน การฟื้นตัวของเศรษฐกิจภาคใต้อย่างชัดเจน

¹ ส่วนวิเคราะห์และสถาบันสัมพันธ์ ขอขอบคุณ ดร.พิสิทธิ์ พัวพันธ์ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเศรษฐกิจมหภาค สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สำหรับข้อเสนอแนะ

² ราคายางพาราที่รัฐบาลรับซื้อ อยู่ที่ 45 บาทต่อกิโลกรัม

1. ส่องใต้ ส่องเศรษฐกิจภูมิภาค

เศรษฐกิจภาคใต้ จากข้อมูลล่าสุด ณ ราคาที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ ปี 2557 พบว่ามีมูลค่า 739,517 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 8.0 ของเศรษฐกิจไทย ซึ่งถือได้ว่ามีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับที่ 4 รองลงมาจาก กทม. และปริมณฑล ภาคตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และหากพิจารณาโครงสร้างเศรษฐกิจภาคใต้ จะเห็นว่ามีส่วนประมาณ 1 ใน 4 เป็นการผลิตภาคการเกษตร ซึ่งสะท้อนถึงเศรษฐกิจภาคใต้ที่ยังพึ่งพาการผลิตภาคการเกษตรเป็นสำคัญ นอกจากนี้ อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจภาคใต้ในปี 2557 หดตัวเล็กน้อยที่ร้อยละ 0.3 จากปีก่อน ตามการลดลงของการผลิตในสาขาก่อสร้าง อสังหาริมทรัพย์ ค่าปลีกค้าส่ง และอุตสาหกรรมเป็นสำคัญ

ตารางที่ 1 ขนาดและอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจภาคใต้

	ปี 2557 (ข้อมูลล่าสุด)		
	มูลค่า (ล้านบาท)	สัดส่วนต่อ GDP (%)	อัตราการขยายตัว (%)
GDP ทั่วประเทศ	9,211,568	100.0	0.8
1. กทม.และปริมณฑล	4,587,528	49.8	2.9
2. ภาคตะวันออก	1,534,417	16.6	0.1
3. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	853,027	9.3	-0.4
4. ภาคใต้	739,517	8.0	-0.3
5. ภาคเหนือ	655,651	7.0	0.7
6. ภาคกลาง	543,075	6.4	-8.0
7. ภาคตะวันตก	312,313	3.0	0.6

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตารางที่ 2 โครงสร้างของเศรษฐกิจภาคใต้

	ปี 2557 (ข้อมูลล่าสุด)		
	มูลค่า (ล้านบาท)	สัดส่วนต่อ GDP (%)	อัตราการขยายตัว (%)
GRP รวมภาคใต้	739,517	100.0	-0.3
1. เกษตร	180,870	24.5	0.9
2. อุตสาหกรรม	82,751	11.2	-0.1
3. ค้าส่งค้าปลีก	69,757	9.4	-2.4
4. คมนาคมขนส่ง	75,333	10.2	12.6
5. โรงแรมและภัตตาคาร	87,990	11.9	0.8
6. อสังหาริมทรัพย์	40,781	5.5	-9.7
7. ก่อสร้าง	26,575	3.6	-8.9
8. การเงิน	37,072	5.0	5.4
รวม 8 สาขา	601,129	81.3	-0.2
บริการอื่น ๆ	138,388	18.7	-1.4

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2. จังหวัดเศรษฐกิจหลักของภาคใต้

เศรษฐกิจหลักของภาคใต้ที่สำคัญ 3 อันดับแรก ได้แก่ จังหวัดสงขลา ภูเก็ต สุราษฎร์ธานี โดยมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 20.7 15.0 และ 14.6 ของเศรษฐกิจภาคใต้ ตามลำดับ และหากพิจารณาโครงสร้างเศรษฐกิจจังหวัดสงขลาที่เป็นอันดับ 1 ของภาคใต้ พบว่ามีความสมดุล โดยภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และค้าปลีกค้าส่ง มีสัดส่วนร้อยละ 18.3 19.2 และ 10.3 ของเศรษฐกิจจังหวัดสงขลา ตามลำดับ ซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่ช่วยสนับสนุนการเติบโตของเศรษฐกิจจังหวัดสงขลาให้มีเสถียรภาพ และสามารถรองรับความผันผวนของเศรษฐกิจภายนอกได้ดี นอกจากนี้อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในปี 2557 ของจังหวัดสงขลา หดตัวเล็กน้อยที่ร้อยละ 2.3 ต่อปี จากปี 2556 ตามการลดลงของสาขาบริการเป็นสำคัญ โดยเฉพาะสาขาก่อสร้าง อสังหาริมทรัพย์ และสาขาค้าปลีกค้าส่ง ในขณะที่การผลิตสาขาสำคัญอื่นๆ อาทิ เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมยังคงขยายได้ สำหรับภูเก็ต ภาคบริการด้านการท่องเที่ยว โรงแรมและภัตตาคาร การขนส่งสื่อสารคมนาคม เป็นภาคเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัดโดยมีสัดส่วนถึงร้อยละ 64.1 ของเศรษฐกิจจังหวัด ส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี ยังคงพึ่งพาภาคเกษตรกรรมเป็นสำคัญ มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 21.3 ของเศรษฐกิจจังหวัด อย่างไรก็ดี ภาคบริการโรงแรมและภัตตาคาร ภาคอุตสาหกรรม และการค้าส่งค้าปลีก เป็นภาคเศรษฐกิจที่ช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัดเช่นกัน โดยมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 17.4 15.7 11.0 ของเศรษฐกิจจังหวัด ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ขนาดและอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจสำคัญภาคใต้

	ปี 2557 (ข้อมูลล่าสุด)		
	มูลค่า (ล้านบาท)	สัดส่วนต่อ GDP (%)	อัตราการขยายตัว (%)
GRP รวมภาคใต้	739,517	100.0	-0.3
1. สงขลา	153,301	20.7	-2.3
2. ภูเก็ต	110,611	15.0	2.0
3. สุราษฎร์ธานี	107,984	14.6	1.2
4. นครศรีธรรมราช	86,286	11.7	-3.4
5. กระบี่	46,682	6.3	6.3
6. ชุมพร	39,615	5.4	-0.2
7. ตรัง	39,093	5.3	0.5
8. ปัตตานี	34,869	4.7	-3.7
9. พังงา	25,249	3.4	3.3
10. สตูล	21,529	2.9	2.6
11. ยะลา	21,232	2.9	-2.0
12. นราธิวาส	19,554	2.6	-2.1
13. พัทลุง	17,128	2.3	-2.1
14. ระนอง	16,385	2.2	-0.5

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

3. สถานการณ์เศรษฐกิจภาคใต้ (ข้อมูลล่าสุด ณ เดือนเมษายน 2559)

3.1 ด้านอุปสงค์ พบว่าการบริโภคสินค้าและบริการขยายตัวดี โดยดูจากภาษีมูลค่าเพิ่ม ณ ราคาคงที่ เฉพาะส่วนที่เก็บบนฐานการใช้จ่ายแรงตัวขึ้นเป็นร้อยละ 13.4 ต่อปี ส่วนยอดรถยนต์นั่งจดทะเบียนใหม่และยอดรถจักรยานยนต์จดทะเบียนใหม่ขยายตัวได้ร้อยละ 8.5 และ 5.4 ต่อปี ตามลำดับ ตามการปรับตัวดีขึ้นของราคาสินค้าเกษตรเป็นสำคัญ ขณะที่ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคยังอยู่ในระดับต่ำที่ 65.0 เนื่องจากความกังวลเกี่ยวกับสถานการณ์เศรษฐกิจโลกและผลกระทบจากภัยแล้ง อย่างไรก็ดี การลงทุนเริ่มมีสัญญาณดีขึ้น สะท้อนจากยอดรถปิ้อพจดทะเบียนใหม่และยอดรถบรรทุกจดทะเบียนใหม่ที่ขยายตัวได้ร้อยละ 14.1 และ 7.0 ต่อปี ตามลำดับ ส่วนเม็ดเงินลงทุนในโรงงานอุตสาหกรรมหดตัวร้อยละ 76.5 ต่อปี เนื่องจากการเร่งลงทุนในเดือนก่อนหน้าและฐานสูงปีก่อน สำหรับด้านรายจ่ายลงทุนของรัฐบาลในภูมิภาคขยายตัวต่อเนื่องที่ร้อยละ 19.8 ต่อปี

3.2 ด้านอุปทาน พบว่าการท่องเที่ยวขยายตัวทั้งจำนวนและรายได้ โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยว 3.5 ล้านคน-ครั้ง ขยายตัวร้อยละ 4.1 ต่อปี แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยขยายตัวร้อยละ 1.3 ต่อปี นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศขยายตัวร้อยละ 6.1 ต่อปี ส่วนรายได้จากการเยี่ยมเยือนอยู่ที่ 39,169 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 4.1 ต่อปี แบ่งเป็นรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวไทยหดตัวร้อยละ -3.5 ต่อปี รายได้จากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศขยายตัวร้อยละ 6.4 ต่อปี ส่วนภาคเกษตรพบว่าผลผลิตหดตัวแต่ราคาสินค้าเกษตรยังขยายตัวในระดับสูง ส่งผลให้รายได้เกษตรกรขยายตัวได้ดี ขณะที่ภาคอุตสาหกรรมยังมีสัญญาณชะลอตัว โดยดูจากดัชนีความเชื่อมั่นภาคอุตสาหกรรมที่ยังอยู่ในระดับต่ำที่ 84.2 ปัจจัยลบ ได้แก่ ยอดขาย ผลผลิต ต้นทุน และผลประกอบการ

3.3 ด้านเสถียรภาพภายใน พบว่ายังอยู่ในเกณฑ์ดี โดยอัตราเงินเฟ้อทั่วไปอยู่ในระดับต่ำที่ร้อยละ -0.3 ต่อปี ขณะที่จำนวนการว่างงานในเดือนมีนาคม 2559 อยู่ที่ 70,716 คน คิดเป็นอัตราการว่างงานร้อยละ 1.4 ของกำลังแรงงาน สูงกว่าอัตราการว่างงานของประเทศ

ตารางที่ 4 เครื่องชี้เศรษฐกิจภาคใต้

	ปี 2558					ปี 2559				
	ทั้งปี	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	YTD
เครื่องชี้การบริโภคภาคเอกชน										
ภาษีมูลค่าเพิ่มรวมของภาคใต้ (ล้านบาท)	18,718.2	4,914.4	4,740.69	4,433.0	4,630.2	5,406.1	1,744.5	1,817.3	1,870.1	7,276.2
- ขยายตัว (%yoy)	-1.1	-3.6	-1.8	-2.8	4.2	10.0	9.0	11.4	13.8	11.0
ภาษีมูลค่าเพิ่ม <u>บนฐานการใช้จ่ายภายใน</u> (ล้านบาท)	14,403.8	3,871.1	3,657.3	3,386.8	3,488.7	4,237.7	1,371.9	1,358.9	1,465.0	5,702.7
- ขยายตัว (%yoy)	6.9	4.7	6.8	8.9	7.5	9.5	7.4	8.6	12.8	10.3
ภาษีมูลค่าเพิ่ม <u>บนฐานการนำเข้า</u> (ล้านบาท)	4,314.40	1,043.30	1,083.42	1,046.22	1,141.47	1,168.4	372.58	458.42	405.12	1,573.5
- ขยายตัว (%yoy)	-20.9	-27.5	-22.8	-27.8	-4.8	12.0	15.1	20.7	17.7	13.4
ภาษีมูลค่าเพิ่ม <u>ณ ราคาคงที่</u> <u>บนฐานการใช้จ่ายภายใน</u> (%yoy)	6.9	4.7	6.8	8.9	7.5	7.4	8.6	12.8	10.3	7.4
ยอดรถยนต์นั่งจดทะเบียนใหม่ (คัน)	43,901	13,282	10,887	11,373	8,359	15,213	4,476	4,490	3,422	18,635
- ขยายตัว (%yoy)	-21.8	-27.2	-29.8	-16.6	-4.2	14.5	11.3	14.0	8.5	13.4
ยอดรถจักรยานยนต์จดทะเบียนใหม่ (คัน)	234,556	64,969	59,097	56,195	54,295	61,549	18,024	21,686	14,495	76,044
- ขยายตัว (%yoy)	0.5	0.8	0.1	-6.3	8.7	-5.3	-12.3	-19.8	5.4	-3.4
ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภค (ระดับ)	69.2	73.3	70.0	66.4	67.2	66.8	66.9	65.8	65.0	66.4
รายได้เกษตรกร	-18.8	-26.3	-15.4	-17.7	-15.5	-11.1	-12.3	-10.4	6.9	-7.8
เครื่องชี้การลงทุนภาคเอกชน										
ยอดรถปิคนิคจดทะเบียนใหม่ (คัน)	23,018	6,023	5,309	6,362	5,324	6,584	1,949	1,968	1,639	8,223
- ขยายตัว (%yoy)	-12.5	-26.7	-26.7	-0.9	20.6	9.3	16.2	1.3	14.1	10.2
ยอดรถบรรทุกจดทะเบียนใหม่ (คัน)	23,018	6,023	5,309	6,362	5,324	6,584	1,949	1,968	1,639	8,223
- ขยายตัว (%yoy)	-14.2	-9.7	-20.1	-17.6	-6.8	7.6	-10.4	26.5	7.0	7.5
เม็ดเงินลงทุนในโรงงานอุตสาหกรรม (ล้านบาท)	22,554	2,904	7,097	3,004	9,549	3,714	1,310	1,302	997	4,711
- ขยายตัว (%yoy)	41.6	65.0	73.2	-48.4	124.5	27.9	49.7	25.2	-76.5	-34.1
เครื่องชี้อุตสาหกรรม										
ดัชนีความเชื่อมั่นภาคอุตสาหกรรม (ระดับ)	88.3	84.7	85.6	83.3	81.5	84.1	83.7	84.4	84.2	84.2

ตารางที่ 4 เครื่องชี้เศรษฐกิจภาคใต้ (ต่อ)

	ปี 2558					ปี 2559				
	ทั้งปี	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	YTD
เครื่องชี้การท่องเที่ยว										
จำนวนนักท่องเที่ยวรวม (ล้านคน-ครั้ง)	38.5	8.5	7.3	8.4	9.1	10.7	3.5	3.6	3.5	14.1
- ขยายตัว (%yoy)	15.7	25.9	24.5	11.6	2.7	-0.6	4.1	-1.6	4.1	0.5
จำนวนนักท่องเที่ยวเฉพาะคนไทย (คน-ครั้ง)	15.8	4.0	3.9	4.2	3.6	4.3	1.4	1.4	1.4	5.8
- ขยายตัว (%yoy)	10.2	44.8	21.3	-2.1	-9.6	7.8	14.1	4.5	1.3	6.1
จำนวนนักท่องเที่ยวเฉพาะคนต่างประเทศ (คน-ครั้ง)	22.7	6.7	5.2	5.2	5.7	6.3	2.1	2.2	2.1	8.3
- ขยายตัว (%yoy)	19.8	16.7	27.1	25.9	12.4	-5.6	-1.6	-5.3	6.1	-3.0
รายได้จากการเยี่ยมเยือนรวม (พันล้านบาท)	475.2	159.5	102.5	81.8	131.5	151.2	51.3	52.1	39.2	190.4
- ขยายตัว (%yoy)	26.3	42.1	34.6	22.4	8.6	-5.2	-2.2	-3.8	4.1	-3.4
รายได้จากการเยี่ยมเยือนเฉพาะคนไทย (พันล้านบาท)	89.4	21.5	24.4	23.3	20.2	23.8	7.7	8.1	8.6	32.4
- ขยายตัว (%yoy)	15.5	57.9	33.6	-7.5	-0.8	10.9	13.8	10.9	-3.5	6.7
รายได้จากการเยี่ยมเยือนเฉพาะคนต่างประเทศ (พันล้านบาท)	385.8	137.9	78.1	58.5	111.3	127.4	43.6	44.0	30.6	158.0
- ขยายตัว (%yoy)	29.1	39.9	34.93	40.6	10.5	-7.7	-4.5	-6.2	6.4	-5.3
เครื่องชี้เสถียรภาพเศรษฐกิจ										
อัตราเงินเฟ้อทั่วไป (%yoy)	-1.2	-0.7	-1.4	-1.4	-1.4	-1.0	-1.1	-0.9	-0.3	-0.8
จำนวนการจ้างงาน (พันคน)	5,043.8	5,062.7	5,016.1	5,044.8	5,051.9	5,101.0	5,111.0	5,117.6	-	5,101.1
- ขยายตัว (%yoy)	-0.6	-0.3	-0.4	-1.1	-0.7	0.8	0.7	1.2	-	0.8
จำนวนการว่างงาน (คน)	55,647	55,268	51,799	58,523	57,000	66,946	62,753	70,716	-	66,946
- อัตราการว่างงาน (% ต่อกำลังแรงงาน)	1.2	1.1	1.1	1.2	1.3	1.2	1.2	1.4	-	1.2

ที่มา : กรมสรรพากร กรมการขนส่งทางบก มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมโรงงานอุตสาหกรรม สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ศูนย์วิจัยตลาดการท่องเที่ยว สำนักดัชนีการค้า สำนักงานสถิติแห่งชาติ
คำนวณและรวบรวม : สศค.

3.4 ด้านการค้าชายแดน สำหรับมูลค่าการค้าชายแดน (ไทย-มาเลเซีย) และค้าผ่านแดน (ไทย-สิงคโปร์) ในปี 2558 มีมูลค่าการค้ารวมทั้งสิ้น 5.21 แสนล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.9 ของ GDP ทั้งประเทศ ในช่วงไตรมาสแรก ปี 2559 มูลค่าการค้าชายแดน (ไทย-มาเลเซีย) และค้าผ่านแดน (ไทย-สิงคโปร์) มีมูลค่าการค้ารวมทั้งสิ้น 1.29 แสนล้านบาท แบ่งเป็นการค้าชายแดน (ไทย-มาเลเซีย) มีมูลค่า 1.19 แสนล้านบาท ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.3 ต่อปี และการค้าผ่านแดน (ไทย-สิงคโปร์) มีมูลค่า 1.02 หมื่นล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 29.0 ต่อปี สะท้อนภาคการค้าชายแดนและค้าผ่านแดนภาคใต้ที่มีแนวโน้มเติบโตในเกณฑ์ดี

ตารางที่ 5 มูลค่าการค้าขายแดน และมูลค่าการค้าผ่านแดน (ไทย-มาเลเซีย-สิงคโปร์)

มูลค่าการค้าขายแดนและค้าผ่านแดน (ล้านบาท)	ปี 2558			ไตรมาสที่ 1 ปี 2559		
	ส่งออก	นำเข้า	การค้ารวม	ส่งออก	นำเข้า	การค้ารวม
ค้าขายแดน (ไทย-มาเลเซีย)	250,049	235,710	485,759	59,291	60,352	119,643
ขยายตัว %yoy	-9.1%	1.3%	-4.3%	-2.6%	7.5%	2.3%
ค้าผ่านแดน (ไทย-สิงคโปร์)	18,065	17,797	35,862	5,052	5,162	10,213
ขยายตัว %yoy	-28.7%	-53.0%	-43.2%	29.4%	28.6%	29.0%
ค้าขายแดนและค้าผ่านแดน	268,114	253,507	521,621	64,343	65,514	129,857
ขยายตัว %yoy	-10.7%	-6.3%	-8.6%	-0.7%	8.9%	4.0%

ที่มา : กระทรวงพาณิชย์

ตารางที่ 6 สินค้าส่งออกนำเข้าที่สำคัญของการค้าขายแดน (ไทย-มาเลเซีย) ไตรมาสแรก ปี 2559

สินค้าส่งออก 5 อันดับแรก	มูลค่า (ล้านบาท)	อัตราการขยายตัว (%yoy)	สินค้านำเข้า 5 อันดับแรก	มูลค่า (ล้านบาท)	อัตราการขยายตัว (%yoy)
1. ยางพารา	16,632.0	-14.6	1. เครื่องคอมพิวเตอร์และ อุปกรณ์	6,935.3	48.8
2. เครื่องคอมพิวเตอร์และ ส่วนประกอบ	7,719.4	17.2	2. สื่อบันทึกข้อมูล ภาพ เสียง	6,797.5	36.7
3. ไม้แปรรูป	5,130.6	33.0	3. ส่วนประกอบคอมพิวเตอร์	5,960.2	23.8
4. สินค้าอุตสาหกรรมการเกษตร	2,820.6	300.1	4. เทปแม่เหล็ก	5,484.1	10.6
5. รถยนต์และส่วนประกอบ	2,069.0	-0.2	5. เครื่องจักรที่ใช้ในอุตสาหกรรม	4,117.6	-28.7
มูลค่ารวม	59,291.2	-2.6	มูลค่ารวม	60,352.3	7.5

ที่มา : กระทรวงพาณิชย์

ตารางที่ 7 สินค้าส่งออกนำเข้าที่สำคัญของการค้าผ่านแดน (ไทย-สิงคโปร์) ไตรมาสแรก ปี 2559

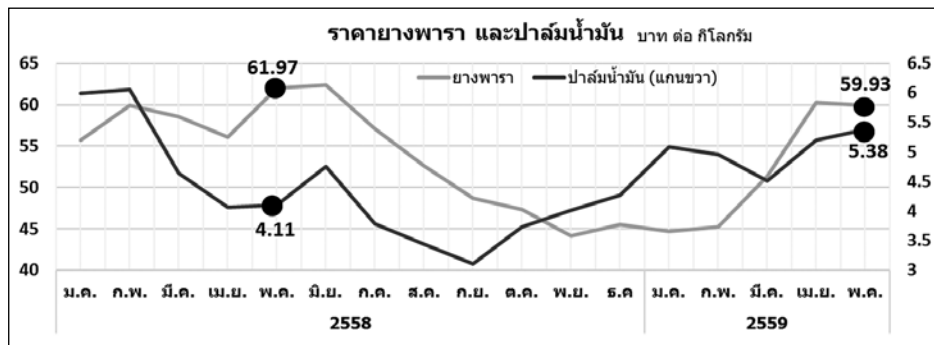
สินค้าส่งออก 5 อันดับแรก	มูลค่า (ล้านบาท)	อัตราการขยายตัว (%yoy)	สินค้านำเข้า 5 อันดับแรก	มูลค่า (ล้านบาท)	อัตราการขยายตัว (%yoy)
1. แผงวงจรไฟฟ้า	724.0	15.2	1. สื่อบันทึกข้อมูล ภาพ เสียง	1,253.7	77,768.3
2. เครื่องตัดต่อและป้องกัน วงจรไฟฟ้า	508.9	-5.9	2. กระดาษและกระดาษแข็ง	683.3	503.6
3. เครื่องคอมพิวเตอร์และ ส่วนประกอบ	492.0	1,724.1	3. เทปแม่เหล็ก จานแม่เหล็ก	541.1	141.3
4. แผงสวิตช์และแผงควบคุมไฟฟ้า	412.1	794.8	4. เครื่องจักรที่ใช้ในอุตสาหกรรม	479.2	-30.4
5. เครื่องยนต์สันดาปภายในลูกสูบ	400.6	7.0	5. แผงวงจรไฟฟ้า	436.0	-20.5
มูลค่ารวม	5,051.7	29.4	มูลค่ารวม	216.6	28.6

ที่มา : กระทรวงพาณิชย์

3.5 สถานการณ์ราคาสินค้าเกษตรสำคัญของภาคใต้

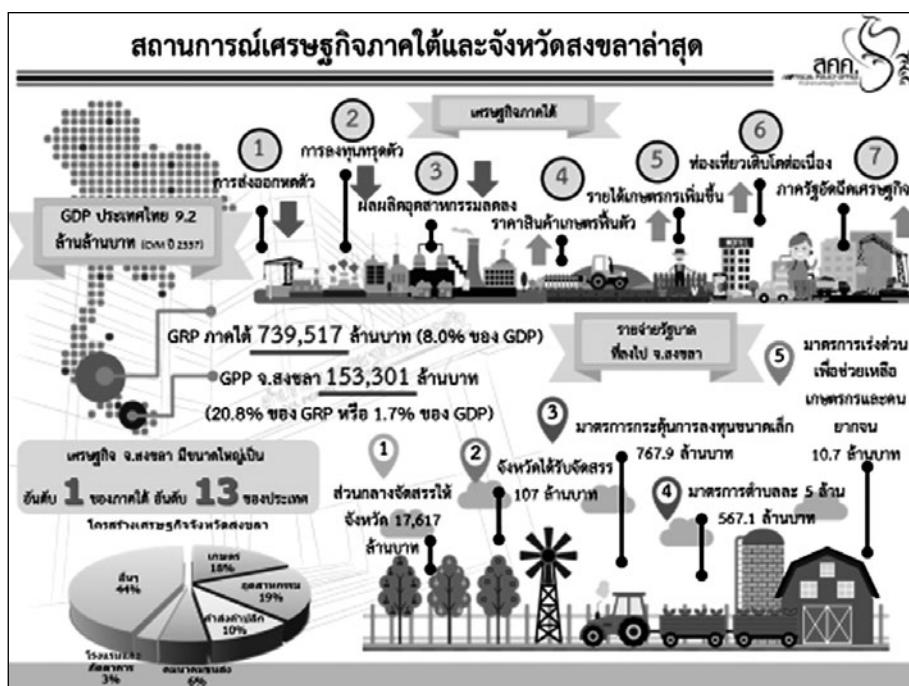
● สถานการณ์ราคายางพาราและปาล์มน้ำมันปรับตัวดีขึ้นตามลำดับ โดยราคายางพาราเฉลี่ยในเดือน พ.ค. 2559 อยู่ที่ 59.93 บาทต่อกิโลกรัม หดตัวอยู่เล็กน้อยที่ร้อยละ -3.3 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ในขณะที่ราคาปาล์มน้ำมันเฉลี่ยในเดือน พฤษภาคม 2559 อยู่ที่ 5.38 บาทต่อกิโลกรัม ขยายตัวสูงถึงร้อยละ 30.9 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน

ภาพที่ 1 สถานการณ์ราคายางพาราและปาล์มน้ำมัน

ที่มา : กองส่งเสริมการค้าสินค้าเกษตร กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ และสถาบันวิจัยการยางแห่งประเทศไทย

ภาพที่ 2 สถานการณ์เศรษฐกิจภาคใต้และจังหวัดสงขลา

ที่มา : ประมวลผลโดย ผู้เขียนบทความ

4. รายจ่ายรัฐบาลและรายจ่ายตามมาตรการสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจได้

- มาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศ (ข้อมูลการเบิกจ่ายระบบ GFMS ของกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง ณ 3 มิถุนายน 2559) งบประมาณวงเงิน 38,821.24 ล้านบาท ของภาคใต้ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 6,295.94 ล้านบาท ซึ่งมีการเบิกจ่ายไปแล้ว 5,690.64 ล้านบาท หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 90.39 ของวงเงินที่ได้รับการจัดสรร

ตารางที่ 8 วงเงินงบประมาณ และการเบิกจ่ายรายภูมิภาค

หน่วย : ล้านบาท

	วงเงินงบประมาณ	การเบิกจ่าย	ร้อยละการเบิกจ่าย
ทั่วประเทศ	38,821.25	34,495.23	88.86
ภาคอีสาน	11,258.60	11,258.60	87.12
ภาคเหนือ	7,452.69	7,452.69	89.12
ภาคตะวันออก	2,698.61	2,698.61	87.20
ภาคใต้	5,690.64	5,690.64	90.39
ภาคตะวันตก	2,347.97	2,347.97	90.05
ภาคกลาง	1,966.62	1,966.62	98.90
กทม. และปริมณฑล	3,066.45	3,066.45	91.37
ส่วนกลาง	13.82	13.67	98.90

ที่มา : สำนักงบประมาณ ข้อมูล ณ วันที่ 3 มิถุนายน 2559

- มาตรการส่งเสริมส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ล้านบาท) ตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2558 ถึง 3 มิถุนายน 2559 ของภาคใต้ มีวงเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรอยู่ที่ 5,475.0 ล้านบาท ซึ่งมีการเบิกจ่ายไปแล้วทั้งสิ้น 4,535.24 ล้านบาท คิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 83.75 ของวงเงินงบประมาณทั้งหมด

ตารางที่ 9 อัตราการเบิกจ่ายภายใต้มาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ล้านบาท) ของวงเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรตามรายภูมิภาค

หน่วย : ล้านบาท

	วงเงินงบประมาณ	การเบิกจ่าย	ร้อยละการเบิกจ่าย
ทั่วประเทศ	36,275.00	29,384.56	81.00
ภาคอีสาน	13,390.00	10,313.85	77.03
ภาคเหนือ	7,810	6,563	84.04
ภาคตะวันออก	2,610	2,226	85.30
ภาคใต้	5,415.00	4,535.24	83.75
ภาคตะวันตก	2,445.00	2,055.85	84.08
ภาคกลาง	3,065.00	2,447.13	79.84
กทม. และปริมณฑล	1,540	1,055	68.54

ที่มา : กรมบัญชีกลาง ข้อมูล ณ วันที่ 3 มิถุนายน 2559

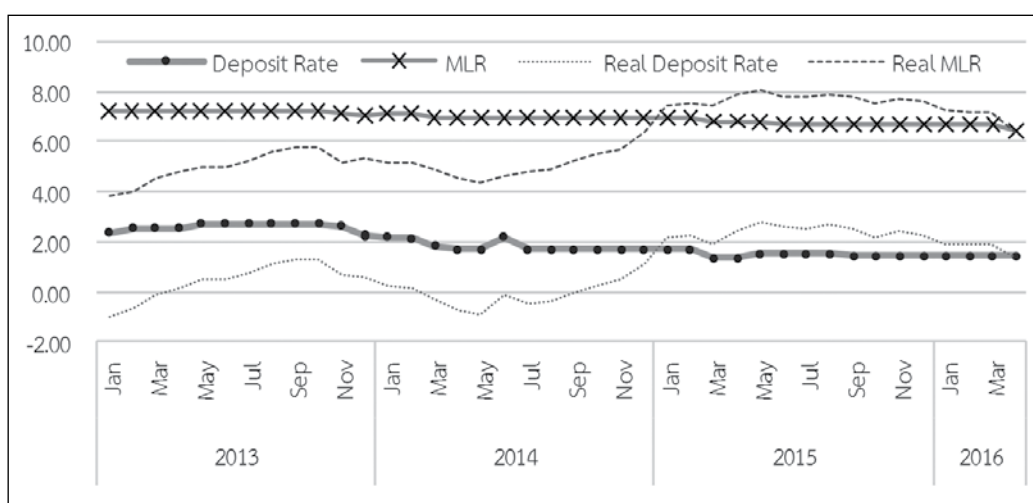
ภาคการเงิน

รายงานภาวะเศรษฐกิจ การเงินไทยในไตรมาสที่ 1 ปี 2559

○ ในไตรมาสที่ 1 ปี 2559 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ทรงตัวในระดับต่ำ โดยอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำระยะเวลา 1 ปีของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 5 แห่ง ทรงตัวที่ร้อยละ 1.40 ต่อปี ขณะที่อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ MLR เฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 5 แห่ง ทรงตัวที่ร้อยละ 6.68 ต่อปี (ภาพที่ 1) ทั้งนี้ อัตราเงินเฟ้อที่ติดลบต่อเนื่องส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่แท้จริง ณ เดือนมีนาคม 2559 อยู่ที่ร้อยละ 1.86 ต่อปี ขณะที่อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่แท้จริงอยู่ที่ร้อยละ 7.14 ต่อปี

○ ในปี 2559 คาดว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้จะทรงตัวอยู่ในระดับต่ำตามความต้องการสินเชื่อและการระดมเงินฝากที่ยังมีไม่มากนัก นอกจากนี้คาดว่าคณะกรรมการนโยบายการเงินจะคงอัตราดอกเบี้ยนโยบายไว้ในระดับต่ำต่อไปจนถึงสิ้นปี 2559 เพื่อส่งผ่านต้นทุนทางการเงินที่ลดลงไปยังอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ต่อไป ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการฟื้นตัวของเศรษฐกิจในช่วงที่เศรษฐกิจยังคงมีแนวโน้มฟื้นตัวไม่เต็มที่ ทั้งนี้ ในช่วงต้นเดือนเมษายน 2559 ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ได้ทยอยประกาศลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ MLR ลงร้อยละ 0.25 ต่อปี และในช่วงปลายเดือนเมษายน 2559 ได้ทยอยประกาศลดอัตราดอกเบี้ย MOR และ MRR เพื่อช่วยเหลือลูกหนี้และช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจในภาวะที่การฟื้นตัวทางเศรษฐกิจยังคงชะลอตัวแม้ว่าจะไม่ได้มีการประกาศลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายก็ตาม ทำให้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ MLR เฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 5 แห่ง ในเดือนเมษายน 2559 ลดลงเหลืออยู่ที่ร้อยละ 6.43 ต่อปี ขณะที่อัตราดอกเบี้ยเงินฝากทรงตัวที่ร้อยละ 1.40 ต่อปี

ภาพที่ 1 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์

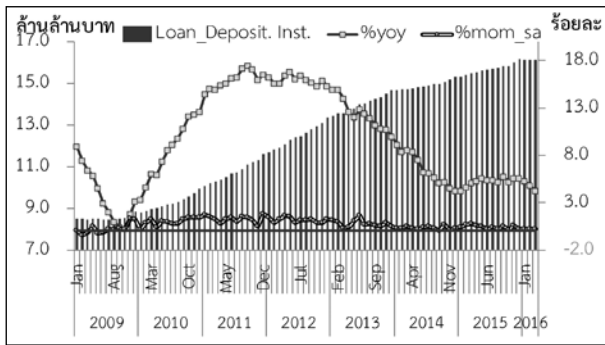
ที่มา : ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

○ ยอดคงค้างสินเชื่อและเงินรับฝากในสถาบันการเงินที่รับฝากเงิน² (Depository Institutions) ณ สิ้นเดือน มีนาคม 2559 ขยายตัวชะลอลงอย่างต่อเนื่อง (ภาพที่ 2 และภาพที่ 3) โดยสถาบันการเงินที่รับฝากเงินมียอดคงค้างของสินเชื่อจำนวน 16.1 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 4.3 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน หรือคิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 0.7 จากไตรมาสก่อนหน้า (หลังจัดผลของฤดูกาล) และเมื่อวิเคราะห์ตามผู้ให้สินเชื่อพบว่าสินเชื่อขยายตัวชะลอลงทั้งในธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ด้านเงินรับฝากมียอดคงค้างจำนวน 17.4 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 4.7 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน หรือขยายตัวร้อยละ 1.5 จากไตรมาสก่อนหน้า (หลังจัดผลของฤดูกาล) โดยชะลอลงทั้งในธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจตามการขยายตัวของสินเชื่อที่ชะลอลงต่อเนื่อง

¹ คำนวณโดยนำอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือนเฉลี่ย หักอัตราเงินเฟ้อในช่วงเดียวกัน

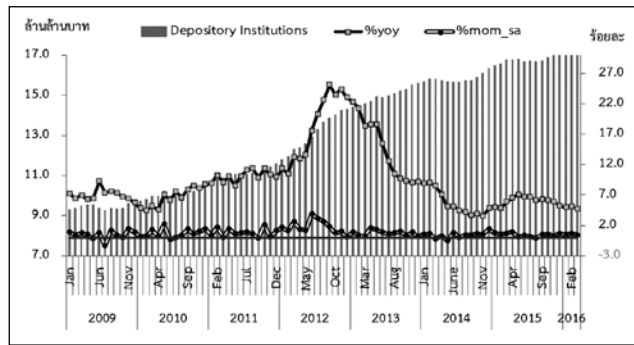
² ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน สถาบันการเงินเฉพาะกิจ สหกรณ์ออมทรัพย์ และกองทุนรวมตลาดเงิน

ภาพที่ 2 สินเชื่อในสถาบันรับฝากเงิน

ที่มา : ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

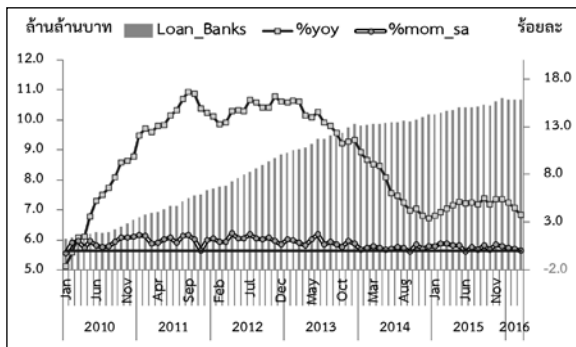
ภาพที่ 3 เงินฝากในสถาบันรับฝากเงิน

ที่มา : ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

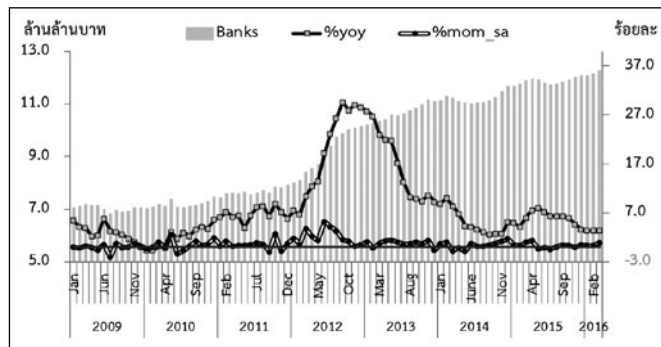
○ ยอดคงค้างสินเชื่อและเงินรับฝากในธนาคารพาณิชย์ ณ สิ้นเดือนมีนาคม 2559 ขยายตัวชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้า (ภาพที่ 4 และภาพที่ 5) โดยธนาคารพาณิชย์มียอดคงค้างสินเชื่อภาคเอกชนจำนวน 10.7 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.8 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน และเมื่อขจัดผลของฤดูกาลแล้วเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.4 จากไตรมาสก่อนหน้า ด้านเงินรับฝากมียอดคงค้างจำนวน 12.3 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 3.3 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน และเมื่อขจัดผลของฤดูกาลแล้วขยายตัวร้อยละ 1.6 จากไตรมาสก่อนหน้า

ภาพที่ 4 สินเชื่อในธนาคารพาณิชย์

ที่มา : ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

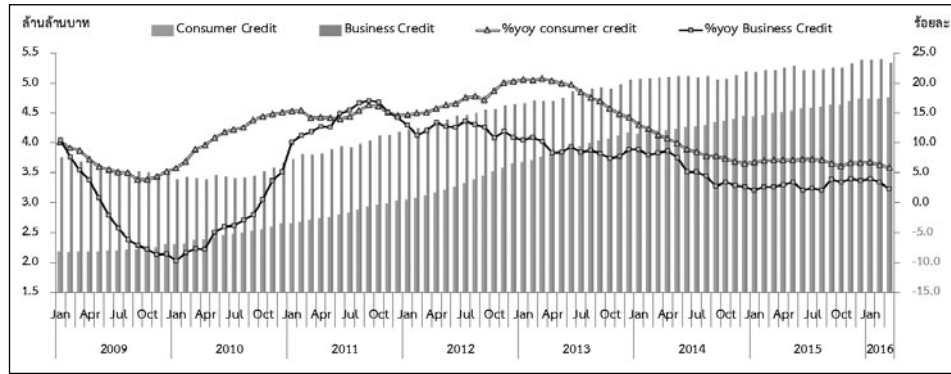
ภาพที่ 5 เงินฝากในธนาคารพาณิชย์

ที่มา : ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

○ เมื่อพิจารณาตามประเภทสินเชื่อ พบว่าทั้งสินเชื่อธุรกิจและสินเชื่ออุปโภคบริโภคของธนาคารพาณิชย์ ณ สิ้นเดือนมีนาคม 2559 ขยายตัวชะลอลง (ภาพที่ 6) โดยสินเชื่อที่ให้แกภาคธุรกิจซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 53.2 ของสินเชื่อรวม ขยายตัวร้อยละ 2.3 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ขณะที่สินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภค ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 46.8 ของสินเชื่อรวม ขยายตัวร้อยละ 5.9 จากช่วงเดียวกันปีก่อน

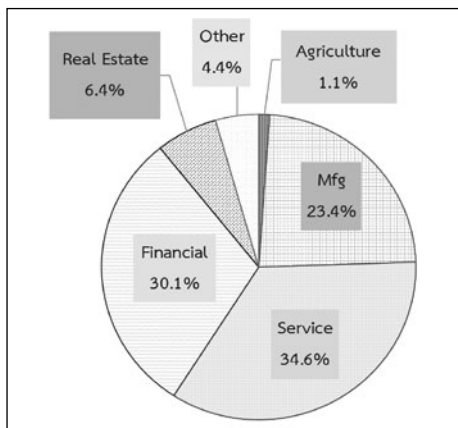
ภาพที่ 6 ยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคและสินเชื่อธุรกิจของธนาคารพาณิชย์

ที่มา : ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

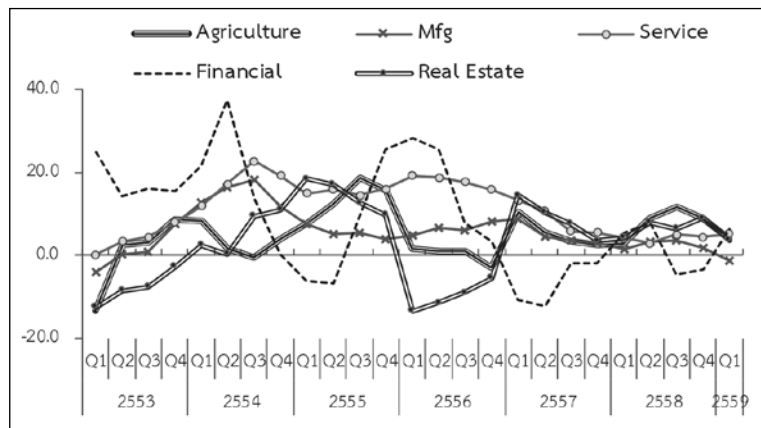
○ ในไตรมาสที่ 1 ปี 2559 ยอดคงค้างสินเชื่อธุรกิจในธนาคารพาณิชย์ขยายตัวชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้า โดยสินเชื่อขยายตัวชะลอลงในทุกภาคส่วน ยกเว้นภาคการเงิน และภาคบริการ (ภาพที่ 8) ยอดคงค้างสินเชื่อภาคเกษตร ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 1.2 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวชะลอลงต่อเนื่องที่ร้อยละ 4.1 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ยอดคงค้างสินเชื่อภาคการผลิต ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 24.8 ของสินเชื่อธุรกิจหดตัวร้อยละ -1.3 จากช่วงเดียวกันปีก่อน และยอดคงค้างสินเชื่อภาคอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 6.7 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวชะลอลงที่ร้อยละ 3.7 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ขณะที่ยอดคงค้างสินเชื่อภาคบริการ ซึ่งมีสัดส่วนถึงร้อยละ 35.5 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวเร่งขึ้นเล็กน้อยที่ร้อยละ 5.1 จากช่วงเดียวกันปีก่อนและภาคสถาบันการเงิน ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 26.8 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวร้อยละ 6.2 จากช่วงเดียวกันปีก่อน

ภาพที่ 7 สินเชื่อแยกตามภาคส่วนธุรกิจ

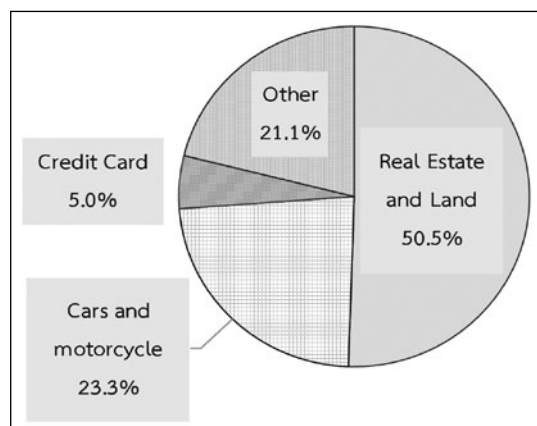
ที่มา : ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

ภาพที่ 8 การขยายตัวของสินเชื่อธุรกิจ

ที่มา : ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

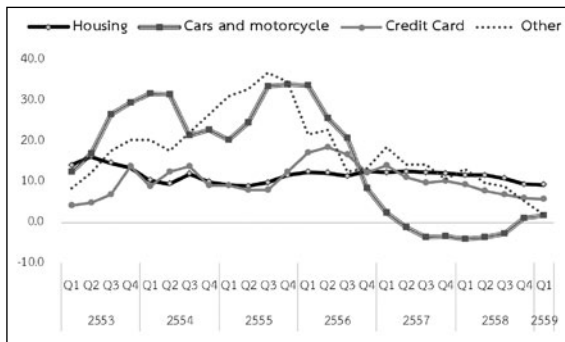
ภาพที่ 9 โครงสร้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภค

ที่มา : ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

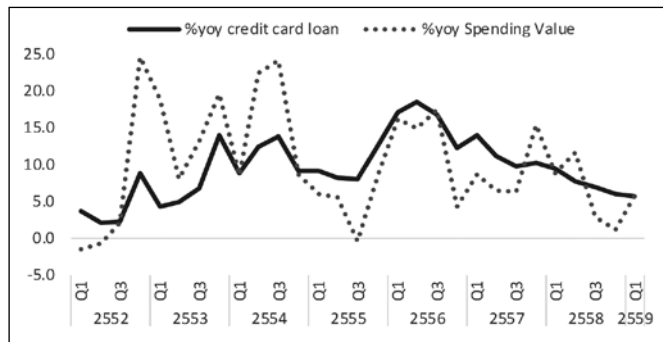
○ ในไตรมาสที่ 1 ปี 2559 ยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคในธนาคารพาณิชย์ชะลอลงต่อเนื่องเป็นไตรมาสที่ 4 (ภาพที่ 10) โดยยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 49.9 ของสินเชื่ออุปโภคบริโภค ยังคงขยายตัวใกล้เคียงกับเดือนก่อนหน้าที่ร้อยละ 9.3 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ยอดคงค้างสินเชื่อบัตรเครดิต ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 5.5 ของสินเชื่ออุปโภคบริโภค ขยายตัวชะลอต่อเนื่องเช่นกันที่ร้อยละ 5.7 สอดคล้องกับปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตที่มีระดับไม่สูงมากนักแม้จะมีอัตราการขยายตัวสูงขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า (ภาพที่ 11) ขณะที่สินเชื่อเพื่อซื้อรถหรือเช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 23.4 ของสินเชื่ออุปโภคบริโภค ขยายตัวเป็นไตรมาสที่ 2 ที่ร้อยละ 1.7 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน หลังหดตัวต่อเนื่องใน 6 ไตรมาสก่อนหน้า

ภาพที่ 10 การขยายตัวสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภค

ที่มา : ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

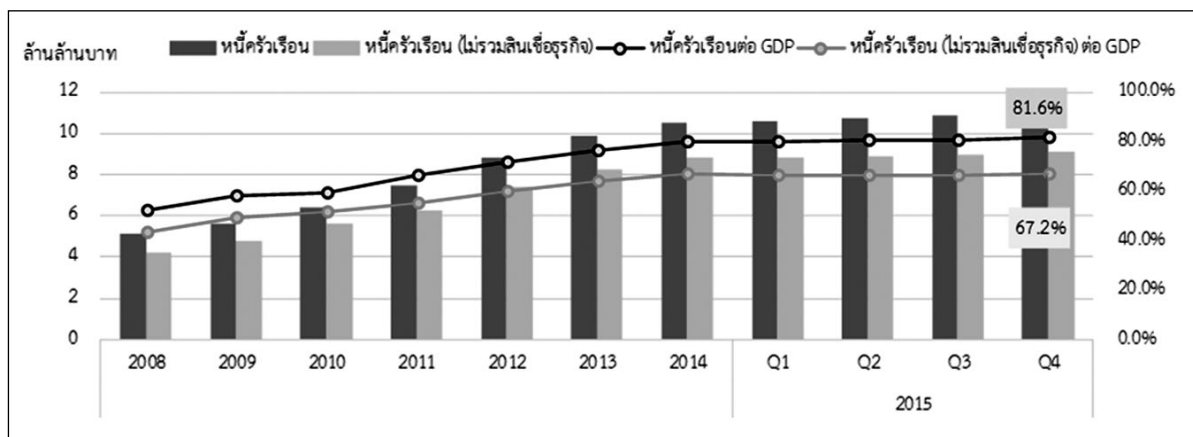
ภาพที่ 11 การใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต

ที่มา : ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

○ สำหรับหนี้ภาคครัวเรือน ณ ไตรมาสที่ 4 ปี 2558 มียอดคงค้างอยู่ที่ 11.04 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 81.6 ของ GDP เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากไตรมาสก่อนหน้าที่อยู่ที่ร้อยละ 80.8 ทั้งนี้ หากไม่รวมสินเชื่อที่ครัวเรือนกู้เพื่อไปใช้ในการประกอบธุรกิจ ยอดหนี้ครัวเรือนจะอยู่ที่ 9.09 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 67.2 ของ GDP (ภาพที่ 12)

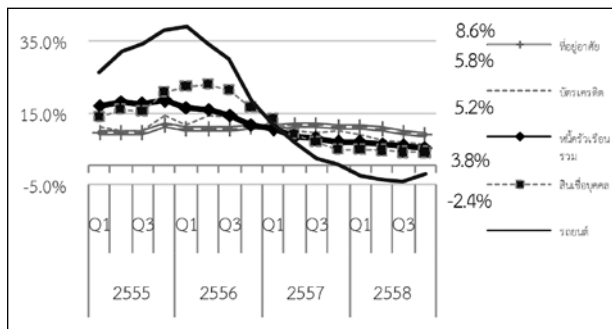
ภาพที่ 12 ระดับหนี้ภาคครัวเรือนและอัตราส่วนต่อ GDP

ที่มา : ธปท. และ สศช. / ประมวลผลโดย สศค.

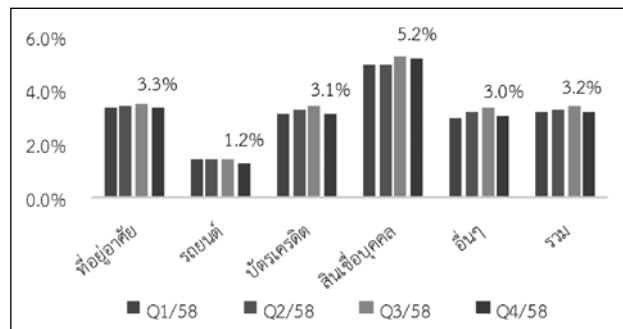
○ การขยายตัวของสินเชื่อมีทิศทางชะลอลงต่อเนื่องเป็นไตรมาสที่ 12 โดยเฉพาะสินเชื่อรถยนต์และจักรยานยนต์ที่หดตัวต่อเนื่องเป็นไตรมาสที่ 4 ที่ร้อยละ 2.4 หลังจากขยายตัวชะลอลงต่อเนื่องภายหลังโครงการรถคันแรกสิ้นสุดลงในปี 2555 (ภาพที่ 13) ด้านคุณภาพสินเชื่อพบว่า อัตราส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ของหนี้ภาคครัวเรือนรวมอยู่ที่ร้อยละ 3.3 ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าเล็กน้อย (ภาพที่ 14)

ภาพที่ 13 อัตราการเติบโตของหนี้ภาคครัวเรือนแต่ละประเภท

ที่มา : ธปท. และ สศช. / ประมวลผลโดย สศช.

ภาพที่ 14 อัตราส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของหนี้ภาคครัวเรือนแต่ละประเภท

ที่มา : ธปท. และ สศช. / ประมวลผลโดย สศช.

○ กล่าวโดยสรุป ณ สิ้นไตรมาสที่ 1 ปี 2559 สินเชื่อและเงินฝากมีแนวโน้มขยายตัวชะลอลงโดยสินเชื่อชะลอลงทั้งในสินเชื่อธุรกิจและสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภค สอดคล้องกับเครื่องชี้เศรษฐกิจด้านการลงทุนภาคเอกชนที่ยังค่อนข้างทรงตัว ขณะที่การบริโภคยังคงฟื้นตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไป ทั้งนี้ คาดว่าอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ที่ลดลงเพิ่มเติมในเดือนเมษายน 2559 รวมถึงมาตรการส่งเสริมการลงทุนต่างๆ จะช่วยสนับสนุนให้การลงทุนภาคเอกชนและการบริโภคกลับมาขยายตัวดีขึ้น ซึ่งจะเป็นปัจจัยที่จะส่งผลให้สินเชื่อกลับมาขยายตัว ในกรณีนี้ หากวิเคราะห์ถึงความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ในปัจจุบันพบว่ายังคงมีความแข็งแกร่ง โดยสัดส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Gross NPL) และสัดส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้สุทธิ (Net NPL) ณ ไตรมาสที่ 4 ปี 2558 ยังคงอยู่ในระดับต่ำที่ร้อยละ 2.6 และร้อยละ 1.2 ของสินเชื่อรวม ตามลำดับ อีกทั้งธนาคารพาณิชย์มีการสำรองเงินกองทุนเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ทำให้สัดส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง ณ เดือนมีนาคม 2559 ยังคงอยู่ในระดับสูงที่ร้อยละ 17.5 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ที่ร้อยละ 8.5

Thailand's Key Economic Indicators

ตารางเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ (Economic Indicators)

	ปี 2557	ปี 2558	2558				2559			
			Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	ม.ค. 59	ก.พ. 59	มี.ค. 59
ภาวะเศรษฐกิจภายนอก /7										
- ราคาน้ำมันดิบ Dubai (ดอลลาร์สหรัฐ/บาร์เรล) /7	96.6	51.0	52.1	61.4	49.9	40.7	32.6	26.7	29.4	35.2
- อัตราดอกเบี้ย Federal Fund (%) /7	0-0.25	0.25-0.50	0-0.25	0-0.25	0-0.25	0.25-0.50	0.25-0.50	0.25-0.50	0.25-0.50	0.25-0.50
ภาคการคลัง/1										
- รายได้สุทธิรัฐบาล (หลังหักจัดสรรให้ อปท.) (พันล้านบาท) /1	1,908.2	2,045.3	469.9	652.5	577.5	581.3	662.1	158.2	149.1	184.5
(%y-o-y) /1	-11.5	7.3	7.5	7.3	9.8	14.6	3.3	-63.8	-75.5	-64.9
- รายได้รวมจาก 3 กรมจัดเก็บภาษี (พันล้านบาท) /12	2,050.7	2,133.2	511.0	676.3	614.5	515.6	703.5	178.5	163.5	181.7
(%y-o-y) /14	-10.9	3.7	7.3	2.3	3.2	6.9	3.8	-62.5	-75.3	-69.5
- รายได้ภาษีฐานรายได้ (พันล้านบาท) /1	792.1	818.2	159.6	275.4	281.9	157.2	221.2	60.8	46.9	59.1
(%y-o-y) /1	-11.9	3.3	9.0	1.2	2.9	3.6	4.8	-58.4	-82.8	-78.4
- รายได้ภาษีฐานการบริโภค (พันล้านบาท) /1	652.8	648.0	178.7	177.1	174.9	179.4	239.5	62.1	55.7	59.5
(%y-o-y) /1	-6.5	-0.7	0.3	0.5	-2.3	0.7	0.0	-65.2	-68.4	-66.7
- รายจ่ายรวม (พันล้านบาท) /1	2,473.0	2,364.4	617.6	569.6	570.1	890.9	903.6	259.9	160.6	259.5
(%y-o-y) /1	1.0	7.4	11.7	10.7	1.6	5.5	11.7	-53.0	-68.8	-53.8
- รายจ่ายงบประมาณ (พันล้านบาท) /1	2,251.9	2,180.3	557.7	529.4	524.6	807.7	815.7	241.0	138.6	224.6
(%y-o-y) /1	0.9	8.4	15.6	11.1	-0.3	5.4	10.7	-50.1	-70.9	-57.3
- รายจ่ายประจำ (พันล้านบาท) /1	2,043.1	1,915.0	481.0	452.3	448.1	739.6	695.3	220.8	108.9	179.4
(%y-o-y) /1	7.7	5.2	7.3	8.1	-0.7	2.0	9.1	-50.7	-74.0	-60.3
- รายจ่ายลงทุน (พันล้านบาท) /1	208.8	265.3	76.7	77.1	76.4	68.1	120.4	20.1	29.8	45.2
(%y-o-y) /1	-37.6	38.8	123.1	32.4	2.1	65.0	20.9	-41.5	-48.8	-39.6
- รายจ่ายเหลือปี (พันล้านบาท) /1	221.2	184.1	59.9	40.1	45.5	83.3	87.9	18.9	22.0	34.9
(%y-o-y) /1	2.8	-3.8	-15.0	5.6	30.3	7.1	21.3	-73.1	-42.2	-0.2
- ดุลเงินงบประมาณ (พันล้านบาท) /1	-397.0	-326.4	-138.9	89.4	-5.5	-306.9	-260.7	-108.0	-18.9	-77.4
ด้านอุปทาน										
ภาคการเกษตร										
- ดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตร (%y-o-y) /6	-0.4	-4.6	1.8	-10.7	-12.0	-1.0	-3.9	-2.0	-1.8	-10.0
- ดัชนีราคาสินค้าเกษตร (%y-o-y) /6	-6.2	-5.9	-7.3	-6.0	-4.9	-6.0	-5.2	-6.3	-7.6	-1.7
- รายได้เกษตรกรที่แท้จริง (%y-o-y) /14	-8.4	-9.7	-5.1	-14.9	-15.2	-6.5	-6.9	-8.1	-9.4	-11.6
- การจ้างงานภาคเกษตร (%y-o-y) /3	-3.6	-3.6	-4.1	-5.6	-3.9	-0.8	-3.8	-3.6	-1.5	-3.2
ภาคอุตสาหกรรม										
- ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (%y-o-y) /10	-5.2	0.3	0.4	-0.3	0.9	0.2	-1.1	-3.5	-1.7	1.8
- มูลค่าการนำเข้าวัตถุดิบในรูปดอลลาร์สหรัฐ (%y-o-y) /1	-10.6	-6.3	5.7	-7.0	-10.7	-11.9	-14.2	-15.3	-20.9	-11.5
- ปริมาณการนำเข้าวัตถุดิบในรูปดอลลาร์สหรัฐ (%y-o-y) /1	-8.9	-8.9	9.5	-3.0	-5.8	-6.8	-11.4	-10.6	-17.8	-9.5
- อัตราการใช้กำลังการผลิต (%) /10	65.1	64.7	68.6	62.2	64.3	63.4	67.3	63.8	65.6	72.5
- การจ้างงานภาคอุตสาหกรรม (%y-o-y) /3	0.3	0.7	1.9	2.5	0.4	-2.1	0.6	0.3	2.3	-2.5
- ดัชนีความเชื่อมั่นภาคอุตสาหกรรม (ระดับ) /9	87.4	85.8	89.2	85.2	82.7	86.0	85.8	86.3	85.1	86.7
ภาคบริการ										
- จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ (ล้านคน) /11	24.8	29.9	7.8	7.0	7.3	7.8	11.7	3.0	3.1	3.0
(%y-o-y) /14	-6.5	20.4	22.8	36.9	24.9	3.7	14.1	15.0	16.0	15.4
- การจ้างงานภาคบริการ (%y-o-y) /3	1.6	2.0	0.8	2.6	2.2	2.5	2.0	3.5	-0.6	3.6
ด้านอุปสงค์										
การบริโภคภาคเอกชน										
- ภาษีมูลค่าเพิ่ม ณ ราคาคงที่ (%y-o-y) /1	0.4	1.0	1.0	1.7	-0.7	2.1	0.1	-0.6	2.9	-1.6
- ปริมาณการนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภคในรูปดอลลาร์สหรัฐ (%y-o-y) /1	1.5	2.2	10.8	2.0	1.5	-4.4	2.4	-2.9	-4.2	18.5
- ปริมาณการนำเข้ารถยนต์นั่ง (%y-o-y) /14	-41.4	-19.1	-12.5	-27.3	-24.9	n.a.	-26.6	-30.0	-29.9	-21.2
- ปริมาณการนำเข้ารถยนต์จักรยานยนต์ (%y-o-y) /13	-14.3	-0.2	10.9	-2.9	-10.6	2.3	-2.2	12.9	-11.1	-9.4
- ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคต่อเศรษฐกิจโดยรวม (ระดับ) /5	65.0	64.7	68.4	64.9	61.8	63.6	63.0	64.4	63.5	62.4
การลงทุนภาคเอกชน										
- ปริมาณการนำเข้าสินค้าทุนในรูปดอลลาร์สหรัฐ (%y-o-y) /1	-7.6	-2.2	0.9	2.0	-10.8	0.2	-4.2	2.9	-11.6	6.5
- ปริมาณการนำเข้ารถยนต์เชิงพาณิชย์ (%y-o-y) /14	-26.8	-2.6	-11.3	-17.3	-0.3	n.a.	4.0	-2.4	1.9	11.2
- ภาษีจากการทำธุรกรรมอสังหาริมทรัพย์ (%y-o-y) /1	-2.8	8.7	7.3	2.9	-0.5	22.2	19.2	-6.9	7.0	15.7
- ยอดขายปูนซีเมนต์ (%y-o-y) /2	-3.2	-0.4	-2.5	-0.2	-0.7	2.1	2.4	-0.3	6.0	3.4
การค้าระหว่างประเทศ										
- มูลค่าการส่งออก (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ); ระบบดุลการ (%y-o-y) /4	227.6	214.4	53.4	53.5	54.7	52.8	69.4	15.7	19.0	19.1
(%y-o-y) /4	-0.4	-5.8	-4.7	-5.0	-5.3	-8.1	-1.2	-8.9	10.3	1.3
- ราคาสินค้าส่งออก (%y-o-y) /4	-1.0	-2.3	-1.8	-1.8	-2.9	-2.7	-2.2	-2.8	-2.6	-2.0
- ปริมาณการส่งออก (%y-o-y) /14	0.6	-3.6	-3.0	-3.3	-2.4	-5.6	1.0	-6.3	13.2	3.3
- มูลค่าการนำเข้า (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ); ระบบดุลการ (%y-o-y) /4	227.7	202.8	51.9	51.4	50.4	48.9	60.5	15.5	14.0	16.2
(%y-o-y) /4	-9.0	-11.0	-6.6	-9.4	-15.3	-12.6	-12.7	-12.4	-16.8	-6.9
- ราคาสินค้านำเข้า (%y-o-y) /4	-1.8	-10.8	-10.9	-9.7	-11.7	-11.0	-7.2	-8.3	-8.4	-6.5
- ปริมาณการนำเข้า (%y-o-y) /14	-7.3	-0.2	4.8	0.4	-4.1	-1.7	-6.0	-4.5	-9.2	-0.5
- ดุลการค้า (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ); ระบบดุลการ /4	-0.4	11.7	1.5	2.1	4.3	3.9	8.9	0.2	5.0	3.0
เสถียรภาพทางเศรษฐกิจต่างประเทศ										
- อัตราแลกเปลี่ยนเฉลี่ย (บาท/ดอลลาร์สหรัฐ) /2	33.0	34.4	32.5	33.5	35.8	35.9	35.4	35.8	35.7	35.2
- ดุลบัญชีเดินสะพัด (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) /2	15.4	34.8	8.4	6.1	7.2	n.a.	16.4	4.1	7.4	5.0
- ทุนสำรองทางการ (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) /2	157.1	156.5	156.3	160.3	155.5	156.5	178.6	160.1	168.0	175.1
- ฐานะการเงินตราต่างประเทศส่วนสุทธิ (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) /2	23.1	11.7	19.6	18.4	13.3	11.7	14.6	9.2	10.2	13.9
เสถียรภาพทางเศรษฐกิจในประเทศ										
- อัตราการว่างงาน (%) /3	0.8	0.9	1.0	0.9	0.9	0.8	1.0	0.9	0.9	1.0
- ดัชนีราคาผู้ผลิต (%y-o-y) /4	0.1	-4.1	-5.1	-4.6	-3.7	-2.9	-2.3	-2.3	-3.0	-2.4
- อัตราเงินเฟ้อทั่วไป (%y-o-y) /4	1.9	-0.9	-0.5	-1.1	-1.1	-0.9	-0.4	-0.5	-0.5	-0.5
- อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน (%y-o-y) /4	1.6	1.1	1.5	-1.0	0.9	0.8	0.7	0.6	0.7	0.8
- หนี้สาธารณะต่อ GDP (%) /1	42.8	44.4	43.3	42.4	43.3	44.4	44.0	44.1	44.1	44.0

- ข้อมูลจากกระทรวงการคลัง
- ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย
- ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ
- ข้อมูลจากกระทรวงพาณิชย์
- ข้อมูลจากมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
- ข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
- ข้อมูลจาก Reuters

* ข้อมูลเบื้องต้น

- ข้อมูลจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- ข้อมูลจากสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
- ข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
- กระทรวงการคลัง
- กรมจัดเก็บประกอบด้วยกรมสรรพากร กรมสรรพสามิต และกรมศุลกากร
- ข้อมูลจากกรมการขนส่งทางบก
- คำนวณโดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง FISCAL POLICY OFFICE

เสนอแนะอย่างมีหลักการ

ศึกษาโดยไม่หยุดนิ่ง

คนคลังที่มีคุณภาพ

คณะผู้จัดทำ

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค
ดร.กุลยา ตันติเตมิท : kulaya.t@mof.go.th

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเศรษฐกิจมหภาค
ดร.พิสิทธิ์ พัวพันธ์ : pisitp@mof.go.th

ผู้อำนวยการส่วนแบบจำลองและประมาณการเศรษฐกิจ
วิภารัตน์ บั้นเปี่ยมรัษฎ์ : wiparat@fpo.go.th

ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เศรษฐกิจมหภาค
สมคิด บุญถิ่นเหลือ : dageyang@hotmail.com

ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เสถียรภาพเศรษฐกิจ
ดร.ศรพล ตูลยะเสถียร : soraphol@fpo.go.th

ผู้อำนวยการส่วนวิเทศและสถาบันสัมพันธ์
พงศ์นคร โภชากรณ์ : p_pochakorn@hotmail.com

ผู้รับผิดชอบรายภาคเศรษฐกิจ

ภาคการคลัง

ดร.นรพัชร อัสวาลลภ : norabajra@mof.go.th
คงขวัญ ศิลา : nu_nub@yahoo.com
วรพล คหิฎฐา : worpol1@yahoo.com
ดร.กุสุมา คงฤทธิ์ : kusumakongrith@yahoo.com
ณัฐธิดา จันภักดี : fongnutdee@hotmail.com

ภาคการค้าระหว่างประเทศ

ดร.กุลกัลยา พระยาราช : kulkunya@mof.go.th
อรุณรัตน์ นานอก : aobcy2000@hotmail.com

ตลาดน้ำมัน

พณันดร อรุณีนิรมาน : panandorn.a@gmail.com

เศรษฐกิจต่างประเทศ

อรกันยา เตชะไพบูลย์ : aurakunya.t@gmail.com
พีรพรรณ สุวรรณรัตน์ : peerapan.ps@gmail.com
ภัทราพร คุ่มสะอาด : phattraporn088@gmail.com

ภาคการเงิน

พิมพ์พัชรา กุศลวิติกุล : pkusolvititkul@gmail.com
อัคราแลงเปลี่ยน
ดร.พิมพ์นารา หิรัญกลี : pim.hirankasi@gmail.com

ภาคอุตสาหกรรม

ดร.ปฐมดนัย พลจันทร์ : pathomdanai@gmail.com
ภูรินทร์ ดิษเจริญ : purinditjarern@gmail.com

ภาคเกษตรกรรม

จักรี พิศาลเพ็ญ : jakree.fpo@gmail.com

ภาคการท่องเที่ยว

คงขวัญ ศิลา : nu_nub@yahoo.com

ภาคการบริโภค การลงทุน และอสังหาริมทรัพย์

ดร.กุสุมา คงฤทธิ์ : kusumakongrith@yahoo.com

ด้านเสถียรภาพ

พนาทิพย์ เลิศประเสริฐกุล : phanatitl@fpo.go.th

เศรษฐกิจรายภูมิภาค

ดร.กุลกัลยา พระยาราช : kulkunya@mof.go.th
กาญจนา จันทะขิต : kulmbe6@yahoo.com
อรอุมา หนูช่วย : onuma.fpo@gmail.com

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม 6 แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400

โทรศัพท์ 0-2273-9020 โทรสาร 0-2298-5602

website : <http://www.fpo.go.th>